

Zdigitalizowano w ramach projektu „OCHRONA I KONSERWACJA CIESZYŃSKIEGO DZIEDZICTWA PIŚMIENNICZEGO”

2007-2010

Wsparcie udzielone przez
Islandię, Liechtenstein oraz Norwegię
poprzez dofinansowanie
ze środków Mechanizmu Finansowego
Europejskiego Obszaru Gospodarczego

Zrealizowano
ze środków
Ministra Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

Vychází každý pátek odpovídajícím.

PŘEDPLATNÉ:
Celoročně . . . Kč 36—
Půlročně . . . Kč 18—
Čtvrtročně . . . Kč 9—
Jednotl. čísla po 70 hal.
Reklamacie se nevracují.
Rukopisy se nevracejí.
Něs si ponechá 2 čísla.
Stává se odměrně častěji.

OBRANA SLEZSKA

Redakce a administr.:
Orlová, Hropanaj
číslo 504.

Číslo telefonu: Orlová 34.

Inseráty se přijímají
za ceny mírné.

Insertné a předplatné za-
sláno buď pouze slož.
lístkem pošt. spořitelny
č. 17.029. Jinak učiněné
placení se neuzná.

Politicky neodvislý list hájící zájmy českého lidu na Těšínsku.

Číslo 12.

Orlová, 20. března 1925.

XIII. ročník.

Jak se vede našim ve Volyni.

(Protějšek k nářkům Poláků u nás.)

Naši Poláci rádi mluví a píší o útisku, kterému prý jsou u nás vystaveni. Staví se do mučednické pózy a pělí žalmy o svém utrpení v českém zajetí, či jak oni píší „zábore“. Zvláště v zahraničním tisku roní slzy nad nespravedlností osudu a hledí všelijak sešpinit náš český národ a naše úřady, třebaže si v duchu chválí, jak se jim u nás dobře daří, jak si nedávno přistěhovalí profesori z Polska staví u nás vily, jak za pomoci státu otvírají konsum za konsumem, jak za štědré podpory vlády otvírají školy za školou, staví pro ně budovy milionovými náklady a pod.

Celý svět by se domníval, že ti Poláci musí býti zcela jiní lidé, než ti tyranští Češi, že ti polští kavalíři, prosátí rytířskou krví, musí velkomyslně zacházeti s jinonárodními menšinami. No, s Rusy nebo s Ukrajinci — třeba jsou to také Slované — na ty měli odjakživa s kopce, na těch si musí trochu smlsnout, také Němcům musí něco oplatit, ale na Čechy — už k vůli těm Polákům v Československu — jistě ukazují, jak se má s menšinou zacházeti, zvláště, když nehrozí z daleké vzdálenosti od vlasti ani nebezpečí nějaké irredenty, či co jiného. — Tak by si myslil jistě každý, kdo by Poláků neznal. Leč skutečnost svědčí o opak. Důkladem toho je dopis našeho krajana z Volyně, otištěný v pražské „Národní demokracii“. A ten pro jeho zajímavý obsah citujeme. Ať si jej také dobře přečtou naši Poláci a doporučujeme jej „Gazetě kresové“, „Robotniku Sl.“ i po případě „Naszemu ludu“ ocitovat i vzpomenouti si vždy naň, až budou opět psáti o nových „gwałtach“ na našich Polácích páchaných.

Tedy, jakže to Poláci vládnou našim na Volyni? Čtěte pozorně a zapamatujte si alespoň vy, Češi na Těšínsku i vy, Slovinci, před nimiž často Poláci tak nařikají!

I.

Po uzavření obchodní smlouvy mezi Československem a Polskem bude se jednati o smlouvu politickou. Co to znamená? Nic více a nic méně, nežli, že česká delegace přijede do Varšavy jako třesoucí se vinník a

Besídka.

Čumil:

Ještě jedna neděle . . . !

„Březen, za kamna vlezem, duben, ještě tam budem“, a řekněte, že není to pravdou? V únoru byl sněh zvláštností a pouze Polom mohl se jim chlubit a proto také putovaly sem davy lyžařů, zatím, kdy ostatní nájemcové chat neměli co dělat. A teď si to představte, že najednou v březnu napadne sněh (a jaký sněh!). Vytáhla se dřeva, která již byla uložena v naftalínu (aby se do nich mohl nedat), mazaly se boty (leckde i nohy) a jelo se zase jednou ven. Tentokrát ale jelo se všemi směry, jelo se nahoru i dolů, ale přes to Polom držel prim a měl naprostou převahu.

Byla to taková „ještě jedna neděle“. Slyšeli jste všude, na všech stranách toto tvrzení, které bylo doprovázeno přáním, aby příští neděle nebylo jinak, aby byla „ještě jedna neděle . . .“

Zatím, kdy všechny velké čl. lyžařské podniky se konaly (nebo nekonaly) na nepatrném množství sněhu, jest nyní tohoto vzácného prášku dosti a co nám lyžařům do toho, že se naň leckde nedává? My jej neužili vůbec, máme na něj plné právo letos třeba i v květnu a nebudeme se snad ani tehdy zlobiti. Co vy, peciválové, kteří neznáte last sjezděti po bílých pláních s vlajčími vlasy

zde pokorně vyslechneme, čím se její vláda prohrála na polských menšinách na Těšínsku, Ostravsku, Slovensku, na Moravě a snad též i v Čechách v Praze, kde také žije a dobře se má několik tisíc Poláků. Pak se vypracuje s pravou českou důkladností garanční pakt, kterým se asi 70 tisícům menšinářů v Československu zaručuje desetkrát tolik práv, co by jich měli na př. v Polsku, a to na věčné časy tak, že kdyby tito Slovinci časem přestali se psát Poláky anebo jejich nynější hlavy zanechaly irredentistického koketování s Krakovem, tu Polsko má právo ihned poslat do čs. republiky tolik pravoverných Poláků, aby síla polské bojovné menšiny i s patřičným přírůstkem na každý rok byla navždy zabezpečena. Není pochyby, že se strany české delegace se také ozve nesmělý hlásek s připomenutím, že v Polsku žije též „hrstka“ Čechů a Slovinců, ale to bude jen proto, aby bratři sousedé alespoň něco slevili ze svých požadavků, nebo aby kontrola nad vykonáváním garančního paktu byla svěřena alespoň Lize národů a ne přímo krakovskému „Kunjerowi Codziennemu“.

Takovou předtuchu máme alespoň my, příslušníci československé menšiny na Volyni v Polsku, když přirovnáme agnaci před vyjednáváním v českém a polském tisku. Kdy české noviny, jsouce zaujaty stranickými boji, buď o nás ani nevědí nebo vědět nechtějí, polské noviny téměř v každém čísle přinesou nějaký jedovatý článek o Čechách nebo aspoň farisejský vzdech o utrpení nešťastných Poláků v Československu a zapřísahají svou vládu, aby na to při jednání pamatovala. Jest přímo nepochopitelné, jak v této otázce od samého začátku polská strana zaujala na ráz stanovisko výbojné, soudcovské a pánovité, kdežto strana česká se jen krčí a ospravedlňovala a brala na sebe jednostranné závazky.

Postavme tedy jedenkrát tyto dvě menšiny vedle sebe a porovnejme jejich poměry . . .

Polská menšina na Těšínsku čítá asi 80.000, většinou továrních a hutních dělníků. Zvláštního významu pro země skoro předně, jako je Morava a Slezsko, nemají; jejich případný odchod způsobil by jen chvilkové nesnáze majitelům dolů, ale celkem jest to element lehce postradatelný. Jejich hospodářské postavení nemůže býti zlé ve státě celkem zámožném, s dobrou administrativou, úplnou bezpečností osobní, s výtečnou komunikací, pevnou vahitou a poměrnou láci živobytí i výrobků průmyslových. O celkové kulturní potřeby veškerého obyvatelstva čs. republiky (jako zdravotnictví, invalidní a starobní pojištění atd.) jest i nyní postaráno tak, jak v Polsku nebude ani za 20 let. Speciální potřebu men-

(mnohdy falešnými!), červenými tvářemi (mnohdy třeba namalovanými!), co vy víte o té kráse? Ničeho! Vy neznáte zimu v jejich krásách opravdových, nefalšovaných, malovaných, ale přírodou, hezky do běla!

Bude-li ještě v neděli sněh, nelitujte zajetí si aspoň do Bytustdorfu (nesprávně Mosty) a podívejte se na „domorodce“, kterak na naši českou školou půjčených lyžích, nebo vlastních z beček, prohánějí se na pokraji Polomu! Ti nepotřebují ovšem stoupati na Polom, ti nepotřebují pana Sladkého a jeho kuchyň, ti mají své vlastní chaty na úpatí Polomu, těm nahrazuje Sladkého jídelní lístek máma hrncem „kafé“. Oni nepotřebují „séhundy“ a bambusky. Uřízne si mladou jedličku a už to „píchá“, třeba po jedné noze, poněvadž druhou lyži potřeboval bratr, aby si také „vyjel“.

Večer, když se všechno vrací domů a sednete si do vlaku plného „dříví“ a pohlédnete do oken na opuštěné nádraží mostecké, pomyslíte si: „Co jest tato nepatrná vesnice bez lyžařů? Zůstane zase tichou a bezvýznamnou do příští neděle a nádražní personál má opět celých 6 dní čas k odpočinku“.

Na Polom tvoří se nové cesty. Několik kilometrů dlouhé „klouzačky“, utvořené sty a sty lyží, se opětně zasypávají bílým sněhem, nevinným jako panenská poctivost a jedle svěsí své větve ještě níže než tomu bylo dnes, včera a dříve. Pohádka

šiny — vzdělání dětí v polštině — obstarává buď stát sám nebo podporovaná státem poiská Matice školská, vydržíce 3783 tříd na 112 obecných školách i měšťanských, s 386 učitelstvími silami, i gymnasium a ústav učitelství. Svoboda shromáždování a sdružování, pakli není charakteru úplně provokačního, není ničím obmezoována . . .

H.

Pohledme nyní na poměry českých menšin v Polsku a zvláště na Volyni. Všech nás jest mnohem více než 80 tisíc a z toho skoro 70.000 na Volyni. To však jsou skoro vesměs hospodáři — majitelé půdy nebo majitelé průmyslových podniků a obchodů! Nejen že sami nezávisí od výdělků, kterého by jim doprálo jiné místní obyvatelstvo, nýbrž oni sami poskytují výživu několika stotisícům dělnictva venkovského a řemeslníkům i obchodníkům ve městech. Česká poptávka a nabídka zboží i inventáře hraje dominující úlohu na městských trzích a v krámech, ba ceny velmi mnoha druhů zboží a předmětů, zvláště cennějších, jsou v přímé souvislosti s každoroční platební schopností volyňských Čechů. Tato opět jest podmíněna hlavně cenou chmele, jehož pěstitel jsou dnes výhradně Češi. Za 55 let české kolonizace Volyně ze země zanedbané, chudé, stala se krajem zámožným, ba kvetoucím, kde nic se neví o neúrodách, jež stíhají kraje sousední, neboť za příkladem Čechů i ostatní venkovské obyvatelstvo, jak velkostatkáři, tak drobní rolníci, vzdělávají a hnojí svoji půdu lépe a vůbec hospodáři intenzivněji. Můžeme směle říci, že přírodním vystěhováním všech Čechů z Volyně byla by této zemi zasazena přímo smrtící rána. Bývalá ruská vláda to plně uznávala, uznávají to nyní i Poláci, ale jako tenkrát, tak nyní si nechtějí uvědomiti, že tento rozkvět hmotné kultury neodvolatelně se sněží, ba zanikne, nebude-li provázen a podporován pokrokem kultury duševní. Ve státním hospodářství, pokud se Volyně týče, jest charakteristické to, že před válkou se nedělal žádný rozdíl mezi křesťanským obyvatelstvem země, kdežto nyní se běže ohled pouze na Poláky-katolíky a i to jen jaksi personálně, od případu k případu, takže země jako celek nemá z toho pražádného užtku. Chuděcká síť železnic a silnic, vystavěná za Rusů spíše z ohledu na strategii a zahraniční obchod, než v zájmu místním, je dnes ve stavu spíše horším. Poštovní zřízení zabývá se spíše perlrstrací dopisů, než jejich dopravou. Bezpečnost osobní jest taková, že obyvatel samot každého večera musí pečlivě zatarasit dveře, okna a připravit si ke spaní — karabiny a ruční granáty, které jim vláda sama propůjčuje, uznávajíc bezmocnost své,

tvoří se dále, tiše, silou přírody vytváří se jen pro Vás, abyste příště mohli se obdivovati, radovati se z její bohatosti a štědrosti . . . !

Nevím, komu mám poděkovati, že na svá stará kolena (ó, pardon, na své staré nohy) navlékl jsem lyže letos prvně. Poznal jsem nejen nový sport, ale nový život, novou radost a lidi veselých myslí, starce s dětskými tvářemi, a viděl jsem zbabělce stávati se nebojácnými. Nedbal jsem Luthera a ostatních „profesorů“ lyžařství, sjezděl jsem bez theorie a praxe tyto všechny srázné pláně, hole mezi nohama, lital jsem jako bába na koštěti. „Vynalezl“ jsem řadu nových stylů sjezdových, mezi nimiž původní byl „ruksakový“, „kalhotový“, a pak následovaly sjezdy v „leže“, „sedě“, „nosově“, „pohlavni“ a jiné. Dnes nejsem již takový zajíc a ušák a sježu v stoje, holemi kroužím a zplívám si!

V neděli dovolil jsem si již poskytovat rady nemohoucím a tu, když stál jsem uprostřed pláně, krácel proti mě jeden, který to nesl svorně na ramenou a tahal nohy těžce z hlubokého sněhu. Na můj dotaz, proč nesjede takovou nádheru, bylo mi jím odpovězeno: „Mě to doktor zakázal . . .“ Jiný řekl mi: „Mě to není vzácné!“ Ve voze slyšel jsem oba tyto hlasy, kterak tvrdily druhým: „Hergot, já to dneska pustil na vivot a sjel jsem z jídelny od S'adkého až před nádražní pokladnu . . .!“ Zaplakal jsem, utřel si nos a nic jsem si nemyslil!

Městská spořitelna v Orlové

přijímá a výhodně zúrokuje vklady na spořitelni knížky a běžný účet.

Nejvhodnějším dárkem jest spořitelni knížka.

Úřední hodiny od 8—12^{1/2}, a 14^{1/2}—16. V sobotu od 8—12. V neděli a svátky se neřídí.

Půjčuje na hypotéky, směnky, cenné papíry a jiné záruky a provádí veškeré bankovní obchody.

Účet poštov. úřadu šek čis. 73.724. — Čís. telef. 56

Neodvolatelná a neobmezená záruka města Orlové. Nejbezpečnější uložení peněz.

jinak velice četné policie. O správnosti administrace ne chceme mluvit: podotkneme jen, že kdyby se veškeré požadavky a povinnosti jež obyvatelstvu ukládá, měly plnit (na štěstí se to dá ve většině případů „obejít“), tu by se na to promarnila doslovně větší polovička všeho času . . .

Ale to všechno by Polákům zejména české obyvatelstvo rádo odpustilo, uznávajíc obtíže, jaké má vláda v kraji, kde se několikrát převalila fronta ve světové válce, kde se vystřídalo jedenáct režimů, kde se samovolně likvidovala značná část bývalé ruské armády. Zarážel nás sice cynismus, s jakým většina prvních polských úředníků takřka stavěla na odív všechny stinné stránky polské povahy, ale věřili jsme a věříme posud, že se to změní k lepšímu.

Pouze v jedné věci jsme a zůstaneme nesmiřitelní, t. j. v pokuse vyrvat našim dětem rodný jazyk a násilným vnucováním polštiny ve školách zdržovati jejich duševní vývin.

III.

V polské Volyni jest přes 120 českých osad, nepočítaje osaměle usazené rodiny na hospodářstvích, mlýnech, cukrovarch, hostincích a pod., z nichž asi 80 má svého vlastního českého starostu; tedy alespoň tyto měly by mít i svoji českou školu.

Ve skutečnosti nemáme dnes ani jedné české školy, neboť i na těch školách, kde jest až posud trpěn český učitel, musí učit po polsku a úředně má dovoleno nanejvýš dvě hodiny týdně učit česky slabikovat.

Svévůli polských inspektorů školních při ničení školství nemá ani snad příkladu. Byl-li učitel starší, dal se do výslužby (ovšem bez groše pense); od mladších se požadovala plná maturita v polštině, což také vedlo k zbavení místa. Konečně počnou učitelé upíratí státní občanství a výsledek je tentýž. Anebo se škola zavřela pro nejmaličernější příčinu: buď do kompletu (40 žáků) scházelo jedno — dvě děti, nebo místnost školy nevyhovovala vkusu pana inspektora atd. V posledních případech se však občanům dalo nepokrytě na jevo, že škola bude ihned otevřena, přijmou-li učitele Poláka. V obcích, kde je českých žáků troj- až čtyřnásobný komplet, užilo se bývalého ruského způsobu: české děti se musí učit v jedné třídě s ukrajinskými, nyní ovšem oboje po polsku, neboť je výmluva, že to není ani čistě česká, ani čistě ukrajinská škola. I v takových školách dovoluje se učiti oběma rodným jazykům děti pouze dvě hodiny týdně a to vždy půl hodiny ukrajinsky a půl hodiny česky. To je v těch skoro největších obcích, kde naši otcové se dali svést k tomu, že stavěli školu společně se svými ukrajinskými sousedy, t. j.: Češi dali peníze a pozemek a mužici nanejvýše pomohli vozit stavební materiál. A tato skutečně krátkozraká obětavost se krutě mstila i za ruské vlády a mstí se nyní zase . . .

Celkový dnešní stav vzdělání našich dětí jest přímo politováníhodný a musíme být velice hříšní, že jsme tak krutě pokutováni na tom nejcnějším majetku — na svých dětech! Již za ruské vlády byl jejich vývin ztěžován učením v cizí nesrozumitelné řeči: musíme však konstatovati, že bývalí ruští učitelé byli přece jen odborně vzděláni, dosti rychle si osvojovali češtinu a ochotně vysvětlovali nesrozumitelná ruská slova po česku. Na to, za časů působení učitelů z českých zajatců, viděli jsme, jak se vlastně má učit a naše děti svými pokroky potvrdily správnost výroku: „České dítě do české školy“. Po převratu čeští učitelé ze staré vlasti odešli, ale jejich místa zaujala skoro vesměs česká mládež, studující před tím na středních a vyšších školách v Rusku, odkud uprchla před bolševiky. Ti sice ovládali spisovnou češtinu s počátku velmi slabě, ale při dobré vůli se to rychle změnilo k lepšímu a dnes by to bylo již

G. Hermabi:

List.

Často zachvátí člověka nesmírná touha po něčem neznámém, co v jeho nitru bouří se a vzdouvá. Prsa chtějí se rozletět, aby daly tobě a všem, kdož tak strádají, něco velikého, krásného, po čem tvá duše stále jen marně touží, hledajíc tu těch, jež nazýváme lidmi. Chodíš mezi nimi, rozmlouváš s nimi — vsugerovaný zákon stádnosti tě k tomu nutí. Po tolika zklamáních, jež připravili tobě, vračejíš se opět k nim, sám sebe obelháváš. že ti snad neublížili, vždyť měli tak nevinnou tvář a když po druhé tě poranili, ztrácíš půdu pod nohama, vše pod tebou se hroučí, v uších ti zní vzdálená hudba a ty tápeš v nesmírném prostoru, nenalézaje ni jediného bodu, o nějž opřít bys se mohl.

Vím, že stává se to mnoha jiným, neboť věčná touha je žene za krásou, za čímsi neskonale dobrým a krásným, za nádhernou illusí, již bychom si přáli mítí uskutečněnu.

Jednoho krásného dne odhalíš překrásnou pravdu: že je dosti krásy na světě, ale že je skryta jako nejkrásnější poklad. Odhalíš člověka. Ty, jenž si viděl ve světě vždy více zla a hnusu než krásy, nalézáš duši člověka schopnou prokázatí lidem tolik dobra. Dříve chodil jsi kolem něho, myslel jsi, že je to tuctový občan neb idiot; byl jsi slep. Náhodou jsi s ním promluvil, nejdříve o věci všední, pak se ti začínal stále víc líbit, jeho rozhovory

Městská spořitelna v Karvině

výhodně úrokuje vklady na vkladní knížky a běžné účty od 1 Kč ve výši neomezené.
Vklady vyplácí bez výpovědi.
Půjčuje na hypotéky, směnky a cenné papíry. Provádí veškeré bankovní obchody, obstarává nákup a prodej cizích valnt, provádí poukazy do ciziny atd.
Za vklady ručí veškerá aktiva spořitelny a obec karvinácká celým svým jménem a popletní silou.
Telefon č. 6.
Úřední hodiny denně dopoledne i odpoledne, mimo neděle a svátky.

doceła uspokojivé . . .

Avšak zdravý rozum míní a byrokratický šovinismus mění. Tou dobou ovládli Varšavu již nadobro haličtí Poláci a ti si usmyslili rázem přetvořit Volyn v kraj čistě polský za pomoci školy. Může se to směle nazvat atentátem s ničemnými prostředky, neboť rozbourat a zníčit jakž takž zavedený a jedině správný systém osvěty jen proto, aby se vyhovělo choutce hrstky šovinistů, zbavit kouska chleba celou řadu inteligentních chudších jen proto, aby jejich místa mohli zaujmouti lidé bezve všeho odborného vzdělání, ani poněť nemající o tom, jak se vůbec má učit, neřku-li jak vychovávat mládež jmojazyčnou — jest skutečně atentát na nejloajálnější obyvatelstvo.

IV.

Povážíme-li, že mezi Poláky je 75 proc. analfabetů, že odborně a dostatečně vzdělaných učitelů Poláků jest nanejvýš 10 proc., tu věru rozum nechápe, kde se vzala odvaha na pokus popoštiti obyvatelstvo, stojící na mnohem vyšším stupni kultury, za pomoci takových „pedagogů“. O jejich kulturní výši, jakož i „vzdělávacích“ methodách zmíníme se příležitostně, neboť to stojí za povšimnutí. Vždyť to jsou většinou vysloužilí kaprálové z vojska, kteří náhodou pobýli rok dva v některém zastřešeném haličském gymnasiu aneb také jen v měšťanské škole tamtéž, zkrátka kantoři asi toho druhu, jako byli v Čechách za Marie Terezie. Od těchto učitelů se nezádá maturita, kterou by sotva vydržel málo který jejich inspektor. Ten požadavek jest jen pro Čechy, poněvadž se ví, že polský jazyk, do nedávna pro ně bezvýznamný, ovládati nemohou.

Poslední dobou se sice hlásá jakási chuť k zlepšení těchto poměrů a na intervence v školním kuratoriu i v ministerstvu dostávají se uspokojivé sliby; ovšem každokrát rozbouraný systém se těžko postaví jedny polovičatými tím spíše, když jednou rukou se něco dává a druhou se užítí toho daru učiní technicky nemožným. Bez učitelů, mezinárodně círáněného osvětového programu pro českou menšinu v Polsku naši lidé se ustvou a vyčerpají v boji o každou českou hodinu, o získání žáducího učitele v jednom případě a odstranění neznalého jazyka děti v druhém — desátém, nemluvě již o otevření škol zaručených, zdokonalování stávajících a zakládání nových. Zde jest pouze jedna rada:

aby v nastávajícím jednání o politickou smlouvu byli pozváni zástupcové českých menšin v Polsku a při jejich spoluúčasti byl vypracován podrobný plán českého menšinového školství obecného i středního.

byly stále zajímavější a duše jeho uzdravila tebe, člověka nemocného. Neboť věz, že je ve světě, jež po Choasu stvořil Eros, zosob. tvůrčí síla, veliká láska, která nevynechá nikoho, jest mnoho dobra a krásy. Leč potřebí je umět hledat. Tys hledal krásu duše, objevil jsi člověka, získal jsi velké bohatství. Jsi spokojen?

Byl jinochem, ne, dítětem snad ještě. Ve škole sedával zamklý, s přivřeným zrakem, oddával se svým snům o něčem velikém, cítil jak v prsou mu to roste a zase někdy nevěděl sám, co chce. Taková zasněná povaha to byla. Často, když jej profesor vyvolal, udiven chopil se knihy, hledaje místo k překladu. To stávalo se častěji. Oni všimli si toho, ale nikdo z nich jej nevytléčil, nikomu nenapadlo, pozvednout jeho těžkou hlavu, odhrnout vlas a utřít bledé čelo, pokryté studeným potem, vyrážejícím při bolestech rodícího se mužství a dáti mu napítí z pramene chladné vody, jež by uklidnila jeho rozpálenou hlavu. Chtěl od každého jedině jen slovo, chtěl ode všech tak příhodinky rozmluvy, která by mu dala sílu a odpověď na tolik jeho otázek, jež nedovedl sám si rozřešiti. Začali naň hubovat, že nedává pozor, že se neučí, že je nepozorný. Odpor jeho k nim rostl, tvořila se propast, do níž později nevědomky spadl.

Hřích jeho smyt byl krví.

Propukla u něj láska, nemoc všech malých, jež hubí duši, je-li taková. Vše krásné viděl jen v ženě.

Polská vláda by se mezinárodní smlouvou zavázala, že tento plán svědomitě vyplní a provede. Obracíme se v hodně dvanácté s apéiem k českému tisku, aby nás v tomto spravedlivém požadavku podporoval a svým vlivem přiměl československou delegaci, aby náš požadavek postavila v čelo celého jednání. J. V.

Poláci a slovanský sjezd v Praze r. 1848.

Dne 7. června počalo se jednat o návrzích Libeltových. Češi vytýčili jako svůj požadavek spojení zemí koruny České: Čech, Moravy a Slezska. O Slovácích měli rozhodnout Slováci sami.

Jihoslované dožadovali se pro sjezd větší váhy než mravní, a Češi rádi jich v tom podporovali. Šafařík navrhl, aby sněmy usnesení potvrdily, což od sněmu českého i vlády srbské bylo lehké do-síci; horší bylo to se sněmem haličským a Poláci ke smlouvě ani nehodlali přistoupit s ohledem na svůj program a Maďary.

Jednání v české a jihoslovanské sekci pokračovalo dobře ku předu, hůře bylo v sekci polsko-rusinské. Již složení sekce bylo protichůdné: Byli tam Poláci ze Slezska a Haliče i ze zemí mimorakouských, Rusíni z Haliče a Velkoruska. Každá z těchto skupin měla své zvláštní zájmy a pro tyto zájmy sváděny byly ostré pŕtky a co chvíli bouře se strhla mezi řečníky jednotlivých skupin. Pro návrh adresy sjezdu k panovníkovi postavili své požadavky, ale tyto nebyly jednotným míněním sboru. Rusíni v čele s Borysikiewiczem byli plni nedůvěry k Polákům v Haliči pro jejich nebratrské jednání s nimi a přáli si, aby Halič co do státní správy rozdělena byla ve dvě části: polskou a rusínskou! Jen na zakročení Čechů boje ty mezi rozvaděnými skupinami ustaly. Učiněno dohodnutí, které mělo zajišťovati i jedinou správu státní v Haliči i vzbuditi důvěru u Rusínů, že s nimi se bude rovnoprávně jednat jako s Poláky.

Poláci ze Slezska v jednáních sboru polsko-rusinského mluvili pro odtržení Slezska od koruny České a připojení té části rakouského Slezska, kde se mluvilo po l s k y, k Haliči. Slezští Poláci hned adresou z 3. června r. 1848 (viz „Národní Noviny“ 1848, str. 312.) obrátili se na sjezd a prohlašovali, že hlásí se k té zásadě, aby státy byly založeny na národnostech, a jako následek principu toho pro sebe žádali obnovení spojení Slezska s mateřskou zemí polskou a nepřáli si jen spojení rakouského Slezska s Haličí pod stejnou správou, nýbrž i téhož postavení pruského Slezska s Polskem.

Že vyplnění těchto tužeb mělo býti krokem k utvoření samostatné polské říše, můžeme tvrditi s jistotou, neboť ve spisu Karla Malisze: „Slovanský sjezd a nejnovější události v Praze“, vydaného r. 1848 v Německu, to čteme.

Odtržení Haliče od říše rakouské a snaha, aby monarchie rakouská se udržeti nemohla, ve většině Poláků a Rusovi Bakuninovi nalezla nejhorlivější zastánce a tlumočníky. A tudíž to, na čem se sbor polsko-rusinský usnesl pro adresu panovníkovi, nelze považovat za nic více než krok k uskutečnění obnovení Polsky. Tím se směřovalo proti zá-

Často chvél se nepoznanou touhou a nedečkavostí a že byl nesmělý, v duchu svém sprádal si romány lásky. Často viděl hezkou dívku, svlékal ji v duchu očima a prosil syna Herma a Artemidy, aby mu dal té veliké síly, aby mu dal lásku.

Vyslyšel jej Eros. V taneční síni ji poznal. Byla tak mladá a chtivá, černý byl její vlas a horká, tmavá plet.

Červnová odpoledne byla horká jak slunce. Listí na stromech zvadle viselo dolů. Na nebi visel červený kruh. Vše bylo tak pusté, bez lomozu.

A do toho zapadl veliký výkřik lásky.

Černé prstence kadeří ovinuty měl kol skráně, líbal to štihlé tělo snědé s modlitbou na rtech, aby vyslyšel je Hermafroditos a věčně učinil jich přání. Nechtěli bohové znovu mítí Giganty.

Zmizel červený kruh a bylo ještě viděti veliký trojúhelník. Byla to veliká láska.

Na nebi visel bílý kruh.

Tri břzy oživily jeho chladem, zachvěly se. Ještě se chvél veliký trojúhelník.

Na hoře zůstal zavěšen jen veliký modrý kruh — dole mrtev byl veliký trojúhelník.

Kdo našel krásu a neskonale dobro, vysněný sen. Oba byli nespokojeni. Poslední hledal prvního, tento onoho.

Odpovíš mně, co jest život, co jest láska?

jiným česko-jihoslovanským. Nejlepší doklad toho máme, co žádali Poláci, ze Slezska, kteří tlumočili jen to, co jim kníže Lubomirski našeptal, neboť byl dobrým přítelem Pavla Stalmacha, rodáka z Bažanovic u Těšína, takto moravského odrodilce, jenž ještě moravskou školu navštěvoval a z moravských knížek se učil a modlil.

Podivno je, jak časy se mění. R. 1848 usilovali Poláci na sjezdu v Praze o roztržení Rakouska, ale r. 1914—18 jemu pomáhali, aby se udrželo. Ale povždy udržovali přátelství s Maďary, které dodnes udržují! Kdykoliv jednalo se o zájmy naše, vždy šli Poláci proti nám, třeba za cenu svého vlastního neúspěchu.

Sjezd slovanský dokončil práce dvou prvních bodů pozmeněného návrhu Libeltova a to: Manifest sjezdu slovanského k národům evropským a Návrh adresy sjezdu slovanského k císaři.

V tomto návrhu jsou požadavky sboru polsko-rusínského takto tlumočeny:

Haličané, polského i rusínského kmene, přijavše s nelibým entusiasmem slib ústavy v dnech březnových vyslovený a skládavše v něj jistou naději nového vzkvětu své národnosti, až dosud krom svobody tisku žádného jiného dobrodiní z ústavy nenabýli. Prošby jejich jsou:

1. Aby účastní učinění byli těch práv, která udělena jsou kmenovcům jejich, Čechům. Žádají o povolení podobných odpovědných úřadů, soustředěných pro Halič, jaké jsou Čechům přislíbeny a o brzké svolání ústavního sněmu zemského, jenž by uzavíral o všech záležitostech zemských ještě před sestoupením říšského sněmu ve Vídni.

2. Poněvadž posavadní postulátní sněm haličský v nejménějším složení svém ukázal se býti nedostatečným k řádnému zastoupení všech potřeb národa, pročez dne 26. dubna t. r. sám se rozpustil a prosí o takový volební zákon, jenž by učinil sněm pravým zastupitelstvem národa a obou haličských národností.

3. Poněvadž odpovědi na žádosti haličské a krakovské před trůn přinesené byly tak nedostatečné, že ani nejmírnějším v zemi zadost nečinily, ano i svobodné vyvinutí obou národností, polské i rusínské, ve školách a úřadech nálezy ministeriálními ze dne 9. a 19. května velmi málo jest pojištěno, usnesli se Haličané obou národů na tomto sjezdu slovanském přítomní o jistý způsob pravého, ústavě přiměřeného pojištění jejich národnosti, kteréžto vzájemné usnešení doleji Vaší císařské milosti předkládají s tou poníženou žádostí, aby zásady v něm pronesené co nejrychleji uskutečnění dání ráčila.

4. V témž ohledu žádají, aby úředníci, již oněch dvou řečí zemských mocni nejsou, jinými, kteří se v nich znají a spolu důvěry všech tříd občanstva požívají, nahrazení byli, aby tudy posavadní nedorozumění mezi vládou a obyvateli země co nejrychleji přetrženo a žádoucí vzájemná důvěra způsobena byla, navrhuje, jestliže by úředníci odstranění k jiné službě obráceni býti nemohli, aby jim systematické pense na útraty země odstavů zemských pojištěna byla.

Usnešení Poláků a Rusínů haličských, na sjezdu slovanském přítomných, o způsob obapolného pojištění jich národností jest následující:

1. Přiměřeně k většině lidnatosti polské neb rusínské v každém obvodu má býti jazyk polský nebo rusínský jazykem úředním. Zabezpečuje se nicméně všechněm úřadům obcí i měst užívání jazyka místního převládající národnosti. Také každému krajanovi zabezpečuje se svoboda užívání jazyka polského neb rusínského v každém jednání s vládou, která v témž jazyku odpovědi udělovati bude. Každý krajan bez rozdílu národnosti má právo k úřadu; avšak požadujeme přistojného šetření národnosti při dosazování úředníků od lidu neobíraných. V okolí smíšených národností má úředník býti zběhlý v obou jazycích.

2. V obcích školy farní, triviální a normální budou v jazyku předvládající národnosti, nicméně menšinu zůstává se právo míti školy pro svou národnost. V celé zemi ve třetí třídě normální má býti vykládán jazyk polský ve školách rusínských, jazyk rusínský ve školách polských. Gymnasia budou pro národnost polskou i rusínskou zvláštní. Zakládání jich i počet záviseti bude od potřeby přihlašující se k naukám mládeže jedné nebo druhé národnosti. V každém gymnasiu bude literatura obou jazyků vykládána. Na lyceích i universitách dovoleno přednášeti v každém jazyku.

3. Národní garda haličská v těch místech, kde bude zřízena, nejen většinou hlasů volí své náčelníky, ale též ustanoví užívání komandy rusínské neb polské. Za význaky bude míti štíty obou národností vedle sebe.

4. Celá země má společnou centrální vládu, která s úřady rusínskými po rusínsku, s polskými pak po polsku dopisovati bude. Sněm společný složen z poslů vybraných podle zásady, jaká ustanovena bude. Na sněmě se zabezpečuje volnost užívání jazyka rusínského neb polského. Nálezy i nařízení nemovní a vládní vydávány budou v obou jazycích.

5. Vyrovnání všech obřadů čili vyznání v zemi co do práv, tak i duchovenstva jejich, jak co do hodnosti, tak i co do důhodů.

6. Konstituce má co nejvýrazněji opatřiti úplnou mezi Poláky a Rusíny rovnost všech oprávnění humanitních, politických i náboženských, jakáž vyplývá ze svatosti a neporušitelnosti jedné každé z reprezentovaných v Haliči národností.

7. Uznání potřeby i času-rozdělení Haliče na dva zvláštní administrativní okruhy jest předmětem konstitučního sněmu.

To byly položené požadavky polsko-rusínské sekce do adresy k panovníkovi. Vlastně byly to požadavky Poláků, neboť k uskutečnění rovnoprávnosti obou národností v Haliči nikdy nedošlo. Předstíraná rovnoprávnost obou kmenů v Haliči v adrese k panovníkovi měla sloužit jen proto, aby zakryla pravé polské záměry a získala i Rusíny pro jejich zájmy a proto se jim slibovala rovnoprávnost. Rusíni byli obětí beránkem.

Poodhrnutá clona minulosti jasně nám ukazuje polské záměry se slovanským sjezdem! Ukazuje nám, jak daleko mají Rusíni k uskutečnění těch slibů, daných r. 1848, tedy téměř před 80 lety. Ba, jsou hůře na tom, než byli za éry rakouské říše, ačkoliv již tehdy byli Poláci hýčkáni na úkor ostatních rakouských Slovanů.

Přítomnost plně potvrzuje minulost. Poláci zůstali, jací byli. Jsou ještě bezohlednější ve svém národním — nezdravém — egoismu, což i my zde na Těšínsku nejlépe pocítujeme a Rusíni s hrůzou snášejí.

Nás těšínské a Čechy vůbec zajímá ze sjezdu to nejdůležitější, totiž adresa slezských Poláků, kde již tehdy usilovali o odtržení staré české země od koruny české. To jest nejlepší doklad, že Těšínsko bylo popoštěno!! Neboť nemohli-li uskutečnit svůj záměr ihned, starali se, aby jej uskutečnili při nejbližší a nejvhodnější příležitosti. Hleděli proto popoštět kraj, aby pak jednou na polskost země mohli se odvolat. A tak se též stalo. Stráší-li nyní tento lid umělý nátěr kultury polské, křičí Poláci do světa o počesťování, ale zde se jen vrací do lůna mateřského odervaný lid, který od roku 1848 byl uměle a úskočně i násilně popoštěván a zbavován práva sebeurčení.

Neměl-li sjezd slovanský pro Poláky jiného významu, než ten, že připravovali se k odervání Těšínska a utlačování Rusínů, znamenal pro ně veliké plus, ale mravní nikoli! S toho hlediska dlužno hledět na sjezd slovanský a účast Poláků na něm.

B. Těšínský.

Literatura: Dr. Zdeněk Tobolka: „Slovanský sjezd v Praze roku 1848.“ „Časopis českého Musea“, ročník XXII. r. 1848. Josef Bartocha: „K dějinám Lipy Slovanské v Olomouci roku 1848—49.“

Kdo chce
si koupiti
dobrou, moderní a levnou
látku
na jarní kostým
obráti se s důvěrou na solidní firmu
Albin Chamrad,
Orlová - Náměstí.
Telefon 101.

Z Polska.

„Rzeczpospolita“ v článku „Nebezpečné zjevy“ pozastavuje se nad poměry v Horním Slezsku polským: „Na území vojvodstva Slezského počínají jisté nebezpečné zjevy. Masa nezaměstnaných, dosahující počtu třiceti tisíc, bez naděje na rychlý výdělek, počíná se povážlivě znepokojovati a toho využívají jednak komunističtí agitátoři, jednak němečtí emisáři z druhé strany, využívající chmurné

nálady lidu pro své cíle. Komunisti přes velmi úsilivnou agitaci nedocházejí u lidu sluchu. Změnili proto svou taktiku a nestaví již do popředí hesla politická, nýbrž snaží se působiti na přesvědčení mas hesly hospodářského zlepšení existence, jako na př. zřízení výboru pro nezaměstnané, výboru jednadvaceti a jiných výborů dělnických. — Daleko důmyslnější je však agitace německá a má také větší úspěch. Němečtí agitátoři a provokatéři bouří dělníky proti polskému státu, uvádějíce dělníkům příklady, že za vlády Němců na Slezsku bývalo daleko lépe. Samozřejmě bída mezi dělníky přispívá ke vzrůstu banditismu. Byly již případy přepadnutí na veřejných cestách, věc dříve ve Slezsku neslýchaná, jako na př. v okrese rybnickém, kde oloupen byl hospodář Al. Buldyga z Ratiboře, jedoucí vlastními koni. V okrese pštinském revolvery ozbrojení banditi oloupili na silnici dvě jeptišky, poslané klášterem do Pavlovic. V okrese Tarnovské Hory nalezeno několik balíčků dynamitu ukrytých v zemi. Je podezření, že dynamit ten měl sloužiti k útokům na továrny a veřejné budovy.“

Polské listy s uspokojením citují článek berlinské „Industrie- und Handelszeitung“ o popoštěvání průmyslu na Hor. Slezsku. „Industrie- und Handelszeitung“ píše mimo jiné: „Otázka, jak daleko pokročilo popoštěvání průmyslu na polském Horním Slezsku, byla v poslední době často kladena. Skutečnost, že hutě Králova a Laura volky nevolky musely schváliti odloučení svých podniků na polském Horním Slezsku i proměnit se v nově vytvořenou společnost na podkladě polských zákonů, postavila otázku tu v popředí všeobecného zájmu. — Koncem minulého roku bylo uveřejněno sepsání jmen polských generálních ředitelů a ředitelů v čele dolů a hutí slezských. Jak se ukázalo, podařilo se Polákům obsaditi více než tučet míst generálních ředitelů, právě dva tucty míst ředitelských je v rukou Poláků a na sto jiných vlivných míst v slezském průmyslu je již obsazeno Poláky. Došlo k tomu, že ve správách hornoslezských podniků je nyní málo vyšších míst, jichž majitelé nepsali by své jméno na „ski“, „czyk“ neb „icz“. — Jakým způsobem došlo k tak rychlé a důkladné polonizaci? Předseda polsko-francouzské společnosti podnikatelské „Skarbofermu“ Korfanty pracuje plnou parou k tomu, aby Němce na vedoucích místech odstranil a nahradil je Poláky. Komise pro kontrolu hornoslezského průmyslu, trvajíc od lonského roku, namáhá se svým způsobem, aby zkržovala německé vlivy. Poláci zaměstnaní v horních podnicích dostali pokyn, aby materiál jim přístupný sdělovali interesovaným kruhům. Tím způsobem bylo možno snadno v podnicích stojících pod stálým dohledem podkopati německý vliv. Návrhy učiněné polskými inženýry jsou pečlivě zkoumány centrální vládou ve Varšavě a o ně opírají se opatření směřující k polonizaci. Na to, zda následkem těch opatření průmysl na Horním Slezsku hyne, nikdo se neptá.“

Polské listy přinesly zprávu, že dne 11. t. m. v presidiu rady ministerské bude podáván oběd a pak konati se bude raut pro tisíc osob na oslavu ukončení transakce americké půjčky. K tomu poznamenává „Kuryer“: „Skutečně, nevíme máme-li se smáti neb bouřiti nad touto zprávou a skutkem. Vypadá to groteskně, jak kdyby vymyslel si to nejzlostnější satirik, aby ukázal v krivém zrcadle naši realnost a naši zvláštní psychiku. — Před několika měsíci napsali jsme článek o životě nad poměry a o potřebě spornosti. Náhoda tomu chtěla, že nějaký týden po našem článku pokládal za nutno dotknouti se téže myšlenky v tisku varšavském jeden z největších našich spisovatelů a současně nejdělejších strážců obecného dobra, Stefan Żeromski. Před několika týdny u příležitosti ukončení karnevalu uveřejnili jsme ohráňující výpočty, kolik peněz pohltily v Polsku masopustní zábavy, při nejmenším právě v čas těžké hospodářské krise a snah sanačních. Několik desítek milionů zlotých pohltil ten karneval... Nyní po tomto karnevalu soukromém přichází u nás jaksi jeho „úřední“ dovršení postní — oficiální oběd a raut pro tisíc osob v presidiu ministerské rady, jakožto slavnost sfinalisování americké půjčky. Vskutku je těžko nepsati satiru. Vůči tomu člověk skutečně neví, zda kterýkoliv z těch vysokých osobností zalévajících „úředně“ americkou půjčku, uvědomil si její význam a konsekvence, jaké ona pro nás má. Je již obecně známo z četných výpočtů a informací, že půjčka ta bude pro nás dražší než z počátku se zdálo. Dostaneme z ní ne o mnoho více než 80%, budeme však nuceni splatiti 105%, z čehož následuje, že úroky té půjčky budou ročně činiti 11%.“

Týdenní přehled.

Pro zmenšení počtu ministerstev se vyslovuje spisovatel a red. Još. Penžek, který jako dlouholetý parlamentní redaktor ve Vídni již dříve vádí do státní administrativy: Navrhuje: Zrušení obou ministerstev slovenských (dostali by jiné zastoupení), min. předsednictvo budíž spojeno buď s min. vnitra nebo se zahraničím, ministersva pošt a veřejných prací buďtež spojena v jedno s min. železničím, min. sociální péče a zdravotnictví buďtež sloučena s min. vnitra. Je to požadavek, který po nastalé redukci a restrikci osobních výdajů je přirozeně samozřejmý.

Komunistický posl. Tausik, který byl pro své nesčetné přestupky odsouzen na 10 měsíců do vězení, se rozhodl přistoupiti k posl. Bubňkovi.

Náměstek min. předsedy min. Stříbrný byl po čas choroby během týdne zastupován min. Srámkem.

Slovanská beseda ve Vídni slavila tyto dny 60leté trvání. Byla střediskem všech slovanských národů ve Vídni.

Mezi Svazem bank a bankovními úředníky bylo konečně po dlouhém jednání dosaženo dohody a uzavřena nová kolektivní smlouva s platností do konce roku.

V rudé armádě je dle sdělení šéfa politického oddělení Bubnova pouze 8 proc. komunistů, z nichž jsou ovšem tři čtvrtiny vedoucích důstojníků a velitelů. Mimo tyto má rudá armáda 82 proc. sedláků, 11 proc. dělníků a 7 proc. z jiných vrstev. Bubnov žádá, aby byla respektována přání zemědělců, poněvadž by jakýkoliv konflikt s těmito vrstvami mohl způsobiti rozvrat v rudé armádě.

Nový českosl. vyslanec v Berlíně dr. Krofta nastoupil svůj úřad.

Min. dr. Markovič má býti dle některých zpráv jmenován vyslancem v Rusku, bude-li toto uznáno de jure.

Řecko uzavře smlouvu s Jugoslavií a dle všeho přistoupí k Malé Dohodě.

Zasedání Rady Společnosti národů skončeno. Zvláště bylo jednáno o kontrole nad Německem, Rakouskem, Maďarskem a Bulharskem, která bude nově organizována. Poukazováno při tom na maďarské zbrojení, jehož vojenské vydání se rovná vydáním Československa a Jugoslaviie dohromady.

Ceny pšenice v Americe klesají. Klesne-li u nás tak rychle mouka, jak rychle stoupala, je otázkou.

Ve Švédsku došlo k obrovské výluce, kterou postiheno 130.000 dělníků. Průmyslníci zamýšlí zrušiti osmihodinovou pracovní dobu.

V Jugoslavii bylo zámětno všech 61 mandátů Radicovy strany. Tím nabývá ve skupštině radikální strana Pašičova absolutní většiny. Zdá se, že nyní dojde k roztržce mezi radikály a neodvislou stranou demokratickou Příbicevicovou, která dosud zajišťovala Pašičovi většinu. — Vláda bělehradská obnovila styky s Tureckem, které byly od r. 1912 přerušeny. Oba vyslanci byli již jmenováni.

Vídeňský veletrh nesplnil očekávání rakouských stavovatelů. Návštěva byla slabá.

Spoitelní vklady v Rakousku činí pouze 7 proc. vkladů předválečných.

Francouzský senát staví se proti zrušení vyslanectví u Vatikánu. Min. předseda Herriot je pevně rozhodnut v této otázce neustoupiti.

V Anglii pracuje býv. min. předseda Macdonald i celá Labour Party pro ženevský protokol.

Dle výroku min. zahraničních věcí Stressemanna nezdíká se Německo práva žádati **revísi východ. hranic.**

Sedm kandidátů na prezidentství v Německu bylo dosud ohlášeno: Hellpach (něm. dem. str.), Marx (centrum), Braum (soc. dem.), Jarres (pravice), dr. Held (bav. lid. str.), šl. Lettow-Vorbeck (deutschvölk.) a Föhlmann (žid?) (komunista).

FERD. TOMEČKA V DOLNÍ SUCHÉ,
zednický a tesařský mistr provádí plány, stavby a zalecké odhady. Prodej stavebnin a dřeva.

Drobné zprávy.

Starostou Vel. Mor. Ostravy byl zvolen dne 17. března t. r. Jan Prokeš (čs. soc. dem.), I. náměstkem Dr. Frant. Mrůzek (čs. soc.) a II. náměstkem Frant. Resler (lid.).

Českou oslavu narozenin Masarykových uspořádali židé v Hrušově. Za účasti zástupců obce a škol a za přítomnosti hostů z okolí dne 8. března v 15 hod. ve své modlitebně konali bohoslužbu, načež v české pročitěné řeči slavil pan prezident, jeho vynikající vlastnosti a díla. Zvláště ceněna jeho spravedlnost a láska k pravdě a k práci, jeho vytrvalost v zápasech pro ideály. Pravdu a židy hájil již za procesu polenského a jeho přičiněním máme ústavu tak spravedlivou, že i židům je umožněno zastoupení ve všech sborech zákonodárných jako v žádném jiném státu světa. Česká řeč ukončena českou modlitbou za blaho státu, načež sbor zapěl hymnu českou a židovskou. Řečnil rabín Dr. Bass, nedávno z Bohumína vypuzený proto, že v českých školách vyučoval českým jazykem židovské zájky proti vůli předsedy židovské obce Zankera. Byla česká oslava Masaryka snad spolu protestem židů proti tako-

vému bezpráví, či ryzí projev židů hrušovských, že v germanisátorské činnosti přestanou a staví se po bok lidu, jež dosud s Němci národnostně ubíjeli? Či opravdu chválena spravedlnost našeho pana presidenta i židy učiní spravedlivějšími? Bylo by to záhodno, ale nejen v modlitebně a v Hrušově, ale vždy a všady. —1.

Národní divadlo mor.-slezské v Mor. Ostravě. V pátek 20. „Bajadéra“. V sobotu odpoled. „Náměly Pelopopy“, večer „Pražský flamendr“. V neděli odpoledne „Jedenácté přikázání“, večer „Zvonění na poplach“. V pondělí „Smrt mafky Jugovičů“. V úterý „Náměly Pelopopy“. Ve středu odpoledne „Královna loutek“ a „Zvíkovský rarášek“, večer „Zvonění na poplach“. Ve čtvrtek „Jakobín“. V pátek „Tvrdohlavá žena“.

Čestně, němčině, korespondenci české i německé a účetnictví vyučuje jednotlivě i v kroužcích prof. J. Röhrlich, obch. škola, Orlová.

Kupujte kávu
v odborném obchodě ty.
Jar. Brdička, Orlová
obecní dům. Telefon 63.

Z hraje.

Z Orlové. Schůze kuratoria „Slezské musejní společnosti“ konala se 20. února t. r. Konstatováno, že výstava obrazů akad. malíře Jindř. Procházký skončila se zdarem morálně i finančně. 21 obrazů bylo prodáno. Z toho pro museum zakoupeno: Typ gorala z Hor. Lomné (tužková kresba) a Starý kroj z Horní Lomné (olejmalba). Jeden obraz a to „Dřevěná česká škola (olejmalba). Jeden obraz a to „Dřevěná česká škola v Horní Lomné“ (olej) mistr museum daroval. Za to mu kuratorium vzdává srdečný dík. Do musea přibyla celá řada nových věcí, za něž již některé bylo poděkováno v „Obraně Slezska“. Mimo to daroval p. Al. Holeš z Orlové české listiny z Fryštátu a to: Tabáční patent z r. 1784 a Ponaučení k hlášení ohně z r. 1784, vydané pro město Fryštát. Mimo to zakoupeno 9 starších knih a kancionálů od p. Václava z Jablunkova marku Fridricha Augusta, krále saského, z r. 1795. Pro museum v Jablunkově zapůjčil vrchní mor.-slezský soud v Brně 28 starých pozemkových knih. — Dosud přihlásilo se za členy „Slez. musejní společnosti“ 121 členů, a to z těchto obcí: Orlové, Lazů, Dol. Domaslovic, Skřečoně, Pudlova, Něm. Lutyně a Horní Suché. Výstava J. Procházký vynesla 551,95 Kč čistého výtěžku. Na subvencích bylo přijato 3800 Kč, na darech obcí 1600 Kč, na darech spolků 151,50 Kč. Subskripční listiny byly vráceny z těchto obcí: Orlová 763,21 Kč, Lazy 126 Kč, Dol. Domaslovice 90 Kč, Skřečoně 45 Kč, Pudlov 10 Kč, Něm. Lutyně 70 Kč, Horní Suchá 141 Kč. Ostatní, dosud nevrácené sběrací listiny budou urgovány. Usneseno, aby vitriny musea orlovského byly postupně zaskleny, aby zamýšlená výstava starožitností, jež se měla konati o svátcích velikonočních, byla odložena na pozdější dobu, aby místo p. Janu byl povolán za kustóda musea v Jablunkově p. učitel Četelín. Vzata na vědomí zpráva o vydávání „Vlastivědné přílohy Obrany Slezska“.

Svaz slez. hudebníků „Filharmonie“ pořádá v sobotu dne 4. dubna t. r. v Čingrově domě v Orlově koncert. spojený s taneční zábavou. Začátek o 7. hod. večer. Vstupné: pán 5 Kč, dáma 3 Kč. Čistý zisk ve prospěch dětských radováněk.

Proč závodím pracuje stavitel, kterého na stavbách nevidět? Aby žil jeho vedoucí. Deutscher Kulturverband a německá škola? —1.

V lese „Liščíoku“ je vodojem závodního vodovodu do orlovské nemocnice. Mimo vodojem je tu několik studní. Někjaký nezbeda z této jedné studně odnesl betonové či železné víko a někam je odnesl, takže tato studně je nyní otevřena. Hrozí tu dvojí nebezpečí: 1. že vrchní vodou, která z táhčího sněhu nyní teče do studně, se voda znečistí a 2. může leckdos do nepřikryté studně spadnouti. Je nutno, aby co nejdříve byla věc uvedena do pořádku, než některé všetečné dítě do studně spadne.

Odbor Sl. Mat. Osv. Lidové konal v neděli 15. března t. r. svou valnou hromadu za větší účasti než léta předešlá. Po přečtení zpráv činnosti zvoleni byli do výboru téměř všichni bývalí členové. Ve volných návrzích usneseno, aby odbor letos převzal pořádání dětských radováněk v Orlově, aby uspořádal zájezd ke svým svěřeným odborům v Mostech u Jabl. a v Loukách a pro odbor v Mostech u Jabl. uspořádal sbírku knih pro tamní českou knihovnu.

Z Doubravy. Divadelní hra „Děvče z předměstí“ sehraje místní „Škola“ v neděli 29. března v Nár. domě. Ve veselé této operetě účinkuje 36 osob a sehra na bude poprvé na nově vybaveném jevišti firmou Fr. Fert, divad. malíř v Brně. Zpěvy doprovází orchester br. Košťála. Předprodej lístků v Nár. domě u br. Micka.

Jak je to s tou nápravou? Minulý týden byla naše obec zásobena novinami. Zařizena byla větší dodávka „Našeho Kraje“ (dříve „Rudého Kraje“) a poněvadž Čáňeček z Dombrové nemohl stačiti na takový počet kupujících, byl rozdávan. Tak se k němu dostal i dopisovatel „Obrany Slezska“, který ještě neslyšel trávu růst, za to má však zdravý zrak i sluch, jež zapřičinily všechno to, že o našich poměrech obecních a na obci samé jen docela maličko napsal. Nedivte se, že přijde zase s něčím. Pisatel řádků v „Našem Kraji“, patrně příslušník téže strany jako p. starosta, křiví: „My jsme pro nápravu atd...“ To potěší. Avšak háček! Napřed pořádek ve vlastní kuchyni a pak vším právem poukazovat na zlo jinde a starat se o nápravu. Nestačí říci: „Ať se obhájí náš starosta sám“, ale ať se napraví. V přední řadě pro dobro jeho samého. Býval přece jiným, měl důvěru. Poukazováním na domnělé snad chyby jiných zakrýval pisatel chyby, o kterých bylo zde velmi šetrně psáno. Netrpí starostou celá obec? Trochu upřímností a ne nešikovně zaslepeností! Abych poukázal na některý případ přímo. Snad sobotní (poněvadž píši v neděli, je dosud poslední). Byla nějaká schůze na obci a po ní schůze obecní rady. Jak bylo všem účastníkům schůze, když viděli p. starostu v tom častém jeho stavu i při tak důležitých jednáních. Samozřejmě, že v takovém případě je více řeči než rozumu. Že se i tento případ dostal do veřejnosti, je zřejmo z toho, že o něm píši. Co se odehrávalo po schůzi, netřeba uvádět. To bylo čistě hospodské. Byli však schůzím přítomni příslušníci strany p. starosty, napomínali a mírili, aby se jiný stejným právem dostal k slovu a v tomto případě určitě rozumnějšímu. Opovíží se psát ještě nyní, že slyším trávu růst? Nebo. Ten případ s tím sodovkářem u cihelny, jehož očitým svědkem byl také příslušník strany p. starosty, upadl v zapomnutí? Nemůžno, neboť je tím nepřijemnější, že bylo pro jeho příliš hlasitý průběh svoláno mnoho svědků. Co zbývalo vlastněmu straníku jiného, než studem utéci do chalupy? Měl však on, člen obec. zastupitelstva, starati se o nápravu. Abych jemu nekřivdil, snad se přičiňoval, neboť jež znám svou otevřeností. Ve straně byla však upozornění slabá nebo žádná. Že se náprava nestala, zřejmo z uvedeného případu sobotního. Nepomohlo ani upozornění tiskem. Co učíte?

Ředitelství měst. školy děkuje Honebnímu spolku v Doubravě za dar 100 Kč pro chudé školní děti na zájezd na Slovensko.

Z Lazů. Lidové kino. V neděli dne 22. března předvádí se v obvyklé hodiny velký napínavý filmový román: „Judex“. Film tento, před 3 roky u nás předváděný, přepracován jest ve 3 epizody místo dřívějších 5 a vydán v nové kopii, ježto dosáhl ve všech biografech obrovského úspěchu. Jistě i nyní přivábí představitel Judexe, zemřelý nejlepší filmový herec Francie: René Cresté, své obdivovatele a taktičtější povedení Cocantim zaručuje nejlepší pobavení. Druhá epizoda přivede se příští neděli dne 29. března a třetí pak v neděli dne 5. dubna t. r. v obvyklé hodiny. Ač režie jest značná, ponechány staré ceny míst v předpokladu, že někdo z našich návštěvníků nedá si ujtí příležitost shlédnouti film prvotřídní a příjemně se pobavit. Program tento doplněn jest oblíbenou aktualitou: „Gaumontův týden“, mládeži přístup do 16 roků však přísně zakázán. — Pro mládež získán na týž neděle taktéž známý program: „Dvě pařížská děvčátka“ se Sandrou Milovanovnou, známou z filmu „Široké Ginetta“ a s Biscotem. První díl předveden bude v neděli dne 22. března t. r. o půl 3. hod. odpoledne. Vstupné pro mládež 1 a 2 Kč, pro dospělé 3 Kč. — Oba tyto filmy Gaumontovy produkce od slavného režiséra Feuillada možno označiti za nejlepší francouzské výrobky. — Po velikonocích zaznamenán jest další velký film: „Justiční cmyl“.

Oslava 75. narozenin p. presidenta. Oslava, kterou předešlou sobotu uspořádala společně Těloc. jednota „Sokol“ s Hudebním sdružením lazeckým, nevymizí jistě dlouho z paměti účastníků. Program jedinečného druhu, který jsme měli příležitost shlédnouti, svědčí nejen o horlivé snaze „Sokola“ podati obecnstvu opravdu něco pěkného, ale je zároveň dokladem, že v Hudebním sdružení jižně dosud stará tradice, příložití nezištné ruku k práci tam, kde jde o věc skutečně národní. Všecka pečlivě vybraná a vzorně přednesená hudební čísla byla laadným doplněním celého programu. Po přednášce řed. Krejčího z Doubravy, který jadrně vylíčil p. presidenta po všech stránkách jeho činnosti, zapěl mužský sbor lazecký zamilovanou píseň presidentovu „Teče voda“ se solovým zpěvem odb. učít. Šimsy, učít. Šimsová vzorně recitovala, uč. Plachý přednesl ukázkou z děl Masarykových. Solový přednes sl. M. Holičové arie z opery „Madame Butterfly“ nelze nazvati jen dobrým, neboť slečna Holičová svým výkonem prostě překvapila. Cvíčením žáků z chocholy pestře zakončen první díl oslavy. V druhé části, večírku, předvedená slavnostní scéna „Na úsvitě“ byla nejúchvatnějším číslem programu. Děvče z Mor. pole. práce od Lipan, posel z Bílé hory, děvče od Blianíka. žal nad smrtí slavného krále Přemysla Otakara II. v bitvě na Mor. poli, bratrovražedný boj u Lipan a katastrofa bělohorská. Pomohou bližní rytíři? Eh, pouhá báje! Za to však formují se legie, přichází Zborov a koruna všech nadějí — samostatnost. Scéna opravdu úchvatná, při které se mnohé oko zarosilo! Následují „Večerní písně“ (solo odb. uč. Šimsa), cvičení dorostenců s ratorlestmi, ukončuje hudba. Večer opravdu krásný, důstojná oslava velikého učence, člověka a presidenta. —on.

Z Karvinné. Příchodem nového p. centrálního ředitele Zajíčka na Larischovy doly se leccos změnilo. To nutno konstatovat s povděkem. Především nový pan ředitel dal poslati oběžník, že se mají inženýři i úředníci naučit česky, dále že u telefonů jsou povinnými řízení hlásit se česky a tím přirozeně také česky mluvit, když se s nimi česky hovoří. Na ředitelství umístěny české nápisy a pod. To by bylo všecko v pořádku. Leč ještě není leccos v pořádku a my budeme na to — in bona fide — postupně upozorňovat, neboť víme, že se leccos dozvíme, o čem neví a ani se nedozví p. ředitel jímou cestou než touto. Vedení vírou, že nový pan ředitel je veden tou nejlepší snahou odstranění všechny křivdy na českém živlu až dosud páchané, přizpůsobit poměry na jemu svěřených závozech změněným poměrům dnešním, respektovat náš státní zájem a zajistit tak dolům nerušený rozvoj bez ohledu na osobní názory a přání hrstky lidí zaujatých proti všemu českému, očekáváme, že mezkláme. Nebudeme chtít nemožné, nýbrž pouze jen to, co je v jiných státech samozřejmé. Žádáme především nyní, aby bylo na závozech zavedeno, aby raporty dozorců byly psány výhradně česky. Půjde to velmi snadno, neboť všichni dozorcí navštěvovali českou hornickou školu v Mor. Ostravě. Dále žádáme, aby byl dán rozkaz, aby i raporty inženýrů byly podávány pouze česky. Dosud se podávají pouze německy a činí tak i čeští inženýři! To jsou prvá naše přání a ta se uskutečnit dají velmi snadno.

Z Petřvaldu. Dary. V matiční schůzi, konané dne 26. února 1925 na základě urgency z 29. listopadu 1924, poskytnuty byly následující dary: III. odboru M. O. L. a „České čtenářské besedě“ v Rychvaldě obnos 500 Kč pro podporu žáků, strádajících krisí uhelného závodu „Alpínka“. — České musejní spol. v Orlové 100 Kč. — Fondy V. Hrubého pro podporování chudých pilných žáků 200 Kč.

Poděkování. Místní skupina živosťensko-obchodnické strany středostavovské věnovala z čistého zisku plesu, pořádaného dne 7. února t. r. na Valachovci účelům zdejší M. O. L. obnos 100 Kč. Za uznání snah a vzácnou přízeň děkuje výbor.

Besídka s rodiči. Učitelství sbor školy u kostela pořádal v neděli dne 1. března t. r. besídku s rodiči, k níž byla připravena přednáška uč. J. Karlošky na téma „O vadách rodinné výchovy“. Bohužel, že pro slabou účast bylo nutno tuto odložit. Neviděli jsme těch, kteří ve veřejnosti mnoho křičí a kritizují, ale pro otcovskou povinnost a harmonii školy s domovem nemají prázdňového zájmu.

Sbor dobrovolných hasičů Petřvald-Březiny vydává k letošním 70. výročí svého založení památník, jež zpracuje uč. J. Karloška.

Jest potěšitelným a uznání hodným zjevem, že konečně vlivem různých okolností zdejší velkozávodní horní a hutní společnost přijímají do svých služeb české úřednictvo a tím snaží se postupně a poněkud odčinit ta křiklavá bezpráví a křivdy, jež v dřívějšíku v ohledu národním byly na zdejším českém živlu svévolně a bezdůvodně páchany. Škoda jen, že přijímání bývají z větší části příslušníci města Brna a okolí, kteří až na řídké výjimky se národního života straní a kulturně nepracují a zdejší snaživí čeští studenti bývají odbývání s poukazem, že není pro ně místa. Nedvíte se, že trapně a bohně působí takové jednání na rodiče, kteří pozorují, jakým způsobem jsou jejich synkové odstrkovaní a na druhé straně opou se na úřednická místa cizinci. Či se domníváte, že český slezský člověk je méně schopným a spolehlivým? Myslím, že ne a proto je nutno, by při výběru dorostu úřednického stavu bylo vždy pamatováno v první řadě na naše přičinnivé české studenty a jejich rodiče, kteří pro českou věc v dřívějšíku vykonali čestně svou povinnost a nedali se zvíklati sliby a vyhrůzkami tehdejších mocných závodních náhonců. Nezapomínejte na domorodý slezský lid a zjednejte nápravu!

Z Horní Suché. Odbor Slezské Matice Osvěty Lidové v Horní Suché oslavil 75. narozeniny pana presidenta T. G. Masaryka v neděli 8. března v Dělnickém domě, za účasti všeho obyvatelstva českého, německého i polského. Slavnost zahájil uvítacím proslovem pan Dr. Gläser. Slavnostní řečník, p. ředitel R. Huvar ze Slez. Ostravy, vylíčil přítomným nejen život našeho drahého presidenta, ale i jeho životní práci, kterou vykonal a též, kterou vykonati ještě chce. I o jeho spisech podal přehledný obsah, takže každý z přítomných byl jistě důkladně a všestranně s osobou i prací pana presidenta seznámen. Po přednášce následoval koncert „Skalického pěveckého sdružení“ za řízení p. dirigenta Gardelky. Koncertem vyvrcholilo nadšení všeho obecenstva, neboť přednes národních hymen a slezských písní národních byl úchvatný a obecenstvo dalo svou lásku k národní písni tak krásně přednesené najevo vždy bouřlivým potleskem. Skalčané byli u nás již dvakrát a vždy tak nadšeně byli vítáni a s velkou láskou přijati všemi oni, i ty jejich krásné „pěsníčky“. Jest přáním všech, aby opět brzy se svými písněmi mezi nás zavítali. Děkujeme panu řečníkovi a všem Skaličanům za jejich velkou obořavost. Děkujeme také všem občanům Horní Suché, kteří svou účastí na oslavě ukázali svou lásku k našemu drahému tatičku Masarykovi.

Dramatický odbor Sl. M. O. L. schraje v neděli 22. března v Dělnickém domě veselohru: „Dvacet tisíc za Karličku“ od Jos. Skružného. Začátek o půl 8. hod. večer. Přiznávce zve výbor.

Ve zdejší obci uchází se již po několik let o hostinskou koncesi válečný invalida p. Steinhauer. Jeho rodina již po 80 let má v nájmu hostinec Larischův. Na jeho žádost o udělení mu koncese bylo mu odpověděno, že koncesi má p. Dr. Larisch a byl zamítnut. Jest zapotřebí takovému velkostatkáři a majiteli dolů a průmyslu udržovati ještě mimo své výnosné podniky hostinec a tak brátí poctivou výživu rodinám invalidy neb legionáře? Myslíme, že ne! Upozorňujeme okresní hejtmanství, by takovýchto případů si více všimalo a zjednálo nápravu. Snad postačí!

Z Dol. Suché. Divadlo junáků-skautů. V neděli 8. t. m. sehrál I. oddíl skautů úpoledne i večer v Národním domě veselohru: „Bláha Švik, nešťastný švec“. Odpolední představení pro děti těšilo se ohromné účasti naší drobtiny, která nevycházela ze smíchu. Podávaný švec předveden stud. Humplíkem z Lazů byl figurkou tak typickou, že by ji snad žádný jiný ochotník i starší, lépe sebrátí nedovedl. I ostatní úlohy byly obsazeny velmi dobře. Pan učitel Smrčka může být s výsledkem své práce nanejvýš spokojen.

Cihly, tašky, cement,

vápno, lepenka, veškeré stavebniny a technické potřeby ve velkém i malém. — Vlastní sklad. **SLEZSKÁ OBCHODNÍ SPOLEČNOST** pro techn. potřeby a stavebniny s r. o. v Orlové. — Telefon č. 59.

Z Nového Bohumína. (Schůze správní komise ze dne 12. března 1925.) Po schválení zápisu o minulé schůzi oznamuje vládní komisař, že obec Nový Bohumín byla povýšena na město výnosem ministerstva vnitra čis. 72.214-1924-14 ze dne 27. října 1924. Usneseno, aby obec požádala o diplom povýšení na město a věnovala chudinskému fondu 15.000 Kč. — Obec dáruje Okresní péči o mládež v Bohumíně svůj pozemek č. vl. 917 v Jablunkově na zřízení prázdninové osady pro školní děti, jež potřebují zotavení. (Výměra pozemku 42 a 71 čtver. metrů.) — Německému Schulkreuzervereinu zakoupí město pro týž účel pozemek v Albrechticích ve výměře 59 a 85 čtver. metrů za 6000 Kč a kromě toho daruje témuž spolků 1000 Kč na pořízení jednoduchého plotu kolem pozemku. Darovací listinu a bližší podmínky o darování vypracuje finanční a právní sekce a předloží správní komisi v příští schůzi. Zástupcem města v kuratoriu epidemické nemocnice v Zábřehu u Ostravy ustanoven p. K. Buroň, jeho zástupcem ředitel pošt. úřadu Štěpán Kotík. — Schvaluje se půjčka 70.000 Kč u městské spořitelny ve Sl. Ostravě na záplacení lombardního dluhu u filiální Bankovního úřadu v Mor. Ostravě. Ve spořitelně ve Sl. Ostravě depoují se státní papíry v nom. hodnotě 179.000 Kč. — Na úřadu kanalisacních nákladů povolil stát městu subvenci 20% z celkového rozpočtu, země 8% a okresní silniční výbor částku 25.000 Kč. Stát i země vypláceti budou městu subvenci dle postupu práce. Dosavadní náklad na kanalisaci činí již 891.538,24 Kč. Usneseno, aby letošního roku provedla se kanalisace ulic: 28. října, Kudlichovy, Kostelní, Komenského a ulice u pí. Chrastové. Výlohy uhradí se ze subvencí, takže nebude nutno činit zvláštní půjčky investiční. Schválena nájemní smlouva s drem. Larischem, dle níž se obec zavazuje platit ze tří tříd ve výměře 2 ha 58 a 55 čtver. metrů ročního nájemného 1292,75 Kč. Hříště určena jsou pro všechny školy, sportovní klub Slavů a Sportverein. Z důvodů estetických usneseno odstraniti všechny stánky v ulici 28. října. V zásadě usnáší se správní komise, že nebudou se na příště udělovati povolení pro stavbu prodejních budek v ulicích. Výjimku může povolit v vážných důvodech jen plenum správní komise. — Město zakoupí za 1 mil. korun stavebních losů a požádá stát o stavbu obytných domů pro veřejné a státní zaměstnance. Návrh odměny tržnímu dozorcí učiní finanční a právní sekce. Město Bohumín zaslalo úřadům rozklad, v němž nevěcnými a částečně nesprávnými údaji snaží se dosáti toho, aby nemocnice stavěla se v Bohumíně-městě. Správní komise města Nového Bohumína vyśle deputaci do Prahy a Opavy, aby nesprávná udání vyvrátila a snažila se dosáti rychlejšího vyřízení. Resoluce o prodloužení zákona o stavebním ruční a o ochraně nájemníků přijata 23 hlasy z celého počtu 32 přítomných členů. Stavební sekci uloženo, aby zabývala se otázkou zřízení podjezdu pod dráhu z Bohumínské do Bezručovy ulice a svolala anketu zájemníků za účelem vypracování projektu a návrhu způsobu úhrady, která by si vyžádala částky 5 až 7 mil. Kč. Vládnímu komisaři uloženo, aby vyšetřil, kdo nařídil nekatolickému kostele v den 75. narozenin presidenta Masaryka vyvěsiti poškozovaný prapor polských barv. Žádest Ludvíka Zapletala o rozšíření hostinské koncese se zamítá. Po vyřízení různých žádostí o udělení neb zajištění domovského práva schůze skončena.

Z Pudlova. Z odboru Sl. Matice Osv. Lid. v Pudlově. V neděli 15. března konala se u nás valná hromada odboru. Zúčastnilo se jí 123 členů, návštěva opravdu potěšující. Pan předseda v uvítacím proslvu přál si, aby průběh valné hromady byl tak důstojný, jak tomu i dříve bývalo. Jeho i nás všech přání se vyplnilo. Vyslechnuty zprávy funkcionářů. Jednatel vzdává díky odboru za podporu peněžitou ve prospěch české školy. Pokladní knihu prozkoumány byly nejen místními revisory, ale i zástupcem Ústředí p. Sedláčkem a hospodaření naše sledáno bylo ve vzorném pořádku. Volby provedeny aklamací. Schválena jednocíselně kandidátka navržená výborem. Předsedou zvolen Pressfreund Ant.,

místopředsedou Volný Alois, jednatelem Brunner Arnošt, knihovnicí Lednická Marie. K tomu přistupuje 17 členů výboru. Ve volných návrzích probrány byly některé sporné body, které v poslední době začaly rušivě do našeho spolkového života zasahovati. Debata byla vedena věcně. Nedošlo k osobním útokům. Nespornou zásluhu o to má p. Volný Alois, který, ač s postupem výboru ve vylučování členů nesouhlasil, upozornil na to, že osobní věci na valnou hromadu nepatří. Tím jistě bylo umožněno, aby páté výročí našeho odboru mělo ten průběh, jaký jsme si přáli. V doslovu vyjadřuje předseda určitou naději v opětovnou shodu a doufá, že se na těch stezkách, po kterých jsme se dříve brali, zase sejdem. Pro bláha české školy i pro bláha republiky!

Ze Starého Města u Fryštátu. Ze schůze správní komise Schůzi, jež konala se 5. března 1925, zahájil a řídil vládní komisař Čížek. Než přistoupeno ku projednávání jednotlivých bodů, vzpomenu správní komise 75. narozenin presidenta republiky. Správní komise odhlasovala k uctění našeho milovaného presidenta osvododitele T. G. Masaryka v den jeho 75. narozenin věnovati obnos 100 Kč na stavbu Švehlova domu v Praze, obnos 100 Kč fondu Šimečkovu a Hrubého pro podporování chudých a nemajetných studentů ze Slezska a vyplatiti chudým, již pobírají podporu z chudin. fondu, mánořádnou podporu 10 Kč z chudinského fondu. Usnesla se dále převziti protektorát oslavy 75. narozenin prezidentových. Z programu nejdůležitější bylo složení slibu proz. přijatého pol. strážníka Jana Pravdy, nabídnutí ministerstvu veřejných prací ku odprodeji obecní pozemek pro stavbu české školy za 2 Kč 44 h 1 čtver. metr, provedení sbírek ve prospěch Masarykovy Ligy proti tuberkulose a Československého Červeného kříže. Několika osobám přislíbena a udělena domovské právo.

Oslava 75. narozenin p. presidenta republiky byla zahájena 7. března večer koncertem před školní budovou, kde seřazoval se průvod. V 5 hod. 30 min. ubíral se obcí pěkně zaranžovaný mohutný průvod za zvuků hudby a zpěvu dětí školních, vojínů, místní kulometné roty, Sokolů, hasičů, ostatních českých spolků a četného obecenstva. Průvod zastavil se na stanovišti české státní školy, kde pramluliv ku shromážděnému zástupu několika set účastníků p. vládní komisař Čížek o významu dnešního dne. Proslav ukončil přáním, aby náš milovaný, celým světem obdivovaný, moudrý, první prezident republiky T. G. Masaryk ve své jarosti a v plném zdraví dožil se ještě dlouhých let. Provoláno našemu tatičkoví presidentu osvoboditeli hluchně „Na zdar!“ Na to zahrála hudba státní hymnu, zarachotily zbraně, byly vypáleny osvětlovací náboje. Hymna „Nad Tatrou se blýská“ byla doprovázena harmonickým hukotem sirek závodů v sousední Karvinné. Tato chvíle působila nezapomenutelným dojmem na obecenstvo, které nedožilo se ještě nikdy podobné oslavy ve zdejší obci. S radostným pocitem v srdci rozcházel se věrní, láskou oddaní našemu prvnímu presidentu T. G. Masarykovi Staroměstšané za zvuků hudby „Teče voda, teče“ domů. — Dne 8. března 1925 odpoledne vyslechlo se zájem asi 80 přítomných přednášku p. prof. Řöricha z Orlové o životě a plodné činnosti našeho osvoboditele presidenta T. G. Masaryka. — Nemile dotklo se účastníků průvodu, že na budovách hospodářských správ Dr. Larische vč St. Městě nebyl vztyčen prapor. Tázeme se, jestli pan Dr. Larisch podobně jednání dotyčného úředníka schvaluje?

Z Polské Lutyně. Zábavní odbor jedn. „Sokol“ v Polské Lutyně schraje v neděli 22. března o 7. hodině večer v místnosti p. Fr. Konděly divadelní hru: „Proč bychom se netěšili“ od Ferd. Olivy. — V neděli 29. března o 2. hod. odpo. pořádá vzděl. sbor Těl. jedn. „Sokol“ ve spolkové místnosti osvětlovací školu, na kterou zve nejen své členstvo, nýbrž i příznivce.

Z Německé Lutyně. V záplavě světla zjevila se v předvečer 75. narozenin školní budova měšťanské školy, kdež žáci občanstvu připravili pěknou podívanou tím, že na průhledný matný papír za každou tabuli okenní upravili v ručních pracích hesla našeho drahého osvoboditele, tatička Masaryka. Bylo tam na příklad možno čísti: 1. Právě dělník potřebuje vzdělání a povznášení uměleckého a estetického. 2. Inteligentnímu a mravně vyškolenému dělnictvu zaměstnavatel neodolají. 3. Svět stál a stojí na práci, ne na náladě. 4. Člověčenstvo, národ, rodina, kamarád, potřebuje od nás práce. 5. Nejlepší náboženstvím je to, z něhož plyne nejlepší mravnost. 6. Ne násilím — ale mírně, ne mečem — ale pluhem, ne krví — ale prací, ne smrtí — ale životem k životu, toť odpověď českého genia, toť smysl našich dějin a odkaz velkých předků... Druhého dne v bohatě vyzdobené třídě konala se vlastní oslava, při níž žáci s učitelským sborem měšť. školy po přednášce provedli případně recitace, slavnostní zpěvy, zahráli loutkové divadlo a divadelní scénu „Blahopřání Těšimáka. Choda a Slovák tatičku Masarykovi.“ Druhého dne na to konala se v prostorném sále u Granerů slavnost pro občanstvo, při níž byly správcem p. Vašicou promítány světelné obrazy — cesta po republice — a slavnostní přednáška učitele Svobody: Význam presidenta Masaryka. Znameníť zpěvní čísla pod takovkou obecního tajemníka a absolventa varhan. Školy p. Tomáška provedl učitelství sbor obecných a měšťanských škol z Německé Lutyně. Poprvé vystoupily i chovanky Lidové hospodářské školy, a ač takřka všechny mají předchodí vzdělání německé a polské, krásně provedly Malátův sbor na slova Krásnohorské: „Hvězdičkám“, za což přední dík patří p. učitelu Kynclovi. Bylo by si jen přáti, aby obecní zastupitelstvo korporativně tak krás-

ných slavností se zúčastnilo a aby předáci všech politických stran a kulturních spolků působili na členstvo, aby povinně takových krásných produkcí se zúčastnilo. — Po celý týden v Lidové hospodářské škole přednáší ředitel měst. školy Fr. Řha cyklus přednášek o životě a významu prezidentově a čtou se jeho významná díla s rozbohem. Kdo může, necht' přijde poslechnout. Jsou ještě v pondělí, ve středu a ve čtvrtek od 6 do 8 hodin večer. Na shledanou v Lidové škole hospodářské 22., 24. a 25. března!

Z Čes. Těšina. „Polska Macierz szkolna“ vydala provolání k Polákům u nás i v Polsku o příspěvky na stavbu obecní i měšťanské školy v Čes. Těšině. Rozpočet na budovu činí dva miliony Kč, s prací již bylo započato. Pro koho naše vláda dala povolení, je záhadou: v Čes. Těšině je asi 800 polských obyvatel, pro které stačila škola v Sibici. — Vláda zrušila pro Čes. Těšín zákaz trhů na dobytek.

Z Chotěbuz u Čes. Těšina. Den 1. březen t. r. byl pro českou Chotěbuz dnem svátečním, jak po stránce náboženské, tak i národnostní. Po bohoslužbách česko-bratrských sešli se členové odboru Matice k výroční valné schůzi. Po vyslechnutí zpráv jednatele a pokladníka p. uč. Němce, který horlivě zastával povinnosti na něho vložené, měl se slova p. řed. Petřík z Čes. Těšina, který mile, vřelými slovy nadchnul nás členstvo — 58 ze 75 — i přítomné hosty, kteří v počtu 12 také k nám přistoupili, stavši se spolubojovníky na tvrdě hroudě černého Těšínska. Kéz by žili a pracovali všichni svorně, nerozdvojeně a nebyli členy jen z nutnosti. Úspěch jak morální, tak také finanční byl v roce minulém uspokojivý a to přičiněním býv. výboru, obzvláště p. uč., tak též p. řed. Petříka, kterým jistě v duchu tiskl každý opravdu smýšlející našinec ruku, tlumočil svůj nejvřelejší dík. Po přednášce byly provedeny volby aklamací a zvolen výbor z osvědčených pracovníků s příbráním nových, aby s větší silou, širší myslí ve spojení a úsilovné práci šli vpřed. Po volbách zavedena debata, která byla věcná a upřímná. Poslení jsouce, rozešli jsme se v klidu s pronicím přáním, aby rok nový, nové a větší nám dal vytvořit činy a to k prospěchu našeho lidu i státu Československého! Vytrvejme! V. Prokop, účastník.

Český hospodář. spolek pozval p. zvěrolékaře Dr. Neuhmana z Č. Těšina k přednášce o různých nedovolených manipulacích při prodeji a koupi domácích zvířat. Přes 80 účastníků se zájmem vyslechlo tuto poučnou přednášku. Pěkná účast v tak malé obci překvapila přednášejícího a slbil opět přijít mezi nás co nejdříve. X—X

Odbor Sl. Mat. Osv. Lidové s místní organizací Domoviny a za účasti posluchačů jazykového kursu Ústřední Matice Školské oslavil 8. března velmi důstojným způsobem 75. výročí narození našeho milovaného presidenta T. G. Masaryka. Všechna čísla programu, přednáška i recitace obstarali účastníci kursu a to velmi zdařile. Ochota, s kterou se podjali na ně vloženo úkolu, zřetelně mluví o lásce, již chová v srdci náš školní lid k osobě našeho osvoboditele. Žel, že ani v tento den nespátli jsme mezi posluchači ani jediného „loyálního“ Poláka.

Z Albrechtic. Na oslavu 75. narození našeho osvoboditele p. presidenta T. G. Masaryka sehráli ochotníci místního odboru Slezské Matice Osvěty Lidové v neděli dne 8. března 1925 divadelní představení „Na polském zámku“. Před divadlem vřele pročitány slovy promluvil o významu našeho „tatíčka“ presidenta pro národ československý p. Sousedik, ředitel měšťanských škol ve Fryštátě. Jeho přednáška, vyslechnutá s nevědním zájmem, zanechala v nás všech nezapomenutelný dojem! Za jeho obětavost, se kterou vypravil se k nám za nevládného počasí, nelekaje se daleké cesty — vzdáváme mu nejsrdečnější díky. Těšíme se, že p. ředitel ještě vícekrát zavítá do naší vsíky, aby i při jiných příležitostech nás tak poutavým způsobem poučil. — Po přednášce sehráno divadlo „Na polském zámku“, jež svým dějem nejenom upoutalo po celou hru všechny účastníky, nýbrž v některých chvílích vystupovalo náladu mnohých až k slzám. Bylo zřejmo, že nacvičení hry věnována byla náležitá péče a pile všech ochotníků i režisérů odměněna byla ohromnou účastí z řad obyvatelů zdejších i okolních. Doufáme, že naši ochotníci nezaloží ruce v klán, nýbrž dají se hned do nové práce a v nejbližší době překvapí nás zase tak mile, jako poslední.

V neděli dne 22. března t. r. sehrají děti zdejší české státní školy v hostinci p. R. Tichého národní pohádku se zpěvy a tanci „Sněžurka“. Zveme srdečně všechny příznivce, aby se přišli podívat na prvě veřejné vystoupení naší české drobtiny. Odpoledne sehrána bude pohádka pro žactvo škol zdejších i okolních, večer pro dospělé. Začátek odpol. ve 2 hodiny, večer v 7 hodin.

Ze Šumbarku. Sdružené spolky (M. O. L., „Sokol“ a D. T. J.) konaly oslavu 75. narození p. presidenta v sobotu 7. března v sále p. Rotigla. Oslava plakátována veřejně. Vstup byl volný každému. O osobě a životním díle p. presidenta měl přednášku p. prof. Chládek. Vedle této krásné přednášky předneseny byly střídavě recitace a zpěvy místního smíšeného pěveckého sboru. Oslava ukončena národní hymnou smíšeného sboru. Byl to opět jeden vsakého přátelský večer. Zdálo se, že v tak významný den dostaví se k oslavě naši Poláci, že konečně, když nikdy jindy, letos určitě. Než, přišel jen náš lid. K oslavě hlavy čl. státu bylo povinností každého občana a občanky republiky bez rozdílu národnosti

Přistupujte za členy odborů Slezské Matice Osvěty Lidové

se dostaví. Což pan starosta obce, p. Chmiel, nevědě, či se svými členy obec. zastupitelstva polské strany nechtěl vědět, že je oslava, že to bylo jeho povinností se dostaví, když sami niče nepodnikli? Chcete-li práva, musíte znáti i své povinnosti. Ignorováním všeho podobného zřejmě dáváte na jevo své smýšlení a to nesouhlasí s vaší chválou ke státu a národu. Nač ta dvojitá maska? V jiných obcích slavnostní schůze obec. zastupitelstva, lid polské strany zúčastnil se oslav bez rozdílu, jen Poláci v Šumbarku s hlavou obce neuznali to dodnes za svou povinnost. Schůze o parcelaci panského pozemku v den ten byla přednější? Nu ovšem, vždyť chtějí své právo také i v tom uplatnit. Nezapomínejte však, pánové, že pozemky ty jsou v českoslov. státě, k němuž vy svých povinností nechcete dodnes znáti!

Ze Stanislavic. Dne 15. března konaly se ve zdejší obci volby do obec. zastupitelstva. Poprvé po převratu konaly se volby před půlročním rokem a byly zrušeny na rekurs, podaný od spojených stran českých, zemskou vládou v Opavě. Ačkoliv agitace volební se strany polské všemi možnými prostředky byla pořádána, dokázalo zdejší obyvatelstvo, jakého smýšlení jest a že teď už „Nasz Lud“ a „Gazeta Kresowa“ více pochybností mít nemusejí, odpovídá-li sčítání lidu z r. 1921 čiré skutečnosti. Náš lid nedal se oklamati a svezl různými výzvami v polských novinách, jež houfně rozdávány byly mezi obyvatelstvem, a uposlechl hlasu vnitřního, takže se dnes můžeme pochlubiti, že jsme „volby na celé čáře vyhráli“, což značí, že z 219 voličů odezdalo spojeným stranám českým 118 hlasů a polskému „Stronictwu narodowemu“ pouze 101 hlas, což vyneslo spojeným stranám českým 7 mandátů a polskému „Stronictwu narodowemu“ pouze 5 mandátů. Nepomohly ani výzvy polských novin, ani klamně údaje a prosby těchto novin, „naši“ nedali se zlákat a zůstali věrni svému přesvědčení. Nebyli jsme jen sami zvědaví, celé okolí naše čekalo s námí netrpělivě na výsledek těchto voleb a bylo věru dosti přičinlivé, pozastaviti se a naslouchati hroznému hučení sirény v panském dvoře, která dvakráte po sobě zvěstovala krásný výsledek a vítězství české strany v naší dědině. Občané! Děkujeme Vám, že jste všichni tak statně se chovali, svou občanskou povinnost vykonali, což přispělo k tak krásnému výsledku. Zachovejte nadále nám svou důvěru, která námi jistě zklamána nebude!

Z Něbor. Jak rád pročítám ty zprávy z kraje a s jakou radostí pozoruji ty úspěchy — to vzrůstání našich řad a tím i naši práce. Všude se vše hýbá — všude život. I v Gatach. A což Něbory? Což u nás se nepracuje — není pracovníků — není chuti? A přece! Každý měsíc možno číst na plakátech hned divadlo, hned akademie školních dětí. Toť úspěchy těch malých. A kde jsou dospělí? — A to zaráž! Proč ona línáost? Což není zde třeba spolupráce všech? Což není stejně cenou i ta drobná práce každého jedince? Jsou i zde záplně překlady — následujme je! Vždyť slibili jsme si všichni při vlné hromadě, kdy pěknými slovy povzbudil nás p. řed. Petřík a ukázal nám, že nejsme samotnými, nýbrž malým, ale pevným článkem ve velkém řetěze. Podporujme se vzájemně, navštěvujme naše divadla a tak osvědčíme nelépe ono heslo „Svoj k svému!“ Já pak neopomenu nikdy uveřejniti naši práci, ne k naší chvále — nýbrž by i ona byla pobídkou těm ostatním. —ák.

Z Horního Těřička. Bylo jistě málo míst v našem státě, jež by v den prezidentových narození si byla dala uříti příležitost k projevu lásky a úcty. V Horního Těřičku Těl. jedn. „Sokol“ s místním odborem Sl. M. O. L. uspořádala akademii, jejíž zdařilý průběh zanechal jistě hlubokou stopu a hřejivé vzpomínky u všech velmi četných návštěvníků. A právem. Obětavost pořadatelů jevila se v pečlivém provedení 12 čísel akademie, a těžko říci, co uchvacovalo více, zda sborové zpěvy či rytmické sesavy dorostenek, zda pročitane recitace či dramatické scény dětské nebo ruské písně na balalajku s doprovodem kytary přednesené. Uprímný potlesk byl odměnou všem účinkujícím, odměnou pořadatelům, pak vnitřní, nezřetlná radost, jež bude jistě pobídkou a posilou v dalších uslechlitel. práci. V. P.

Ze Závady u Dětmarovic. Zakončili jsme běh 4měs. kursu, který zde byl přičiněním pana řídícího učitele Stáni Ústřední Matice Školskou uspořádán. Kurs byl navštěvován pilně. Bylo viděti, že návštěvovatelé jevíli velký zájem o tento kurs, jež byl ostatním občanstvem se zájmem sledován. Jaký měl účel tento kurs? Najdou se snad lidé, kteří řeknou, že něco takového v Zavadě, v zapadlé pohraniční obci, nebylo třeba. Není tomu tak. přátelé! Závada, jak staří lidé mohou dokázati, byla kdysi úplně česká. Mluvílo se tu moravštinou, jako na nedalekém Hlučínsku. Avšak vlivem různých činitelů, jako na př. přílivem přistěhovalců a vlivem rakouské vlády, která v odnárodňovacích snahách zde na Těšínsku byla důležitým faktorem, byla Závada pomalu odnárodňována. Tomu však bylo nutno, když se poměry na Těšínsku obrátily ve prospěch české věci, postaviti hráč, k tomu účelu byla v Zavadě založena česká škola a odbor Slezské Matice Osv. Lidové. Aby též v odrostlejší mládeži byl vzbuzen pocit příslušnosti k slavnému národu československému a aby byla jí poskytnuta při-

ležitost ku zdokonalení se v jazyku tohoto národa, byl zřízen tento jazykový kurs, který dosáhl svého účelu. Jménem všech účastníků tohoto kursu děkuji pp. učitelům za obětavé řízení kursu, za snahu prospěti nám a usnadniti cestu životem. A na důkaz vděčnosti slibujeme, že vždy hrdě budeme se hlásiti k národu, z něhož naši otcové pocházeli, že statečně vždy budeme hájiti naše národní zájmy na Těšínsku a nikdy a nikým se nedáme z této cesty odvrátiti! Za účastníky kursu: T. Michalík.

Odbor Sl. Mat. Osv. Lidové a zároveň česká veřejnost důstojně oslavila 75. narozeniny p. presidenta. Žactvem české školy byla sehrána toho dne národní hra „Čertova rokle“. Odpoledne zúčastnilo se slavností zdejší žactvo české i polské školy a žactvo české školy v Petrovicích. Večer byla hra opakována pro dospělé. K přítomným promluvil p. řídící učitel Stáni o životě a díle našeho p. presidenta. Při představení těšily se největší pozornosti děti, které dobyly zaslouženého úspěchu. Při ukončení představení zazpívána byla národní hymna. Oslavy nezúčastnil se ani jeden Polák, vyjímaje děti polské školy při školní oslavě. Nepřišli ani ti, kteří při každé příležitosti prohlašují ústně o sobě, že jsou k našemu státu loyální! Ani ctěné obecní zastupitelstvo nevěnovalo pozornosti vzpomínce zásluh našeho milého presidenta a velkého muže.

Z Jablunkova. Valná schůze odboru Slezské Matice Osv. Lidové v Jablunkově konala se v neděli 1. března 1925 o 2. hod. u p. Bulavy. Schůzi zahájil předseda p. vrchní soudní rada Lad. Polášek za účasti 70 členů. Po obvyklých formálních přečetl jednatel ředitel Josef Hubeňák podrobnou jednateleškou zprávu o činnosti odboru v r. 1924, z níž bylo vidno, že činnost odboru byla intenzivní, úspěšná a všestranná. Díky této činnosti i zpráva pokladníka p. řídícího Karla Smyczka byla velmi potěšující. Dle jeho zprávy obnášel příjem 24.105 Kč 51 h, vydání 14.491 Kč 29 h, takže nový správní rok začal odbor s pěkným aktivem 9614.22 Kč. V minulém správním roce proti tomu obnášel zbytek jen 600 Kč. Knihovnick p. Ant. Jan, berní úředník v Jablunkově, ve své zprávě s potěšením konstatuje zvýšený počet čtenářů i výpůjček následkem velkého zájmu o českou knihu. Valná schůze se usnáší, aby na zvelebení knihovny věnovalo se ze spolkových peněz 750 Kč. Nato provedeny byly volby. Zvoleni byli (uvedeno v abeced. pořádku): Alois Ciešlar, zámečník, Josef Dřenzla, vrch. ofic. dráhy, Ant. Foldyna, pošt. zřízenec, Bedř. Genser, ber. úředník, Jos. Hubeňák, ředitel, Ant. Jan, berní úř., Richard Klímek, stavitel, Jan Kostelnošek, stolař, Franč. Kučera, lékárník, Josef Mosler, vrch. pošt. mistr, Lad. Polášek, vrch. soudní rada, Jos. Saal, kontrolor, Karel Smyczek, řídící učitel, Leop. Šmicerle, obuv. mistr, Josef Válek, školník. Na návrh pokladníka p. K. Smyczka stanoven byl členský příspěvek pro příští rok 10 Kč. — Ve volných návrzích promluvil předseda p. Polášek o nutnosti součinnosti odboru s Okresní pěčí o mládež a žádá jmenovitě členky, aby jako důvěrnice této součinnosti se zúčastnily. Pan říd. Kar. Smyczek vyslovuje trpké politování nad tím, že bývalému členu zdejšího odboru p. Ruckému a jeho ženě pí. Rucké dostalo se se strany výboru sousedního odboru krutého a nezaslouženého zneuznání jejich houzevnaté menšinové národní práce, kterou vždy rádi, nezištně a obětavě konali vždy. i v době plebiscitní, tím, že usnesením tohoto výboru byli oba z odboru vyloučeni. Navrhuje, aby valná schůze se usnesla na tom, aby uistředil celý případ řádně vyšetřilo, a shledá-li, že tak příkrý postup proti p. Ruckému a jeho ženě byl neoprávněný, ať se přičiní o to, aby se oběma dostalo náležitého satisfakce. Předseda dává o tom hlasovati. Valná schůze uznávajíc plně práci a zásluhy obou manželů Ruckých o zdejší i okolní českou menšinu, povstáním všech přítomných dává jednomyslně svůj souhlas najevo a návrh přijímá. Na návrh p. Karla Smyczka uspořádána mezi přítomnými sbírka ve prospěch hasičského sboru na Hřčavě, jež vynesla 133 Kč. Vyzváním předsedy kur svorně a obětavě práci v příštím roce končí tato valná schůze, jež průběh byl klidný a důstojný. — Jos. Hubeňák, jednatel.

„Moravsko-slezský Deník“ přinesl v těchto dnech zajímavou zprávu ze soudní síně, která bude zvláště Jablunkovany zajímavá a proto ji otiskujeme: „Polské plakáty. Henrich Knopek je učitelem na polské obecné škole v Jablunkově, učí, jak mu zákon z svědomí káže a všechny svoje povinnosti plní, jak se sluší a patří, do kostela chodí, neboť tam hraje na varhany (ne však zadarmo!) a neděle a svátky světi a vůbec je to pořádný člověk, ale jedno by neměl dělat: Vyděšovat a přibíjet plakáty. To se zajisté nepatří vychovatel mládeže, aby se staral o plakátování ve své obci, zvláště o takové plakátování, jak o něm mluví par. 23. tisk. zákona, který stanoví, že se přestupku proti tomuto paragrafu dopouští ten, kdož by vyvěšoval nebo přibíjel tištěné spisy, aniž by měl k tomu řádného oprávnění a povolení. Proto se včera učitel Henrich Knopek zodpovídal před okresním soudcem dr. Kämpsem u okr. soudu v Mor. Ostravě pro jmenovaný přestupek a s ním i řada občanů města Jablunkova. Stala se totiž takováto věc: Před zápisem do škol pro letošní školní rok, jak se to obyčejně dělá, předstihovaly se obě národnosti v Jablunkově v agitování pro získávání školních dětí do škol podle hesel: České děti patří do české školy, nebo: Polské děti patří do polské školy a k tomuto účelu použily všech osvědčených prostředků, ne v poslední řadě plakátů, vyvěšených na veřejných místech nebo roznášených dům od domu. V tomto směru

vynikala hlavně polská strana, která dala natisknouti dva tisíce plakátů a k jejich roznošení použila školních dětí. Vylepování plakátů ujalo se také několik polských horlivců, mezi nimi spoluobčanovaný Ondřej Legierský a Vlad. Rykolský a potom ještě nějaký student Procházka, který ale nemohl býti hnán k zodpovědnosti, protože se nachází v Krakově. Brzy po rozvinutí této činnosti začaly se množiti stesky na způsob jakým vyvěšování plakátů bylo prováděno. Tak bylo udáno na četnickou stanicí, že na mnoha místech byly české plakáty přelepeny polskými a konečně se vyšetřilo, že Poláci neměli vůbec práva rozšiřovati plakáty, ježto neměli k tomu povolení od příslušných úřadů, jimiž podle platných pravidel jest okresní politická správa. Proto se zodpovídal učitel Knopek z přestupku par. 23. tiskového zákona a ostatní spoluobčanovaný z přestupku par. 5. tisk. zákona. Obžalování se hájili, že obec měla povolení v takovýchto záležitostech rozhodovat sama a proto si vyjednali povolení s polic. komisařem Pavlem Jezovíčem, který jim rozšiřování plakátů povolil. Státní zástupce proto rozšířil obžalobu také na Pavla Jezovíče, poněvadž tento nemohl býti k něčemu podobnému oprávněn, ježto ani policejním komisařem není, nýbrž pouze jakýmsi zmocněncem a jeho hlavním zaměstnáním je hodinářství. Případ byl odročen za účelem výslechu rady pol. správy v Českém Těšíně dr. Michalika." -a-

Do Návsi u Jablunkova. Ve své neomezené zášti, které není nic svato, napadl pisatel z Návsi v „M. D.“ z 11. března 1925 ve zprávě o oslavě prezidentových narozenin, živě správu české školy v Návsi, že prý odeřela zapůjčení poprsí pana presidenta. Jelikož jest zjevný zlý úmysl pisatele zatáhnouti českou školu do osobních věcí a sporů, které v návěském odboru Sl. Matice O. L. nastaly, bude naší povinností, odhaliti pravou tvář pisatele, který jest příčinou všech neblahých poměrů v menší návěské. Buďž konstatováno: 8. března t. r. v poslední chvíli před oslavou byla požádána jednotlivci učitelka o zapůjčení školního poprsí a odkázala je na správce školy, jelikož jest nemožná bez jeho vědomí vydati. Správce školy nebyl však ani Maticí návěskou ani nikým jiným o zapůjčení požádán, ačkoli řádně vždy písemně se odbor na správu školy obrací. Má-li odbor psací stroj, stačilo napsati několik řádků, neb o zapůjčení ústně správu školy požádati. Odbor mateční musí v prvé řadě respektovat práva školy a státu. Je nutno rozlišovati věci soukromé, spolkové a státní. Poměry odboru návěského charakterisuje, že ačkoliv členové výboru měli dekorace vlastní, ostentativně žádali správu polské školy o zapůjčení a této veřejně v novinách děkovali, zatím co správu české školy chtěli očerniti. Pisatel zprávy dává také vysvětlení loyálnosti polskému pastorovi Krzywofovi, který je české veřejnosti již s dostatek známa, horuje dále pro spolupráci všech vrstev obyvatelstva obou národností, zatím co spolupráce české menšiny je právě jím znemožňována a rozbita. Že je polská škola některým funkcionářům Matice v Návsi bližší než česká, dokázal tím, že se účastnili div. představení polské školy a ignorovali oslavu narozenin prezidentových, kterou pořádala česká škola. Na oslavě jsme tyto dobrodře české školy neviděli, ale našli jsme je po oslavě v hostinci. Výbor Sl. M. O. L. v Návsi může snad říci, proč nebyla v Návsi pořádána jednotná oslava a k čemu bylo nutno dvou oslav? Je smutné, že výbor Sl. M. O. L. v Návsi začíná k radosti Poláků boj proti české škole a to veřejně v novinách, nepravdivými zprávami. Nezmění-li se poměry v návěské menšině, nepřestanou-li některé ve své kritice a provokátorské činnosti, odhalíme veřejnosti jejich minulost, skutky a dnešní činnost, aby veřejnost poznala, co jest ještě dnes možno a kam vede zaslepenost jednotlivce.

Z Vendryně. V neděli dne 1. března konal odbor Slez. Matice Osv. Lidové svou řádnou valnou hromadu. Během roku odbor pořádal mateční ples, humoristický večer, Sylvestrovskou zábavu, sehrál 3 divadelní představení, jedno dětské div. představení a uspořádal jednu taneční zábavu. Zvolení byli vesměs starí funkcionáři. Přejeme odboru, aby jeho osvětová činnost v novém období neochabla, nýbrž zdárně se vyvíjela jako doposud. Ústředí zasutpoval uč. J. Zahradník. Na valnou hromadu se ku podivu dostavil Franc Josef, ale již se snahami mironilovnými. Zaměstnání své změnil. Dokonce máme z něho velkého čechofila. Převzal vyučování houslí dětí české školy bezplatně. Tak se časy mění. Jeho příčinou zdar! Vendryňský.

Děti čes. školy obecné ve Vendryni sehrají dne 22. března 1925 v hostinci p. Gronera divadelní hru o 4 jednáních „Začarovaná země“. Začátek o 4. hod. odpol. Vlakové spojení od Jablunkova i Těšina velmi výhodné. Čistý výnos se věnuje ve prospěch chudé mládeže školní. Všecky přátelé a příznivce zve školní výbor.

Z Louk nad Olzou. Oslava narozenin našeho milovaného presidenta v naší obci jako každoročně omezena vlastně jen na oslavu pořádanou odborem Sl. Mat. Osv. Lidové spolu s českou školou. Oslava Poláků byla jak pod pokličkou, aby se o ní v obci moc nevědělo a před úřady na venek se mohli něčím prokázat. Nemohli 75. narozenin prezidentových nechat bez povšimnutí jako dosud jiná léta a tak letos polská škola nejen že měla prázdno, ale děti byly svolány do školy, kde třídní učitelé měli vzpomínky zaslůh p. presidenta. Otázka je, jak to dopadlo? Na 8. t. m. připadla schůze zastupitelstva a tu nezbylo než vzpomínouti narozenin oslavence. Učinil tak dosti věcně — jediná spása v takových pří-

padech a universální rozum všech 19 polských zástupců — Augustin Lukosz. Jinak v celé obci se strany Poláků žádného vzruchu, radosti. Vždyť i výzdoba praporek omezila se jen na státní úřady, českou školu, polskou školu, obecní úřad a sídlo odborů Sl. Mat. Osv. Lidové. Za to Češi přičinili se více než jiná léta o důstojnou oslavu. Šla jim od srdce, vždyť těšili se z narozenin toho, jenž osvobodil národ svůj, osvobodil i je, že se mohou hrde hlásiti k národu svému a k svému tatíčkovi. Ač pěvecký sbor z Orlové v poslední chvíli oděkl, přece zdálo se české škole vyplnit vzniklou mezeru zpěvy žáků II. třídy, jimiž oslava zahájena ve vkusně vyzdobeném sále. Zvláště mile působila výzdoba jeviště květinami s poprsím pánež prezidentovým v lese chvoji. Pročítěná a s plným porozuměním o významu oslavence promluvil k četně dostavivšímu se obecenstvu a žákům odborný učitel Sláma z Orlové. Sál byl účastníky plněný a dostavil se i lesní Fadle, přednosta stanice Schwarz, oba Němci — z Poláků nikdo. Inu, osvědčená loyallita, tolik v novinách vykřikovaná. Po obsáhlé přednášce ještě žáci obecné školy přednesli oslavné básně a oslava důstojně ukončena zapěním národních hymen. Potěšitelným zjevem je vzrůst těch, již otevřeně se hlásí k nám — rosteme a to budíž nám pohádkou k další práci. Budoucnost patří nám!

Z Mostů u Jablunkova. Mateční odbor přičinil se ze všech sil, aby významný den narozenin p. presidenta důstojně byl oslaven. Z popudu odboru uspořádána byla v předvečer národního svátku iluminace budov v centru obce. Sty světel zářila do tmy noční okna české i polské školy, nádraží, staré staniční budovy, mateřské školy, hostince, četnické stanice i některých soukromých domů. Dne 7. března pořádána školní slavnost v budově nové školy, která byla četně navštívena rodiči dětí, úřednictvem místním i příznivci našimi. Oslava veřejná konána v neděli 8. března v Tur. hotelu odpoledne za velké účasti obyvatelstva. Při ní promluvil o tatíčku-Osvoboditeli říd. uč. Šitavanc, děti české školy přednesly vhodné deklamace a výstupy. Za pomoci členů odboru sehrána byla vlastenecká hra „Pro tatíčka presidenta“, při níž děti velmi čestně zhostily se svých úkolů. Dospělé herce chváliti zvláště bylo by zbytečným. Krásné dekorace pro druhé jednání „v nebi“ a potřebné rekvizity pořídili učitelé. Slavnost byla ukončena pěkně sestaveným živým obrazem. Nejlepší odměnou všem pořadatelům i účinkujícím může býti jednotný úsudek obecenstva, že něco podobného dosud v obci nebylo.

Obecní zastupitelstvo usneslo se ve své schůzi dne 13. března přes protest českých členů na polské úřední řeči: budou prý přijímati pouze polské přípis a takové vyřizovati, poněvadž českému p. starosta se svým „studovaným“ sekretářem nerozumí. Divíme se smělosti obou pánů a doufáme, že úřady použijí je, kam až sahá jejich pravomoc. Pánům dobrodělům roste apetit v obci s velmi značnou českou menšinou asi z toho důvodu, že čeští členové výboru se zpravidla schůzi nezúčastňují (až na čestnou výjimku p. les. Nimala), trpí, že vyhlášky uveřejňují se pouze v polském jazyku a opatřují polským razítkem atd. Páni hospodáři spokojeni bez kontroly: vybírají poplatky za všechno i za potvrzení na dělnických legitimacích, což je zcela nezákonné. Bude dobře, když poplatníci si budou všimati lépe položek v obecních účtech. V české škole, která je novostavbou a má více otápěných místností, stál otop v minulém roce 4400 Kč, ve staré budově polské školy nad 5100 Kč. Za Rakouska neozval se nikdo proti německému přípisu, tomu jste rozuměli?

Z Frýdecka. Osobní. Pán okresní soudce Antonín Kubík byl jmenován radou zemského soudu. Blahopřejeme co nejsrdčejší. Pán soudní rada jest jediný ve Frýdku, který germanisaci tohoto soudu pamatuje. Byl on jediným českým soudcem, a to teprve v poslední době válečné, v ryze českém okrese. — Vláda jmenovala p. Karla Špoka, obchodníka z Dobré, dlouholetého a čilého národ. pracovníka a starostu hasičské župy frýdecké, okresním hasičským inspektorem. K tomuto vyznamenání bratru K. Špokovi srdečně blahopřejeme a doufáme, že i nadále bude pro věc humani, jakou je hasičství, a to tím více nezištně pracovat a na svůj okres nezapomínat.

Zastrčená dědinka Nižní Lhoty má se čile k životu, zvláště v době poslední. Založen zde odbor Slezské Matice Osvěty Lidové, o jehož založení se již usilovalo od r. 1918. V rámci tohoto utvoření ochotnický kroužek, jenž sehrál již divadlo a nové připravuje. Těž jsou přípravy v proudu pro založení místního hasičského sboru, jemuž místní rodák MUDr. L. Varcop přislíbil zakoupit střelku. Jen více takových dobrodinců! Těž ruch čtenářský jest patrný, ale dobrých, cenných knih nelze obecní knihovně zakoupit, není na to peněz a zákonitě příspěvky obce jsou ihned vyčerpány. I tu by se mohl najíti nějaký mecenáš. A kdyby se přestalo pít, to by bylo pro obec největším dobrodiním. Niž. Lhoty jsou alkoholem strašně zamořeny. Přes to již v obci svítá!

Frýdecké české školství se upevňuje. Prázdnými pobočky při I., II. a III. třídě měšťanské školy chlapecké byly proměněny na definitivní.

Divadelní ruch ve Frýdku a na Frýdecku ožívuje. Po masopustních tanečních rejch, jichž bylo více než dost, přistupují kulturní pracovníci opět k vytýčené práci osvětové. Především je to divadlo. Škoda jen, že místy není takového pochopení pro divadlo, jako bylo pro různé tanečnické. Ovšem panuje tu roztržštěnost v každé obci. Máme i několik ochotnických

kroužků. Jsou to ochotníci „Sokola“, odb. M. O. L., „Orla“, D. T. J., F. D. T. J., hasiče atd. Je-li těch ochotnických kroužků tolik a takové rozvrstvení, je jisto, že účinek divadla nemůže býti dobrý. Bude třeba, aby pro národně osvětovou práci a pokrok spojili se všichni, kteří zájem celku staví nad zájem stran a to i v činnosti na prknech jeviště. Jistě tím docílí se více než dnešní roztržštěností a rozervaností!

Pěkný obraz náboženské snášenlivosti ukázala obec Pržno, kde dne 9. února byl poříben člen církve československé, Pavel Pavlásek, na místním katolickém hřbitově. Pohřbu zúčastnilo se hojně katolíků. Není divu! Obec Pržno patří mezi národně uvědomělé vesnice a tu ji nemůže dělit stanovisko náboženské, vždyť všichni mají býti dobrými lidmi. At obec Pržno stojí jiným obcím za vzor!

V Kaňovicích ustaven odbor M. O. L. dne 1. března. Ustavující valnou hromadu zahájil správce školy St. Malina. Uvítal okresního jednatele učitele Zajíce z Frýdku, který pěknými slovy vylíčil účel spolku, jeho činnost národní po stránce osvětové, jež musí býti spojkou všech dobrých Čechů, třeba jsou různých politických názorů a přesvědčení. Po přednášce přihlásilo se ihned 40 členů do spolku, což jest slušný počet na malinkou ves Kaňovice, kde straniců též hojně kvete. Z toho je viděti, že v obci nepolitického spolku bylo dávno zapotřebí. Ve volbách zvoleni byli: předsedou rolník Fr. Magera, pokladníkem starosta obce J. Cielecký, jednatelem správce školy St. Malina a členy výboru Stan. Kaňčinský a horník L. Řeha, za náhradníky slečny Božena Ondrážková, M. Maršálková a M. Poledníková, revisory Kaňčinský a sl. Magerová M. Zástupci do okr. sboru: Cielecký a Malina. Práci k šíření osvěty národní a národního sebevědomí zdar!

Krádeže na Frýdecku jsou na denním pořádku. V Raškově vykraden obchodník Ant. Matula, jemuž ukradeno textilního zboží za 6000 Kč; ve Skalici vyloupěna prodejna „Budoucnosti“, z níž uloupeno různé zboží denní potřeby téměř za 15.000 Kč a v Przně si zloději u F. Gfuňdela odnesli metrůk slaniny a několik kýlů uzeného masa v ceně 1500 Kč. Těž i jiné obce jsou zloději navštíveny. Pokládá se za pravděpodobno, že tyto krádeže provádí rozvětvená zlodějská banda, která v každé obci má své „hládky a zpravodaje“, kteří pak bývají za práci odměňováni. Mnohým jest již četnictvo na stopě. Tak byla zatčena i jistá Kaňoková, příslušná do Lhot, jež posílala výhrůžné dopisy o vypálení. P.

Subskriбуйте první ilustrované vydání Bezručových „Slezských písní“ za Kč 16.— u Josefa Neliby v Orlové, Obecní dům.

Soholshá hlidha.

Schůze předsednictva sok. župy Těšínské Jana Čapka 14. března 1925. V ustavující schůzi zvoleni: Zapisovatelkou ses. Havránková, matrikářem Cepek, archivářem Zahradník, redaktorem žup. věstníku br. Zelený, menš. důvěr. hr. Robenek, knihovníkem br. Plachý, hospodářem br. Kubík, zdrav. ref. br. Dr. Šmahel, tisk. ref. br. Machara, vedoucím knihoskladu br. Vilert. Zřizeny při župě odbory: stavební, právní, pořadatelský a divadelní. Posledně jmenovaný uvede v činnost veškerou divadelní knihovnu v žup. kanceláři a bude rádcem jednotám ve věcech divadelních. Župa Mor.-slezská čistá zájezd žactva a dorostu z Hlučinska do Prahy; za náš odbor Koblov vyslána do přípravné komise ses. Dubasová. Odbor Horní Suchá hlásí pravidelnou činnost. Z menšinového základu župy povolena jemu podpora 1000 Kč, z kterých vyplatí se prozatím 500 Kč. — Souhlasí se se založením odboru v Šumyčlu (mateřská jednota Bohumín I.), vyžká se ještě se založením odboru v Darkově. Karvinné schválena pracovní povinnost mužů do 50 let 50 hod., ženám 20 hod. neb náhrada 2 Kč za 1 hod. Potvrzeno vyloučení: V. Novotného z Lazů, V. Prokopa z Michálkovic (kandidoval za lidovou stranu), C. Havránka z Dombrové (účinkoval v „Orlu“). Požádá se menšinový odbor ČOS., aby Kroměříž zůstala ochránkou jednotou pro některou naši menš. jednotu. Vyšetři se došlá zpráva, že Kyjov vzdává se potřebné ochrany Třince. Sobišovicím doporučena žádost o darování nářadí. Opraví se neoprávněná stížnost Prazmy-Raškovic. Proveďte se dobroprís Fryštátu Kč 6000. Na žádost musejní sekce vydavatelstva „Těšínských besed“ zašle se všechen dosud župou vydaný tisk. Jednoty upozorní se na dodržení lhůty odeslání daně na Tyršův dům. Michálkovicím schválena záměna realit. Karvinná vydala I. číslo „Zpravodaje“ pro členstvo. Obě náčelnictva vykonala nácivky na společná cvičení pro župní slo. Pracují na dalším pořadu, českých okrsků a jednot. Do vzdělávací školy ČOS. vyšle župa dva učitelky. Zvolena komise pro návrh změny stanov župy a redakci všech schválených řádů župy, jež vydány budou v brožurce. Připravuje se schůze čimovnicků, ku které pozván bude br. místostarosta ČOS. br. Štěpánek. S předními čimovnicí sokolskými vyjednává se o přednášky. Zhotovení župní standarty zadáno uměl. dřevařské škole ve Val. Meziříčí. Užší předsednictvo ko-

nati bude schůze vždy ve středu v 6 hod. v žup. kanc.
Sletišťe ve Strahovských lomech v Praze projektováno je ve výměře 400×300 m a bude pro 12.000 cvičenců. Poprvé skutečně bude na něm VIII. slet všesokolský v r. 1926, pak Olympiáda D. T. J. v r. 1927 a v r. 1929 slet „Orlů“. Aby mohl býti konán slet v roce 1926, je potřeba pro úpravu velké pomoci Sokolstva. Ostatní přijdou k hotovému.

Knižní trh.

Petr Bezruč: „Slezské písně“. Ilustroval akad. malř A. L. Salač. Toto první ilustrované vydání „Slezských písní“, jež vyšlo již v květnu 1925, obsahuje veškeré básně, jež sám mistr Bezruč zařadil, a kromě nich 24 nádherných celostránkových vyobrazení akad. malře A. L. Salače ve vzorné reprodukci na křídovém papíře. Úpravě bude věnována největší péče, jaké tato publikace svým významem zasluhuje. Vypsána subskripce do konce dubna 1925 za pouhých 16 Kč umožní každému koupiti této nádherné knihy. Vyžádejte si ilustrovaný prospekt! Předplatiti lze u každého knihkupece nebo přímo v Administraci „České Ročenky“, Plzeň, Kopernikova 57. Přijďte se ještě dnes!

Přátele přírody a zvířat upozorňujeme na časopis „Zvířena“, který by měla odebírat každá česká rodina. „Zvířena“ je zejména nepostrádatelnou pro pěstitele drůbeže, holubů, králíků a hospodářsky užitečného zvířectva vůbec. Její zábavně-poučnou přílohu „Zátiší“, obohacenou příspěvky nejlepších českých spisovatelů, řídí oblíbený autor četných obrázků z přírody a života zvířat, spisovatel Jan Vrba. Do „Zvířeny“, obohacené spoustou nádherných obrázků, přispívají přední naši odborníci, jejich příspěvky zaručují „Zvířeně“ ojedinelou úroveň v řadách odborného tisku československého. Nízoučké předplatné umožňuje každému, aby mohl „Zvířenu“ odebírat. Žádejte proto ihned „Zvířenu“ zdarma na ukázkou. Zašle Vám ji ochotně administrace „Zvířeny“, Smíchov 14. Jsme jisti, že se Vám bude líbiti a že se stanete jejím odběrateli.

„Matka legionářova“. Slavnostní hra, kterou věnuje prezidentovi Československé republiky Tomáši G. Masarykovi k slavnosti sedmdesátých pátých narozenin v úctě k jeho dílu Christian Ehrenfels, profesor pražské německé university. Přeložil Dr. Alfred Fuchs. Stran 105. Praha 1925. Nákladem B. Kočího, Masarykovo nábřeží 14. Cena 15 Kč. Totéž vyšlo současně německý („Die Mutter des Legionärs“ za 15 Kč). Ze historie českého odboje a legionářská anabase bude zpracována dramaticky německým autorem, jistě by sotva kdo byl očekával. Profesor Ehrenfels, který náleží mezi nejlepší representanty současné německé filosofie, má na Slovanskost podobný názor jako Herder. Domnívá se, že kulturní vykoupení Evropy bude dílem slovanské rasy, při čemž českému národu a jeho prezidentovi přičítá vynikající účást.

Ant. Bebr: „Epsoda a jiné příběhy“. Vyšlo jako 16. sv. B. Kočího Nejlepší knihovny nákladem B. Kočího v Praze I., Masarykovo nábřeží 14. Stran 115. Cena brož. 3.60 Kč, v poloplátěné vazbě 7.60 Kč, pro odběratele celé série 10. sv. B. Kočího Nejlac. české knihovny: jednotná cena za svazek brož. 3 Kč, váz. 6 Kč, vedle porta na výtisk brož. 40 hal., váz. 60 hal. Kniha tato, obsahující novelly Episoda, Žebrák lásky, Preludy, Tanečnice a smrt, znamená nový stupeň vyspělosti v naší původní prosaické tvorbě. Antonín Bebr spojuje ve své osobě hlubokého znalce duší, delikátního básníka a skvělého vyprávěče.

Gustav Meyrink: Zelená tvář. Román, přeložil Ant. Bayer. Vyšlo jako 17. sv. B. Kočího Nejlepší české knihovny nákladem B. Kočího v Praze I., Masarykovo nábřeží 14. Stran 206. Cena brož. Kč 5.40, v poloplátěné vazbě Kč 9.40, pro odběratele celé série 10 sv. B. Kočího Nejlac. české knihovny jednotná cena za svazek brož. Kč 3.—, váz. Kč 6.— vedle porta na výtisk brož. 40 hal., váz. 60 hal. — Neobyčejná fantazie Gustava Meyrinka vyhlédla si tentokrátě Holandsko jako dějiště pro román, přímo nabitý mimořádnými událostmi a závratnými problémy duševními.

P. B. Randolph: Dhoula Bol. Román řádového bratra Růže a Kříže. Z anglického rukopisu přeložil a vydal Gustav Meyrink. Do češtiny přeložil Ant. Bayer. V Praze, 1925. Nákladem B. Kočího, Masarykovo nábřeží 14. Cena Kč 12.— P. B. Randolph upozornil na sebe před lety prozrazením t. zv. culidských mysterií, patřivších mezi nejpřísněji střežená tajemství tajné společnosti H. B. of Luxor, jejímž byl Randolph členem.

Malý oznamovatel.

Levné solidní domky s 1 jítrem pole při Alpince má k zadání **A. Véhonak, stavitel v Petřvaldě.**

Nejlépe koupíte jarní i letní čepice

různých vzorů jen u odborné firmy

Karla Mezery, kožešníka v Orlové,

pod katol. kostelem.

Zhotovení čepic z přinesené látky. Pro obchodníky sleva. Úschova kožichů, plášťů a kožešin přes léto. **Levné ceny.**

ZUBNÍ TECHNIK

Václav Štětka v Orlové
(dům spořitelny)

Provádí veškeré zubotechnické práce jak ve zlatě tak v kaučuku.

Matrace, otomany a koňské postroje

zhotoví Vám dobře a levně jen odborná firma

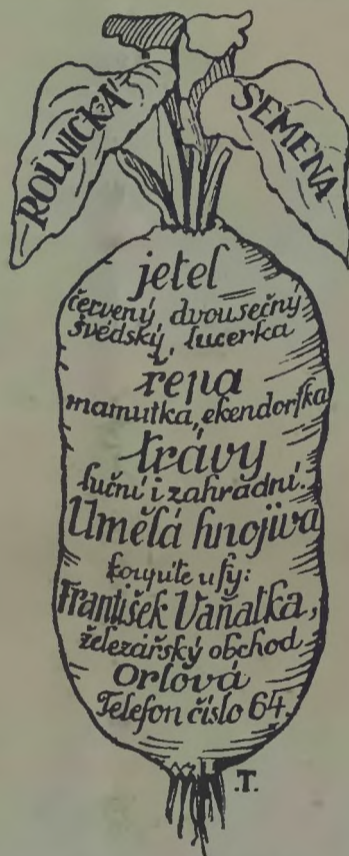
JOSEF BALOUN, ORLOVÁ,
Husova ul. sedlář a čalouník. Husova ul.

Opravy vyřizuje rychle a levně.

Klobouky dámské a pánské

nejlépe koupíte přímo u výrobce!

Ant. Bajer, kloboučník,
Nový Bohumín, ulice 28. října.

Umělá hnojiva:

kainit, drasel, sůl, strusku, superfosfát, síran amoniatý, ledek chilský a

hospodářská semena:

jetel červ. dvoječný, švédský, bílý, vojtěška, jilek, bojník, travní směse, semena řepná atd. obdržíte ve spolehlivých jakostech a zaručené klíčivosti u fy.

Josef Marek,
centrální drogerie v Orlové.

Voňavky! Toiletní mýdla!

Dovolují si P. T. občanstvu oznámiti, že mám hojně zásobený sklad veškerého druhu voňavek, mýdel, holičských potřeb, krémů proti vyrážkám a lišejm.

Holičský a kadeřnický závod

AD. BRENNERA V ORLOVÉ.

Veškeré vlasové práce v nejlepším provedení!

Zaručeně

pravé borůvkové víno 1 l 8 Kč.

Pak jiná vína, jako Tokajské a Karlovičské k dostání v obchodě

Adolfa Herrmanna, Orlová, Kopaniny.

Značka chráněná! „Purofix“ Značka chráněná!

Nejlepší prostředek pro odstranění skvrn z hedvábí, batistu, lněných, vlněných a bavlněných látek.

Purofix čistí rychle veškeré mastné, prachové a pryskyřičné skvrny.

Purofix odstraňuje ihned čerstvé skvrny, způsobené jakoukoliv ovocnou šťávou.

Purofix neškodí látkám.

Purofix neznečňuje látkové barvy.

Purofix nezanechává okraje.

Purofix osvědčuje se při čištění slaměných klobouků.

Purofix jest nejlevnější čistící prostředek, a že je vydatný, budíž prostředku úsporně použito.

Cena krabice 5 Kč. — K dostání ve všech lékárnách, drogeriích a lepších obchodech Chem.-technická a kosmetická laboratoř, lékárna a drogerie

Mr. Ph. IRENEUS FORSCHER v Třinci.

Nezapomínejte,

že nejlepší výběr v novinkách moderních látek na šaty a kostýmy obdržíte

levně

jedině u firmy

JAN KANDUS,
ORLOVÁ — NÁMĚSTÍ.

Nejnovější lidový psací stroj

„GUNDKA“

Mistrovské dílo techniky. Pro povolání i rodinu. Vykazuje při plné výkonnosti předností nejlepších kancelářských psacích strojů.

Velká trvanlivost.

Velká rychlost v psaní. Důmyslná soustava stroje umožňuje, že každý během půl hodiny zbežné na stroji píše. Za dobrý chod stroje se ručí. Mnoho děkovaček připisů. — Cena nízká

pouze Kč 420.—

Každý stroj se dodává v elegantní schránce. Objednávky vyřizuje poštou na dobírku:

Nová Epocha, Olomouc,

Hodolanská 10.

Zástupci se přijímají.

HEDVÁBNÉ LÁTKY

Originální francouzské novinky na pláště, kazaky a šaty. Hedvábí na klobouky a dekorace. **Bezkonkurenční ceny.**

TEXTILIA

Bohumín M. OSTRAVA Orlová

Vychází každý pátek odpoledne.

PŘEDPLATNÉ:
Celoročně . . . Kč 36—
Půlročně . . . Kč 18—
Čtvrtročně . . . Kč 9—
Jednotl. čísla po 70 hal.
Reklamace se neřádkují.
Naklady se nevracejí.
Nad si ponechá 2 čísla.
Návazně odbírajícími.

OBRANA SLEZSKA

Redakce a administrace:
Orlová, M. panina,
číslo 56.

Číslo telefonu: Orlová 34.

Inzeráty se přijímají
za celý měsíc.

Insertné a předplatné za-
sláno buď pouze slož.
listkem pošt. spořitelny
č. 17.029. Jinak učiněné
placení se neuzná.

Politicky neodvislý list hájící zájmy českého lidu na Těšínsku.

Číslo 42.

Orlová, 16. října 1925.

XIII. ročník.

FERD. TOMEČKA V DOLNÍ SUCHÉ,

zednický a tesařský mistr provádí plány, stavby
a znalecké odhady. Prodej stavebnin a dřeva.

Předvolební.

V sobotu 17. t. m. v den, kdy dostanou čtenáři náš list do ruky, bude asi již zpečetěn osud nynějšího Nár. shromáždění. Bude rozpuštěno a volné pole bude ponecháno stranické agitaci předvolební. Také na Těšínsku jeví se již bezpečné známky blízkosti předvolební kampaně. Zajímají se oň lidé, kterým osud jeho velmi málo ležel na srdci. Spíše naopak byl krajem, z něhož se dávaly jen presenty pro uspokojení těch, kteří nikdy nebudou mítí dost.

Na popud soc. dem. bude rozpuštěna předčasně nejen poslanecká sněmovna, ale i senát, ač jeho funkční období nevypršelo.

Nové volby do obou zákonodárných sborů mají být v měsíci listopadu, nejvýše 22., tedy v době poměrně krátké.

Na rychlo projednává Nár. shromáždění republiky československé nejněžší věci, jak státní rozpočet na r. 1926, volební reformu a snad projedná ještě také i úpravu platů státních zaměstnanců.

Přijetím volební reformy je také dotčeno naše Těšínsko, které dosud nevolilo.

Těšínsko mělo původně tvořiti samostatný volební kraj (22.) jejíž krajská volební komise měla mítí sídlo v Těšíně. K němu měly patřiti soudní okresy Bilsko, Bohumín, Frýdek, Fryštát, Jablunkov, Slezská Ostrava, Skočov, Strameň a Těšín. Tomuto volebnímu kraji bylo přikázáno 9 poslanců a 4 mandáty senátorské.

Důvodem pro tuto ustanovení byla statistika Těšínska podle úředního sčítání lidu z roku 1910, jež vykazovala na 228.231 ha půdy celkem 334.821 obyvatelů. Konferenci velvyslanců v Paříži ze dne 20. června 1920 rozděleno však bylo Těšínsko mezi republiku československou a polskou tak, že ku republice československé připadlo 126.945 ha půdy a obyvatelstva 286.000, z čehož je podle statistiky rakouské z roku 1910 Němců 30.192. Čechoslováků 113.152, Poláků 137.043, jiných národností 118 a cizozemců 5455. Jak co do rozlohy, tak co do počtu obyvatelstva je nesporno, že české

Besidha.

Vítek Halfar:

Lucké kukátko.

Časy letí jako ten vítr přes holé stráně, pole, močály, pustými sady, horami, lesy, cestami a cestičkami; tu a tam veselé zahrádce slavíků, kos, drozdů, jakoby si vzpomněli na časy, kdy bývalo lépe, tu zase zasténá nad nynějším někde rozumem — nad nynějším dobou kos, kvíčala. Opět zaburácí silná vichřice, jakoby schválena hněvem chtěla vše přeměnití, rozmetatí, srovnatí se zemí. Později chlácholivě zašumí jemný vánek, jakoby se těšil: „Bude lépe — ano — bude!“

Ba, letí ty časy. Z těch jako ten větérek přivane v hlavu naši někdy myšlenka — vzpomínka, uchvátí nás na chvíli — někdy na okamžik, někdy děle se zamyslíme. Každý má mnoho myšlenek, stejně vzpomínek buď veselých jako to ptáče na větvičce, buď smutných jako ta podzimní a zimní odumírající krajina — ba i hrozných jako ta lita bouře; přece však pravdivých jako to světové skutečno.

Těšínsko nemůže tvořiti samostatný volební kraj a navrhuje ve směru tom vláda, aby 22. volební kraj se sídlem krajské volební komise v Těšíně a volební kraj 12. do senátu byl zrušen a aby území přikázané rozhodnutím konference velvyslanců v Paříži ze dne 12. července 1920 republiky československé bylo sloučeno s volebním krajem moravsko-ostrovským.

Z celkového počtu mandátů poslaneckých přikázaných celému Těšínsku — 9 — odpovídá počtu státních občanů Těšínska po rozdělení počet poslanců 5 a z počtu 4 mandátů senátorských 3, má-li býti zachován průměr, připadající na jeden mandát v republice. Poněvadž volební kraj 14. voliti měl dosud 14 poslanců, volební kraj 7. senátorů 16, případně po sloučení českého Těšínska s volebním krajem, 14. tomuto kraji poslaneckých mandátů 19 a volebnímu kraji 7. mandátů senátorských 19. Přebývající pak 4 mandáty poslanecké rozdělí se tak, že 3 vykazují se volebnímu kraji pražskému, který bude voliti příští 48 poslanců na místo dosavadních 45 a přebývající jeden mandát senátorský volebnímu kraji prvnímu, který bude voliti senátorů 24. Jeden mandát poslanecký přikazuje se volebnímu kraji 11. v Brně, který bude voliti poslanců 17.

Budeme tedy voliti s 14. volebním krajem se sídlem v Mor. Ostravě, který budou tvořiti tyto okresy: Albrechtice, Benešov Horní, Blžovec, Bohumín, Frenštát p. Radh., Frýdek, Fryštát, Fulnek, Hranice, Jablunkov, Jičín Nový, Jindřichov, Klimkovic, Krnov, Meziříčí Valašské, Mistek, Opava, Osoblaha, Ostrava Moravská, Ostrava Slez., Příbor, Rožnov p. Radh., Těšín Český, Vítkov, Vrbno, Vsetín. 14. kraj volební volí 12 poslanců.

Není pochyby, že volby samy jsou něčím nadmíru vážným, neboť na jejich výsledku záleží další vedení nám tak milé republiky; jaké lidi do zákonodárných sborů národ vyšle, tak bude tato republika spravována.

Volby budou služebním kamenem, na kterém se má poznati, do jaké míry je lid způsobilý, aby správu věcí svých ve vlastních rukou držel i udržel.

Volby ukážou, bude-li náš stát republikou československou, státem národním, nebo národnostním českoněmeckým.

O posledních volbách v r. 1920, kdy ještě Těšínsko nevolilo, bylo odevzdáno celkem 6.200.032 hlasů, z nich pro československé strany 4.255.623,

Večer srpnový. Slunce žhavě plálo, vzduch horkem se hebece tetelil, lesy schlíple stály podél, brčálovou zeleň z luk větřík odvanul, květy skláněly hlávkiny k zemi. Louky ve své dolině zkolébány pomalu jakoby usnuly; komíny blízkých dolů a železáren ospale se týčily do prohřátého vzduchu.

K večeru nad lesy líně vylézaly šedavé mraky, za nimi silnější, pomalu plynuly údolím, aby za protějšími lesy zapadly. Slunce nad západem krvavě barvilo špinavou žlut a bělavé chomáče, které znovu a znovu vyvstávaly v tmavých závojích. Dusna více přibývalo. S houstnoucí mlhou i tmavými mraky se blížila noc. Přihnal se prudký déšť, celá obloha tmavěla, přšelo víc a více — žhavě modrý had prošlehl temenem, blesky křídily se nad údolím — stavení, lesy, močály a rybníky jako zjevení chvílemi zasvítily.

Husté mraky zatopily celé údolí, proudily a zmítaly sebou jako ve varu. Lesy divoce hučely a voda s oblak jen se valila, těžké krupěje nemilosrdně bičovaly úrodu na polích, luka, lesy, dědiny, země pod hromovým rachotem jen duněla, blesk stíhal blesk, zazářil do tmy. — Louky kolébány dnes budou písní přírody, pomalu usínaly.

Psačí stroje americké „ROYAL“

Underwood 2500 Kč. Smith Bros 2500 Kč.

František Konečný, sklad psacích strojů,
Mor. Ostrava-Mar. Hory, Třída Přemyslovců.
Zástupce: FR. PARDUBICKÝ, Orlová 777.

pro německé 1.516.060, pro maďarské 30.734, pro maďarsko-německé 247.901 a pro sdružení židovské 79.714.

Všech mandátů bylo tehdy přiděleno 281. R. 1921 přibyli 4 poslanci za ruské legie, r. 1924 9 poslanců za Podkarpatskou Rus. Koaliční strany mají dosud 167 hlasů.

Jaké volební výsledky lze očekávati na Těšínsku, lze těžko říci. Snad lze dle výsledků posledních obecních voleb odhadnouti poněkud sílu politických stran a národního smýšlení, leč za poslední dva roky změnilo se dosti mnoho a doufejme, že ku prospěchu stran českých, státo-tvorných. Komunisté, kteří ve mnohých obcích byli nejpočetnější stranou, utrpěli značně všeobecným rozkladem strany, svým protidělnickým, protistátním a protičeským jednáním. Dle posledních obecních voleb dostali na Těšínsku přes 20 tisíc hlasů komunisté a čs. soc. demokrati, téměř tolik čeští a polští lidovci, přes deset tisíc nár. demokraté, čs. socialisti a agrárníci.

Příští volby do Nár. shromáždění nám také ukáží sílu našich Poláků. O předvolebních přípravách Poláků prokazují jen tu a tam nějaké zprávy, které jsou ovšem zase kusé. Víme jen, že polští soc. demokraté, polská strana katolická (Dr. Wolf), lidovci (Jaš) i každoňovci jednali — dle zprávy „Głosu Robot.“ — o společnou kandidátku. Jednalo se hlavně, kdo by měl býti postaven v čelo této společné kandidátky. Každón (evangelík) zřekl se kandidatury ve prospěch kandidáta lidovo-katolického, když jej Poláci budou podporovati v jeho úřadě jako starostu v Č. Těšíně a zůstává ho jako reprezentanta Poláků v zemské správní komisi. Pak nastal boj o to místo mezi Dr. Wolfem a polskými soc. demokraty (Lukozu). Polští soc. demokraté žádali na společné kandidátce polské 1. místo. „Związek śl. katolików“ opět reklamoval toto místo pro svého kandidáta, Dr. Wolfa. Výsledek byl, že se oba polské bloky nedohodily.

„Związek“ polských katolíků by byl snad přijal ústupek v osobě vedoucího kandidáta. Byl by snad

A voda korytem Olzy valila se stále dále: kde nestačily břehy, tam se přelévávala do polí, lávka praštěla, břehy se trhaly, voda rvala úrodu, stromy, ploty, prudce se hnala. Všecko praskalo pod tíhou válcích se smětí. Domy, přilehlé dvory a zahrady smutně týčily se do děsivé noci, obemknuty ničeho nešetřící pohromou. Vlny svištěly. S hukotem rozlévaly se široce — kalné vody, šterk, bahno korytem i vedle koryta. Ječivý hukot a praskot bouřil dlouho do noci. Bouřné vlny pak opadly. Všecko zaplaveno, serváno, ubito — šterk a písek byl široce nanesen na cestách i polích. — Tam kdesi u splavu trčely jen zbytky urvaných trámů — malý vodopád oživoval údolí. Pomínila hrůza i děs.

A lesy šumí — neustávají. A srdce? — Pláče nad Lukami.

Do vnitřního života, vnitřního uspořádání Luk udeřil osud mocnou rukou. Rozdělil, co se rozděliti dalo. Zvláště t. zv. Poláky rozčlenil na množství stran, skupin, oddílů — spřežení, která velice nerovně zapražena táhnou mizerně na poli společném. Přes to však na povrch jsou malována velice

Městská spořitelna v Orlové

přijímá vklady na spořitelní knížky a běžný účet v neobmezené výši a úrokuje je výhodně ode dne vložení do dne vybrání

Neodvolatelná a neobmezená záruka města Orlové. O vkladech se zachovává nej přísnější úř. tajemství.

Poskytuje úvěry hypoteční, v běžném účtě a směnečné.

Účet pošt. úř. šek. 73.724. Úřední hodiny: Od 8—12^{1/2} hod., od 14^{1/2}—16 hod., v sobotu od 8—12 hod. V neděli a svátek se neuraduje. Číslo telefonu 56.

přistoupil na osobu umírněného soc. demokrata, za to však rozhodnějiho polského národovce Sembola, ale polští soc. demokraté neústupně stáli na Lukosowji. Proto k dohodě nedošlo a tak jsme četli zprávu, že na nedělní schůzi pol. soc. demokratů ve Třinci usnesli se soc. demokr. polští jíti do voleb samostatně.

Očekávalo se všeobecně, že po odmítnutí polští soc. demokraté spojí se s českými, leč nestalo se tak, asi k velkému údivu důvěřivých českých soc. demokratů. Čeho chtějí polští sociální demokraté samostatným postupem ve volbách dosáhnouti, je záhadou. Je přece jasno, že nedosáhnou volebního čísla.

Jsmo opravdu zvědaví, kolik těch polských soc. demokratů na Těšínsku bude a zda byio potřeba jim činiti tolik ústupků, aby byli státní myšlence u nás nakloněni.(?)

Jak bude voliti slezský lid?

Poměry na Těšínsku jsou hospodářsky a národnostně tak komplikované, že občané zde usedlí budou přímo zaplaveni kandidátkami různých politických stran a národností. O hlasy slezského lidu sveden bude pravý boj. A proto jest nanejvýš nutno, aby náš člověk nedal se zlákatí planými frázemi a sliby, aby volil tak, jak toho vyžaduje zájem státu, národa a zvláštní poměry na Těšínsku. Naši lidé smí jíti jedině s těmi stranami, které dosavadním svým jednáním zaručují, že budou hájiti práva českého lidu a že st jí pevně na půdě republiky. Jedině tato zásada smí býti českému člověku vodítkem!

Městská spořitelna v Karvinné

výhodně úrokuje vklady na vkladní knížky
a běžné účty od 1 Kč ve výši neomezené.

Vklady vypláci bez výpovědi.

Půjčuje na hypotéky, směnky a cenné papíry.
Provádí veškeré bankovní obchody, obstarává nákup a prodej cizích valut, provádí poukazy do ciziny atd.

Za vklady ručí veškerá aktiva spořitelny a obec karvinská celým jměním a poplatní silou.

Telefon čís. 6.

Úřední hodiny denně dopoledne i odpoledne,
mimo neděle a svátky.

2 Polsha.

Němci, hledíce vyzískati vhodný moment, chválí americký plán Dawesův na obnovu Evropy a Stressemann vydává dokonce měsíčník pod názvem „Der Dawesweg“ v jazyku německém, francouzském a anglickém. V posledním čísle vyšel článek „Aufbaugedanken Westen—Osten“, který vzbudil pozornost polského tisku. „Kuryer“ uvádí obsah článku: „Cesta do Ruska vede jak zeměpisně tak i hospodářsky přes Polsko. Čím rychleji bude provedeno ozdravení hospodářského života v Polsku, tím rychleji bude možno přistoupiti k řešení otázky ruské. Stojí tedy za úvahu, za jakých podmínek mohla by býti uskutečněna pomoc zahraničního kapitálu Polsku. Sanace polské valuty, pěkné dílo pana Grabského, nedostačuje, aby udržela hospodářský život Polska. Bez přehánění možno říci, že peněžní tiseň a její následky — úro-

pestře. Dědilo chytrosti — náboženství — politické — národnostní je nepřesné, neurčitě. Nechtějíce padnouti do pozadí, vedou zdánlivě (jen v jejich zřících!) triumfálním rekordem. Finishem „porážejí“ českou menšinu co do počtu, financí, zřízení, korporací. Bylo jim „s hůry“ dáno a rozkázáno provést zákon xyz, jednající o parcelaci jejich strany na četné oddíly. Ten „slavný cech polský“ (dlužno smeknout!) rozdělen je na několik částí, z nichž čtvrtou poznáme teprve ve druhém oddílu, kdy neznámou převedeme na druhou stranu. Snad tato část — skupina má sídlo své na vybájeném Olympu — nacházejícím se za stolem šenkovny. Je to opravdu zázračná skupina — část, vztahující svou „ochrannou“ ruku nad celými Lukami. Neujde jí ničeho. Je to vlastně policejní orgán, detektivní společnost Sherlock Holmes—Webs. Když někdo vykládá, jako by jim vykládal; když někdo platí, jakoby jim platil. Ó, vy „policejní“, chudí na duchu, sdružení v cechu sv. X. — vašeho patrona!

Do jinak tichého okolí Luk ozývá se večer hudba — veselí. Všude smích. Větve snad teskných

ková míra ještě dnes je 24% — jsou příčinou všeho zlého, které se nedá odstraniti, dokud onen problém nebude rozřešen. Po Lotyšsku je Polsko zemí, ve které na hlavu obyvatele připadá nejmenší počet oběžíva, totiž 25 franků švýcarských (1913 — 56 fr. švýc.), kdežto současně připadá ve Francii 290 fr. šv., Belgii 263 fr. šv., v Československu 96 fr. šv. Polsko bylo s to provésti stabilisaci valuty vlastními silami, avšak nemůže samo stvořiti obrátový kapitál, potřebný k hospodářskému životu. Stabilisace provedena byla na útraty hospodářského života, t. j. Polsko má stálou valutu, avšak průmysl a obchod nemůže dále pracovat, ceá produkce v zemi klesá povážlivým způsobem. Polsko stejně jako Rakousko a Německo potřebuje zahraniční pomoci finanční, dle výpočtu býv. ministra financí Michalského 250 až 300 milionů dolarů... Při tom dvě věci přicházejí v úvahu. Nejprve hospodářská obnova Evropy, zejména Německa dle Dawesova plánu, za druhé hospodářské otevření Ruska a přiloučení ho k evropskému hospodářskému systému. Oba tyto cíle možno dosáhnouti, jestliže všechny otázky Východu budou projednávány s tohoto hlediska. Nejvyšší zásadou musí býti, že otázky chování v sobě materiál pro příští konflikty, musí býti závčas cestou ujednání hospodářsky co nejracionelněji rozřešeny. Tu z hospodářského hlediska je znepokojivým zjevem, vydává-li stát v těžké hospodářské situaci rok co rok více na zbrojení, sumu nepoměrnou k jeho příjmům. Druhou otázkou důležitou při udělení půjčky Polsku je rozvoj obchodních styků polskoněmeckých a problem revise polské hranice západní. Nejzávažnější východní otázkou, k jejíž rozřešení nutno přistoupiti v zájmu hospodářského života celé Evropy, je záležitost Horního Slezska. Ne bez důvodu poukázal Lloyd George v dolní sněmovně na nebezpečí pro mír Evropy, které povstalo následkem nespravedlivého odtržení východního Horního Slezska od hospodářského celku německého. Mínil to nalezlo uznání i u Ligy národů, ba i v hospodářsky myšlících kružích francouzských. Článek končí návrhem: „1. Polsko dá souhlas k odstoupení polského Horního Slezska a koridoru na severu Němcům, s podmínkou, že východní Horní Slezsko na řadu let vezme na se závazek částečného úrokování a amortisace půjčky, která bude zaručena velmocemi a Němci. 2. Němci zaručí Polsku na základě revise ustálené hranice a zajistí mu cla prostý dovoz a vývoz přes Gdansko.“ — Mnohé z toho je „wie sich das der kleine Moritz vorstellt“, ale článek je jistě pro poměr polskoněmecký význačný.

Škarohlídské úvahy o polské valutě přináší „Kuryer“ v článku „Přízrak inflace“, ježto mezi pádem zlatého a špatným finančním hospodářstvím státním je bezprostřední souvislost. Mezinárodní finanční konference v Bruselu stanovila v druhé resoluci: „Každý stát,

stromů jakoby neslyšely, vztahují se prosebně k nebi. Sviřící vítr jimi pohrává. Vše v přírodě prosí za odpočinek. V krémě veselí — štavnatý, kypící smích. Okny valí se pára. Je slyšet hudbu — tanec. Chýlí se k přínoci. Sálem ozývá se skočný, živý rytmus. Vše tančí — výská. Z lehkomyšlného, melodického úvodu vynořil se pomalý refrain — snad: „Silnice se točí do dálky“. Vše se „chýtilo“. Zpívá. Zpívá bezstarostným, šťastným srdcem. — A právě v této dobu se také něco točilo, točilo — jenom že to nebyla silnice. Točilo se v prudkém víru melodie pivo nebo víno luckého sklepu.

Tak nesli se lehce, hned zase trhaně — točivě dokola, členové skupiny čtvrté části, nadměru důležité, členové X. Zladění všemi možnými slastmi pozemského tohoto života — nemožní — procházeli se, aby snad ukázali, že oni jsou to, kteří drží tu celou ves. —

— Chudý, sedřený, otrhaný člověk, když se opije, říká se: „Ten je zpit jako zvíře!“ — A co je ten bohatý, přepychem — leskem ozářený, když je

kteří ve svých financích přijal by zásadu deficitu rozpočtového, vkročil by na nachýlenou plochu, vedoucí jistě k záhubě. K uniknutí tomuto nebezpečí žádná oběť není dosti velká.“ Podobně i janovská konference vyslovila pravidlo, že dokud státní rozpočet roční vykazuje deficit, a ten deficit kryt je tiskem bankovek neb úvěry bankovními, jakákoliv reforma valuty je nemožná a nelze ji udržeti zlatou mírou měny. Toho Polsko se nedrželo a proto stěžuje si „Kuryer“: Stát polský od počátku bohužel byl nucen použiti v státním hospodářství záhubnou zásadu rozpočtového deficitu; bylo třeba přijíti až na kraj propasti, abychom od dvou let teprve rozhodli se odvrátiti od této nebezpečné cesty oportunistu a chopiti se ozdravení státních financí. Občanstvo naše závčas pochopilo, že nutny jsou největší oběti k zachránění situace a oběti ty přineslo. Těžké zkušenosti posledních měsíců, jak se zdá, přesvědčují optimisty, že tvrdé naučení a doby markové inflace bylo lehkovážně přehlédnuto, že přinesené dosud obětí hmotné v značné míře byly marné a že kapitál důvěry širokých mas v naši státní finanční politiku je vyčerpán s celou neznalostí významu toho druhu prohry. — Musíme s odvahou a upřímně pověděti si to, co o našem hospodářství státním ví a také mluví vždy dobře o našich financích informované mínění zahraničního kapitálu. Během prvních sedmi měsíců t. j. do 1. srpna 1925 státní pokladny vydaly 1.148 milionů zlotých; v téže době přilaly však pouze 890.8 milionů zlotých, čili skutečný deficit činl 251.8 milionů zlotých, což činl 23% sumy vydání a až 28% sumy příjmů. Deficit ten byl hrazen z těchto pramenů: krátkodobé závazky a půjčky 15.7 mil. zlotých, pokladní hotovost z r. 1924 74 mil. zlotých, emise papírových a kovových peněz 161.5 mil. zlotých. Kromě toho úplně byl využit 50 milionový kredit bezúročný v Banku Polskim. — Krytí deficitu emisí peněz, nemajících krytí, vzbuzuje obavu. Od května státní pokladna vrhá na trh stále větší dávky „drobných“ bankovek a mincí, myslíc jenom na úsporu děr v budžetu, ohlašujíc pokaždé uspokojivá sdělení o stálém převyšování příjmů nad vydáním. V květnu vypuštěno 23.9 mil. zlotých peněz, v červnu 36.3 mil. zlotých, v červenci 40.6 mil. zlotých. — Současně se Bank Polskim ve spojení s nesnáze našeho obchodní balance zejména následkem použitl devisa na neopatrné podpírání dovozu potravin z ciziny rovněž počínaje květnem, začíná provozovati právě opačnou politiku — znižování oběhu peněžního a stahuje bankovky, aby zachována byla hodnota zlotého. Následkem těchto opačných a neurovaných snah státní pokladny a Banku Polskiego počet bankovek snížen byl o 20%, celkový oběh však zůstal vlastně bez změny, následkem čehož nápadně snížilo se krytí našich peněz v zlatě. Bursy pouze potvrdily tento fakt a vyvodily z toho příslušné konsekvence. Dne 1. května a dne 1. září t. r. bylo v tisících zlotých: bankovek 367.179 a 439.531, státovek a drobné mince 183.630 a 306.149, dohromady 752.496 a 745.680, krytí zlatem 333.544 a 198.836. Z výpočtu tohoto jde na jevo, že mezi poklesem zlotého a nedobrym hospodářstvím finančním je pevná a bezprostřední souvislost. — Jak z této polské zprávy zjevno, finanční a valutová situace Polska není růžová. Je to mementem oněm našim lidem, kteří slibovali si výhody z českopolských smluv a zejména oněm, kteří zlákaní vyšším úrokováním v Polsku tam uložili kapitál.

„Kuryer“ ozval se proti známému listu Holečkovu, uveřejněnému i v „Obraně Slezska“ skromou notickou České pomluvy: „Nedávno meškal na těšínsku známý literát z Prahy Josef Holeček. Příležitostně napsal

zpít? — Je také to zvíře — je také ten tulák duševně nemožný — neexistující.

Za vrcholky vzdálených hor, za věncem těšínských lesů, silně prošleho rudé světlo, po zahradě, vsi i okolí rozlila se zlatá záře. Stromy ověšené dozrávajícím plody; keře, okolní krajina, celá příroda chystala se k velikému zrození, zrození dne a slunce, zrození svobody, obnovení moravství — češství, které jako z kolébky vylézalo za protějšími lesy.

A vše se v přírodě rodilo: V sluneční záři zapraskaly na polích zlaté klasy — zrození výsledků práce rolníkovy. Do posílených, kyprých lánů zasívá rolník české semě, aby vzklíčilo, pučelo, zrodilo se životu. Větřík hebce zachřívával osemím, dešť spláchnul slunce pal, zlaté klasy vlnily se krajem, praskaly kypícím životem do zvonivého českého zpěvu.

Všecko klesá, umírá, hynie, aby uhnulo z cesty novému, zdravějšímu, vznešenějšímu pokolení.

Lesy podřimují — sní — mlčí.

v místním listěčku slezském článku ve kterém tvrdí, že vláda polská na Volynsku zlikvidovala a zamkla všechny české školy. Pan Holeček vědomě klamal a napsal ošklivou nepravdu, neboť všechny české školy na Volyni existují a jsou placeny ze státních peněz polských. — Kdo ovšem klame a mluví ošklivou lež, je krakovský fiakerblatt a ne náš Holeček. Dne 8. t. m. uveřejnily „Nár. Listy“ původní dopis z Volyně nyní polské, kde píše: „České školství ve Volyni je zničeno. Usiluje se v poslední době dokonce již o odstranění z českých obcí učitelů Čechů. Za tím účelem zbylí učitelé Češi se přesazují do ukrajinských obcí, až na hranice sovětské a na jich místa jmenují se třeba i Němci, jak se stalo v posledním případě.“ — Tak dopadá ta česko polská zgoda po stránce kulturní. Po stránce hospodářské znamená pro nás minus, v mezinárodní politice je pro nás zvláštním nebezpečím pro stát. Proč se do takové zgody Praha hnala a proč Těšínsko má na ni teď dopláceti?

Týdenní přehled.

Náš dluh v Americe byl dohodou stanoven na 145 mil. dolarů, který máme dle vyjednání právě konaného splatiti v době 62 let. V prvních 18 letech budeme platit 3 mil. dolarů ročně. Úroková míra byla stanovena takto: za minulá léta 4½%, na 10 roků 3%, potom 3½%.

Prof. Herron, známý důvěrník presidenta Wilsona, zemřel v Mnichově. Zesnulý byl přítelem našeho národa a svými informacemi o Rakousku hlavně působí na mínění pres. Wilsona.

Státní rozpočet byl schválen senátem.

Daňový systém válečných přírůstků k přímým daním byl prodloužen o 1 rok do konce r. 1926, jelikož daňová reforma nebude moci býti uzákoněna nynějším parlamentem.

Předloha o požitcích státních zaměstnanců je parlamentní desítkou vypracována. Teď se jedná o to, aby všechny koalované strany tuto předlohu dali na pořad parlamentního jednání před rozpuštěním sněmovny. Státní zaměstnanci uvidí teď, kdo to s nimi myslí upřímně.

Novely k volebnímu řádu byly schváleny poslaneckou sněmovnou.

Stávka na vys. zvěrolékařské škole v Brně trvá již 14 dní. Studenti žádají odvolání prof. Pardubského, který se o čes. národě hanlivě vyslovil.

Dr. Ivan Šusteršič, bývalý zemský hejtman kraňský a vůdce slovinské klerikální strany, zemřel. Byl orientován úplně po „rakousku“ a po válce opuštěn národem žil v ústraní.

Čičerin, zahraniční ministr sovětského Ruska, pracuje dle věrohodných zpráv na novém protidohodovém bloku. Jeho poslední cesty do Varšavy a Berlína neměly jiného účelu. Chystaná schůzka s Mussolinim má získati třetího spojence. Třeba by nový blok německo-sovětsko-polsko-italský byl pro Itálii a Polsko více rázu hospodářského, znamenal by pro sověty jistý úspěch. Možná, že by Polsko po čase se nerozpakovalo k zajištění svých „chatrnych“ východních hranic uzavřít se sověty i vojenskou dohodu. Co by tomu říkala Francie a Anglie, je jiná otázka.

Konference v Locarnu úspěšně pokračuje. Vstup Německa do Společnosti Národů sjednán a naše republika sjednává bez obtíží s Německem arbitrážní smlouvu. Ovšem zprávy neudávají ústupky spojenců, které musí učiniti Německu. Patrně se s nimi dohodou státníci nechtějí chlubit a hledí za každou cenu sjednati mír pro střední Evropu. Je však otázka, nebude-li právě konec kontroly nad Německem znamenat nové válečné nebezpečí pro Evropu. Za 6 roků se národy nemění. Německo musí teprve skutky dokázati svoji mírumilovností.

Obchodní smlouva mezi Německem a Ruskem byla podepsána.

V Maroku silné deště brání vojenským operacím.

Rimští fašisté zapálili síň zemřelých lože.

Sověty zavádí od 1. ledna 1926 metrické míry a váhy. Prozatím ve státních větších podnicích i soukromých. Ve styku s lidem zůstává pětina stará míra.

Polská socialistická strana na Těšínsku bude kandidovat samostatně.

Známy „král železa“ Breitbart“ zemřel následkem otravy krve.

Cihly, tašky, cement,

vápno, lepenka, veškeré stavebniny a technické potřeby ve velkém i malém. — Vlastní sklad.

SLEZSKÁ OBCHODNÍ SPOLEČNOST
pro techn. potřeby a stavebniny s r. o.
v Orlové. — Telefon č. 59.

Drobné zprávy.

„Gazeta Kresowa“ píše v čís. 41. o potřebě jazyka polského. Připomínáme: Polskému jazyku na školách českých-slezských učiti se nebude ani vzhledem k tomu, že je tu tolik přivandrovaců. Státním a úředním jazykem v Československé republice je vždycky jazyk český, proto nemůže býti o vyučování polskému jazyku na školách slezských jako pořádnému, u nás nepotřebnému ani řeči. „G. K.“ píše nesmyslně (jako vždy!): „... młodzież śląska często musi iść za chlebem do

PODZIMNÍ NOVINKY

Kraval

VE VELKÉM
VÝBĚRU u fy.

PONOŽKY
KOŠILE LÍMCE
ŠLE
RUKAVICE KAPESNÍKY

**KRULIŠ
ORLOVÁ**

Polski i cierpi potem na brak znajomości języka polskiego. Ptáme se: Kolik z této mládeže odešlo za chlebem do Polska? Jen je spočítejte! Zase novinový výmysl resp. nesmysl, kterého najdeme v „G. K.“ velmi mnoho ve všem a všude. Jednou pro vždyť ať si p. z. „G. K.“ pamatují: Jazyka českého jako státního potřebují teď všichni při každém kroku před úřady, u vojska, při do-sažení místa. Polského jazyka lid slezský nepotřebuje a potřebovat nebude. Píšte také o zaměstnání. Toto hledají si Slezané v našem státě a nikdy ne za hranicemi — a k tomu musí umět česky a nikdy polsky. Litujeme však těch hochů, kteří vycházejí v našem státě z polské školy.

Všelicos z našeho kraje. V Mgr. Ostravě byla policie sestátněna. — V Paskově v elektrárně Stolbergové, z níž se rozvádí proud po celém Paskově, dne 8. října explo-oval nařtový motor a výbuchem byly 3 osoby okamžitě zabity a 6 smrtelně popáleno. — Republikánská strana kandiduje v našem volebním kraji na 1. místo ředitele hosp. školy Vencla z Rožnova, na 2. místo red. Jo-žo Vochalu ze Sedlišť a na 3. prof. Matulu z Prahy, do senátu na 1. místo Jos. Lukeše, na 2. Farnika z Trlička u Čes. Těšína. — Spisovatel Sokol-Tůma nebude kandidovati do senátu pro pokročilý stáří a snahu dokon-čiti své „Paměti“. — Zasloužilému učiteli a nár. pracov-níku p. L. Šimošovi v Dol. Lhotě na Opavsku zasadili 4. října t. r. pamětní desku a uspořádali k počtě pěknou slavnost. — Do ústřed. výboru komunistickej strany by-ly zvoleni z Ostravska: dělník Mařza, redaktor Gott-vařd a uč. Košťál. — Komunisté začínají u nás podezře-lou předvolební kampaň. Chytají se obrany polských škol. Prudce útočí na české soc. demokraty na Slezské Ostravě, kteří prý polské školství utlačují. Tendence této nenadálé péče o Poláky je průhledná: je před vol-bami, komunisté se bojí soc. demokratů a Poláci mají pomoci komunistům od úbytku.

K 26. výročí Karolíny Světlá! Jaká to náhoda, ale taková, že věřící i nevěřící spatřují v tom pokyn vyšší — toto jméno, jež přijala místo ro-dného jména svého po vesnici Světlé pod Ještědem, man-želově rodišti! Z tohoto jména lího se opravdu může světlá a lásky do našeho života. Nynější generace již neví, čím bývalo jméno to v kruzích našich čtenářů, zvláště na venkově! Co síly, nadšení, krásy a něhy budilo se zvláště v srdcích mladistvých! Student, řemeslník, rolník, dělník, celé čtoucí rodiny za dlouhých zimních večerů — tato posvátná obec, shromážděná k tichým, ale dojemným svátkům české knihy — nad ní vznášelo se jméno Karolíny Světlé jako cosi posvátného, českého, tak našeho! Světlá dovedla čtenáři přímo ušarovati, že zapomněli na přítomnost a skutečnost, po-nořil se cele do těch let dávno minulých, kdy bývalo u nás po národě tak smutno, kdy duševní temnota a sociální bída dusila náš veškerý život, ale kdy se ro-dily již takové osoby jako její „První Češka“, „Černý Petříček“, „Poslední paní Hlohovská“ a kdy se žilo ži-votem podle „Několik archů z rodinné kroniky“ a kdy v ústraní pohorského života na úbočí zapomněného Je-štědu odehrávala se dramata ujařmených a zaprodaných selských rodů, jichž hrdinou byl „Nemodleneč“ a několik jeho duší, jak je tomu v „Kříži u potoka“ a „Vesnickém románu“. Dvojí tento život — první doby našeho probuzení národního a život selského lidu na Poještědí nalezl v Karolíně Světlé svoji poetku a kro-nikářku. Ale na tom nezůstalo. Světlá měla také by-strý zrak i vznícené srdce pro přítomnost, pro všechny naše otázky národní i sociální a vydala i v tomto obo-ru celou řadu spisů. Ani na naši mládež, veškeru na-dějí a záruku naší budoucnosti, nezapomněla při své cbrovské literární činnosti, napsavši jí řadu knih. Její život nebyl zcela pokojný — mnohé bouře přenesly se přes její hlavu, mnohé zápasy a mučivé pochybnosti bouřily v její duši — o tom sama podává svědectví v knihách „Vzpomínky“ a „Z literárního soukromí“ — ale ona přes to vytrvala. Ba z těchto zápasů vychá-zela vždy čistá, čistší a nadšenější. Karolína Světlá dávno odešla — ale její osvětový a mravní odkaz je uložen v sebraných spisech jako drahocenné dědictví národní, z kterého generace za generací bude čerpati duševní pokrm a vláhu nadšení. Její jméno nikdy neza-hyne v národě našem, věčně za ní do hrobu bude znít: „Děk za vše, náš vroucí děk!“

Max Švabinský. (K výročí jeho narození.) Morava dala českému národu muže vynikající, světového jmé-na, právě pilíře na mohutné naší stavbě, majáky svítící na pravou cestu v dobách nejtěžších: Masaryka, Komenského, Palackého a j. V zámku Čechách u Pro-stějova vyrůstal náš přední malíř Josef Mánes, v polo-

vici minulého století, podporován tannějšími mecenáši; věnoval cele svůj život umění, tvorbě vlastní fantasie. Haná, její život a svěžest, vlastní bohatství, okolí zám-ku působilo mocně na nitro Mánesovo, na jeho celý u-mělecký vývoj a tím dalo národu prvního moderního umělce velkého stylu, nehybného významu. Za dva roky po předčasně smrti Mánesově narodil se v Kromě-říži v září 1873 Max Švabinský, nynější profesor aka-demie výtvarných umění v Praze, nový náš Mánes, dů-stojný jeho pokračovatel. Švabinský nejlépe ze všech současných umělců pochopil a vystihl životní tvorbu a cíle Mánesovy, jeho jemnost a pružnost v básnickém zanicení mimo oblasti reálného života; při tom však horlivě miluje svět, jeho život a v komposicích velkého slohu kreslí rozsáhlé dekorativní vidiny, plné jasné har-monie a estetiky. Švabinský vynikl nejen v těchto mal-bách, ale stal se vrcholným našim podobiznářem a graf-ikem, v tomto směru zase nejlepším pokračovatelem Má-nesovým. Vychoval již řadu vynikajících našich kreslí-řů a grafiků na speciálce pražské akademie výtvarných umění. Nyní stojí na vrcholu své malířské tvorby, uzná-vaný u nás i v cizině. Přejeme našemu velkému mistru při výročí jeho narození do příštích, nových desetiletí, pevného zdraví, kypící svěžesti a velkého, dalšího ne-utušeného uměleckého rozvoje.

V. Halfar.

Stavební losy čsl., tažené v umořovacíu tahu dne 1. srpna 1925, neb výhry na ně připadající, budou pro-pláceny státní pokladnou již 2. listopadu 1925. Inkaso o-čkovně provede Městská spořitelna v Orlové, budou-li jí losy předloženy do 1. listopadu 1925.

Vinárna

Lahůdky - Vína - Likéry

J. BRDIČKA - ORLOVÁ

Zboží koloniální

Ochutnávárna

Z kraje.

Z Orlové. Počet voličů. Do poslanecké sněmovny bude v Orlové voliti 2536 mužů a 2510 žen, celkem bu-de 5046 voličů, do senátu 2067 mužů a 2027 žen, celkem 4094 voličů.

Z Karvinné. Dramatický odbor M. O. L. sehrál letos již tři představení a sice 6. září veselohru „Poslední muž“ a 27. září dvakrát stále svěží pohádku „Princezna Pampelška“. Již delší dobu lze pozorovati vzestup v celkovém podání jednotlivých kusů a právem může-me říci, že všichni ochotníci i s režisérem vykonávají přmě a svědomitě svůj ochotnický úkol. Bohužel, tak dlouho, jak lze pozorovati poctivě snažení našich o-choťníků, tak zase je viditelné nepochopení obecnstva vůči těmto snahám. Není horší odplaty pro ochotníka, než když sál v den představení číší chladem a zeje prázdnotou. Maně se vkrádá otázka, kde hledat vinu? Úroveň těchto divadel našich ochotníků dobře bylo možno změřit při nedávném představení Štětkovy spo-lečnosti — „Kupec benátský“. My však uvažujeme tak-hle: Ochotnická družina ztráví nejméně 5 večerů se zkouškami (vlastně půlnoci, vždyť se pravidelně zkou-ší od 8. do půl 12. v noci), představení vezme celé ne-dělní odpoledne a zase celý večer, uzná obecnstvo tyto oběti a odřekne si v den divadla různé ty vyjižd-ky na hory, procházky atd. a odmění již jednou půli dra-matického odboru? Jsme zvědaví. Poukážeme ještě na to, že výnosu divadel představení používá se k vá-nočním nadílkám.

Z Dolní Suché-Lazů. Dosavadní pěvecký kroužek „Suchá-Lazy“, známý všeobecně ze své agitační čin-nosti po celém Orlovsku a okolí, přetvořil se na valné hromadě dne 9. října po schválení stanov zemskou sprá-vou politickou v Opavě na řádný pěvecký spolek pod názvem Pěvecký sbor „Před Těšínem“. Je členem Čes. obce pěvecké (ČOP.) v Praze. Zdařilá valná hromada ukázala i značný zájem o zpěv širší veřejnosti. Dosa-vadní dirigent a propagátor zpěvu sborového p. Ing. Rebenek Karel, který položil základy utvořivšímu se sboru již před válkou, byl v uvážení své záslužné a obě-tavé práce pro sbor jmenován val. hromadou prvním čestným členem. Současně byl jmenován čestným čle-nem p. učitel Grumlik, působící svého času v Lazích, na něž všichni, kdož jej znali, s láskou vzpomínají a který společně s p. Ing. Rebenkem založil pív. kroužek „Suchá-Lazy“, jehož byl prvním dirigentem. Byl mu též zaslán pozdravný telegram. Doposud čítá sbor 52 členy činné a 40 přispívajících. Členský příspěvek pro přispí-vající členy stanoven na 12 Kč ročně.

Z Petřvaldu. Svého času bylo si stěžováno na drzé, troufalé a naši republiku hanobící a trázející jednání některých panů zaměstnanců Báňské a hutní spol., ja-kož i některých našich odrodilců, kteří ve všem jednání a při každé příležitosti ukazují své pravé ledví a kde

mohou se směřují a urážejí city zdejšího českého domorodého obyvatelstva. Činy posledních dnů dovršily míru trpělivosti a v důsledku toho jsme nuceni — ba v zájmu dalšího klidného vývoje povinni — seznámiti širší veřejnost a hlavně ředitelství zdejších kamenouhelných dolů s těmi úředníky, kteří ještě nyní, t. j. v 7. roce trvání československého státu opěvují svými hlučnými basy a hrdinými tenory ve veřejné místnosti oblibeným chvalozpěvem bývalého France Procházku. O pravdu velkou „škodou“ jest, že ve zmíněné společnosti nebyl přítomen podařený „Duch času“, který by jistě nebyl opomenut, by také veřejně bylo vzpomenuť jeho poručníka Viléma Hrozného v oslavné básni „Heil dir im Siegeskranz“. Pravděpodobně, že jej to velmi lně se sežrál. Ze soukromá škola Kulturverbandu byla nucena — ba vlastně donucena našimi českými pracovníky — vykliditi dosud používané místnosti v budově Báňské a hutní spol., které jinak měla právoplatně pronajaty místní školní rada a usaditi se musela v hnízdě starogeránského hostince u „Švarné páterkovy Jetky“, jehož majitelé úpěnlivě dbají o to, by dům jejich nebyl znesvěcen řečí prokletých českých parů. Při této příležitosti konstatujeme, že zdejší obecní stavební úřad nebyl ani ke komisionálnímu ohledání místnosti pozván a okresní školní rada (rozuměj insp. Parzyk) vydala na vřelou přímluvu jednoho vysoce postaveného úředníka Báňské a hutní spol. v Mor. Ostravě povolení k vyučování ve zmíněné místnosti. Ptáme se, jakým právem se tak stalo a ví-li generální ředitelství se správní radou o tomto zákroku ve prospěch zbytečné německé školy? Mimo to poukážeme na to, že při stěhování této školy bylo používáno závodních koní, vozů, kočů a potřebných dělníků a myslíme, že se nikterak nemýlíme, když se osmělujeme tvrditi, že byli správou závodu za tento výkon tučně odměněni. A vize, co se stalo na druhé straně! Tatáž správa závodu, ač byla slušně požádána českým inženýrem o zapůjčení nákladního auta pro zájezd zdejšího odboru M. O. L. do vesničky Smitovic, již zdejší odbor jest ochránitelkou a kde v těchto dnech otevírají českou školu, tuto žádost brskně zamítla. Inu, nedivme se: Kulturverband pracuje pro nastolení dřívějších „vzácných“ časů, po nichž se všem našim Němcům tolik stýská a činnost mateřiní mu v tom účinně brání, na každém kroku napravljuje jeho podryvačnou činnost a veřejně pranýřuje veškeré neoprávněné počiny. Totž zajisté veliký rozdíl a jiné poslání a v důsledku toho i ono „nestrané“ jednání.

Ve schůzi obec. zastupitelstva bylo odsouzeno prapodivné jednání a divný duch hasičského sboru na jámě „Hedvika“, který, ač věděl, o koho se jedná, neuznal za vhodné vyjeti na blízké místo posledního nebezpečí v naší obci, při němž následkem tohoto stranického jednání utrpěl náš občan velmi citelnou ztrátu na svých movitostech. Dokud vládnouti bude v tomto sboru duch páně „Obermajstrův“, nečekejme zjednání nápravy a spokojíme se pohými stížnostmi u generálního ředitelství, které nás snad jednou přece vyslyší...

Z Bobumina-města. Jest po volbách. Češi dobyli 14 mandátů, „Němci“ 15 a Poláci 4. Němce dáváme do úvozok proto, poněvadž kandidáti st. Walschek, Kvasnička, Gach atd. a 300 jejich voličů Němci nejsou. Přihlížíme-li, jakým způsobem se u Němců agitovalo, dlužno říci na konec, že počet 11 mandátů je pro nás rozhodně čestný. A proč? Poněvadž počet odevzdaných českých hlasů připadá na skutečně český citící lidi, na které již vžly spolehlivost se můžeme, kdežto počet tak zv. „Němců“ se nepřirozeně zvýšil následkem nezřízené a nřzké agitace. Tato šla tak daleko, že zneužila náboženského citu místního lidu, čímž Češi ztratili jistě na 130 hlasů. Agitace německá pracovala dům od domu, člověk od člověka a to my neumíme. My vyšli jsme mezi lid na veřejných schůzích s těžkými a zdrcujícími doklady a dokumenty hospodářských hříchů a přáno zločinů starých Němců, které by i v té nejzapatlejší Zlámaně Lhotě byly naprosto jistou porážkou pro Němce již předem. Ale tu zavzněl německý triumf: Češi, kdyby vyhráli, sebrali by vám katolíkům kostel, jsou neznabozi, nevěrci. A proto: čert vezmi ten hloupý „Zelený strom“, gásovnu, tramway, vaserlajtung a všechny ty miliony dluhů dohromady, jen když nám Češi sten „koščol“ neseberou. Zlomyslný, hloupý tento německý žvást pomohl „Němcům“ na nohy, Čechy připravil nejméně o 130 hlasů. Poláci utrpěli zdrcující porážku. Ve vnitřním městě dostali všeho vřdu 88 hlasů a marně se ptáme, kam poděli se ti všichni od kostela, za školu atd. Geránský moloch jich najednou pozřel, poněvadž vyrukoval s ohroženým „koščolem“ chytřejší a také podleji. Bohumínský lid tu opět na mnohých místech dokázal, že chce býti klamán dále a že velmi těžko ještě přijde k rozumu. My chtěli skutečnou mravní silou domoci se kladných výsledků, Němci spoléhali zase na hloupost lidskou, která jim dala jistě nejméně 4 mandáty. Tato okolnost jest možná opět a jen zase v tom našem Bohumíně. „Bratři“ Poláci za svůj slovanský „kuplung“ s Němci mají již odměnu. Jidáš se za zradu Krista oběsil, Poláci za zradu Slovanství ztratili 1 mandát. Svou jistě velkou porážkou ve prospěch německé kandidátky snad nabudou pro příští lepšího rozumu. Pro každý pak případ dnes jistě dostanou na ty své 4 mandátěčky svého děkana přímo z Varšavy. Mnozí lidé naši nás zradili a byli to opět a zase naši železničáři. Zvláštní náhoda tu vždy pomohla zjistiiti některé, které věru dobře si zapamatujeme a s nimi po právu sčítujeme. Dlužno si dobře zapamatovati, že udatní Velkoněmci na chytání hejlů vyrukovali s trojjazyčnou reklamou a že zvali vždycky na veřejné voleb. schůze Šlonzáky. Jistě věru cha-

18 tuto neděli po celý den
volná prohlídka pláště a kožešín
v obchodních místnostech ty
Albin Chamrad
v Orlové - náměstí

rakteristické. Zde prohlašujeme, že německá kandidátka je ve skutečnosti tak málo německá jako na příklad jejich kandidáti, již shora uvedeni. Prostě je to babylonské zmatení jazyků a nic více. A právě ona dokazuje, jak ten náš Bohumín je skutečně málo německým. A je to i cítit. Kdyby to rozumnější Němci nevěděli a kdyby s hrůzou již nepočítali, že přijde den a to velmi brzy, že jim těch mandátů hodně pochybí, jistě by byli sebevědomnější. Není tu prostě žádné radosti z výsledků u těch, kteří vidí trochu dále než na svůj nos. Celý týden prý český řidič běhal a přec mu to nepomohlo, řekla pí. Waroschová ve svém obchodě; aspoň teď vidí, že jsou tu Šlonzáci. Tak pozor, paničko, Šlonzáci a nikoliv Němci. Velmi dobře jste to řekla. Zcela správně, úplně souhlasíme. Ale nesusouhlasíme a nebudeme souhlasiti s tím, když tyto Šlonzáci budou chtít dělati velkoprušáckou politiku, budou mluviti jménem Němců a za Němce. Musí býti hodně zdrženliví a hodně rozumní, a během jim nemuseli dáti na srozuměnou, že našich 11 českých mandátů kolikrát může býti a bude také více, než jejich 15, různými intrikami získaných. A na to, velkoněmčiti Šlonzáci, neračte zapomenouti! Jinak vaše sláva bude hodně krátká a hodně neslavná.

Z Nového Bohumina. Dětský lékař Dr. J. Glaser ordinuje od 10. do 12. hod. dopol. a odpol. od 2. do 4. hod.

Z Pudlova. Po volbách. V neděli dne 11. října poprvé volilo občanstvo svobodně a samostatně své obecní zastupitelstvo. Voleno bylo 30 zástupců. Němci sdružení s Poláky obdrželi 20 a 4 české kandidátky obdržely 10 mandátů, čili poměr 3:1. Voleb zúčastnilo se 8 volebních skupin a sice: „Deutsche Wahlgemeinschaft“, kterou vedl Slunečko Otakar, tov. mistr z drátozny (6 mandátů) a jež sdružena byla s polskou kandidátkou „Obyvatelská grupa rolníků i robotníků“ (4 mandáty). Něm. soc. demokracie (8 mandátů), jež sdružena byla s komunistickou (německou) 2 mandáty. České skupiny, jak následují, obdržely: Republikánská strana zemědělců — Eduard Juchelka (4), sdružená s obč. stranou chlapůnků a malozemědělců (insp. Šprincel Jan) 1 mandát a konečně strana čsl. socialistů (2), sdružená se „Sdružením českých stran“, již vedl p. Vlad. Kohout, 3 mandáty. Tento výsledek voleb v obci s počtem 3761 obyvatel je zajímavým svým počtem skupin a pestrostí polit. barev, jenže ta přílišná pestrost zdravému oku škodí.

Z Pol. Lutyně. Obecní zastupitelstvo polsko-lutynské je složeno ze 12 Poláků, 4 komunistů, z nichž 2 jsou vylozeni Poláci a ze 14 členů českých. Máme sice českého starostu, ale spojili se Poláci v závažných věcech při hlasování s komunisty, není zde české většiny, která by mohla polské choutky odkázati do příslušných mezí. Odsouzeníhodný a pro české lidi a jmenovitě rodiče českých dětí výstražný kousek provedla polsko-komunistická většina při schůzi, konané předešlou nedělí. Polákům totiž nejde o nic méně než okupovati pozvolna to, co po převratu ztratili, totiž nadvládu v obci a první krok k tomu má býti nastěhování polské jednotřídní soukromé školy do budov českých škol. Jako noční můra táhne se tento požadavek téměř ve všech schůzích školní rady a obecního zastupitelstva, až při poslední schůzi uzzál v čin. Na denním pořádku byla žádost občana Vosky, takto velikého Poláka před Hospodinem, o propuštění soukromého bytu ve staré budově školní pro potřebu polské školy. Nevíme, od které doby je občan Voska majitelem polské školy, aby pro ni potřeboval místnost, nechceme kritisovali, zda bylo potřebí s žádostí takového druhu spěchat, na denní pořádek. Fakt je, že Poláci s komunisty žádost o místnost pro polskou školu odhlasovali. Tím ovšem není věc ještě odbyta a poněvadž mlčeti k ní mohlo by míti nepřijemné důsledky, považujeme za povinnost informovati o jednání obecního zastupitelstva také širší veřejnost a ovšem i československé státní úřady. Je nutno pány z polského tábora zakřiknouti včas a důrazně a sraziti jim břeben, který počínají trochu vysoko vystrkovati. Místnosti, o které jde, jsou součástí staré budovy školní, jež jako budova školní je zapsána v pozemkové knize. Bydli v níh na tuberkulósu těžce nemocný komunist Konečný a učitelka české mateřské školy. Místní školní rada, která má jediné právo disponovati s místnostmi ve školních budovách, věděla dobře o těchto místnostech a jen z ohledu na těžce nemocného člověka nenaláhala na jich vyklizení a úpravu pro potřeby české školy. Vždyť česká škola je tak nedokonale vybavena, že stav, ve kterém se nalézá, nelze trvale snášeti. Dvě

třídy vyučují se polodenně, protože nemají místnosti, není kam uchýliti se s ručními pracemi chlapeckými, není vlastně kabinetu, není pomíček. Úpravou místnosti ve staré škole mohlo by býti v této mizerii alespoň částečně pomozeno. Jak chcete ale vy, čeští rodičové, domci se nápravy, když budou tyto místnosti vhozeny do hrůla Polákům? Vzmoužte se ještě včas a ukažte Polákům svou pádnou pravici. Nechte stranického a osobního boje a postavte se do boje za práva českých dětí. Bližší košile než kabát! Napřed musí býti postaráno o vaše děti a teprve potom o děti těch, kdož koukají za hranice. Polský nápor na naši školu musí býti zmařen za každou cenu. I za cenu rozpuštění obecního zastupitelstva! Divadlo. Ochotnický kroužek v Pol. Lutyni sehraje v neděli dne 18. října v hostinci p. Kondělký divadelní hru „Starí blázni“ od Jos. Štořby. Začátek v 7 hodin večer. Doufáme, že výtečná tato veselohra přiláká hojně obecnstva.

Z Českého Těšína. Dramatický kroužek „Sokola“ sehrál s úspěchem veselohru „Terna“. Zahájení letošní sezony bylo šťastné a bylo by hříchem, aby tak dobré síly herecké, jako se nám představily, zahátelej a ponechaly pole jen německým divadlům. — Městský hřbitov těšínský je již hotov a v neděli dne 18. října bude odevzdán veřejnosti. Každá církev má v něm své oddělení, i bezkonfesijní. Pamatování bude i na ty, kdož dají se pohřbiti žehnem. — Družstevní domy proti nádraží již začínají lákati obecnstvo k osvětleným krámům, moderně zřízeným. Jsou to vesměs osvědčené větší firmy, které zajistě najdou zákazníky v širém okolí. Na Saské kupě Bařuv dům je již pod střechou a na Vánoce bude se již v něm prodávati. Rovněž novou kino Central do té doby bude hotovo.

Z Trínce. „Radostná událost“ jest nejen název divadelní žakové veselohry, která byla hrána v Trínici, ale zároveň byla to radostná událost proto, že jsme mohli jíti konečně jednou do českého divadla. Hráli ochotníci „Sokola“ ve studeném sále u Podešvů v puchu záchodu (promiňte trvený pravdy, která nebařím) a na scéně nejhudší, jakou si můžeme představit a přece výsledek a bilance je uspokojivá. Noví lidé byli překvapení a díky p. Mičáňkovi a p. Trineckému, mohli jsme se i pobaviti. Role byly obsazeny dobře a každý tuto rádne uměl, takže „plavba“ byla vyloučena. Režisér, který vše vybral, jistě mysli v prvě řadě na scénické potíže a tak „Radostná událost“ nebylo ublíženo, že byla hrána celá v „jednom prádle“. Česká veřejnost v Trínici bude ještě dlouho vzdychat po ideálním snu mít vlastní českou scénu. Kdybychom ji měli, dovedli bychom udělati i více. V sobotu jsme se drželi, napravili pokaženou reputaci z posledního vystoupení. Z ochotnického souboru našeho uděláme si herce však jen tehdy — budeme-li častěji hráti!

Vojenský koncert v Závodním hotelu pořádaný M. O. L. v neděli byl přehlídkou české inteligence a dopadl skvěle. Pořadatelé snad neřídili se pořekadem: „Najednou ryč a potom nic!“ a doufejme, že jej budou opakovati.

České stavební družstvo pro Trinec a okolí ustavilo se v neděli v Trínici za předsednictví Dr. Druckerá a místopřed. Dr. Hubáčka. Zájem byl velký a tak ustavující schůze byla velmi čestně navštívena. V Marklovicích odevzdáno bylo při volbách 570 hlasů ze 610 voličů. Z toho obdrželi čeští socialisté 154 hlasů, 5 mandátů, sdružená kandidátka Poláků 173 hlasů, 6 mandátů, polští soc. dem. 105 hlasů, 3 mandáty, něm. soc. dem. 36 hlasů, 1 mandát, čs. soc. dem. 26 hl., 1 mandát a komunisté 70 hlasů a 2 mandáty.

Do Návsi a Jablnkova. Zápis Jo zdejší lidové školy hospodářské koná se dne 17., 18. a 19. října u správce české školy Františka Pražáka. Do školy jest povinna dohlázeť mládež (hoši i děvčata) z Návsi a Jablnkova od 14 roků, pokud nechodí do živnostenské neb jiné školy. Vyučovatí se bude dvakrát neb třikrát týdně večer od 5—8 hod. od 1. listopadu do 30. března. Do 2. ročníku budou zapsáni žáci, kteří řádně vychodili 1. ročník. Rodiče, pošlejte své děti do této školy v zimě a popřejte jim dalšího vzdělání! Děvčata nauči se šiti přádel, šatů, vedení domácnosti a hospodářství. Vyučování jest bezplatné.

Odbor M. O. L. v Návsi pořádá dne 18. října 1925 v sále pana Labaje v Návsi vinobraní. Začátek v 7 hod. večer. K hojně účasti zve výbor.

Na Hřčavu. Emanuelovi Dvořákoví, správci školy a jeho vyvolené družce Pavle Dvořákové přejí mnoho štěstí v novém stavu — kolegové.

— RAZÍTKA —
kaučuková, kovová, různé tiskací potřeby,
štočky, diapositivy
obstará propagační kancelář
„RAPID“, Orlová 777.

Živnostenská hlídka.

Valná hromada Zemského svazu čes. obchodních gremií a obchodních společenstev Slezska.

Zemský svaz českých obchodních gremií a obchodních společenstev Slezska v Orlové koná v úterý dne 15. září 1925 o 2. hod. odpol. ve zvláštní místnosti hotelu Slavia v Mor. Ostravě svou výroční valnou hro-

madu za přítomnosti delegátů svazových gremií a společenstev z Orlové, Bohumína, Slezské Ostravy, Opavy-venkova a Frýdku-venkova.

Valnou hromadu zahájil svazový předseda J. Brdička, uvítav přítomné a řídl ji až do jejího ukončení. Pořad valné hromady a svazovým tajemníkem Fr. Stiborkem přečtený zápis o poslední valné hromadě byl bez debaty schválen. Nato byla svazovým tajemníkem podána zpráva předsednictva a sekretariátu, z níž uvádíme:

Členové výboru svazu zašle vždy informovali ve výborových schůzích toho kterého společenstva, respektive gremia, co bylo svazem vykonáno ve prospěch obchodního stavu. Za nynějších poměrů je život obchodníka velice těžkým, neboť jeho existenci ohrožují umohá spotřební družstva, též menší příjmy konsumentstva a míním tu hlavně na Těšínsku horníka, nedovolují, aby tento horník si mohl nakoupiti aspoň ty nejpotravnější předměty denní potřeby, o předmětech jiných, zejména luxusních ani nemluvíme.

Konečně všeobecná hospodářská krize způsobila v poslední době, že mnoho mladších ať ženatých nesvobodných horníků bylo ze závodů propuštěno a ti snažili se rovněž i nadále zachrániti svou existenci. Obchodní gremium v Orlové bylo žádáno mnohými propuštěnými horníky, aby byli přijati za členy a v každém případě by žadatel upozorněn na těžkosti obchodního stavu, neboť značným přílivem nového členstva v gremiích a společenstvech vznikla by kasta lidí ubohých, kteří o svízelných samostatného obchodníka nemají vůbec ponětí a tyto noví členové vydávají se v nebezpečí, že zaštetří-li si něco, o to při nynější špatné konjunkturu přijdou. Ještě větší bolest však působí, že někteří vyučení obchodníci přijímají do učení mnohdy neschopné síly, ačkoli sami nemají v obchodech ničeho do práce a při této příležitosti, nutno se zmíniti, že mám-li již takové obchody, abych si mohl vydržovati učně, abych za učně přijímal hochy nebo děvče, již se o obchod a průmysl zajímají a kteří si otázku osamostatnění jako obchodníci vezmou za svůj konečný cíl. To nutno uvést, aby obchodní stav v příštích dobách zkvétal a neupadal, aby obchodník jako řádný člen lidské společnosti mohl býti živ se svou rodinou. — V roce 1924 a až do dnešního dne byla podána svazem četná dobrozdání, zejména Obchodní a živnostenské komise v Opavě, v těchto záležitostech, mimo to též byly zaslány nže uvedeně přípisy: o úpravě zákona o potravinách, zrušení posledního odst. par. 38. živn. řádu, o zrušení vedení zvláštních kontrolních rejstříků při detailním prodeji hracích karet, dobytčí soli, stělného prachu a denaturovaného lihu, ohledně úpravy daně přepychové, ohledně úpravy podomního obchodu, bylo žádáno, aby veškerá ministerstva zaslala svazu osnovy zákonů ku podání dobrozdání, ohledně pasových vis a vystavení pasů do Rakouska a Německa, ohledně přikládání složenek k nákladním listům, ohledně úpravy svátků, v záležitosti zřízení Společenstva hokynářů pro obvod okresního soudu slezsko-ostrovského dle přání slezsko-ostrovského společenstva, ohledně paušalování daně z obratu u mouky a výrobků z ní, o připouštění ukázek zboží s nepatrnou cenou v obchodním styku mezi Čs. republikou a Rakouskem, Maďarskem a Rumunskem, ohledně změn v předpisech o nakládání s nedovolenými zásilkami, ohledně užívání známky „Altwater“, ohledně doplnění vzorových stanov živnostenských, výdělkových a hospodářských společenstev, ohledně úpravy jízdního řádu na roky 1925—26, ohledně rozšíření poskytování sazebních výhod na některé druhy tiskovinových zásilek, ohledně alkoholivosti vína a výčepních kořalek, ohledně zřízení čs. přístavního pásma v Hamburku a Štětíně, ohledně zavedení motorových vozů na železnicích. — Svaz zúčastnil se porad o starobním a invalidním pojištění obchodnictva a o daňové reformě. Při příležitosti 75. narozenin našeho presidenta zúčastnil se slavnosti v Orlově svazový předseda a tajemník. Svaz byl vždy ve přátelském styku s Obchodnickou jednotou čsl. v Brně a sloužilo to ku prospěchu stavovské věci. — V uplynulém období byly hospodářské poměry proti roukům dřívějším nezměněny a pro obchodnictvo byly velmi nepříznivé. A tyto poměry hlavně způsobily, že obchodnictvo bylo nuceno se brániti proti soustavnému poškozování jeho stavu. Musím se tu zejména zmíniti o palčivé otázce daňové. O protekci konsumů u vlády, o odpisu dluhů u Státního obilního ústavu a o neobyčejném, ostrém postupu ministerstva pro zásobování lidu proti obchodnictvu ve všech věcech, jež spadají do resortu tohoto ministerstva. Jest přirozeno, že k těmto otázkám nemohl rovněž svaz mlčet a na patřičných místech protestoval. Též manifestačních schůzí ohledně požadavku ve věcech daňových, dále protilečevního zákonodárství, družstevnictví, paušalisace daně z obratu u různých předmětů, ohledně pensijního pojištění učňů a podobných akcí se svaz svými delegáty zúčastnil. Proti neoprávněnému podomnímu obchodování cizozemců a proti protežování konsumů při zásobování krystalovým cukrem a proti odpisu dluhů konsumním spolkům z doby vázaného hospodářství za mouku. — Velmi škůtlou byla otázka nedělního klidu, ohledně něhož bylo zemskou politickou správou v Opavě sděleno svazu, že i pro prodej ovoce platí úplný nedělní klid, pokud se toto ovoce neprodává ve spojení s prodejem zboží cukrářského, pro který nebyl nedělní klid zaveden. — Za delegáta do Státní živnostenské rady je za svaz ustanoven p. K. Špok, obchodník v Dobré. — Zprávy o usneseních výborových schůzí uveřejňovány byly v „Mor.-slezském deníku“, v „Obraně Slezska“ a v „Obchodním obzoru“.

Nato podal pokladní zprávu svazový pokladník, jež byla všemi přítomnými vzata na vědomí a schválena.

Za příchodu vypracování vzorných stanov pro svaz bude svolána zvláštní schůze svazová. — Bylo schváleno, že se svazový výbor usnesl přistoupiti jménem svazových gremií a společenstev ve svazu sdružených za členu daňové poradny, jež má býti zřízena u Obchodní a živnostenské komory v Opavě. — Předseda společenstva obchodníků v Novém Bohumíně Viktor Kurka zašle svazovému předsednictvu přips Hospodářského úřadu ohledně stanovení maximálních cen lahvového piva v detailním prodeji, načež má svazové předsednictvo zažádati u okresní politické správy ve Fryštátu o svolání zvláštní ankety ohledně této otázky. Výsledek jednání buď sdělen Hospodářskému úřadu. — Členové výboru Leopold Pilzer a Viktor Kurka mají se informovati u Zemské úřadovny Všeobecného pensijního ústavu v Opavě ohledně pojšťování učňů ve třetím roce učební doby, též vyžádati si informace u německého Zemského svazu v Opavě v této záležitosti. — Zemská vláda v Opavě buď požádána, aby svým vlivem zavedla jednotný nedělní klid ve všech místech svého obvodu a aby se též přičinila, by nedělní klid byl zaveden v celé republice. — Poštovní ředitelství v Opavě buď požádáno o zlepšení telefonního styku a spojování mezi abonenty. — Hospodářský úřad v Opavě buď dotázán, zač se mají odpodávati zápalky, neboť cena těchto je v různých místech jiná. — U okresních politických správ v obvodu svazu buď zakročeno proti neoprávněnému podomnímu obchodování různými předměty. — Učňi výbor svazu má se scházeti v době od 18.—26. každého měsíce vždy v úterních odpoledních hodinách. Výborové schůze svazu buďtež svolávány dle potřeby. — U ministerstva průmyslu a obchodu buď zakročeno v záležitosti postupu Syndikátu velkoobchodníků železných vůči menším obchodníkům. Též buď tlumočen požadavek, aby menší obchodníci mohli nakupovati železářské zboží přímo v železárnách.

Nato byla tato valná hromada o 6. hod. večerní ukončena, ježto nebylo jiných vólmých návrhů.

Od 25. října přesídli
elektromechanický a radiozávod
ELEKTROFERRA
spol. s r. o.
do nových místností v lékárně p. Ph. Eisenberga
V ORLOVĚ.

Soholshá hlídka.

Minorožná valná hromada sokolské župy Těšínské Jana Čapka koná se v neděli 18. t. m. ve Sl. Ostravě v sále u Herlingrů o 9. hod. dopoledne. Projedná změnu stanov, okrskový a jednací řád, které dle znění návrhu žup. předsednictva obdržely jednoty písemně, dále pojedná o příspěvcích na VIII. slet všesokolský 1926 a vše s ním související a rozhodne konečně o župním sletu v příštím roce. Navržen je slet dorostu a členstva v jeden den, konán má býti před sletem dorostu v Praze a v pořadu jeho mají býti jen čísla potřebná k vystoupení o sletu v Praze. O slet župní hlásí se tři jednoty: Frýdek, Karvinná a Dolní Suchá.

Sokolské oslavy „28. října“. Každá jednotka má uspořádati dle možnosti dopoledne v den Svobody vnitřní sokolskou slavnost v jednotě vztyčením státní vlajky za účasti žactva, dorostu i členstva. Pokyny pro tuto slavnost obdržely jednoty písemně od župy. — V předvečer Dne Svobody, t. j. v úterý 27. října pořádají jednoty sokolské na orlovsku, bohumínsku a frýdecku lampionové průvody s hudbami na určená místa, kde promluveno bude o významu 28. října, zazpívány hymny a radosná nálada projevena bude hudbou a zatančením české besedy. Jednoty poblíž Ostravy zúčastní se podobné oslavy v Mor. Ostravě. Sokolstvo zve k této oslavě legionáře a hasičské sbory.

Účast v kroji na slavnosti odhalení pomníku českosl. vojínu, padnuvšímu v plebiscitních bojích, doporučuje župa jednotám v neděli 25. října o 2. hod. v Loukách.

Propagační nálepky VIII. sletu všesokolského jsou k dostání v kanceláři sok. župy těšínské Jana Čapka v Doubravě (Závodní hotel). Jednoty, postarejte se o nejhojnější jejich rozšíření. Cena za kus 10 hal. Používejte na veškerou korespondenci. Cíle jednoty odebraly již druhý tisíc.

K VIII. sletu všesokolskému. Hlavní dny stanoveny na 4.—6. července. 28. června jsou závody dorostu, 29. června průvod dorostu, veřejné cvičení dorostu, scéna. 1. července závod o slovarský přebor, 2. července závody nižšího oddílu, 3. července vyšší oddíl a odpoledne před cizinou vystoupení žactva a dorostu sokolského. Závody v prostém tělocviku rozděleny na vyšší desítiboj, nižší pětiboj. Pro přebor zvoleny cviky, určené pro mezinárodní závod v Lyonu. Závodních sestav nářadových jest pět, volná cvičení jsou na hrzdě ve vyšším i nižším oddíle. Kůň cvičen bude pouze na jednu libovolnou, ale pro celé družstvo stejnou stranu. Pro oba oddíly zařazen jest skok přes koně na dél. Dorostenci, kteří dovrší do 31. prosince 1925 18 let, nemohou na slet a závody již jako dorostenci. 4. července: Zkou-

ky členstva, cvičení členstva, krajů, scéna po třetí, 5. července: zkoušky členstva, cvičení členstva, krajů, hosté, 6. července: průvod, cvičení členstva a krajů, scéna po 4., výsledek závodů. Ukázky prostého tělocviku budou zařazeny do některého z těchto dnů. Nástupy řeší se jednou branou 80stupem pro 14.400 cvičenců. Obrázky prostých zašlou se do každé jednoty po jednom výtisku a po jednom obdrží členové cvičitelského sboru Československé Obce Sokolské. Hudbu k prostým sbožili tři autoři a bude vybrána ve středu po řádném vyzkoušení.

Paměti presidenta Masaryka

právě vyšly. Žádejte u
Josefa Neliby v Orlově,
Obecní dům.

Turistika a sport.

Velké úspěchy Českoslovačků proti Maďarům jak v Praze, tak v Budapešti. Československo—Maďarsko 2:0 (0:0). Hráno v Praze před 28.000 diváky. Obě mužstva předvedla rychlou a napínavou hru, která četné obecenstvo plně uspokojila. V poli byla si mužstva rovnocenná, avšak lepší obrana Čechů (Kolenatý, Káda, Červený) zápas rozhodla. Mimo jmenované vynikli Hojer v obraně a Poláček v útoku. Hru dobře řídil soudce Retschury z Vídně. — Praha—Budapešť 1:0 (1:0). V Budapešti asistovalo tomuto velmi rychlému, avšak fair hranému zápasu na 25.000 diváků. Zápas vyhrán následkem lepší techniky vítězů. Scoroval Jelínek. V mužstvu Prahy vynikli zvláště hráči D. S. C. Mahrer, Patek, Bobor a Carvan (Viktoria, Žižkov). Rovněž Plánička v bráně byl velmi jistý. Soudce Fabris (Jugoslavie) dobrý až na dvě zřetelné chyby, které přehlédl. — S. K. Mor. Ostrava—D. S. V. Witkowitz 2:8 (2:5). Ohromná a nečekaná porážka mistra Slezské župy. Ostrava, která nastoupila se 3 náhradníky, ztrácí touto porážkou 2 cenné body v pohárové soutěži. Hrano ve Vítkovicích před 1500 diváky. — Brno: Č. A. F. C. Praha poráží S. K. Zidenice 4:1 (1:0). — Kladno: Sparta Praha (komb.)—S. K. Kladno 4:3 (0:2). — Vídeň: Vídeňský Slovan vede v rakouském mistrovství I. třídy vítězstvím nad Rapidem 5:4 (3:0). — V Krakově byl tuto neděli porazen Wsław mistr Polska Pogon Lvov 5:0. — Bělsko: S. K. Slovan M. Ostrava—S. C. Bielitz, Biaa 2:1. — S. K. Třinec—K. S. Sila Třinec 2:1 (0:0). Hrano 4. října. Konečně došlo ku změření sil těchto místních soupeřů. Dnes je nesporně jisté, že primát Sily v Třinci patří minulosti. Někdy stranickostí soudce, který neuznal vyložený goal Čechů, když krásně vstřelený míč Pelcem odrazil se od drátěné sítě do hřiště, byl by rozdíl o jednu důležitou ciferní jednotku pro S. K. Třinec příznivější. Po zápase minulého pondělí s těšínským D. S. K., který dopadl pro Silu krajně příznivě a papírová forma postavila ji takto před S. K. Mor. Ostravu, šla ona do boje s jistotou na vítězství. Chance českého mužstva byly oslabeny nemocí Štillera, znamenajícího pro onen oporu v obraně. Hra sama byla soubojem obrany Sily a útoku Třince. Že se podařilo onu obranu prolomiti jen dvakrát, svědčí v její prospěch, neboť útok Čechů nehrál nikterak slaběji nežli jindy. Velmi dobrým doplňkem útočné dvojice Šára-Vlasta je mladičká Polok. On to byl, který po Pelcově vyrovnání zpečetil osud Sily a přinesl krátce před koncem vítězství svým barvám. Jinak upozornil na sebe ještě střední záložník. Obrana měla práce poměrně málo, ale její zasáhnutí bylo několikrát velmi důležité. Z hráčů Sily zjedala si respekt obrana, kdežto v útoku to nijak neklapalo. Nebezpečný byl jen veterán na pravém křídle Rino. Jediný goal Sily padl z trestního kopu. Hrano oboustranně fair. — S. S. K. Vítkovice—S. K. Třinec 1:0. Po skvělém vítězství českého klubu v Třinci nad Čechií Mistek 6:2 něm. klubem Třinec 3:1 a polskou Silou 2:1 přijali tuto neděli domácí těsnou porážku od dobrých hostů. Mohli remisovati, ale Pelc, který střelil jinak pro T. goaly, zahodil 10 m kop. Hrano slušně a živě.

F. C. Hertha Troppau—S. K. Fryštát. Snaživý Fryštát chystá pro tuto neděli 18. října svému obecenstvu velké překvapení. Pozval si, nedbaje velké rezie, mistra I. třídy německé župy mor.-slezské F. C. Hertha z Opavy. Hertha dovedla poraziti letos svého nejvážnějšího soupeře D. S. V. Liga Troppau a mnoho prvotřídních klubů Moravy jako S. K. Olomouc, Han. Slavii atd. Fryštát nastoupí po 3tydenní přestávce s poměrně změněným útokem, v němž jako vůdce nastoupí Tichý, býv. střední útočník S. K. Pardubice.

I. kolo amat. mistrovství republiky hraje se již tuto neděli a sice: Rapid Praha—Pardubice v Pardubicích, Českoslovan Košice—Bratislava v Bratislavě, Union Žižkov—Prostějov v Praze a Ligeti Bratislava—Morav. Ostrava v Mor. Ostravě.

Lehkoathletické závody žen Praha—Brno, konané tuto neděli v Brně, vyhrává Brno 57:36 bodům.

Triumfy franc. tenistky Lenglenové a Koželuha ve Vídni. Koželuh-Rohrer 8:2, 6:3, Lenglenová-Redišchová 6:0, 6:2. Dvojhra Lenglen a Koželuh-Nepachová a Salm 6:1. V pátek 17. neb v sobotu 18. hraje Lenglenová v Praze.

Knižní trh.

Herbáře aneb Bylináře Dra Petra Ondřeje Mathioly dvojsvět 25.-26. (cena dvojsvětů Kč 7.20, poštou Kč 8.—, nákladem B. Kočího v Praze I.-323) vyšel právě a přináší přesné a jasné, věrně ilustrované popisy mořské cibule, piperátu, pryskyřníku, konikleců, polského máku, kuřimoru, břechtanů a j. důležitých rostlin s připojenými pokyny a návody k jejich použití v životě praktickém.

Charmian Kittredge Londonová: Jack London a Havai. Díl I. Přeložil Ivan Schulz. Bohatě ilustrováno. Vyšlo jako 69. svazek Laciného vydání spisů Jacka Londona nákladem B. Kočího v Praze I., Masarykovo nábřeží 14. Cena brož. svazku 6 Kč, vázaného 9 Kč.

Doporučujeme nákup školních potřeb
pro žáky a žákyně
v knihkupectví
A. Knyblové v Orlové (u měšť. školy).

Odvolání.

Já níže podepsaný Antonín Starostka, horník v Pol. Lutyni, odvolávám touto cestou výroky, kterými jsem pana Josefa Štěrbu z Něm. Lutyně na cti urazil.

Ant. Starostka.

Přesídlení holičského závodu!

Dovoluji si oznámiti, že jsem přestěhoval svůj holičský závod a kadeřnictví dam z Hlavní ulice (Masarykova) do nových místností v ulici Svat. Čecha (naproti Elektrofeře). Místnost pro kadeřnictví dam je zvlášť oddělena.

Voňavky, toil. mýdla. Parní lázeň. Masáž obličeje. Manikura. Pedikura. Ošetřování kuřích ok.

Rd. Brenner, Orlová.

ZUBNÍ TECHNIK
Václav Štětka v Orlové
(dům spořitelny)
Provádí veškeré zubotechnické práce
jak ve zlatě tak v kaučuku.

Kůže **KOŽEŠINY** Kozichy
Pláště Koz. límce
LEVNĚ A DOBRĚ KOUPITE
KAREL MEZERA • ORLOVÁ •

**Za příčinou přestěhování prodám
2 elektrické motory**

5 PH, 220/30. (Karvinský elektrický proud.)

Dagobert Bilík, truhlář. závod, Bohumín, U lípy.

KAMNA
síalozárna, úsporná
Americká kamna

Sporáky železné, plechové a sporokrby šamotované. Pětinková kamna (vincky). Úsporná kamínka „Kolor“ a „Miláček“ u fy.

Franí. Vaňatka
železář. obchod, Orlová.
Umělá hnojiva pro podzim.

Malý oznamovatel.

Levné solidní domky s 1 jítrem pole při Alpince má k zadání **A. Véhonek, stavitel v Peřvaldě.**

Tři sukně za Kč 48.—, 5 sukni za Kč 70.—, 8 sukni za Kč 112.—, 10 sukni za Kč 140.—. Při 10 sukni 1 sukni zdarma za Kč 20.—. Sukně jsou neušité, krásné černé druhy, zeleně, modře vzorkované a trvanlivé na svátek, velikost na každou ženu a dívku. Též látky černé, pěkné a pevné na dámské šaty 1 m 10, 12, 14, 16 Kč. Šátky na hlavu 5, 6, 7, 8, 9 a 10 Kč. Ručníky 5, 6, 7, 8, 9 a 10 Kč. Košile pánské a dámské 14, 16, 18 a 20 Kč. Podvlečky 12, 14, 16, 18 a 20 Kč. Veškeré zboží zaručeně dobré, méně než 2 kusy nezasíláme. Zasilá tkalcovna a výrobní prádla Jan Pyšný, Jimramov č. 185, Morava. Dopište si ještě dnes a pište, že jste našli insert v „Obraně Slezska“ a obdržíte slevu.

Matrace, otomany a koňské postroje
zhotoví Vám dobře a levně jen odborná firma
JOSEF BALOUN, ORLOVÁ,
Husova ul. sedlář a čalouník. Husova ul.
Opravy vyřizuje rychle a levně.

Karbid v 50—100 kg hubnech,
benzín, benzol a strojní
oleje za tovární ceny
dodává

JOSEF MAREK,
centrál. drogerie, Orlová, Těšínsho.
Tabákový výtlaček profi mšicím
a hmyzu jest již na skladě.

Klobouky dámské a pánské
nejlépe koupíte přímo u výrobce!
Ant. Bajer, kloboučník,
Nový Bohumín, ulice 28. října.

Žádné starosti více!

Veškeré čišění a barvení
pánských a dámských obleků, pokrývek, záclon, koberců, rukavic atd. atd.
provádí nejstarší odborná firma na Orlovsku

Antonín Šindelář, chem. barvírna a čišřirna, **Orlová** (nad Děř. domem).
Telefon čís. 92.

Šaty na smutek přebarvují se do 12 hodin.

Látky na pláště

Povšimněte si níže uvedených cen,
jedná se převážně o zboží
prvotřídních jakostí!

	Cena za metr
Vaflový velour	Kč 85.—
Hladký velour všech barev	„ 55.—
Těžké otomany modních barev	„ 95.—
Zibellnové látky nejnovější na pláště	„ 115.—
Otoman-veloury	„ 105.—
Anglické látky	„ 45.—
Originální anglické látky	„ 75.—

Textilia

M. Ostrava - Č. Těšín - Bohumín

Elektrické instalace

Provádí odborně firma
elektrotechnický a mechanický závod
Jar. Petržilka, Orlová.

Telefon číslo 11.

Lustry a žárovky na
skladě za levné ceny.
Elektromateriál.
Firma nachází se jen
nad Děřnic. domem.

Oznámení.

Obecně prospěšné stavební a bytové družstvo děřnických a rodinných domků pro Fryštát a okolí, zapsané společenstvo ručení omezeného se sídlem ve Fryštátě vstoupilo usnesením mimořádné valné hromady ze dne 4. října 1925 do likvidace.

Věřitelé družstva se vyzývají, aby podle § 40. zákona o společenstvech své pohledávky do 3 měsíců u podepsaných likvidátorů přihlásili.

Věřitelé družstva se vyzývají, aby podle § 40. zákona o společenstvech své pohledávky do 3 měsíců u podepsaných likvidátorů přihlásili.
Za Obecně prospěšné stavební a bytové družstvo děřnických a rodinných domků pro Fryštát a okolí, zapsané společenstvo ručení omezeného se sídlem ve Fryštátě v likvidaci:
JOSEF GLOS, KAMIL KRČMÁŘ, likvidátoři.

DÁMSKÁ KREJČOVÁ
B. MERTO VÁ,

ORLOVÁ,
v domě lékárny p. Eisenberga

Pokud zásoba stačí!

11 zaručeně pravé **12 Kč.**
malinové šťávy za

K dostání:

Adolf Herrmann,
ORLOVÁ. Kopaniny.

Vychází každý pátek odpoledne.

PŘEDPLATNÉ:
Celoročně . . . Kč 36.—
Půlročně . . . Kč 18.—
Čtvrtročně . . . Kč 9.—
Jednotl. čísla po 70 hal.
Reklamacce se nevracují.
Kopie se nevracují.
Náše si ponechává 2 čísla, která se odberáme sami.

OBRANA SLEZSKA

Redakce a administr.:
Orlová, Kopankay
číslo 584.

Číslo telefonů: Orlová 34.

Inzeráty se přijímají
za ceny úměrné.

Inzerátové předplatné za-
sláno budiž pouze slož.
lístkem pošt. spořitelny
č. 17.029. Jinak učiněné
placení se neuzná.

Politicky neodvislý list hájící zájmy českého lidu na Těšínsku.

Číslo 43.

Orlová, 23. října 1925.

XIII. ročník.

Vítek Hsifar:

Den svobody.

Osmadvacátý října, dne svobody,
touho staletí mezi národy,
velikého zrození jitro,
plníš ty nadšením porobou zprahlé nitro,
rána jsi osudu, jež všecko tříští,
vedoucí světlo pro všecko příští;
celé věky my čekali jsme tě:
Doved' nás k nejvyšší metě
a národem nech rostoucím,
nedej zahynouti nám, ni budoucím!

Z poroby, prachu, temna a béd,
pozdřívá národ k nebi svůj hled
a vlast naše věčně skráně
zjasněné, rozkvetlé jak v slunci stráně
zářící velebou a věčnou radostí,
nad chrabrostí těch velikých činů,
vznešených národe synů;
Uštvání, se zplvanou líci vybědli z otroctví,
velikých zvonů poslouchajíce hlazol prorocství.

V hodině osvobození drahé a neutuchající víry,
bijeme ve struny zvučící líry,
hlásit jdem s prapory slávy
za všechny ty nadšené davy,
že slunce svobody zasvitlo do našich luhů,
nad krajem rozzářilo se v božskou duhu,
že přišlo po velké, dlouhé noci,
vítězství nad kletou tyranskou mocí,
vše že se rozjiskřilo v tom slávy daru
a národ v mladosti, jaru
nechal ověnit tisíce květy,
postavilo nás v bratrských národů světy.

Svoboda veliká, drahá a svatá,
kýžená motlitbo bohatství, zlata
těch srdcí věčně vroucích,
nehynoucích,
dnes oslavujem tvůj příchod vznešený
tolika ústy volaný.
Svobodo, láska a mladosti naše,
vzkříšení, budoucí síla naše,
prapor lásky a vítězství
s radostí
na rumech podlého mocnářství
vítáme tebe v země,
kde volnosti sémě
nemohlo vzklíčit pro staletou bėdu,
skutkem se staly sny pradědů, dědů.
Dnes vrátilo se nám to, zač národ celý
bil se a tisíce měly,
zač trpěli jsme hrůzy strasti
od Bílé Hory ranami pěsti,
v okovech mučení,
cizími lidmi
ubiti, sedření čekali plaše
na tebe, ty velká osvoboditelko naše,
vzhlíželi k zóři
v tom tyranském moři
a čekali trpělivě až přijdeš,
z bėdy a prachu zvedneš
ty svoje národa děti
jak ptáčata holá z kvetoucí sněti.
Dnes, ve slavné výročí oně chvíle
vzpomeňme těch, kdož vzdálení míle,
schopnosti ducha a chrabré paže
dali národu Psohlavců strážě,
obětovovali životy rádi pro příští věky
v tom moři bouřícím vzteky,
všech, kteří dali národu vše,
služme pietní mše,
děkujem za všechny, kdo po nás přijdou,
národ náš dále věští budou,

děkujem za děti a vzpomínáme přísah
znovu jich splnění dosah.

Osmadvacátý října, dne svobody,
touho staletí mezi národy,
velikého zrození jitro,
plníš ty nadšením porobou zprahlé nitro,
rána jsi osudu, jež všecko tříští,
vedoucí světlo pro všecko příští;
celé věky čekali jsme tě:
Doved' nás k nejvyšší metě
a národem nech rostoucím,
nedej zahynouti nám, ni budoucím!

Vítek Hsifar:

Den svobody na Těšínsku.

Slezská máti, ty velká, rodná a slavná,
buď pozdravena, buď pozhěnána!
(Hsifar: Slezsku!)

Český národe, vstaň a žij!
Nesmete Tebe s povrchu světa
cizáků horda zbabělá, kletá;
vstaň, ukáž své čelo, oheň v tváři,
nadšením jaré, jež všecko zmaří,
velký přišel Ti čas,
svobody prapor bys vztyčil zas!

28. říjen — den svobody — den velkého rozhraní
historie — nové období světových dějů — den
vzpomínek, myšlenek, které jako zvony byly slity
z palcátů husitských zbraní, ze zbraní všech „Božích
bojovníků“, které jako sirény z hrobu budily spící
náš lid — den praporů, slávy, samostatnosti —
den nejsvětějšího obrození — pomsty — svatých
přísah a slibů — den nejjasnějšího jasna, světla —
uen, jimž stoupla vlna českého jména v celém
světě — den vzkříšení nového českého života —
den obrození našeho Slezska — den, kdy padla
pouta těšínského jařma.

Vzpomínky, slavnosti, v duši každého Čecha ná-
rodní svátek, historický převrat, myšlenky slavn-
nostní, chorální, písně „Kdož jste boží bojovníci“
— a tam zase bití, zabíjení, hroby u Zborova,
u Cecové, na Piavě, ve Francii, Sibiři a j. mluví
k nám řečí těžkou, divnou. Mluví k nám řečí našich
legií, jež měly v slávě, jež vytrvaly, neklesaly,
daly nám příklad všem těm, kteří přicházíme po
nich. Schystaly tisíce plánů, osnov — předaly nám
je k vyplnění.

Zvoní zvony všech velikých svědků staré slávy,
starých českých chorálů, zvoní zvony jako třesk
legionských šavlí, zvoní varhany myšlených chrámů
našich „Božích bojovníků“. Těmi zvoní, šturmuje,
bije šílený zvoník divně. Z hrobu vstávají skutky
těch, kteří padli.

Hlasy zvonů, sirén vyzvání hrany všem těm, kteří
žehnali zbraním jménem Páně, všem těm, kteří brali
daně z drahých životů našich padlých otců, synů,
kteří brali daně z drahé krve, zatím co doma
v modlitbě, smutné písni, pláči, útisku, boji seděla
matka, dcera, milka toho, který tam v dále navjel
tisícere, někdy i poslední pozdravy na stříbrolesklé
paprsky měsíce, aby tyto zanesly je do rodného kraje.

Dnes vzpomínáme radostných i smutných chvíl,
slavnostních řečí, jásáme, prapory věslme, vyjas-
ňujeme si čím dále víc a více, čím jsme byli a čím
vlastně jsme. Vzpomínáme všech našich legionářů,
všech bojovníků ve světové válce. Padaly jejich
řady, které měly vždy na mysli: „Vítězit, dovést
náš národ k tomu nejvyššímu číli, metě!“ Přišlo
nutné a velké obrození našeho myšlení, osvícení
našeho rozumu; za námi je boj světové bitvy. Vy-
vstali tvůrčí, budovatelé historie nového myšlen-
kového, citového ruchu lidstva. Pomstěna poprava
Koziny, Janošíka, 27 českých pánů smrt Husova,

vězení Havlíčkovo, žaláře a popravy všech našich
hrdinů ve světové válce, pomstěny hroby všech
našich bratrů, pomstěny slzy matek i milek. Nad
těmito vykvetly bílé růže, jejichž tisícere lístky
sypou se tam do vzdálených konců, kde opuštění,
nerušení odpočívají v tom mrtvém, tichém nekonečnu
ti, jejichž jména zní budou v celém světě, ti, jejichž
slávě diví se celá Evropa i tam za oceány.

Československý národ vzpomíná nejen padlých,
nýbrž i těch, kteří republiku zakládali, těch, kteří
pro ni celým svým rozumem, duší i tělem pracovali,
těch, kteří stavěli pilíře budovy naší republiky.
Dnes ale Češové vzpomínají však také těch, kteří
jakýmkoliv způsobem vystupovali proti uskutečnění
republikánskému. Mají na mysli lid, který není
někdy spokojen s řízením republikánským. Je mnoho
takových, zvláště zde na Těšínsku, kteří lid po-
buňují, před úřady se staví, falešně vypoovídají, před
úřady jsou největšími Češy a ve skutečnosti jejich
mysl zalétá tam do drahé „ojczyznie“. Svými skutky,
svými řečmi, svou agitační prací dávají na jevo
zahraničním jejich přátelům, že lid tu není spoko-
jený s vládou státu. (!) Agitace všech těch našich
pohraničních nepřátel nabývají nestoudných, velikých
rozměrů. Máme tu mnoho a mnoho takových, kteří
naučili se česky jen proto, že toho využívají k pod-
lému svému uplatnění se, k svému falešnému jed-
nání i před úředními instancemi. Svobody naši
jsme dobyli a proto si ji musíme udržet i přes to,
že máme tolik vnitřních nepřátel. Svobodu tu si
udržíme jako každý národ velikých myšlenek a
duchů. 28. říjen znamená vítězství pravdy, sprave-
dnosti, rovnosti, mravního dobra i krásna.

Žijeme mnohde v menšinách. Otázky menšinové
by nemělo být ve věci naší republiky. Od té doby,
co náš národ nabyt politické, hospodářské, duševní,
národnostní svobody, nemělo by se vůbec mluvit
o menšinách. Z práce českých menšin mělo by
vypadnouti všecko, co znamená ničení českého živlu.
Otázka menšinová je živou ranou v našem státě.
Český lid na Těšínsku cítil se živlem českým,
dlouho se držel Příšla však kultura polská, ně-
mecká, semkla českého člověka, který cítil nejvíce
tuto zpupnost polskou i německou. Bránil se, utu-
žoval. Pomocí svých bratrů teď znovu dobyl si
národní samostatnosti i spravedlnosti. Duše polská
kula už dávno zradu, zakládala své bytí, svou
existenci na myšlence „popolštiti za každých pod-
mínek“, hromadila křivdu za křivdou. Největší
svatou povinností bylo pomoci svému moravskému
— českému — slezskému lidu k pravdě, sprave-
dnosti, hlavně pak k jeho historickému i nyněj-
šímu právu.

Na Těšínsku byly zřízeny menšinové školy, ale
bez budov, bez bytů pro učitele. Tito pracovali
a pracují dále s největší obětavostí a chutí. A když
už připustíme jsoucnost českých menšin, víme, že
širší česká veřejnost nezapomene těchto u pohraničí.
Vyskytne-li se někdo s názorem, že naše republika
nemá lpěti na národním vědomí, že se má orien-
tovatí mezinárodně, světově — podvrací vznik
i trvání státu.

Československý lid, zvláště lid slezský, mající
před sebou velkou budoucnost, nesmí trpěti křivd,
nesmí zapomněti bojů s našimi „bratry“, nesmí
přijímati jich falešné vývody o shodě a pod. Náš
slezský lid si musí uvědomiti, kdo s jeho duší
správně, upřímně smýšlí — kdo se stará o jeho
správně budoucí bytí. Slezský náš lid po hrůzách,
bití, zablžení, po velikých poutech jařma, okovů,
útisku, plenu, násilí, hynutí, žije už životem novým,
svým vlastním, životem českým, svéprávným, svo-
bodným, pravdivým, životem plným bratrství, lásky,
životem volnosti, rovnosti.

Městská spořitelna v Orlové

přijímá vklady na spořitelní knížky a běžný účet v neobmezené výši a úrokuje je výhodně ode dne vložení do dne vybrání

Vyplácí i větší částky bez výpovědi. ::::: Neodvolatelná a neobmezená záruka města Orlové. O vkladech se zachovává nejprůsňější úř. tajemství.

Spořitelní knížky požívají sirotčí jistoty a přijímají se jako vadia a kauce. :-: :-: :-: Poskytuje úvěry hypoteční, v běžném účtě a směnečné.

Účet pošt. úř. šek. 73.724. Úřední hodiny: Od 8—12¹/₂ hod., od 14¹/₂—16 hod., v sobotu od 8—12 hod. V neděli a svátek se neuraduje. Číslo telefonu 56.

28. říjen mluví k nám již po sedmé silným, mocným hlasem. Volá a vyzývá nás k stálé, jednotné, vytrvalé práci. Klidný život, radost, blaženost, blahobyť budoucna neroste z revoluce, nýbrž z úsilovné práce. Jen společně, cestou jednotnou, tak, jak mluví mistr Jan Hus ve svém listě: „A ještě o toto vás prosím, lidé moji milí, abyste se milovali a pravdy násilím tlačiti nedali!“

Naše republika je demokratická. Řídme se heslem pres. Masaryka: „Demokracie je práce a pořádek“. Dnes vzpomínáme nadšení všech českých srdcí, vzpomínáme, jak tato bíla, tloukla, vzpomínáme, jak dále bijí a tloukou na Těšínsku — i věčně tlouci budou. Ať jsme zde na Těšínsku mnoho lidí jedna duše! Plamen, žár našeho prohlášení svobody neustane, nevyhasne — neboť jej posiluje pevná česká vůle. Dnes vzpomeň, ty lide těšínský, na své předpřevratové doby, vzpomeň na utiskovatele, kteří chtěli dosud Tebe samého i celý národ udržet v porobě, poutech, okovech — udržet v nevyspělosti a temnosti rozumu. Žijme dále zde na Těšínsku, pracujme pro větší a větší vývoj našeho národa, přispívejme práci, kterou si zajistíme jistě to nejčestnější místo ve středu Evropy i v celém světě. Mějme pro samostatný svůj národ svůj duchovní život, své snahy a ideály typicky národní, společenské, mravní. Vaše myšlení musí být obrozeno, aby celý život český byl vítěznou drahou budoucnosti, vítěznou drahou všeho příštího, aby všichni stali se mohutnými pilíři na nové stavbě budovy naší republiky.

V sedmém výročí vzpomínáme padlých ve světové válce. Vy, padlí! Obětovali jste za nás své rodiny, své štěstí i životy, drahé vaše nejlepší síly, mládí, radosti, dali jste vše za cenu našeho bytí. Slyšíme vaši přísahu před Zborovem, přísahu všech pluků legii:

Za československý lid,
za na kříž vbitou naši zemi,
my budem se bit.
My budem se bit
za slávu a svobodu našich zemí
silami všemi,
letět i vltěžit —
i slavně mřít!

V srdcích našich, v srdcích všech věrných Těšíňáků, v srdcích národa, veliký výkřik, kterým říkáme všecko: „Bratři, bratři, jste neši Kozinové, Žižkové, Janošikovi chlapci, jste hrdinové, před kterými svět smeká!“ Po celé naší zemi zní veliký ten výkřik: „Vám srdečně, vroucí dík!“

Všem těm bratřím, kteří stáli v prvních liniích, kteří lítě bojovali, kteří byli zajati, padlí, kteří mlčky umírali, vzdorně, neprosíce o milost, voláme: „To jsou nejhrdinnější z českých hrdinů světové války!“

28. říjen připomíná nám dnes: Život a památka velkých mužů jsou věncem národa. Příklad jejich je povzbuzením, odkazem zvláště mládeži, která neklesne, bude-li si vědoma slavných činů svědků pravdy a práva.

Těšínský lide! 28. říjen vybírá v akordu citů zvláště tony mocné a silné. Volá českým menšinám: Jen pevně, jednotně, společně k další práci, krví našich otců, synů, bratří k povznesení našeho

Besídka.

Vítek Halfar:

Českým dětem.

Mládeži česká, poklade svatý,
paprsku života v srdci mroucím vžatý,
snítko kvetoucí v povadlém sadě,
prapore vzkříšení v národa hradě,
vzkřivší zrno z popelů otců tvých,
vzpomínko reků minulých,
ty naše naděje, naše všecko,
jak lidstvu svobody zrozené děcko,
budoucna láska a budoucna síla,
dej, ať je otců dokonáno dílo!

Tys' jako kronika minulých dějů svatá,
pevnými sponami zkována: zlatá,
slavná nám vzpomínáš pokolení,
jež stála vrcholu slávy na temeni,
za bouře plsně Božích bojovníků
v setmělém hrdinů šiku
vzpíjala a v síle své nezmírajícího letu
volnosti přesvědčení kázala světu.

Zmlkly pak palcáty a s nimi cepy,
do temna zapadl Žižka slepý,
8. listopad na Bílé hoře
rozvlnil bolesti naší moře
a poprava 27 mučedníků

těšínského lidu, k zdravému, pevnému, čistému životu! Jen rychleji, statněji kupředu, dál a dále, výš a výše, hesly našich bratří, hesly našich hrdinů!

V přítomnu vidíme myšlenku jednotného češství, vltězný postup jeho. Na Těšínsku ujmali se nejšlechternější ideály, moderní řády, těšínské češství tvoří nový a nový svět. Jen kupředu, heslem našich legií, heslem našich bratří, heslem všech našich osvoboditelů.

Sluncečko svobody zas v kraj Tvůj svítí.
Kytice padlým těm, věnce a kvítí,
pomník a mohyly, hrdinů štítý —
vlast volnou, svobodnou smí oni zřítí.

Svobodná, rodná Ty, slezská má země,
úrodné zaseto v nivy Tvé sémě,
sta už nás tisíců v obraně stojí,
schystáno, hotovo, signálem k boji!

Městská spořitelna v Karvinné

výhodně úrokuje vklady na vkladní knížky
a běžné účty od 1 Kč ve výši neomezené.

Vklady vyplácí bez výpovědi.

Půjčuje na hypotéky, směnky a cenné papíry.
Provádí veškeré bankovní obchody, obstarává nákup a prodej cizích valut, provádí poukazy do ciziny atd.

Za vklady ručí veškerá aktiva spořitelny a obec karvinská celým svým jménem a poplatní silou.
Telefon čís. 6.

Úřední hodiny denně dopoledne i odpoledne,
mimo neděle a svátky.

Vítek Halfar:

28. říjen.

Ó, zvoňte a hlaholte, slezské vy zvony,
přes horstva, přes lesů rozsáhlé lemy,
přes nivy do kraje, luk valné hony,
jásejte, plesejte v celičkové zemi!

Jako poli, lučinami,
hájem, městy, květinami
potok dále ubíhá,
tak váš hlas se rozlhlá,
do hor, do vsí pozdrav nese,
ozvěnou se ztrácí v lese - - -

Vlaj, prapore, věčně dále duj,
až pozdravíš bratry, potom teprv stůj!
Barva bílá,
naše naděje a síla,
symbol našich českých dětí,
jejichž díky vzhůru leť.

Volná Vlast je — svátek světí!
Barva rudá,
barva života a krve,
věčně vlaje hrdá,
jako bílá prve.

Vlaj, prapore, věčně duj ty dál,
dnes zas stojí národ, jak tu kdysi stál:

volala k nebi s nepřátel slovy díků.
Emigrantů sbory táhly za hranice
zatím co jejich statky a vesnice
rudou do temna zaplály září.

Se slzou v oku, vráskami v tváři
modlitbou na třesoucích se rtech
odešli a za nimi krajinou nesl se vzdech:
Nevzali s sebou nic, po všem veta,
jen bibli Kralickou, Labyrint světa.

Pak přišla vichřice, nové zbraní hřmění,
země se pod kopyty v pustiny mění,
do kraje jako pochodně zaplály statky,
na horských úbočích zbořeny chatky,
tisíce zničeno rodinných krovů,
tisíce křížů a tisíce rovů
staví se v zplněné zemi;
cizáků horda silami všemi
národ náš ubíjí, kopyty drtí,
blízko je k zoufalství, potupné smrti.

Mateřská řeč naše, nade vše drahá,
věččená kdysi vavřínem slávy a květy blaha,
jasně a svatě zněla z královských trúnů,
za zpěvu ptactva a hvozdu šumu
útěchou byla selskému lidu,
zaplašila trud a všecku bídu.

Zněla řeč naše jak zvon ryzím svým kovem
v palácích skvělých, pod chudým krovem,
řečí tou mluvil sedlák i král:

S plamenými čely,
zrak sokola smělý,
každý hotov k boji,
nic je nerozdvojí.
Legie naše — kapka krve na kvetoucí sněti!
Volná Vlast je — svátek světí!

Ó, zvoňte a hlaholte, slezské vy zvony,
přes horstva, přes lesů rozsáhlé lemy,
přes nivy do kraje, luk valné hony
zvěstujte bratřím v celičkové zemi:
Máti jich rodná z kříže že vstává
zrozena znovu celému světu,
kol hlavy tisíce svobody květů;
požehnání a sílu jim dává
do nového žití,
pro volné bytí
svornost a nadšení
ve slavné vzkříšení

pro vlast a pro příští veliké věci
z otroků vstanou svobodní reci.
Vlaj, prapore, věčně dále duj,
až pozdravíš bratry, potom teprv stůj!
Vy bratři, již bili jste se v slávě
v Sibíři, Rusku i na Piavě,
mřeli jste pro nás nad Pařížem,
těžkých bitev mučení křížem,
dnes nad všecky vaše síly,
vysoko vlá prapor červenobílý.
Z legií krve a jejich strastí
skutkem se stal svobodné vlasti
tři sta let toužený národa sen - - -
Vzhůru leť, prapore — slávy je den!

Nové spisy o Slezsku a Těšínsku.

Pomlím „Slezský kalendář“ a „Vlastivědný Sborník Slezský“, vydaný péčí slezského učitelstva, o němž již byla podána zpráva, a chci zde zaznamenat další tisky, které jsou původem i obsahem slezské, potažmo těšínské. Zájem o Slezsko roste a literární život slezský vstupuje do nového období: probouzí se zájem o rodnou zemi doma i mimo hranice Slezska a chce se dohonit, co bylo promeškáno, aby se mohl udržet rovnoběž s časem a dobou nynější.

Rychvald letos slavil třicetiletí své práce národní, hospodářské i kulturně-politické a oslava vyvrcholila ve vydání „Sborníku 30leté české kulturní a hospodářské práce v Rychvaldě“. Sborník vyšel za redakce Karla Nováka a nákladem výboru pro oslavu 30leté české práce v Rychvaldě, tiskem knihtiskárny „Slezská Grafia“, akc. spol. v Opavě. Do Sborníku přispěli: Úvodem kand. advokacie Alexandr Pěnička „Výboru pro oslavu 30leté české práce v Rychvaldě“, dopisy od dra Lederera z Bratislavy, R. Gudricha z Kylešovic a dra Karla Řihy z Bohumína. Jsou to vesměs vzpomínky pracovníků, kteří českou věc v Rychvaldě podporovali a za svou považovali. Karel Vodička podává obraz „Reformace Rychvaldu v dávnověku a v době nynější“, sestavený dle přednášky prof. Al. Adamuse. Eugen Del Favero píše: „Školství v Rychvaldě“, Karel Šmuk popisuje, jaký byl „Život vesnický“, Ant. Heřmánek podává něco „Z mých pamětí“, Antonín

Jak jsi kdys' zněla — zni věky dál!
Národ jste vzkřísili z prachu
a vaše jméno ve slávy nachu,
Havlíčku, Tyle, Jungmanne,
věčně v srdcích všech zůstane!

Národ jste z útrap a béd
pозdvihli do výše před celý svět
a z jasných pochodní nadšení
zářilo z mrtvých vzkříšení.

Na březích naší Vltavy
zpěv a řeč česká zní hradbami Šumavy,
přes nivy, stráně, doubravy,
sesterské luhy Moravy,
od Pradědu k Lysé, Slezsku
našla si svoji stezku,
jásot a zpěv k životu budí bratry,
jimž jako na stráž stojí věrné Tatry.

Volnosti paprsek zasvitl do českých luhů,
rolník zas s láskou chopil se pluhu,
aby do rodných brázd nové sémě sil,
pro které bojoval, pro které žil,
aby jen vzkřičilo a z něho vzkvetlo
tři sta let čekané národa světlo,
které mu dala do vínku příroda,
při jeho v kolébce zrození: svoboda.

Ještě jsi nesklidil, co jsi sil,
proč do brázd zkypaných pot se lil
a přišel 28. červen,

Škramlík líčí „Náboženské poměry v Rychvaldě“. Pak jest článek „Rychvaldští přivandrovalci“. Karel Šmuk líčí, jak stál „Rychvald v boji“ a Antonín Škramlík píše, jak se provedl „Převrat u nás“ a podává pojednání „Náš plebiscit“. Ant. Heřmánek líčí, jak byla v Rychvaldě zaváděna staročeská jména. Bohdan Horák píše své „Vzpomínky na Rychvald za války“. Ant. Heřmánek líčí „Episody při sčítání lidu 1910“. Bratři Pěničkové piší „Hospodářský přehled“, Jindřich Šmuk „Vzpomínky hasičského sboru“, Ant. Škramlík líčí „Hospodářský spolek v Rychvaldě“, V. Tomáš o „Spořitelním a záloženském spolku v Rychvaldě“, Karel Vodička „Tělocvičná jednoty „Sokol“ při české práci v Rychvaldě“, Antonín Heřmánek „Česká čtenářská beseda na Alpince“. Jsou tu ještě zprávy o spolku majitelů domů a povrchu „Obrana“ v Rychvaldě, o vzdělávacím a podpůrném spolku „Bratrství“, o činnosti I. odboru Slezské M. O. L. v Rychvaldě na Podlesí a III. odb. Slezské M. O. L. na „Alpince“, o Obecní knihovně a čitárně, místní Osvětové komisi, o založení tělocvičné jednoty „Sokol“ a požárním pojištění. Sborník je vyzdoben několika obrázky, které jsme již viděli v Pamětním spisu Sboru dobrovolných hasičů v Rychvaldě roku 1905 a 1895 vydaném. Zvláště pěkně se vyjímá obrázek „Plebiscitní obrana obce Rychvaldu roku 1919—20“, kde vidět, jak odvážní a stateční muži chránili svou rodnou ves před loupeží dvacátého století, dále fotografie prvního představenstva a dozorců rady „Kampeličky“ v roce 1900 a v roce 1925, Husův sbor a vlastní budova „Kampeličky“.

Sborník jest obsažný a čte se se zájmem i pohnutím zvláště tam, kde se líčí boj za bytí Moravců, na které po třicet let i více činili nepřátelé nápor, aby je i obec navždy odervali rodnému kmenu. Avšak přes všechno pěkné a bohaté uspořádání mohl nám spisek podat více ke studiu národopisu, lidopisu i dějinám. Zvláště změny rodových jmen, přechod usedlostí, kupní smlouvy, výpisy ze starých urbářů a register i z archivu zemského leccos by nám živěji osvětlily a za tím účelem mohla by obec Rychvald vydati svou „Kroniku“.

Sešedesát let své činnosti slavil letos Sbor dobrovolných hasičů v Petřvaldě. A na oslavu této významné události napsal učitel Jindřich Karkoška „Paměti sboru dobrovolných hasičů obce Petřvaldu na Těšinsku“. Vytiskla knihtiskárna „Slezská Grafia“, nákladem sboru. Stran 44 a 7 fotografií. Uspořádání spisku jest pečlivé a poněvadž jsou to jen „Paměti sboru“, tudíž jiného tam kromě básně Bezručovy „Petřvald“ a „Z minulosti obce Petřvaldu“ také není. Paměti podávají nám i tak kus národnostního obrazu obce Petřvaldu, kde až do rozdělení Těšínska byl německý hasičský sbor, jehož členstvo rekrutovalo se poněvíc z českých domorodých lidí.

Výstižně nám líčí, jak takové německé spolky pracovaly pro šíření německé myšlenky a k ponižení k vládoucí šlechtě a panovnickému rodu. Je to hotový obraz národní i duchovní poroby robotného českého lidu a zůstane povždy černým listem v dějinách obce i kraje.

prokletý národy den,
kdy hrozivě zaplál světový požár,
Válka vlajku krvavou vztýčila v stožár,
kdy bra' proti bratru se bil,
by v světa dějinách měl také díl?

Zkázu jen nesl válečný vír do rodných měst
a na křižovatkách bludných cest
do výše stavěny nesčetné kříže
ve svatě, nepomíjející vře,
pro kterou na kříži umřel Kristus,
kterou byl v Kostnici upálen Hus,
žehnáno těm, kteří zabíjeli,
krví jiných se napájeli,
žehnáno těm, kteří jménem Páně
krvavé z životů brali daně,
žehnáno všem těm smrtícím dlaním,
puškám a svěceným zbraním.

A doma v trudu, mdlobě, boji,
Vlasti se kletá porážka stroj:
Řeč rodná ze škol a úradů mizí,
aby místo tam zase měla cizí
žoldáků mluva a bídných vrahů,
jimž celého světa dobytí snahu
požehnal „německý bůh“;
pacholský duch
běže nám naději poslední
a dříve než se rozední
zmizí i naděje jistá,
kvetoucí snítka, dětská duše čistá,

PODZIMNÍ NOVINKY

Kraval

VE VELKÉM
VÝBĚRU u fy.

PONOŽKY
KOŠILE LÍMCE
ŠLE
RUKAVICE KAPESNÍKY

**KRULIŠ
ORLOVÁ**

Prof. Al. Adamus vydal samostatně otisky z „Těšínského kalendáře“ za rok 1925 a 1926 a to „Přehled dějin Těšínska od roku 1711 až do doby Marie Terezie“ a „Přehled dějin Těšínska za vlády Marie Terezie“.

Jako samostatné otisky z „Vlastivědného sborníku slezského“ vyšla přehledná studie „Literární život slezský“. Napsal dr. V. Martinek v Mor. Ostravě-Hrabůvce 1925. Tiskem knihtiskárny „Slezská Grafia“, akc. spol. v Opavě, o 34 stranách a 13 obrázcích.

„Kapitola k dějinám prvních počátků zemského výboru v českém Slezsku“. Napsal univ. prof. JUDr. Richard Horna, Opava 1925. Nákladem Ústředního spolku českého učitelstva ve Slezsku. Tiskem „Slezské Grafie“ v Opavě. Stran 13.

Pak vyšly samostatným nákladem autorů: „Přehled geologických poměrů Slezska“. Napsal Frant. Drahný, ředitel státní vyšší hospodářské školy v Opavě. Tiskem knihtiskárny „Slezská Grafia“, akc. spol. v Opavě. (Stran 28 a 1 mapka.)

Frant. Papoušek: „Vývoj novodobého družstevnictví a perěžnictví ve Slezsku“. Tiskem „Slezské Grafie“. Stran 28.

Tenoučský sešitek o 8 stránkách podává nám obraz „Z dějin Slezské Ostravy“, jenž napsal prof. Alois Adamus, archivář města Mor. Ostravy. Rok 1925. Vytiskla „Lidová knihtiskárna“ (koimand. spol. Štěpánek a spol.) v Mor. Ostravě.

U příležitosti zahájení zemské dráhy Svinov—Poruba—Vřesina vyšel spisek: „Zemská dráha Svinov—Poruba—Vřesina“. Popis vydaný u příležitosti jejího zahájení ředitelstvem pro stavbu slezských zemských drah. Opava 1925. Nákladem slezských zemských drah. Tiskem knihtiskárny „Slezská Grafia“ v Opavě. Stran 12. Na pěkném křídovém papíře je 8 fotografií znázorňujících tratě, slavnostní výkop, budovy železničních zaměstnanců, stanice a jiné obrázky z průběhu stavby.

RAZÍTKA

kaučuková, kovová, různé tiskací potřeby,
štočky, diapositivy
obstará propagační kancelář
„RAPID“, Orlová 777.

jež v příštích dnech mohla by vstát,
českému národu na poli slávy čest vzdát.

Smrt nebyla by horší v tom moři béd,
bolestí, strastí posledních let,
kdy život se změnil v nárek a ston,
hlas našich proroků ve kletý zvon.

Z palcátů husitských zvon ten je slit,
by z hrobu burcoval spící lid.

Zvoníku šílený, s křečovitým smíchem v tváři,
kol očí šílenství září,
na zvon dál šturmuji a bij:
„Český národe, vstaň a žij!
Nesmete tebe s povrchu světa
cizáků horda zbabělá, kletá,
vstaň, ukaž své čelo, oheň v tváři,
nadšení jaré, jež všecko zmařil,
velký přišel ti čas,
svobody prapor bys vztýčil zas!“

V rovné se postavil národy světa
tam, kde stál po dlouhá léta
Žižka, kdy bojoval za jeho práva,
Psohlavců nesla se světem sláva.
Legie naše, jež mřely jste v slávě
v Sibiři, Francii, na Piavě
ode všech občanů republiky
přijměte díky.

Veliký presidente, vůdče náš,
slavně ať začaté dokonáš,

Ve „Slezských epištolách“, vydávaných „Slezským Dilem“ v Opavě, vyšel jako 3. číslo spisek přátel Chamrádových „Na paměť Arnoša Chamráda“. Rok 1925. Tiskem „Slezské Grafie“ v Opavě. Stran 26. Spisek obsahuje životní vzpomínky na Chamráda a to básně Jáchyma Blechty „Arnoš Chamrád“ (ze „Slezských portrétů“), „Sedlák Vinopal“ (z knihy „Hrabyň“), Karla Engliše „Arnoš“, Gustava Kofeného „Glossy k životu Arnoša Chamráda a jeho poesie“ a konečně životopisná data vedle Držkovických perokreseb Hrabyňský rybník, Hrabyň a Hrabyňská alej. V čele spisku umístěna fotografie pěšnickáře Chamráda. Pietní toto dílko není úplně, ani jeho životopis. Je to jen skizka podaná některými z jeho přátel.

Profesor reálného gymnasia v Opavě Frant. Myslivec posbíral z Hlučína a Hlubčicka 10 pěšnicků, shromáždil je a vydal je v úhledné knižce pod názvem „Pěšnický Moravců z Hlučína a Hlubčicka“, nákladem vlastním. Tiskem „Slezské Grafie“ v Opavě. Rok 1925. Stran 12. Odborný spisovatel Florian Zapletal z Prahy dlel na Těšínsku a prohlížel si staré stavební památky církevní. V oko jeho padl zapomínávaný kostelíček v Nýdku a vydal o něm 14stránkovou monografii: „Dřevěný kostelíček v Nýdku na Těšínsku“, Olomouc 1925. Zvláštní otisk z „Pozoru“ ze dne 15. a 22. února.

Matice Opavská vydala svůj každoroční „Věstník“ číslo 30. za rok 1924 za pečlivé redakce profesora Josefa Stypy. Do „Věstníku“ přispěli: V. Hauer: Hospodářská ruina selského stavu za 30leté války a Poddaní ve Džbancích na počátku 17. století. Frant. Myslivec: Založení Háje na Opavici, Z Klimkovska a Lidopisné paběrky z Hlučína. G. Kofený: K obrázkům V. Držkovice, 5 obrázků, z toho Lysá Hora a Samota jsou z Těšínska. Helena Salichová-Hálová: Naše pohádky (se 3 obrázky). Ferd. Vašek: Naše jména rodinná. J. L. Mikoláš: Z korespondence Čeňka Ostravického. Ph. Dr. Tomáš Čep: Lidové povídky slezské o hasmanech a fajermonech (z toho několik z Těšínska). Ke konci připojen obsah dosud vyšlých třiceti čísel „Věstníku“ od redaktora.

Z národohospodářské a hospodářské literatury není speciálně slezského mnoho.

Odbočka Národní Rady Československé v Opavě vydala „Adresář českých živnostníků, řemeslníků, obchodníků a průmyslu v Opavě a okolí“. Vydáno s podporou živnostenských korporací. Nákladem vlastním, rok 1924, tiskem „Slezské Grafie“ v Opavě. Stran 22. Podobný adresář výborně by se hodil i pro poměry na Těšínsku, hlavně okres Fryštát a Český Těšín!

Ing. dr. Jindřich Steinitz, prof. hospodářské školy, vydal jako otisk článku z časopisu „Chovatel koně“: „Chov koně teplokrevného ve Slezsku“, rok 1923. Vytisklo tiskařské družstvo v Jičíně, z. s. s. r. o. Stran 30, několik obrázků a diagramů.

Jako 1. číslo „Hospodářských přednášek pro Těšínsko“ vyšlo: „Višně, vhodný ovocný strom pro poměry na Těšínsku“. Napsal J. L. Mikoláš. Rok 1925. Otisk z „Obrany Slezska“. Tiskem „Slezské Grafie“ v Opavě. Stran 8.

Není toho mnoho, ale přece více než jiná léta a je potěšitelno, jak literární život Slezska utěšeně

za Tvoji námahu, přetěžkou práci
děkuji Tobě vděční žáci
a za všechny strasti, hrůzy béd,
dožij Ty šťastně dlouhých let!

Mládeži česká, kroniko svatá,
pevnými sponami zkovaná: zlatá,
snítka kvetoucí v povadlém sadě,
prapore vzkříšení v národa hradě,
vzklíčivší zrno z popelu otců tvých,
vzpomínko reků minulých,
ty naše naděje, ty naše všecko,
jak lidstvu svobody zrozené děcko,
budoucná láska a budoucná síla,
dej, ať je otců dokonáno dílo!

Vitek Halfar:

V den svobody.

Lette, vy prapory, bijte v rodné naše krovy, zasvíte
znovu a znovu — jen dál — — — ! Barva bílá, věnec
kol skrání padlých hrdin, věčný snih na tatranských
šútech, barva rudá, věčný život a plamenná krev,
modrý vprostřed štít, cíp je nebe — jak laškovný
vítr hraje si tou směsí ba-ev, věnců a znaků dozrá-
vajících, plodící pole s vlnivými klasy a pestrým kvítím
kopretin, máků a chrp — — prapory zlacené sluncem — —
Ve výši nade vším pak jde Ona, věčně mocná, vzne-
šená, mladistvá, veliká a povznášející Svoboda, bílý
závoj kol květy korunovaného čela, modré, zářivé

se probouzí ve všech odvětvích našeho národního života. B. Těšínský.

Z Polska.

Když uzavřeli Poláci mír se sověty v Rize domnívali se, že rychle navážou i obchodní styky s Ruskem a během několika měsíců ovládnou dovoz do Ruska vzhledem k své výhodné zeměpisné poloze. Monopol zahraničního obchodu v Rusku udržovaný zničil tyto polské naděje, ovšem nikoliv jen polské, neboť každý stát, který se sověty uzavřel smlouvy, byl sklámán a oklamán. Návštěva Čičerinova ve Varšavě oživila opět tuto polskou myšlenku zprostředkovat obchod s Ruskem, tentokrát jsou však posudky o tom strážlivější. „Rzeczpospolita“ píše: Povolení cizím obchodníkům, řekněme polským, výhody největších oprávnění dá jim právě tolik práv jako sovětským poddaným, t. j. žádných. Za trvání monopolu zahraničního obchodu již normální činnost informační, bez které obchodník nemůže pracovat, musí být kvalifikována jako hospodářské výzvědačství. Jedním slovem, hospodářská struktura sovětské republiky má za následek, že způsoby a formy závazků, povstávají u občanstva „buržoasního“ a užívané v jeho smlouvách obchodních, přinášejí výhody sovětům, neboť dochází splnění u jich kontrahentů, avšak připravují úplné zklamání státům „buržoasním“, ježto se jich nedá použít vůči sovětům. Takováto societas leonina (lví společenství) nemůže trvat, neboť lidská naivnost a lidské sklámání mají také konec. Teprve taková smlouva se sověty bude mít význam, která najde nové formy, přizpůsobené nynějším poměrům v Rusku, anebo která uzavřena bude tehdy, až sověty rozhodnou se k změně systému.“

Polské valutové poměry způsobují někdy podivné zjevy. Tak „Kuryer Kr.“ v článku „Náklad na tisk jedné akcie 1 zl., cena akcie 9.07 zl.“ píše: „Nadpis ten není zlostným paradoxem, nýbrž smutnou, bolestnou pravdou. Nejde tu o akcie nějaké fantastické společnosti nebo existující teprve na papíře fabriky, nýbrž o bankovní akcie. Došlo to již tak daleko, že vytisknutí akcie stojí několikrát více než sama akcie, představující účast v majetku té které akciové společnosti. Tím způsobem mizí sen, který mnozí a mnozí lidé snili. V době inflace každý utíkal od marky, která v ruce se rozplývala a umlšoval svoji

oči a libý, teplý úsměv pro nás, pro všechny - - kamkoliv vkročí, vše klíčí, pučí k novému, lepšímu životu, květy rozsévá na všechny strany, bílé a červené.

Matko! Jak dlouho jsme Tebe čekali, kde jsi byla? Tři sta let v porobě a utrpení čeká Tě ujařmený národ československý, tři sta let s horoucí touhou čekáme Tvého příchodu, umlrajíce pod tlhou béd a zoufalství, nezvedající pobleďe líce k slunci, neoseušejíce věčně zarosených očí - - čekali jsme to veliké jitra až úsměvem oživíš zapadlé hroby hrdinů, dáš rozkvést našemu jaru. Ó, Svobodo, ty věčně živá a rostoucí, vznešená a milující, ty naše láska, buď nám na stokrát zdráva! Dnes miliony československých úst volají k Tobě, ty očekávaná a posilující Svobodo, ty drahý skvost v tom světovém žaru; rádi Tebou vedení půjdeme za svými cíli výš a dál za hlaholu věčně jásajícího vzkrísleného lidstva a bédeme-li cd Tebe dary a práva, chceme vždy věrně, čestně a neochvějně plnit všech Tebou na nás vložených povinností - -

Buď zdráva! Buď naší mladostí a láskou!
Buď naším plamenem povzbuzení!
Buď naší silou tempem!
Buď naše všecko!

Znovu blíží se velký národní, nejradostnější svátek 28. říjen, kdy po třistaletém otročením pode jhem cizáckých Habsburků svrhli jsme okovy poroby k zemi mocným vypjetím posledních sil těch nesmrtelných hrdinů zotročené vlasti, všech těch synů zml-

hotovost v akciích jako v reálných hodnotách. Celá řada úředníků, pracovníků duchem, drobných obchodníků, řemeslníků - - jedním slovem všichni anebo skoro všichni umlšovali své drobné úspory z akciích v přesvědčení, že na ten způsob zachrání aspoň část svého výdělků před devalvací. V době té povstala řada akciových společností, které nebyly výrazem skutečné potřeby, nýbrž vybujovalo gründerství nejhoršího druhu. Úřední list nestačil uveřejňovatí oznámení o založení akciových společností, řada advokátů intervenovala za účelem rychlého povolení stanov, tak všechno spěchalo se zakládáním akciových nových podniků. Banky usilovně podporovaly toto tvoření se společností a ředitelé bank zaujímali čestná místa v nových společnostech, takže někteří ředitelé byli členy dozorčí rady neb výkonného výboru současně ve 20 až 30 společnostech a to ne díky svým neobyčejným schopnostem, nýbrž díky podpoře, kterou jejich banky dávaly společnostem. Pisatel zná na příkl. obchodníka, který prodal dům v Krakově a odjel do Poznaň prohlédnouti si továrnu, jejíž akcie chtěl koupiti. Uviděv pěknou továrnu koupil za celý obnos získaný prodejem domu akcie. Od té doby považoval se za hlavního podílníka silné továrny, leč dnes za ty akcie nekoupil by si ani byt v domě, který prodal. Příručka „Maipolskie spolki akcyjne“ z r. 1922 uvádí klasický příklad takové poválečné společnosti: Jedna akciová společnost, která má 7 členů dozorčí rady, 4 členy výkonného výboru, 3 ředitele a 4 členy revizní komise zaměstnává až - - 8 dělníků, čili na každého zaměstnance připadá 2 1/4 nadřazených! - - Avšak i ve velmi vážených akciových společnostech potkalo akcionáře smutné rozčarování. Akcie, které úplně nekriticky široká veřejnost kupovala, dávaly na chvilku zisk, avšak jen nesvědčomým spekulantom. „Kuryer“ uvádí pak devět největších průmyslových podniků, jichž ukazovatel kursu v červenci 1923 ukazoval 127.8 a v prosinci 1924 pak sotva 18.5. Od té doby poměry se ještě zhoršily. Podobně i 4 největší banky vykazují skok 4.36 až 1.51. Horší to bylo u slabých podniků. Řada jich upadla, některé vedou souchotinářský život, o akcionáře se však nikdo nestará.

Přes členskou zeď drahých cestovních pasů a vis přicházejí do Polska přece cizí lidé a výpravy a každá z nich pozastavuje se nad bouráním ruského kostela na Placu saském, jak přiznává „Rzeczpospolita“. Píše: „Je to pro nás nejhorší propagandou. Cizozemci všeobecně nerozumí pohnutkám sboření soboru (chrámu). My víme, že zbourání bylo estetickou a morální nutností. Ale v každém případě bylo nutno to provést rychle a diskretně. Co však se nyní děje? Největší náměstí v hlavním městě je od dvou let zohyděno. Dívají se na to cizozemci a myslí si věci pro nás nežádoucí. Vracejí se do své země a píší (neboť stalo se to již): Poláci jedno náměstí okřídili jménem Napoleona; postavili tam poprsí císaře ze sádry, děšť je rozmočil. Tak je uklidili a nyní je o pomníku Napoleonově ticho. Avšak monumentální budovu soboru boří; hrabou se v tom již několik let a docela nemají pilno. To je jejich pozitivní a negativní práce.“

rajících na dálných bojistích světové války, všech těch, jimž krvavá válečná litice hlásila zhoubu. Srdce promluvílo k srdci a veliká láska dala vztávk - - Dnes, kdy prapory veselé planou a my scházíme se k jásavým oslavám výročí dne národního vzkríšení, se slzou v oku a v lítostném pohnutí vzpomínáme všech těch, kteří šli do boje za práva národa umlčeného, proti katanským hordám, nevěděli kdy, se vrátí zasévati klíčivé sémě do rodných llich, opustili domov, matky a děti, obětovali životy na oltář vlasti.

Tisíce roví vznešených bohatýrů zarůstá travou a propadlo zkáze tam na těch polích, jež měly by býti národním pokladem a věčně živou upomínku na doby nesmrtelné slávy. Tisíce bratří setlelo na pláních cizích, nehostinných zemí, zaniklo v neznámou, ale nezánikla a nikdy nezánikne vznešená čestnost, bohatýrská hrdinnost bratří, jimž v tento den věnujeme pietní vzpomínku jako těm nejvěrnějším mučedníkům za pravdu a práva národa, těm, kteří jsou naší krví a vznešenou září a posilou pro velké věci příští, našimi předchůdci na poli „cti a slávy“. Vzpomínáme těch, kteří se slzou v očích a bolestí na sinálních rtech zmlrali neradi v řadách vojsk nepřátelských a kteří stali se obětí katanského rakušáctví na potupných šibenících a krvelačných jatkách - - Matka vlast v tento den vzpomínky vzkríšení, kdy všichni velebné a slavně přisahal, že pracovati budeme nejen pro udržení, ale i rozkvět republiky a obětujeme vše - i životy rádi, bude-li třeba, abychom dokázali, že

Tak jako každý stát i Polsko má nadbytek státního zaměstnanectva po vojně, ovšem s tou výjimkou, že dosud neučinilo vážného pokusu o zaizení vzrůstu a tím méně o restrikcii. Za takových poměrů není divu, že přinázejí se byrokratické vynálezy toho druhu, o jakém píše právě „Rzeczpospolita“ pod názvem „Máme ještě málo čmáraniny v Polsku?“ Okresní hejtman v Konině vydal totiž cirkulář, ve kterém nakazuje úřadům, zejména samosprávným, že musí uschovávatí obálky, ve kterých úřední dopisy přijdou. Obálku tu musí podepsati funkcionář neb úředník vlastnoručně, opatřiti ji datem a číslem a zaznamenati ji v podacím protokolu červeným inkoustem.

Od 25. října přestali
elektromechanický a radiozávod
ELEKTROFERRA
spol. s r. o.
do nových místností v lékárně p. Ph. Eisenberga
V ORLOVÉ.

Týdenní přehled.

President republiky rozpustil Národní shromáždění. Volby do poslanecké sněmovny a zároveň do senátu budou se konati 15. listopadu.

Na Slovensku bude se o přízeň voličů ucházeti ne méně než 20 politických stran.

Němci, zvláště nacionalisté, pracují pro jednotnou kandidátní německou listinu. Dosud k dohodě nepřistoupili soc. dem. a komunisté. - V německém táboře sjednocení a v českém - rozbití. Zdá se, že máme té svobody příliš mnoho.

Lečová strana na Slovensku se bude jmenovat „Hlinkova ľudová strana“, aby nebylo omylu se stranou lidovou, která též na Slovensku kandiduje.

Posl. J. Špaček žaluje dr. J. Stránského, pro výroky, které učinil na schůzi v Mor. Ostravě.

V Lounech byl postaven krásný pomník M. J. Husovi. Je to 2 1/2 m vysoká bronzová socha na podstavci z tmavé žuly dle návrhu prof. J. Kvasničky

„České Slovo“ žaluje tajemníka Houdka pro urážlivé výroky.

Jugoslávská vláda bude asi reorganizována tak, že Štěpán Radič vstoupí do ní jako ministr bez portefeuille.

Konference v Locarnu byla minulý týden skončena s naprostým zdarem. Byly ujednány tyto smlouvy: 1. Mezi Německem a Belgií, Francií, Anglií a Itálií. 2. Arbitrážní konvence mezi Německem a Belgií. 3. Arbitr. konvence mezi Německem a Francií. 4. Arbitráž. smlouva mezi Německem a Polskem. 5. Arbitrážní smlouva mezi Německem a Československem. - Parlamenty zúčastněných států nemohou text smlouvy měniti. Buďto je schváli nebo zamítnou. - Jaké praktické výsledky smlouvy přinesou, ukáže nejbližší budoucnost. Zvláště bude zajímavé sledovati, do jaké míry se podaří Německo odvrátiti od Ruska.

V Německu panuje dražota o 50 až 60 proc. větší než v Československu. - 17.-19. října konal se v Lipsku říšský sjezd válečníků, který byl obelán různými voj.

nevymřel - rod bohatýrů a že jsme stejně dobrými dětmi a následovateli jako byli oni - - Vlast sklání se k hrdinům a libá jejich vzbouřená čela:

„Bratři, vzdejte čest!“

Daleko od nás, daleko, v širé bratrské zemi ruské svítil do kraje několik prastarých věží na březích bohatýrské řeky Dněpru se zlacenými věžemi klášter michajlovský v pramati ruských měst - v Kyjevu, kolébce našich českých legií, v kolébce, kde zrodila se znovu 28. září 1914 ta věčně vlétězí a bohatýrská vůle, to úsilí po společném sbratření národů, kde ožila stará rekovná krev „Božích bojovníků“. A byl to v pravdě slavný den. Na rozlehlém náměstí již od časných hodin ranních tísnily se davy pod chrámem sv. Žofie a všude kolem. Zvony na věžích jen hučely a hlásily, že se v Kyjevě opravdu něco přeslavného děje, něco velikého, hrdinského že se rodí světu a svatý ten hlas zapaloval a povzbuzoval duše všech těch, kteří s plamenným nadšením v tváři, jiskrnými zraky uprostřed náměstí před polním oltářem slavně přisahal, že budou se bit za bratrství slovanských národů, volnost, rovnost a svobodu. To základ naší slavné československé armády, prvňích 800 chrabrých bratří, slavně se kupících pod vlajícím praporem přisahal všem těm, jež doma zanechali a kteří trpí, všem těm, kteří ve špinavých rakouských uniformách padají v krutém donucení v rakouských a německých záko- pech, všem těm příštím, kteří teprve přijdou, všem

organizacemi. Zúčastnilo se též mnoho generálů a býv. princů. Jak vidět, koluje v nich vojenská „hrdinná“ krev, třeba válku prohrála. Nikdo ovšem žádnému Němci nevymkne, že německý voják není nejlepší na světě. V tom vězí válečné nebezpečí v budoucnosti.

V sovětském Rusku bylo po dlouhém boji zaveden monopol na vodku 27%. Bolševici byli konečně donuceni k výrobě vodky 40% jako za carského režimu. Ovšem to je lepší — bolševická kořalka a sprostá — carská!

Komunisté proti teroru. Maďarský vyslanec dostal vyhrůžné dopisy pro případ, bude-li komunista Rákocsi odsouzen k smrti. Posílali také dopisy do Moskvy, když tam stříleli sta a sta lidí jen proto, že měli jiný politický názor?

Polsko vyjednává o uzavření půjčky u bank. domu Rothschildů v obnose 100 mil. dolarů. — Min. Skrzynski vykoná 20. listopadu návštěvu v Moskvě.

Ve Frankfurtě, kolébce socialismu, připravuje se prodloužení pracovní doby z 9 na 10 hodin.

V Moskvě potulují se bez dozoru 30.000 dětí. Veškerá opatření selhávají, nebo jsou naprosto nedostačující.

V sovětském Rusku odvázejí na Sibiř jako za carského režimu. 9. října byla zvláštním vlakem dovezena I. část politických vězňů v počtu 300 do Jakutské gubernie. Jsou to většinou dělníci, kteří se opovážili v moskevském okrese stávkovat letos v červnu a červenci.

Ve Varšavě bourají pravoslavný chrám jedinečné umělecké ceny již 2 roky. Polští dělníci prý odmítli pracovat i museli být objednáni Němci. Na tuto důkladnou stavbu musely být objednány zvláštní berany bourací. Náklady na toto barbarické ničení nádherného uměleckého díla dostoupily již několika milionů zlotých.

TISKOPISY

vkusně a levně provádí
SLEZSKÁ GRAFIA
akc. spol. v Opavě.

Drobné zprávy.

Oslava 28. října v Orlové. Okresní osvětový sbor fryštátský v Orlové uspořádá oficiální oslavu 28. října v městském kinu v Orlové o 3. hod. odpo. kde promluví o významu dne starosta města Jařabáč. Po přednášce zazpívají učitelé prazští. Upozdírujeme na toto umělecké těleso pěvecké co nejvíceji.

Výstava průmyslová, kulturní a hospodářská v Orlové slibně pokračuje. Představenstvo města Orlové, fin. komise usnesly se povolit pro garanční fond výstavní obnos 100.000 Kč. Okresní starostenský sbor pro okres fryštátský sympaticky přijal pořádání výstavy a slíbil podporovat ji finančně i morálně. Město Frýdek a učitelské jednoty na Frýdecku a Orlovsku slíbily obslati výstavu v Orlové. Řada korporací vyslala již do výst. výboru své zástupce.

buducím, že „Družina vítězství nebo smrti“ čestně a ráda položí život na oltář vlasti, za svobodu svých dětí a vymanění se z 300 leté poroby. — Byla to velká dějinná chvíle, kdy pustili se v nerovný boj, ale slavný a titansky bili se za svoje práva — hrdinové a bratři: z vaší krve a vašich slastí vyrostl národu den velikého vykoupení, den svobody a víry v sebe samy, v chrabrost Táboritů. — Buďte pozdraveni!

A ve Francii v městě Bayoně 12. října nový projev českého nadšení a čestnosti pro všecko lidství: Rota „Na zdar!“ slibuje věrně a neochvějně, že vycedí pro volnost a svobodu bratří poslední kapku krve a položí rádi za ně životy. Sokolský prapor bouřlivě vlaje nad těmi hrdými postavami a přisaze žehná — ó, prapore, věděl jsi co hrdinství a zároveň strastí se povál na hrud' tvých dětí tam u Remeše, kde začala ta mohutná cesta a triumfální nástup, krví a slzami brocený, na stránkách květy zlacený, k velkému vítězství i k žoldáckým rakouským šibenicím? Tam u Artois, kdy celá Francie nadšeně vyslovovala s vělým podivením jméno „Čechoslovák“, tam u Arrasu u Champagne, na řece Sommě u Beloy, ve slavných bitvách u Verdunu a konečně u Soussois, kde tvoje rota „Na zdar!“ zastavila vítězný pochod Němců na město Paříž?

Prapore roty „Na zdar!“ a Starodružiniku v Rusku, složili jste své kosti ve slavných prvních bojích, aby jste ukázali cestu všem těm, kteří později u Zborova, Bachmače, Sibiři, ve Francii i Itálii položili mohutný základ k naší budově republiky a k uvědomělému

Kožešiny,

látky na pláště,
hotové pláště

v nejnovějším provedení koupíte výhodně v modním závodě

Albin Chamrad, Orlová, náměstí. Prohlédněte si ceny ve výkladní skříní.

Na průmyslové, kulturní a hospodářské výstavě v Orlové ve Slezsku v r. 1926 bude také oddělení uměleckých obrazů. Výstavní výbor žádá pp. umělce, aby pro výstavu namalovali obrazy zvláště z Těšínska a Bezkyd. Obrazy budou se na výstavě prodávati.

Pozor na agenty s cennými papíry. Náš čtenář nám píše: V poslední době hemží se v našem kraji agenti, kteří navštěvují domácnosti, obchody, kanceláře, dílny atd. a zde řečmi velkými vnučují losy, hlavně stavební. Veřejnosti je známo, že stavební los jest cenný papír a proto mají tyto agenti usnadněnou práci přes to, že prodávají los na splátky úžasné zdražený, jelikož z 10 resp. 12 splátek jsou i dvě jejich. Na tom ale není dosti. Kupující jakoby se ďáblu zapsal, musí se smířiti — není-li dosti energiickým — ještě s různými doplátky, ač v prospektu není o nich řeči. Podobně pracuje i fa Bauer z Prahy a bude záhodno, aby se veřejnost v případě koupě losu zajistila před možností placení něčeho více, nežli si ujednala.

Všelicos z našeho kraje. Restrikce zaměstnanců v zemských službách slezských byla provedena jen částečně. Lhůta k dobrovolnému odchodu byla prodloužena do 25. října t. r., poněvadž se dosud nepřihlásil dostatečný počet k odchodu dobrovolně. Bude nutno přihlížeti k tomu, aby byli zvláště nahrazeni ti zaměstnanci, kteří jsou jazykově nezpůsobilí. — Sál Matějního domu v Opavě byl renovován. — Obecní volby ve Frývaldově budou dne 15. listopadu t. r., tedy v jediný den budou tam voliti třikrát! — V Karvinně 28. října koná se schůze „Obran“ a Domovin domkářů a malorolníků z Karvinska. Promluví Vochala ze Sedliště, Petros z Orlové, Vašíček ze Stonavy a Jež ze Sl. Ostravy. Podobné schůze „Obran“ budou v Petřvaldě, Rychvaldě, Malých Kunčicích. — Ovočná školka bude zřízena v Čes. Těšíně. — Příštím rokem se přistoupí k rozšíření darkovských jodových lázní. Také lázeňský hostinský, Němec, bude nahrazen Čechem. Je již také nejvyšší čas! — Dne 28. října t. r. bude v Kunčicích n. O. odhalen pomník přes. Masarykoví. — V pátek dne 16. října konala se valná hromada Spolku Nár. divadla moravsko-slezského. Na subvencích dostává ročně asi 1 mil. Kč a na vstupném se vybírá asi 2 mil. Kč. — V neděli dne 18. října konala se mimoř. valná hromada sokolské župy Těšínské Jana Čapka, jež stanovila župní slet v r. 1926 do Karvinné. — Nezávislá komunistická strana (Bubníkovi) bude kandidovatí Vojtěcha Brdu, správce hornické nemocnice v Petřkovicích. — V nejbližších dnech skončí lhůta pro výměnu akcií Košickobohumínské dráhy. Konec se blíží. — Jedná se o zastavení jámy Salma VII. na Sl. Ostravě.

Okresní sbor osvětový pro Bohumínsko v Nev. Bohumíně vykoná v letošním roce školním 1925-26: 1. Kurs učiva měšťanské školy, který potrvá od 1. listopadu 1925

češtvi. Věčně budeme vzpomínat toho, před čím se poklonil a zaslzel celý svět, neboť bychom byli podlý národ a mrzké děti vás otců, mroucích se slovem „vlast“ na zkrvavených rtech. — — —

Motto: Na zborovských pláních, nahoře nad Cecovou jsou mohyly Bratří. — —

Zasedlá pláň se na obzoru tratí v modravé mlze a temném lemu lesa. Bělokoré, panenské břzy se rozeběhly a svítí do kraje plného zasychající trávy, jen večerní slunce z dále ozlatí pustou pláň a oživí na chvíli ten věčně mrtvý klid laškovný větřík, nesoucí vonný pozdrav z kyprých vzdálených hájů a úrodných zemí.

Po teplém vlahém večeru mlhavý závoj obestřel zemi a bledá zář měsíce magicky osvětila to „svaté pole“ našeho omládlého, posíleného národa, pole svlažené krví Xenofontových hrdinů, posílené prachem tlejících tam kostí Bratří. A břzy svěsily teskně smuteční větve k zemi, k těm bohatýrským hrobům s dřevěnými kříži — větřík jim hebece zahrál na strunách větví — a krajem cosí táhlo — jako pohádka — — — po — hád — — —

Z mlhavého šera probleskla rudá záře vysoko vzhůru a plamen zabarvil okolí — a z plamene tisíce květů k nebi letí — tak mohutně dál jako nebeský pláň by rozkvétal jásavým zlatem a mlha obklopující ten výkvět plamenů ustupuje světlu — a rázem s tříštivým rachotem letí vše dolů, k zemi — ve výši na majestátném podstavci u žulového sloupu zborov-

do 31. května 1926. Vyučováno bude 3krát v týdnu po 3 hod. (kursové dle počtu přihlášených. Vyučují odborní učitelé měšť. školy. 2. Kurs figurálního kreslení. Potrvá asi 3 měsíce. Vyučovati bude prof. čes. stát. gymnasia A. Drašar jednou v týdnu. Kursové 20 Kč měsíčně. Kursy vykonány budou v budově české státní školy měšťanské. Přihlášky do kursů přijímá jednatel okr. sboru osvětového J. Zelinka, odb. učitel měšť. školy v Nov. Bohumíně v době od 24. do 29. října 1925 ve sborovně měšť. školy. Na přání možno konati i kursy jiné (jako kurs češtiny, ruštiny, účetnictví a pod.), bude-li dostatečný počet přihlášek. Počinaje 1. listopadem t. r. konány budou ve fyzikální posluchárně české občanské školy v Novém Bohumíně bezplatně přednášky. Mnohé z nich doprovázeny budou světelnými obrazy. Themata přednášek a datum bude oznámeno vždy týdně zvláštními letáky. — Okresní osvětový sbor.

Národní divadlo moravsko-slezské v Mor. Ostravě. V pátek 23. „Revisor“. V sobotu odpoledne „Revisor“, večer „Bohema“. V neděli odpoledne „Revisor“, večer „Dolly“. V pondělí „Revisor“. V úterý „Eva“. Ve středu odpoledne „Prodaná nevěsta“, večer „Hubička“. V Opavě „Včera a dnes“.

Dar. Při sňatku pana Mezery, kapitána čsl. pl. č. 16 v Rožnově, s Boženkou Beraurovou v Martinicích u Jilemnice v Čechách dne 24. září byl vybrán a odevzdán pro chudé žáky české školy v Gutách na Těšínsku obnos 150 Kč, což tímto s díkem kvituje správa české školy v Gutách na Těšínsku. Za chudé žáky naší školy přeje novomanželům klidné a šťastné manželství Josef Šonský, řídící učitel v Gutách na Těšínsku.

Dar. Československý červený kříž ve Frýštátě děkuje šlechtnému dárci p. Jindřichu Bruzdovi, obchodníku a hostinskému ve Stonavě za věnování dar v obnosu Kč 500. — Výbor Čsl. Červ. kříže ve Frýštátě.

Následování hodno. Sdružené sekce báňských a hutních úředníků v Orlově věnovaly na fond Venceslava Hrubého, založený při Slezské Matici Osvěty Lidové na podporu chudých dobře studujících žáků českých středních škol na Těšínsku a Hlučinsku obnos Kč 1000 (jeden tisíc korun čs.). Šlechtný čin báňských úředníků měl by býti vzorem všem těm, kteří mají možnost na fond Hrubého přispěti, aby účel fondu mohl býti co nejdříve v život uveden. Šlechtným dárcům vyslovuje ústřední výbor Slezské Matice Osvěty Lidové jako správce fondu vřelý dík.

Živnostenské kursy účetnické, kalkulační a odborné opět zahájí v nastalém podzimním a zimním období „Ústav pro zvelebování živností v Opavě“ v místech, kde přihlásí se alespoň nejméně 15 účastníků (mistři, mistrůvé, pomocníci a pomocnice), jakož i příslušníci mistra (paní, syn nebo dcera). Doba trvání kursu asi 50

ský trubač, který tak vesele zahlaholil do kraje 2 července 1917, svěží, zmládlý tím několikaletým spánkem posilujícím — teď v ruce zvedl trubku k ústům a po zborovské pláni zahlaholily zvuky — ty věčně omlazující, hořící touhou vyrůst v bratrský čistý výkvět lásky — — — Smuteční břzy zašuměly teskně větvi a na každém tom dřevěném kříži zahorelo věčně světýlko — zlaté zvony po stepní trávě zaslály a nebeská hudba varhan s těžkými zvuky prastarých zvonů rozhlaholila se krajem — v matném, bělavém přisvitu oživla suchá tráva na propadajících se hrobech a tyto v záračném prostředí oživly: Tisíce bratří s úsměvem na ledových rtech pohledlo zkalenými zraky vzhůru, kde ve svatozáři kol hlavy sochy zborovského trubače zlatě zaslály památná slova: 28. říjen 1918. Slavnostní záře se nesla na západ a větřík přivál sladké teplo otčiny — —

Matička Praha zaplála v mračích bledými světly svých oken, prapory vesele zavlály do výše, Petřín rozkvétal tisíci květy svobody a Hradčany s chrámem sv. Víta mohutně tyčily se jako ztělesněná vůle národa, Vltava stílbrem svým ovljela vše v sen — na Staroměstském náměstí horoucně se někdo modlil za padlé hrdiny — — Matka Vlast kol čela květy Wolnosti, Rovnosti, Bratrství žehná všem — všem!

Ledové rty v úsměvu zase zkameněly a majestátní vidina: Zborovský trubač zmizel se vším v mlze. Zapadly hroby, setlávají kříže — ale my přece nechtěli zapomenout — — jen pohádka — — která se rok co rok vra — cí!

hodin, příspěvek dle počtu účastníků Kč 12.— až Kč 15.—, ve kterém obnosu započteny jsou cvičební pomůcky, které ústav dodá bezplatně. Učební osnova rozšířena byla o přednášky o živnostenském řádě, jakož i o daních. Jest v zájmu vyškolení, zdokonalení a povznesení živnostníka a obchodníka, aby plně využil dobra plymoucího z pomocných živnostenských kursů. Společnosti živnostenská, odbory Ústřední jednoty, živnostenské korporace vůbec, hlase se o kursy pro své členy ve vlastním okruhu působnosti a to co nejdříve. — Po kursech účetnických a kalkulačních je pořadatelstvo rovinnou dodati bezplatně místnost, otop, světlo, úklid, navrhnutí po případě učitele, ústav hraje pomůcky a remanenci dotyčnému učiteli. Při kursech odborných jest takéž pořadatelstvu se postarati o bezplatnou místnost atd., třetímu vydání hraje pořadatelstvo a dvě třetiny ústav sám. Přihlášky a informace udíli bezplatně ústav pro zvelebování živnosti v Opavě. Od r. 1908, v kterémžto roku byl ústav pro zvelebování živností zřízen, bylo uspořádáno podobných kursů ve Slezsku více než 170.

Vyhláška, týkající se konání zkoušky podkovářské. Dle min. nařízení ze dne 27. srpna 1873, ř. z. č. 140, koná se v Opavě druhá letošní zkouška podkovářská v měsíci prosinci 1925. Podkováři, kteří pololetního podkovářského kursu se nezúčastnili a za příčinou dosažení vysvědčení způsobilosti ku provozování živnosti podkovářské zkoušce podrobili se chtějí, necht podají svoje přihlášky ku zkoušce písemně a sice nejdříve do 20. listopadu 1925 prostřednictvím příslušného politického okresního úřadu u zemské správy politické.

Vinárna

Lahůdky - Vina - Likéry

J. BRDIČKA - ORLOVÁ

Zboží koloniální

Ochutnavařna

Z kraje.

Z Orlové. Aby poskytnuta byla morální i hmotná pomoc svěřenému odboru Sl. Matice Osvěty Lidové v Loukách u Čes. Těšína, pořádá odbor Slezské Matice Osvěty Lidové v Orlové v neděli 25. října hromadný zájezd členstva i občanstva do Louk. Toho dne koná se v Loukách nár. slavnost odhalení pomníku padlému českému vojínu z doby plebiscitu. Slavnostní proslov přednese známý slezský spisovatel F. Sokol-Tůma. K doplnění slavnosti zúčastní se i pěvecký sbor „Před Těšínem“, (dříve Suchá-Lazy), jehož skutečné výlohy hraditi bude crlovský odbor matiční. — Zahájení slavnosti v Loukách po 2. hod. odpol. (odjezd účastníků z Orlové v 13 hod. 45 min.). Po průvodu a pietním odhalení na hřbi-

Vítek Halíar:

Řeč mateřská.

Mateřská ty mluvo, věno drahé Matky,
útecho ty sladká děti, škol i chatky,
při tvých slastných zvucích lépe srdce bije,
život náš se pojí v lepé harmonie.
hlahol tvůj se nese v pole, luh i stráň,
stejně srdce blažíš, když se chystá zbraň.
každý k boji vstává, kdo chce být svobodem,
by uzřel svítání a slávy den.
Rajskou něhou zniš, když matka nad dítětem
v kolébce se sklání
v tichém pousmání,
celuje je v čelo, květ svůj v poupě zavitém,
stejně sladce zvoníš, děcko když líbezné
s úsměvem v tváři.

se smíchem na rtu, v očích rubínem září,
celuje junák na kyprý ret —
pohádkou jsi jim, překrásný lásky květ.
V kostelích vroucně zvučí tvůj znívá,
modlitbě lid když oddán zpívá,
po celé dnes zniš svobodné zemi,
slavena a milována bratry všemi.
Zrodila ty jsi se v plesné skřiváncí písni,
prošla jsi s námi útliskem, tísní,
zpěvem zniš, když oráč do rodných lých
zasévá sémě, a děvčat smích
nese se po celém kraji,
klasy když praskají, na slunci zrají.
Zněla jsi jak zvon čistým, ryzím svým kovem,
ve školách, městech, dědinách pod chatky,
krovem.

po nivách, po polích, do českých luhů,
sedlák když vesele chopil se pluhu.

tové konání bude v sále koncert pěv. sboru „Před Těšínem“ s cenným uměleckým programem. — Co nejnějši účastí ukažte, že padlých obětí nezapomínáte a bratřím na pohraničí pomoci chcete!

Ze „Sokola“ Orlová I. V předvečer národního svátku 27. října pořádají sokolské jednoty na Orlovsku a okolí lampionový průvod s hudbou z Vidrholce na orlovské náměstí. Sraz členů „Sokola“ Orlová I. je přesně o půl 6. hod. večer u Sokolovny. Členové a obojí dorost, pokud mají kroje, přijdou v kroji. Nenechávejte jediného kroje doma. — Vztyčení státní vlajky koná se dne 28. října 1925 v 14 hodin dopoledne v Sokolovně. Účast žactva, dorostu a členstva je povinná. — Oslavu nár. svátku dne 28. října 1925 uspořádá v Závodním hotelu tělocvičná jednota „Sokol“ Orlová I. Na programu: 2 jednoaktové hry: „Zkažená krev“, „Zákonodárce“, zpěvní, hudební a recitační přednesy. Předprodej vstupenek v obchodě Jana Chamrada na náměstí, čís. tel. 101.

Ze „Sokola“ Orlová II. Zinný důl. Společně s ostatními jednotami Orlovska zúčastní se naše Jednota slavnostního průvodu konaného na oslavu svátku Svobody v předvečer 28. října na náměstí v Orlové. Podrobnosti oslavy budou ještě dodatečně oznámeny. Vezměte s sebou národní a sokolské kroje! — Dne 28. října dopoledne koná se u Vicherka slavnost vztyčení státní vlajky pro všechny složky „Sokola“. Členové jednoty, zúčastněte se do jednoho! Zejména necht nechybí sokolská mládež. — Téhož dne večer o 8. hodině sehraji ochotníci jednoty společně s místním odborem M. O. L. veselohru od Ferdinanda Olivy „V červánkách svobody“. Divadelní představení koná se v sále u Vicherka v Zinném dole.

Československá evangelická církev v Orlové koná pravidelné služby Boží každou neděli o půl 10. hod. dopol. ve velkém sále Husova domu, a každý čtvrtek o 7. hod. večer biblickou hodinu v malém sále Husova domu. Časová kázání a věcné výklady faráře Valíše těší se rostoucí přízni obecnosti. Vstup do shromáždění a na biblickou hodinu jest volný. Hosté jsou vítáni. Šířené zprávy opačného druhu jsou nesprávné, tendenční. — V památný den 28. října 1925 vykonána bude slavnostní instalace nově zvoleného faráře J. A. Valíše. Slavnost započne o 9. hod. dopol. v Husově domě v Orlové a vykoná ji konsenior br. Gustav Švanda z Olomouce. Hosté vítáni. — Presbyterstvo.

„Sokol“ sehraje dne 28. října o půl 8. hodině več. veselohru „Pražská Praha“ v Nár. domě. Předprodej lístků u br. Mřčka v Národním domě.

Látky na pláště kupujte jen u Albina Chamrada v Orlové, náměstí.

Z Doubravy. Osvětová komise oslaví 28. října spolu s obec. zastupitelstvem před novou radnicí 7. výročí samostatnosti dle pořadu: I. O 10. hod. zapře smíšený sbor. II. Proslov: a) O významu 7. výročí samostatnosti, b) o významu odhalení pomníku doubravským ve svobodě válce padlým vojínům. III. Státní hymny. IV. Promenádní koncert od 9—12 hod. dopoledne.

Pozor na sběratele na pohořelí! V pátek 16. října chodil po obci zdejší jakýsi sběratel ve prospěch pohořelých (snad v Pol. Lutyni). Měl sice nějakou listinu, ale ta byla falešná; opatřena byla razítkem okr. politické správy a podpisem úředníka Kubánka, takéž falešným. Jistý občan, jemuž se zdálo býti sběratel hodně podezřelý, vyzval jej, aby šel s ním na obecní úřad, ale milý sběratel cestou zmizel. Listina upisovací i druhá — falšované povolení — jsou v úschově v obec. kan-

Ó, hlahol a bouři svatá ty řeči,
chráněná palcáty, puškami, meči,
zvoň, ó, zvoň, šíře a dále bij,
neposkvrněná a čista vřdycky žij!
Ó, hlahol a bouři ve vši své slávě
po Čechách, Slezsku, po Moravě,
mezi slovanské naše pak bratry,
kde do výše značně ční jejich Tatry!

Vítek Halíar:

Svobodné — slezské škole.

Buď vítána, svobodná, volná ty slezská školo,
tak mnoha srdci čekaná a milovaná! Jak jsme o
tobě snili v dobách, kdy ještě národ úpěl pode
jhem krutého rakušáctví, v dobách, kdy vytrvalé
poněmčování a polonisování pochovalo naši če-
skou osvětu, naši národní školu, v dobách, kdy
naši mateřštinu v posměch obrátili — kdy jsme
jen snili o českém zpěvu našich předků v chrá-
mech, o české modlitbě a o škole naší, svobodné,
volné, české! Kolikrát srdce zaplálo hněvem sprave-
dlivým, kolikrát pěst hrozila udeřit, kolik slzí
vytrysklo z pod brv po rozohněné tváři nad ne-
spravedlností a kletým jednáním našich tryznitelů
dětských i mužných duší. Kolik žáků a žaček vy-
učováno bylo v cizí, nenáviděné škole, kolik učitelů
s odporem učilo cizí mluvě. — Ta doba ode-
šla, není tomu ani dávno.

A sen těch našich pravých srdcí, sen těch zlatovlasých
synků a dcerek z Bezkydských hor, těšských
lesů se splnil: Vrátily se doby svobodné slezské
školy, doby lásky k mateřštině, k národu, doby,
kdy každý zase volně se postavil do řad

FERD. TOMEČKA V DOLNÍ SUCHÉ,

zednický a tesařský mistr provádí plány, stavby
a znalecké odhady. Prodej stavebnin a dřeva.

celáři. V listině upsáno bylo něco okolo 300 Kč; s těmi „sběratel“ utekl. Pro výstrahu budíž uvedeno, že sběratel musí se vykázati těmito listinami: Povolněním od okr. polit. správy, kolokovaným povolením okres. polic. komisařství v Karvině, povolením od obce, v níž chce vyběžati a potvrzením četnické stanice. Který sběratel těmito listinami se nemůže vykázati, dejte ho zatknouti!

O sva t b ě p. Ant. Zerzoně se sl. Andělou Němcovou 26. září vybral p. naddůlní Sobotík ve prospěch kulturních účelů míst. odboru Matice 210 Kč. Výbor za vzácnou sbírku uctivě děkuje a přeje ještě jednou novomanželům Zerzoňovým mnoho štěstí a zdaru v útulku manželském.

Správa Ml. české státní ob. školy v Karvině „na Hranicích“ děkuje vřele p. naddůlnímu Sobotíkovi Rud. za dar 200 Kč. Jmenovaný již několikrát prokázal zdejší škole svou přízeň a doufáme, že i nadále nám svou přízeň zachová. Při té příležitosti děkujeme také p. S. z Karvině, který k témuž účelu věnoval obnos 50 Kč.

O sva t b ě p. Ant. Zerzoně se sl. Andělou Němcovou 26. září 1925 vybral p. naddůlní Rud. Sobotík ve prospěch kulturních účelů místního odboru Slezské Matice Osvěty Lidové 200 Kč. Šlechtná zajisté myšlenka pamatovati o podobných příležitostech na takové účely matiční! Panu naddůlnímu Sobotíkovi, novomanželům a všem hostům za krásný dar vzdává výbor odboru zdvořilý dík! Novomanželům Zerzoňovým ještě jednou blahopřejeme na nové dráze žiti mnoho štěstí a zdaru ve všem konání v plné míře!

Z Karvině. Dramatický odbor M. O. L. sehraje v sobotu 31. října, v předvečer Všechny svatých, připomínku na uplynulou válku a její hrůzy, čtyřaktovou hru „Hnízdo v bouři“ od Jaroslava Hilberta. Hra tato byla již hrána v letech válečných, ovšem řádně tehdejší cenzurou okleštěna. Doufáme, že jmenovaný dramatický kroužek zavděčí se obecnosti touto vážnou hrou, vhodně v dobu dušičkovou volenou. Ve hře zaměstnány jsou nejlepší síly odboru a očekáváme, že plný dům odmění poctivě snahy. Předprodej lístků jak obvykle v papírnické pí. Krátově, tel. č. 7b.

Z Dolní Suché. Divadlo. V sobotu dne 7. listopadu sehraje zábavní výbor „Sokola“ v Nár. domě za režie p. V. Beneše Maříkovu veselohru „Švejk rukuje“. Po hrách vážných a smutných zatouží mysl lidská občas po něčem veselém, aby po strastech a svízlech, jež nám tento vezdejší život skýtá, poněkud pookřála. Veselohra tato rozesměje i toho největšího škarohlída, prošípkovana jsouc bodrým vtipy starého vojáka Švejka, který snad z jeho válečných činů již každému jest znám. Švejk loučí se zde s kruhem svých příbuzných a známých a s těžkým srdcem rukuje k 28. „landšturmgregimentu“, aby pomáhal hájt jemu „nade vše milované Rakousko“ proti nepřátelům všem! Kus hýří vojenskými slágy, jest však psán tak, že i ta nejcitlivější příškrbnice Evina pokolení neshledá tu nic závadného a pobaví se velmi dobře, nadtož muži, jimž Švejkovy taškařiny jsou dobrou vzpomínkou na zašlé vojenské časy. — Náš Francek z Doban uplatní v úloze Švejka jistě velmi dobře svůj he-

svobodných reků našeho národa, do řad, kde stál jeho děd, praděd. Zas volně zazněly v chrámech ty české duchovní zpěvy — na naší škole tisíce srdcí vykvetlo rudými květy, po rodných lánech tisíce zpěvů našich lidových písní nese se zase k modravé báni.

Toužený sen stal se skutečností. Vypudili jsme z našich škol pcdlého, zpátečnického ducha, který nás vedl k životu věčného odříkání, otroctví, mlčení, hynutí, vštěpoval našim dětem odrodilství. Ven vyhnali jsme všecku tu bídnou podlost našim zpěvem, zpěvem čistých srdcí. Česká píseň, rodná řeč naplní nás čerstvou silou, novou, prudec bi- jící krví, povzbuzující k vytrvalosti a statečnosti v našich svatých národních ideálech — povzbuzuje nás k šlechtné práci mezi lidem, k práci osvětové. Naše svobodná slezská škola stane se pramenem, napájejícím všechny ty, kteří nedošli pro přílišné strasti nebo lákavé nabídky přivandrovalých nepřátelů, stane se základem, na němž hrdě vztyčíme vlajku našeho vítězství, národního uvědomění, naší budoucnosti, mohutnosti. Osvěta naše pak hrdě zastkví se po boku národů úplně kulturně úspěšných. Pílnou prací národního učitelstva a jiných pomocných kulturních institucí stane tam, kam vedou nás naše tužby a přání, kam sahají naše touhy, sny a ideály.

Buďte pozdraveni, vy školní šohaji a zlatovlasé děvuchy — naše naděje, naše příští silo, naše všecko!

Buď vítána, svobodná, volná slezská ty školo,
tak mnoha srdci čekaná a milovaná!

reoký talent a souhra jeho jest zárukou, že návštěva divadla bude jistě velká. — Začátek představení přesně o 7½ hod. večer.

Poděkování. Těl. jednota „Sokol“ děkuje br. Št. Bajgrovi za dar 200 Kč, které u příležitosti jeho přestěhování se do Dolní Suché jednota věnoval, děkuje rovněž p. Greňovi Jindř. za darovaných 50 Kč. Jak vidět, jest důležitost Národního domu, jako střediska českého živilu zde v kraji, všeobecně uznávána a všestranně podporována.

Z Petřvaldu. V posledních dnech konala se v hostinci p. Jana Vicherka na Nové dědině vseněmecká schůze pánů úředníků a jich příslušovačů, na níž ohnivě řečnil neohrožený zastáncem vyvoleného „užlaovaného“ plemene — senátor Jesseter z Opavy. Týž ve své dvouhodinové řeči naznačil směrnice příštího postupu a dal zároveň i přesné pokyny a rady: přípravnému výboru s p. Richtrem v čele, by jej řádně vyzbrojil a obrnil, by „milovanou“ republiku v brzku postavili na hliněné nohy. Prohlásil, že Čechům nezavídí revoluci proti 300letému porobení a uznává, že celý t. zv. „Sudetensland“ kdysi obývali Slované — Češi. Bohudík, že tomu dnes tak není a veškeré obyvatelstvo i se státními úředníky jest prý čisté německé! Horoval pro jednotnou volební frontu a nepřímou doporučil sebe za ministra zbytečných záležitostí, na něž zajisté z hlouposti a pro potěšení svých věrných hodně drží. Celá tato komedie, jež jinak byla p. Richtrem inspirována jako schůze německých báňských úředníků, skončila přičiněním obětavého p. Franze Josefa — taktó cizího státního příslušníka, nad nímž úzkostlivě drží ochrannou ruku p. ředitel G. — hraním na pověstnou jeho kytaru. Dotyčný panáček jmenován byl po převratě na rychlo přičiněním p. E. R. deimtivním úředníkem na jámě „Pokrok“, zatím co naši čeští úředníci byli odkopáváni, přehlíženi a odbýváni planými sliby. Máme po ruce i jiný doklad, jakým způsobem byli odměňováni ti, kteří se po převratě a hlavně za plebiscitu vyznamenali protičeským štváním. Opravdu divné a skandální poměry vládnou dnes na našich závodech a jsme zvědaví, kdy tomu všemu bude konec, kdy všichni „přítelíčkové“ českého ducha budou ředitelstvem Báňské a hutní spol. vyzváni k ústupu do patřičných mezí a kdy všichni ti, pro něž ředitelství vydřovalo kurs češtiny, budou vyzrozuměni, že jsou povinni vykonati z ní zkoušku? Tomuto předmětu po dosti dlouhou dobu vyučovali svého času pp. A. Král a R. Wodetzky! Připomínáme, že všude jinde už se tak bylo stalo a doufáme, že i ředitelství Báňské a hutní spol. a s nimi i ředitelství ostravsko-karv. montánní spol. neuzástaně v tomto ohledu pozadu a splní svou svatou povinnost ke státu, z něhož těží a plní své měšce! —

Poděkování. V sobotu dne 17. října t. r. vybráno bylo na svatbě p. Ludvíka Karkošky, báňského úředníka jámy „Pokrok“ se slečnou Andělou Ryšánkovou 141 Kč ve prospěch místní Sokolovny. Za vzácné porozumění a šlechtný čin všem dárcům upřímně děkuje a novomanželům na nové životní pouť mnoho zdaru a štěstí přeje tělocvičná jednota „Sokol“.

Zájezd do Smilovic. V den státního svátku pořádá místní odbor M. O. S. zájezd do Smilovic. kde otvírají novou českou školu. Laskavostí p. diriganta inž. K. Skutý zúčastní se také pěvecký kroužek „Bend“ tohoto zájezdu a uspořádá tamtéž večer zpěvu a hudby. Kdo se míní zúčastniti, hlas se u jednatele neb předsedy místního odboru M. O. L.!

Z Bohumína-města. Česká strana podala proti obecním volbám rekurs pro různé protizákonnosti, jež během voleb se udály. Zajímavá a pro naše poměry charakteristická, že na 150 našich železničářů volilo německy. český pak pouze asi 15. Kdyby se tu jednalo o Němce, nikdo by se nad tím nepozastavil. Zde jde o něco jiného. Německá naše škola, která stála a zvláště dnes stojí hodně nízko, takže nemůže konkurovat se školou v poslední Zlámané Lhotě, nemohla vychováti jiný materiál. Člověk skutečně soudný a jinak vycvorený musel by již nahlédnouti, že když v sobě nemá nic německého, musí konečně jíti tam, kam patří, musí a mohl by dnes již nahlédnouti, že nejvyšší čas, kdy třeba zanechat své klukovské obstrukce proti nové nezadržitelné době, která zvětví musí. Znovu tu zdůrazňujeme, že se tu nejedná o Němce, ale tak zv. škoprtáky, jichž duševní rozhled je skutečně ubohý. U lidí těch najdete tak strašně málo jakéhokoli duševního pokroku, jenž vyznačuje toho nejposlednějšího českého člověka, za to je tu hodně domýšlivosti, arrogance a zaostalosti. Je tu hodně „pseudointelligence“, která natropí více škody, než skutečná nevinná hloupost. Jedna panimáma jde po volbách z kostela a potká Dr. Otta. Běží k němu a celá bez sebe mu „po našem“ — poněvadž německy neumí! — gratuluje, že bude zase — burmistroem. Denně jistě nadává na př. na ten náš „vasrslajtuňk“, že stále neteče, ale příliš od svých pánů synů „beamtrů“ načichla, nevidí, neslyší, necítí, jen v té otrocké své povaze vidí velikým toho, kterému vlastně Bohumín má býti nejméně vděčen. Jdi, čtenáři, kraj světa. nenajdeš podobných poměrů nikde! Toť rarita našeho města. Město na pokraji bankrotu; kdo však je schopný a odvážný z těch všech, aby si upřímně přiznal, kdo této finanční mizerie je viněn? Čert vem ty dluhy, jen když udržíme ten klukovský justament, že — e, starý kozel už ví co —

Naše veřejnost oslaví letos 28. října zvláště okázale. Po české oficiální mši, konané o 9. hod., bude tábore lidu na náměstí, kde s balkonu „Zeleného stromu“ bude promluveno o významu dne. Večer pak „Pod zeleným stromem“ je dětská akademie dětí české obecné školy s velmi pěkným a pestrým programem. K této a-

Odbor „Slezské Matice osvěty lidové“ v Loukách n/Olzou

pořádá dne 25. října 1925 o 2. hod. odpo.

slavnostní odhalení pomníku padlému legionáři v boji za Těšínsko.

K tomuto velkému svátku naši české menšiny zveme všechny co nejdvořileji.

Zúčastnění budou:

Slavnostní řečník spisovatel Fr. Sokol-Tůma, krovování legionáři, Sokolové, četa pohraničního praporu s důstojnickým sborem, Ústředí Matice osvěty lidové, Pěvecký sbor Suchá-Lazy a j. korporace.

Posilte nás v naší menšinové práci! Přijďte všichni!

Odbor Matice v Loukách.

kademií, která slibuje býti velmi dobrou, zveme všechny náš lid. Pěkné výkony našich dětí, které při oslavě Masarykova jubilea tak statečně si vedly, jistě i dnes jsou v živé paměti všech účastníků. Něco podobného a ještě lepšího chce česká škola ukázati večer 28. října a doufá, že náš lid poctí akademii svou tou nejčetnější účastí. Čistý zisk bude věnován na vánoční nadílku chudým dětem.

Z Nového Bohumína. Dětský lékař Dr. J. Glaser ordinuje od 10. do 12. hod. dopol. a od 2. do 4. hodiny odpo.

Z Pol. Lutyně. Státní svátek oslaví těl. jednota „Sokol“ ve středu dne 28. října 1925 akademii a přednáškou v hostinci p. Kondělký. Začátek o 7. hod. večer. Kdo chce dokázati, že je loyálním občanem čsl. republiky, určitě navštívi jediný tento podnik, jímž oslaveno bude v Pol. Lutyni nabytí naší svobody.

Hasičský sbor v Pol. Lutyni sice máme, ale ne takový, jaký bychom si přáli. Je v rukou Poláků, kteří z něho udělali operný bod pro polskou národní politiku ve zdejším obci. Dokladem toho je následující fakt: Císařada českých lidí hlásila se za činné členy do tohoto sboru, ale dostalo se jim odpovědi, že nemohou býti přijati za členy pro nedostatek výzbroje. To je odpověď asi tak účinná, jako bychom chtěli někoho opít rohlíkem. Čeští lidé v Pol. Lutyni jsou jistě na tolik vyspělí, aby věděli, že výcvik v hasičském sboru možno z počátku dělati také bez výzbroje a ostatně přijal-li by dosavadní hasičský sbor nové členy, jak jeho povinnosti, našli by tyto členové jistě cestu k opáření nutné výzbroje. Hasičskému sboru však nejedná se o výzbroj, nýbrž o to, aby ve sboru nebylo lidí česky citících. Hasičský sbor v Pol. Lutyni byl vždy věrný staré Austrii, ještě v r. 1924 měl německé velení, dnes však, v československé republice, nemůže potřebovati loyální české občany. Tím, že přistoupil do zemské organizace české, nezalpal ještě nikomu oči. Víme, proč tam vstoupil a prozatím jen Zemskou hasičskou jednotu v Opavě na toto jednání hasičského sboru v Pol. Lutyni upozorňujeme. Sbor, který chce provozovati nacionální polskou politiku, nemá právo, aby pobíral subvence z české zemské organizace. nemá také nároků, aby byl podporován z obecních peněz, které jsou více české než polské. Na konec pak pány „hauptmany“ ujišťujeme, že jich prosit nebudeme. ale zařídíme se jak za dobré uznáme. Budou-li jim naše kroky za chvíli nepřijemné. ať nám nedávají vinnu.

Z Něm. Lutyně-Zbytků. Při svatbě p. Františka Lukše z Rychvaldu se sl. Agatou Slachovou ze Zbytků vybráno bylo ve prospěch místního odboru Sl. M. O. L. Kč 44.80. Odbor M. O. L. na Zbytkách vzdává touto cestou všem, kteří na sbírku přispěli. svůj nejsrdčejší děk. Novomanželům na nově nastoupené dráze životní přeje vždy všeho nejlepšího. Sbírkou provedla vždy velmi ochotná členka pí. Marie Míčková a p. Filip Skupník, za což jim rovněž co nejsrdčejší děkujeme.

Z Skřečonce. Správa české obecní školy ve Skřečonce vzdává touto cestou děk Dělnické těl. jednotě ve Skřečonce za dar 40 Kč ve prospěch chudých školních dětí.

Z Čes. Těšína. Dne 28. t. m. spojené místní spolky oslaví výročí založení republiky akademii ve velkém sále Městské střelnice. Hojná účast žádoucí. Bližší na plakátech. — Slavnostní otevření hřbitova provedeno bude v neděli dne 25. října o půl 3. hod. odpo. Po zahájení aktu starostou města provedeno bude církevní osvěcení.

Z Řeky. Odbor Slezské Matice Osvěty Lidové v Řece prosí odbory, české spolky a jednotlivce, aby pomohly zříditi Sl. M. O. L. v Řece českou menšinovou knihovnu a darovali jí dle možnosti nějaké knihy. Česká menšina v Řece nemá dosud české knihovny. Dárcům předem srdečně děkujeme. Knihy zasilejte na adresu: Vojtěch Samek, kamenický mistr v Řece, pp. K. Lhota.

Z Strítěže u Čes. Těšína. Odbor Slezské Matice Osvěty Lidové pořádá v neděli dne 25. října divadelní představení „Srážka vlaků“ za laskavého spoluúčinkování obětavých a osvědčených ochotníků z Lazů a z Hnojňku. I Po divadle při cikánské kapele „Lidová veselice“. Před divadlem přednáška spr. školy P. Micky: „O významu 28. října.“

Konečně po dvouletém vyjednávání, po zakročení vyšších úřadů, byla zřízena v naší obci česká obecní knihovna. Obec musí zaplatiti dlužný příspěvek v obnosu 686 Kč. Poláci nemohli nalézt ani dva členy do polské knihovny rady. Velký zájem o skutečné vzdělání svých svěřených ovcí!

Minulý týden doprovodili jsme na poslední cestě člena všech českých spolků ve Strítěži p. Munka. Pohřeb konal se v Polském Těšíně. Nad rakví zemřelého vzpomněl zásluh jeho pro českou věc spr. školy P. Micka.

Odbor pořádá každou sobotu taneční hodiny. Počet účastníků přes 40. Učí se česká beseda, moravské tance a slezská beseda.

Pan farář přestává býti výbojným. Snad má na to vliv posílení naše Papežovým příchodem. P.

Z Svibice u Čes. Těšína. Odbor Slezské Matice Osvěty Lidové ve Svibici sehraje na oslavu sedmého výročí trvání československé samostatnosti dne 28. října divadelní hru od F. Sokola-Tůmy: „Gorali“. Hra o 4 dějstvích ze života horalů slezských ráztek zpoza Těšína.

Z Svibice u Čes. Těšína. Naše obecní zastupitelstvo mělo zase 3. října podařenou schůzi; bylo to spíše divadelní představení, k němuž si polská a německá strana udělala den před tím generální zkoušku v hostinci p. A. Pánové hráli jedna radost. Svého času jednalo se totiž o „postavení policejního strážníka“ (čeština našeho obecního úřadu), tedy asi ustanovení policejního strážníka. Návrh byl schválen, ale když se o místo ucházel kvalifikovaný legionář, rodilý Slezan, byl všemi hlasy německé a polské strany proti hlasům české strany zamítnut. A když ve věc se vložilo ministerstvo vnitra, páni se kroutí, chtěli by „sluhu“, „pisaře“, „výpomocnou sílu“, „polotajemníka“, „smluvní sílu“, „obecního posla“ a kdož ví, co ještě, jen aby to, jak se domnívají, nemusel býti legionář. K čemu ten strach? Kyselý oblíbený natáhli naši „Poláci“ a „Němci“, když česká strana navrhla do místní školní rady jako svého zástupce říd. učitele zdejší české státní menš. školy. A zase jako obyčejně, p. Wohlman „vykládal“ zákony. Zákon prý to nepřipouští, protože p. Sudek není členem obec. zastupitelstva (!) a pak jako český učitel nemůže objektivně zastávat zájmy německé a polské školy! Pan Wohlman je buď tuze špatný nebo tuze „mazaný“ advokát. My alespoň o takových zákonech ničeho nevíme a doufáme, že i český učitel může docela dobře v místní školní radě hájiti zájmy občanů. Větší nelogičnosti bude asi, že v 7. roce trvání Českoslov. republiky pan Wohlman je říd. učitelem „německé“ školy, jež má 90% slovenských dětí! Přičiněním obecního zastupitelstva umístěny byly zdejší mateřské školky: česká, polská a německá v jediné tmavé a vlhké místnosti v obecním domku poblíž záchodu. Tam se vyučují po 2 hod. denně. Česká strana podala v předminulé schůzi návrh, aby obec postavila potřebné místnosti pro mateřské školky, jenž byl sice na oko přijat, ale dnes naši Poláci a Němci se zase vykrucují: není peněz, dříve musí být vodovod. Ano, páni, vody je nezbytně třeba, a přeče jste to Vy byli, kteří jste návrh české strany na zřízení vodovodu jednomyslně zamítali a dnes je Vám i ten vodovod dobrý k zneuznění stavby místnosti pro školky. Jen proto dnes, L. P. 1925, Vaše chlévy pro dobytek jsou prostornější a hygienicky mnohem lépe opatřeny, než ta „díra“, do které jste nacpali mateřské školky, resp. svoje a svých spoloččanů děti.

Z Oldřichovic. Zdejší odbor Slezské Matice Osvěty Lidové uspořádal v neděli 4. října 1925 slavnost položení základního kamene k české státní škole obecní. Ačkoliv bylo velmi deštivé počasí, přeče sešlo se dosti lidí jak místních, tak i okolních a tím přispěli k důstojné oslavě. Při slavnosti promluvil zástupci úřadů a národních spolků. Jistě jejich slova padla na půdu úrodnou a nás zase posílili k další práci. Děkujeme všem pp. řečníkům, hostům, obecnímu i těm našim vesnickým zpravákům, kteří svým sborem jistě mnohé překvapili. Jedno nás však velmi zarazelo. K této slavnosti pozván byl i místní hasičský sbor a bylo jim i známo, že přivítání hostů je o půl 2. hod. odpo. Stanovená doba již minula a poněvadž hasiči nepřicházeli, odebral se průvod na staveniště. Jaké však bylo překvapení! Již u samého staveniště ozvala se trubka, zvěstující, že někdo k nám s boku přichází. Bylo to několik dvojic hasičů. Přišli s křížkem po funuse, jelikož průvod byl již na místě. Nevíme, zda to bylo uděláno od některých jednotlivců zúmavně, ale nežli takhle přijít ke slavnosti korporativně, lépe zůstat doma a nedělati si ostudu. Či styděli se jíti v průvodě českém? To by nebylo ještě nejhorší. Po skončení slavnosti hrála hudba státní hymnu. Hasiči stáli skutečně tak, zkrátka po hasičsku — vyjma některých. Jejich velitel, p. Mierka, nájemce zdejšího obecního hostince, národnosti polské, ani neuznal za vhodné volati „Pozor!“, ačkoliv byl některými i upozorněn. Jestli za Rakouska znal „Gott erhalte“, tak musí i nyní znáti státní hymnu a respektovati i státních zákonů, neboť takové jednání jest již provokace a urážka celého státu. Úřady by si měly zde podobných případů více všimati a takovým pánům jasně povědět, kde jsou.

Zdejší odbor srdečně děkuje p. inž. a starostovi Kořínkovi v Trinci za dar Kč 100.—, které věnoval pro zdejší české děti na vánoční nadílku.

Jedna polská industr. učitelka, svobodná, když založena byla česká škola a místnosti zabrány, byla nucena se přestěhovati. Odstěhovala se do jiné místnosti, 10 minut od původní vzdálené. V nové místnosti si ještě zaopatřila nová káma — malá železná — na Moravě jim říkájí „vimeck“ — a žalost ministerstvo

Psací stroje americké „ROYAL“

Underwood 2500 Kč. Smith Bros 2500 Kč.

František Konečný, sklad psacích strojů,
Mor. Ostrava-Mar. Hory, Třída Přemyslovců.
Zástupce: FR. PARDUBICKÝ, Orlová 777.

školvství a nár. osvěty za úhradu stěhovacích výloh a za kamna celkem 724 Kč, které byly do halěře vyplaceny. Dále k porovnání: Jeden český učitel stěhoval se z Moravy k Čes. Těšinu. Měl zavazadla přes 1 q těžká. Doma na dráhu 2 hod. vzdálenou dopravil zavazadla za 30 Kč, jel ve 2. třídě 139 km dlouhou trať a kolik činily jeho stěhovací výlohy? Celkem 166 Kč! Vidíte, že ti pravověrní Poláci přece mají ty naše české peníze tak rádi, jenže nás by odtud poslali do horoucích pekel.

Na zdejší polské škole jest již zavedeno jednoduché vyučování od 8. hod. do 1 hod., někdy jen do 12. hod. Rádi bychom věděli, dle kterého výnosu tak vyučují.

Z Vilměřovic u Bohumína. Na neděli 11. t. m. místním starostou obce bude svolána hospodářská schůze za účelem založení českého hospodářského spolku. „O hospodářském spolku jako šříteli zemědělského pokroku“ bude referovat p. ing. Kožušník z Čes. Těšína. Pokus o založení hospodářského spolku ve Vilměřovicích byl učiněn již jednou. Snaha pro nechtěl tamních zemědělců ke každému spolku byla bezvýsledna. Doufejme, že tentokráté přičiněním místního starosty myšlenka bude lépe pochopena a že dojde k založení hospodářského spolku. Jest jen na zemědělcích vilměřovicích, aby se nedělní schůze četně zúčastnili!

Z Mostů u Jablunkova. Čeští katolíci v Mostech u Jablunkova byli nemile dotčeni ve svém náboženském cítění zavedením polského zpěvu při české bohoslužbě. Příčinou zavedení toho je p. Řeháček, správce polské školy, který je nyní varhaníkem. Tento občan snaží se přes odpor českých katolíků prosadit polský zpěv při české bohoslužbě. Uozorňujeme p. Řeháčka, aby si více hleděl svého povolání a uvědomil si, že platí na něj právě tak čeští katolíci jako popoštění Slezané a hlavní — že bere plat od Čsl. republiky, bez kteréž sotva by se uživil z polské agitace. Bude-li se to ještě nadále opakovat, budou čeští katolíci dohnáni k tomu, aby si vzhled svého varhaníka, který by vyhověl všem katolíkům v Mostech. Tolik p. Řeháčkovi na vysvětlenou; snad mu to bude další směrnicí v jeho působení.

Z Návsi. V neděli dne 18. října pořádal zdejší odbor Sl. M. O. L. vinobraní. Sál p. Labaje byl pěkně dekorován. Návštěva byla hojná, zejména z Jablunkova a všichni se jistě dobře pobavili. Bylo dosaženo finančního i morálního úspěchu. O zdar zábavy přičinil se zejména předseda zábavního odboru p. Sevcík.

Oslava 28. října. Na paměť Zletého trvání republiky pořádají společně sdružené spolky v Návsi a Jablunkově oslavu s následujícím pořadem: Dopolodní: Bohoslužby v evangelickém kostele v Návsi a katolickém kostele v Jablunkově. O 10. hod. průvod od nádraží do Jablunkova s hudbou ochotnické kapely pana Kněžka z Návsi, kde na náměstí bude proslov. Po proslovu zahraje hudba státní hymny a po té rozchod. Odbor M. O. L. v Návsi pořádá současně květinový den. Večer slavnostní představení Jiráskovy „Lucerny“ v sále radnice.

V neděli dopoledne vyhořel úplně zdejší žel. zřízenec Pavel Sýkora z Jasení. Odešel do služby, žena do kostela a děti z neopatrnosti zapálily. Z domu vynesli jen peřiny, vše ostatní, nábytek, šatstvo, shořelo do základu. Zdejší hasiči zúčastnili se parády svícení katolické polské cizlety v Jablunkově. Jen několik doma zbylých přišlo k ohni. Postižený není pojištěn, tím bude osud jeho krutější.

Z Frýdecka. Některé obce mají právo rybolovu v řece Morávce ve svých rukou a ten pronajímají svému občanstvu, z čehož mají užitek obě strany. To však někomu asi nebylo vřhvd, aneb vyšel si na krádež ryb a proto zloduch ten již několikráté vytrávil veškeré ryby chlorem v povodí Morávky probíhající obcemi Skalici, Raškovice i Prazmou. Svědomití občané nenalezli slov k odsouzení takového zvěřecího činu. Ne, aby si nachytil ryb, ale ihned všechny zničil. To vypadá jako msta. Koryto řeky i potoků bylo mrtvolami ryb jako poseto. Občané pobřežníci jich plně putny odnášeli ke krmení vepřím. Četnictvo zahájilo pátrání po bezcitném pachateli, dosud bezvýsledně. Sluší poznamenat, že o našem rybolovu ucházely se spolky rybářské z Opavy a Těšína. Lid chce v tom vidět souvislost, že se někteří mstí za to, že námjem nedostali. Pachatel měl by býti exemplárně potrestán.

Autobusová doprava Frýdek—Morávka byla opět zahájena a nalézá se v soukromém podniku. Uchazečů o ni bylo dost a to odborníků, kterým byla životní nezbytností a existencí, ale z těch jí nikdo nedostane. Či při udělování koncese působily zase ty postranní cesticčky?

Z našeho kraje je několik lidí i na kandidátkách různých politických stran. Na kandidátce strany živnostenské je též p. Jan Foldyna, majitel parní pily v Raškovice na kandidátce republikánské strany má býti i pan Adánek. starosta z Raškovice a na prvním místě Józsa Vochala, redaktor z Frýdku. Uvidíme, která strana to se svými kandidáty vyhraje.

Neštěstí. Ve Vyšních Lhotách zastřelil devítiletý synek rolníka Kuboše „z pod Zóru“ svou šestiletou sestru. Rodiče odešli ráno v neděli do kostela a otec ne-

chal neopatrně ležeti nabitou střelnou zbraň, s kterou si synek hrál. Nešťastnou náhodou rána vyšla a zasáhla poblíž stojící děvčátko. Událost tato vzrušila celou obec a každý lituje těžce postiženou rodinu.

Nové školní budovy mají se stavět a to v Przně a ve Skalici. Obec Pržno má již subvenci zajištěnu, Skalice nemá dosud úhrady a školy by též potřebovala. Leží však v blízkosti Frýdku a tudíž mnozí tvrdí, že by za dnešních poměrů rozpočtený náklad neunesli. Když obec čekala již od r. 1909 na stavbu, ten nějaký rok, až subvenci dostane, též asi počká.

Cihly, tašky, cement,

vápno, lepenka, veškeré stavebniny a technické potřeby ve velkém i malém. — Vlastní sklad.

SLEZSKÁ OBCHODNÍ SPOLEČNOST
pro techn. potřeby a stavebniny s r. o.
v Orlové. — Telefon č. 59.

Turistika a sport.

Pohled z Bezkyd.

Rád si vyjdu se silnou sukovicí v ruce, s tlumokem na zádech. Ta věčně svěží a posilující příroda jakoby stále nás čekala, ozbrojená řádnými turistickými botami, zeleným šatem a pevnou, jiskrnou myslí. Jak radostně v člověku všecko hraje na čerstvém vonném, pryskyřici a květinami nasyceném vzduchu, v té zelení větví a větvích trávnících — krátce: kdo miluje a chodí do přírody, ten s ní splyvá, musí splynout. Prochází podél rybníků, řek s laškovným rejem těch věčně dovádívých vln, s těmi zradlovými záblesky při každém skoku, kvítí mu svítí do kraje v zelené, šfavnaté trávě luk, prochází krajinami, ve zříceninách starých hradů hledá starý život a staré zvyky, volným krokem kráčí stezkou našich dějin zpět, navštíví občas místa připomínající krvavé doby kruté poroby národa, ale i slavného vzestupu a slávy a v tom právě tkví ten pravý význam turistiky. Turista je až od kosti demokrat: Zapomíná ve vši té kráse a nadšení věrejších rozporů politických, náboženských, neboť stejně pro všechny slunce svítí, stejně všem hučí na říčce vodopád — všechny spojuje láska k té milé matce přírodě — touha po poznání krás své vlasti.

Se silnou sukovicí a tlumokem na zádech klidně jsem vystoupil na Bezkydské obry. Chladný, blaživý větrík jako na uvítanou rozváhl mi po čele kadeře, do kostí pronikl mi ten ledový chlad a myšlenky jakoby se rozjiskřily: Rozlétnou se dolů po stráni porostlé tou bujnou zelení, houpají se na šumících větvích a Tobě se zdá, že dostaly sokolí křídla a bujný vzlet. Dole pod stráni svítí na slunci barevné pruhy zkyplených poli, odpočívající po bohaté úrodě, jako lemy táhnou se kolem zelená luka, barvami vše hraje, lesy temnou barvou větví tlumí tu barevnou hru a dělníky malé, přihrble pod košatými stromy svítí červenými střešními — jakou vonnou láskou dýše až ke mně ten rodný kraj: — buď zdraví! Oči stále se sytí a myšlenky letí zpět. Do dob, kdy mohutné, neprostupné lesy bývaly hradbou všemu kraji a vlasti, kdy na zemských stezkách dělaly se záseky proti nepříteli, vysoké náspy a po celých Bezkydách vysoko vyšeřily strážné ohně — šířily se dále a volaly k obraně — a co neudržel ty lesy, co neudržel ta žula, to snesla lebec smělá naše čela a ocelová hruď. — Války ustaly a vlast klidně odpočívající oddala se volné a vznešené práci v míru a pokoji.

A myšlenky letí dále do dob velkých a slavných, kdy pod koly válečných vozů Žižkových trásla se celá země, palcáty zvonily a cepy svištěly vzduchem a písně „Božích bojovníků“ porážely cizinecké voje. Prapory vlály vysoko nad vším a sláva českého národa zvučela hymnou — Zmizela však brzo ta vidina a v mracích zasvitly znovu plameny a zatřpytila se hladina Rýna — potopen národ hůře nežli v Kostnici — na Bílé hoře upadla svoboda a slepá spravedlnost vládu odevzdala kruté Porobě. Mučili a tiskli nás po tři sta let!

A znovu prapor slávy zaválá do kraje, barva bílá zastavěla se vysoko v mracích, barva rudá v tom varu krve a ohně zaplála vysokým požárem: světová válka se všemi hrůzami a strastmi upoutala na sebe svět. S jakou radostí a zároveň slzou v oku budeme dětem svým vyprávěti o těch blanických rytířích a bratřích vyrostlých jako rudé květy z té krve tábořských hrdinů, v tom rozkvětu na pláních Sibíře, Ruska, na Plavě a Arasu, o nadšeném vzrůstu v té válečné lítici.

Stojím na vrcholu Bezkyd. Kos flétnovým hlasem mi ve strmé koruně smrku připomíná, že slunce již se kloní, západ hoří a ten rodný kraj je celý ozlacen. Citím, jak tím pohledem ve mně bratrství roste a sílí — jak se nese dál. A dole spokojeni vesničané v údolcích sklízí úrodu, jako mravenci shání ten denní chléb — v dále zasvitly plameny vítkovských pecí a Ostrava jen hoří. Citím, že se ve mně něco velkého rodí pro všechny ty dole v kraji, pro všechny v té volné a svobodné vlasti — citím zřejmě to velké lidství — toužím po sjednocení všech ušlechtilých srdcí, po součinnosti hlav i paží k velkému budoucímu dílu.

Stojím na vrcholu Bezkyd nadšený krásou té věčně svěží naší vlasti a volám celému světu: Rádi za toto lidství, volnost a svobodu, lepší život přístich pokolení měli všichni Ti, jichž hroby smutně leží tam v dále u Cecové, na březích Piavy a před Paříží a rádi pro tyto ideály jsme odhodlání podstoupiti ten krutý boj znovu. Slyším v dále řeč všech těch březových křížů a nasypaných mohyl — velikou hudbou k nám zvučí pro přišti věci.

Běžte se sukovicí a tlumokem na zádech, rozhlédněte se po kraji a uvidíte to, co jsem viděl já. **Vítek Halfar.**

Prispevky do této rubriky řiďte na: Jos. Stuchlík, berní správa, Fryštát.

Poslední výsledky. V Praze v sobotu Č. A. F. C. Vinohrady—A. F. K. Vršovice 2:1, Slavia amat.—Nuselský amat 2:1, Slavoj VIII.—Meteor VIII. 3:0. Překvapení. V neděli S. K. Slavia—A. C. Sparta 2:2. Zápas

hrán jako přátelský za vytrvalého deště a musel býti v 78. min. ukončen pro tmu. Výkon obou mužstev lepší než při posledním utkání. Scoreovali za Slavii Silný a Šoltys, za Spartu Dvořáček a Šimonek. Soudec Krist z Prostějova neměl patřičného klidu. Zápasu přihlíželo na 8000 diváků. — V Tepličích hrál Nuselský S. K. proti Teplitzer F. C. 3:3, ačkoliv byl po celý zápas v mírné převaze. — S. K. M. Ostrava pozvala si za nedostavivší se Ligeti Bratislava blízký S. K. Hrušov, s nímž hrála 2:1. Hra nebyla valně úrovně. — Z Opavy přivezl si tentokráté Slovák Mor. Ostrava 1 cenný bod nerozhodnou hrou 1:1 s D. S. V. Troppau. — V Těšíně hrál S. K. Fryštát proti D. S. K. Teschen záj. XI 5:2 a D. S. V. Jägerndorf—D. S. K. Teschen 4:2. Krnovští Němci zaslouženě zvítězili. V Orlové byl hostem S. K. Třinec, který podleh domácímu 3:1. — Batovo mužstvo porazilo na vlastním hřišti dobrý S. K. Čechie, Zastávka 4:0. — Krakov. Viktoria Žižkov hrála v sobotu proti Crakovii 3:1, ktežto v neděli byla přičiněním soudice poražena 5:1. V tomto zápase bylo proti Viktorii diktováno 5 desetimetrovek, z nichž 2 brankař chytil. — Se zápasu o amat. mistrovství sešlo následkem deštivého počasí v Praze (Prostějov—Union Žižkov) následkem nedostavení se soupeře (Ligeti Bratislava) i v Mor. Ostravě. Jediný mistrák hrál se v Bratislavě, kde porazil Čechoslovan Košice S. K. Bratislava 4:3.

S. K. Fryštát—D. S. K. Teschen záj. XI 5:2 (2:1). Hrání 18. října v Čes. Těšíně. Po třináctidenním přestávce zvítězilo mužstvo Fryštátu nad dobrým soupeřem zásluhou svých středních útočníků. Záloha a obrana neukázala nám ničeho, snad následkem nedostatečného trainingu. Útok vedl Tichý, býv. střední útočník A. F. K. Pardubice a jeho zásluhou probíjel se vítězný útok hostí houževnatou obranou domácích. Dobrymi partnery mu byli Poláček a Dr. Žaar na spojkách, kteří jsou mimo dobrých vlastností technických i dobrými střelci. Hra rozvíjela se hned na počátku ostrými útoky Fryštátu a pravé bomby jeho útočníků s velikou dávkou štěstí sotva vyrážel brankař domácí. Z jednoho rušového útoku domácích střihl pravá spoj vedoucí goal. Fryštát odpovídá dobře vedenými útoky a do konce poločasu vyrovnává a střihl i vedoucí branku nejkrásnější dne, kterou krásným vollem umístil Dr. Žaar v pravém rohu svatyně domácích. Ve druhé půli nastoupil také nový soudec. Nevíme, proč. Fryštát znovu ujímá se hry a snaží se náskok zvýšiti, což obstarává Poláček 3:1 pro Fryštát. Po této brance nařizuje soudec z neznámého důvodu Ižardový kop proti hostům. Rána končí v síti, ačkoliv při větší pozornosti mohl Miček ránu chytili. Po výkopu z centru obě strany přidávají do tempa a resultát jest ještě 2 branky pro Fryštát, který si vítězství skutečně zasloužil. Nebýtí slabé hry obrany a nepřesných přihrávek zálohy, jistě by konto domácích bylo zatíženo ještě více. O goaly se rozdělili Dr. Žaar 2 Poláček 2 a Tichý 1.

S. K. Orlová—S. K. Třinec 3:1 (2:0). Hrání v Orlové za silného větru, který vedle špatného terainu vadil hře. Domáci šťastně volili strany a vliv větru ukázal se hned od začátku, kdy orlovští obléhali a dvakrát pěkně scoreovali. Třinečtí oplátili převahu z prvé půle vydatnou měrou po změně stran, avšak štěstí jim nepálo. obranné řady a halv daly se zdolat jen jednou. Duší S. K. Orlové je stále ještě Helemans. S. K. Třinec hrál bez Pelcia, Štillera, Poloka a Zvonáře — značný handicap. Soudec nestranný, avšak hodně nerozhodný.

Československo proti Jugoslavii hraje 28. října v této soustavě: Hochman, Hojer, Perner, Kolenatý, Káda, Červený, Levý, Svoboda, Silný, Dvořáček, Jelínek.

Hráči Viktorie Žižkov Hojer, Ženíšek, Mikeš, Křišťál a Novák amnestováni. Potrestání svého času pro přestupek amat. paragrafů. Teď snad budou již čisti amatéri?

Hojer z A. C. Sparta chce vstoupiti do S. K. Slavia. Sparta žádá zaň jen 35.000 Kč odstupného.

Ruský trainer Wadowskj skončil v Paříži sebevraždou proto, že klíč, jehož tramoval, byl při závodech v Newmarker poražen. Majitel onoho koně byl známý petrolejový král Mantaschov.

K valné hromadě slezské župy footballové.

Tuto neděli v 8 hod. dopoledne koná se v hotelu „Slavie“ v Mor. Ostravě valná hromada župy. K této valné hromadě musí zaujmouti venkovské kluby své stanovisko. Bilance této valné hromady nebude pro tyto kluby, zvláště těšinské, uspokojivá. Praxe, jak ji představovalo několik jedinců spolu s několika lidmi, kteří jen schvalovali ty nemožné distance a pokuty, musí přesvědčiti všechny upřímné sportsman, že to takto dál rozhodně nejde. Venkovské kluby musí zde vysloviti veto vedení župy, které bylo čistě diktátorské. Nebráňte zde žádné ohledy na malé, těžce se pohybující kluby, které touto dresurou byly štvány přímo k záhubě. Dálo se tak pod pláštěm pořádku, ale bylo by dobře, kdyby se také mělo před vlastním prahem. Župní matrika byla vedena v úplném nepořádku, ačkoliv se domníváme, že asi nebyla vůbec vedena. Jinak by se nemohlo státi, že jeden hráč hrál mistrovské zápasy za 2 kluby, aniž by o tom matrikář věděl. Khubům byla zastavována bezdůvodně činnost a dokonce byli distancováni hráči klubu, který takového hráče ani nezná. Tak na příklad v poslední úřední zprávě byl distancován hráč Pivovarský z S. K. Fryštát. Jak na to mohli v Ostravě přijíti, jest ve Fryštátě záhadou, neboť v celém městě byste marně hledali hráče podobného jména. Tento příklad a mnoho jiných jest dokladem, že celá agenda župy je v rozkladu, že tam mají zkrátka hotový Babylon.

Snad se přisluší župě, aby podporovala malé kluby v jejich začátcích. Umožní jim klidný rozvoj. Zatím jsme svědky, že člen výboru župy se vyjádří, že nové kluby se nemají povolovat a ty staré kluby, které nejsou schopny dostátí svým povinnostem, mají mít zarazenou činnost do té doby, až své povinnosti dostojí. Tak se to také praktikovalo, neboť při těch povinnostech měl dotyčný pán na myslí platit a kluby platily pořád a nikdy by se za nynějšího režimu nedoplátily. Snad by nám tu postačily jen S. K. Mor. Ostrava a Slovan? Nemyslíte? Pánové, to není propagace sportu a na nedělní valné hromadě se to musí vzít trochu za jiný konec. Nesmíme hledětí hostejně na tyto nepořádky, neboť tím trápíme sami! My nepotřebujeme župu, která má pro nás jen pokuty a zastavování činnosti. Každý pokladník klubovní ví nejlépe, jaké finanční závazky má jeho klub a jak se při tom těžce shání každý haléř. A ty pokuty, které nám uštědřují, jsou vždy vícečetné a ještě splatné do určitého termínu! A pokladník má v pokladně možná manco. Pak dle pořadí nastává zastavení činnosti až nadále...

Župa měla se postaratí o úrazové pojištění hráčů, jednak se, ale výsledek žádný. Jmé župy vydávají své týdeníky, propaguje se sport do všech vrstev lidových a u nás? Rdouší se to, co těžce jsme založili. Proto voláme venkovské kluby na stráž! Nebude-li na této valné hromadě pohotovost venkovských klubů dostatečná, budeme na přesrok hrát zase jen jednou za čas a pokladnu bude nejlépe světití vůbec slezské župě footballové.

Kluby mimostravské jistě pochopí, že na sport mají právo i ti za Ostravou a své stesky na nedělní valné hromadě přednesou. Málo jich jistě nebude! Doufáme, že venkovské kluby půjdou na této valné hromadě jako jeden celek, musí si zajistit přiměřený počet míst ve výboru župy, aby v příštím roce byl brán zřetel na všechny kluby stejnou měrou i na ty nejmenší a ne být jen výsadou klubů těch největších.

Hospodářská hlídka.

Založení krajského pěstevního družstva na Těšínsku.

Po vykonání četných přípravných prací konečně mohlo být přikročeno k tomu, aby na neděli 27. září dopoledne svolána byla do Čes. Těšína ustavující valná schůze Krajského pěstevního družstva. Po zahájení valné hromady Alfredem Farníkem z Dol. Těřlicka, místopředsedou výkonného výboru společnosti a předsedou přípravného výboru a provedené volbě předsedy schůze, zapisovatele, 2 ověřovatelů protokolu a 2 sčítatelů hlasů, ing. Kožušníkem přednesena zpráva o dosavadním výsledku upisovací akce. Do dnešního dne závazně bylo upsáno celkem 172 podílů, z nichž na Kč 1000. Dle politických okresů za členy družstva se přihlásilo a podíly upsal: z polit. okresu česko-těšínského 60 chovatelů s 85 podílů, fryštátského 10 chovatelů s 18 podílů a frydeckého 22 chovatelů s 25 podílů. Kromě 2 chovatelů, kteří za určitých předpokladů zavazují se upsatí 40 podílů, všech podílů tedy bylo dosud upsáno 91, resp. 93 chovatelů 128, resp. 168. Dle jednotlivých obcí na Těšínsku upisovací akce jeví se následovně: Oldřichovice s 29 podílů, Koňská se 7, Hnojník se 2, Horní Těšovice se 6, Pitrov-Šebišovice se 3, Těřlicko se 6, Dolní Lomná se 3, Žukov Dol. a Horní se 7, Bystřice se 2, Albrechtice s 1, Střítež s 1, Lyžbice se 3, Trinec s 1, Stanislavice se 3, Čes. Těšín se 3, ředitelství státních velkostatků s 5, Dobrá se 7, Žermanice se 4, Panské Nové Dvory se 4, Prazma s 1, Pržno se 2, Bruzovice se 2, Bartovice se 4, Nošovice s 1, Závada u Fryštátu se 7, Dětmarovice se 6, Fryštát se 2, Pudlov se 2, Bohumín s 1, Hradíste s 1, Něbory se 2, Domaslovce-Volovec s 8, Tránovice se 2 podílů.

Dále valnou hromadou bylo jednomyslně schváleno, aby jeden podíl, oprávněující k pasení na zařízení pastvině 1 kus hovězího dobytka, zněl na Kč 1000 při zápisném Kč 20 z každého upsaného podílu jednou pro vždy.

Jednomyslně schváleny přípravným výborem vypracované stanovy, přečtené přítomným v českém a polském znění a doplněné některými menšími doplňky rázu spíše formálního.

Při provedeném přijímání členů družstva z přítomných přihlásilo se 34 chovatelů se 60 podílů. Volbami aklamací zvoleni pak členové představenstva: Předsedou Teodor Koziel, nájemce zbytkového statku v Závadě u Dětmarovic, místopředsedou Alfred Farník, rolník a starosta v Dol. Těřlicku, pokladníkem Jan Nonděk, profesor a rolník v Dobré u Frydku, jednatelem a účetním Dr. Leopold Neumann, zvěrolékař v Čes. Těšíně a přísedícím Karel Buzek, statkář a předseda Towarzystwa rolniczego z Koňské a Jan Juránek, rolník z Lyžbice.

Dozorčí rada zvolena v tomto složení: Jiří Krzywoň, ředitel dvora v Hnojníku, Jan Trombík, rolník v Oldřichovicích, Jan Vicher, rolník v Dětmarovicích, Karel Junga, statkář v Hor. Žukově, Jan Kubok, řídící učitel a rolník v Koňské a Karel Slanina, rolník v Pitrov-Šebišovicích. Kromě toho kooptovanými členy dozorčí rady jsou zástupce Ústřední hospodářské společnosti a zástupce Towarzystwa rolniczego. Předsedou dozorčí rady zvolen Jan Vicher z Dětmarovic, jeho zástupcem Karel Junga z Hor. Žukova.

Na konci přečten přípis Svazu spolků chovatelů koní v Opavě, v němž se přihlašuje za člena a upisuje

3 podíly s podmínkou, že na pastvinu budou přijímána také hříbata.

Formálním ustavením se Krajského pěstevního družstva učiněn první krok k realizaci dávného přání těšínských chovatelů a jedné z nejdůležitějších podmínek pro odchov chovného a zdravého hovězího dobytka. Třebaže první představenstvo družstva svým složením zaručuje v budoucnosti jeho prosperitu, nicméně spolupráce všech členů jest nevyhnutelná. Jedině obezřetným počínáním si představenstva a dozorčí rady při řešení všech úkolů, které oba správní orgány při získání objektu a zařízení pastviny očekávají a za spolupráce a hlavně pravého porozumění všech členů může družstvo dosáhnouti cíle ve stanovách vytklého. Nejpokřivenější otázkou družstva bude získání dostatečného počtu členstva a potřebného závodního kapitálu. Vzhledem k tomu, že doposud upsané podíly nestačí k založení vlastního objektu a zařízení pastviny, bude na chovatelích, aby dalšími přihláškami a upisováním členských podílů zajistili předem možnost činnosti představenstva a celého družstva. Představenstvo apeluje na těšínské chovatele a vyzývá je, aby upsáním alespoň jednoho podílu stali se členy družstva.

Zemědělci! Nemějte obavy, že přistoupením k družstvu a upsáním jednoho nebo více podílů dle své hospodářské síly budete poškozeni, že z pastviny nebudete mít prospěchu, nepochybujte, že družstvo nemůže prosperovati a splnit svůj úkol. Důvěřujte v dobrou věc, zakládanou jen k Vašemu vlastnímu prospěchu. Družstvo neslibuje a ani také nemůže slibovati někomu z Vás zvláštní výhody. Má a musí mít na mysli jednu vůdčí myšlenku: prospěti celku, prospěti a zvelebovati Vaš dobytek. Poněvadž nějaké obavy před ztrátou jsou neoprávněny a nemístny, přistoupením za člena družstva vykonáte dobrou věc pro sebe i pro celý stav zemědělský.

Paměti presidenta Masaryka

právě vyšly. Žádejte u

Josefa Neliby v Orlové,
Obecní dům.

Knižní trh.

Marie Čelma: Vypadlé listy a jiná prosa. Vyšlo jako 27. svazek B. Kočího Nejlacnější knihovny nákladem B. Kočího v Praze I., Masarykovo nábř. 14. Cena svazku brož. 4 Kč, váz. 8 Kč. — Autorka dovede mistrně křítí jemná, prchavá dramata každodenního života, dovede se hluboce a pronikavě zařít do ukrytých osudů, aby v nich odhalovala momenty průdčeho toku životního. Její novely vystupují jako fresky vzácné jemnosti, v nichž prokmitávají diskretními, ale pevnými odstíny tlumené výkřiky tragických vášní a vzrušeného cítění.

Josef Svátek: Astrolog, díl I. Historické romány Svátkovy osvědčují a budou vždy osvědčovati mimořádnou přitažlivost u čtenářstva, protože na podkladě přesných studií kulturně historických rozvíjejí pestré a rušné obrazy z dob minulých, dějů nejvyšší poutavých. Tak i Astrolog, Pikle a intriky dobrodružných alchimistů a astrologů, kteří za vlády císaře Rudolfa II. nabývali tak značného vlivu na rozhodování v otázkách státních a svými zřetelnými prsty dovedli rozrušovat i pokojný život měšťanů, jsou skvělým prostředím, v němž vyčnívá Svátek tento svůj román. Obálková kresba Jos. Čejky. Cena 20 Kč u nakladatele F. Topiče, Praha I., Národní 11 a u všech knihkupců.

L. N. Tolstoj: Království Boží ve Vás. O vlastenectví. Přeložil K. Štěpánek, J. Bečka a K. Velemínský. Vyšlo jako 21.—23. svazek Knihovny L. N. Tolstého nákladem B. Kočího v Praze I., Masarykovo nábř. 14. Cena všech tří dílů brožovaných jest 30 Kč, vázaných v jednom svazku 34 Kč. V přítomném velkém díle Tolstého důrazně se svět upozorňuje na myšlenkového tvůrce Jednoty českobratrské Petra Chelčického. Tolstoj v něm pravě vidí svého nejvýznamnějšího předchůdce, který již před 500 lety pojal křesťanství jako hlasatele míru a protivníka moci.

Matouš Schlöthbauer: Oční lékařství dle zákonů přírodního léčení. Přeložil Dr. S. H. Vyšlo jako XVI. svazek knih k ozdravení lidstva nákladem B. Kočího v Praze I., Masarykovo nábř. 14. Cena Kč 18.— Na základě hojných a bohatých zkušeností a prohloubeného studia dostává se v této knize čtenáři důležitých a ocenitelných pokymů, jak zachováti si do pozdního věku zdravý a svěží zrak, tento vzácný orgán, tak významný pro radost ze života a jeho barev.

Charmian Kittredge Londonová: Jack London a Havaj. Díl II. Přeložil Ivan Schulz. Bohatě ilustrováno. Vyšlo jako 70. svazek Lacného vydání spisu Jacka Londona nákladem B. Kočího v Praze I., Masarykovo nábř. 14. Cena brož. svazku Kč 6.—, váz. Kč 9.— V pestrých a bohatých líčeních, v nichž prolíná hluboce vnímavá duše vzácné Londonovy družky, jež jako by byla přijala do své ušlechtilé bytosti což s obrovské vitality a žhoucí fantasmie velkého vypravovatele, seznamujeme se důvěrně s končinami, kde London oplodňoval svou tvorbu k neobyčejným dílům, kde příroda hovořila k jeho otevřenému duchu tisíci významnými a slavnými hlasy.

Inženýři od slavného ruského spisovatele N. G. Garina (Michajlovského) jsou pokračováním knihy „Studenti“, která vyšla jako první svazek série 5 knih vzdělaného člověka. (Kč 19.80, váz. Kč 25.80) a způsobila značný rozruch. V knihách líčí autor svůj vstup do praktického života jako inženýr, pla touhu vyniknouti v tomto oboru, v němž sice theoreticky se jakž takž vzdělal, ale prakticky ví mnohem méně než obyčejný nádeník, jenž už delší dobu na stavbě trati pracoval. To vše vypráví autor s jistou dávkou humoru, ztrpkého ovšem poměry v tomto zaměstnání, jež jinak se mu velice líbí. Poměry jež svírají ho den ode dne více. Zejména je to pověstné uplatkárství ruské, s nímž dostává se mladý inženýr do konfliktu — a vítězí. Jsa při tom hluboce sociálně založen, získá si přízeň svých podřízených a je celkem spokojen, od jeho nadřízených pak dostává se mu chvály a uznání. Srdce mladého inženýra příležitostně několikrát vzplane přes jeho snahu vyhýbatí se milostným stykům a tak v tomto velkém sociální obraz vetkány jsou i nitky erotické. Garinovy Studenty a Inženýry lze právem přirovnati k Tolstého Děťství, Jinošství a Mládí, dílem proto, že patří k nejpřednějším pracím memoirové literatury světové. Knihu měli by číst nejen všichni inteligenti, ale zejména studenti, vstoupující na vysokou školu. Barvitost líčení, jasnost podání a realistická kresba zaujmou čtenáře tou měrou, že neodloží knihu bez hlubokého pohnutí. Kniha jest drahým svazkem série 5 knih vzdělaného člověka a stojí Kč 25.—, váz. v celoplát. vazbě Kč 31.—. V serii 5 knih vzdělaného člověka vyjdou ještě Wellsův román moderního člověka Úskalí srdce, Renan, Vzpomínky z dětství a jinošství, Gorkij, Malva. Kdo odebere celou serii obdrží 4 knihy Gorkého místo po Kč 38.— za Kč 30.—. Vyzádejte si prospekt u nakladatele J. Svátka v Praze II., Spálená 38, nebo u svého knihkupce.

Záhonek slezského humoru.

Bojky z Bezkydu.

(Po našem.)

Andulko, mé dítě!

Pater Genserek byl člověk špasovny a chlop dobrotsko. V dobré mysli založil se se svojimi přítelami o to, že na kazatelnici sebe zaspivo „Andulko, mé dítě“. Protele to ani věřit nechťeli, jak by to mohl zrobit. Ale un, co un, vyved to moc dobře! Bylo v nedělu před velku, mžil kozani o sudnym dnu a tak o tym sudnym dnu ludi rozebról, ež cety kostel na hlas spustil do beku. Aby tych ludi utišil a upokojil, pravil: „Ale moji ludkove, to ešče nebudě zejtra, lebo za měsíc, lebo za rok, iny něvimy, kěj to budě, my se ešče veselo možeme zaspivat: „Andulko mé dítě . . .“ Amen. — Bylo po kogažu. Jak přišel mezi přetely, ti mušeli vykulit čtvrtku piva, bo přehrāl. Všeci se popili a ludě dověli o tym sudnym dnu rozvažuju a na Genserka zpuminaju.

Ale vodičko, jako si je dobro!

Jedyn sedlak z N. Lhut byl bohaty, ale dol se na mar-nost světsku popijol, chlastel ež cely grunt přechlastol a na kunec musil pit vodu. Roz zež tak tu vodu popijol a při tym se zavzdychnul. „Ale vodičko, jako si je dobro, dybych to byl prve vědil, něbyl by sym grantu přepil.“ Ale už bylo neskoro, grunt už byl u žida a mušela potym vodička šmakovat. Z toho se lude naučili vemu a te židoviny nekupuju, bo tam ni nym grundy, ale i svoju svobodu přepiju.

Jiztě, jiztě . . .

Přišla kmoťrička do kmoťričky na obvidzini a strašně hlyly rady, že se po dlhym čase zase uviedly. Aby kmoťrička tež dobře zaučila, postavila před ňu misu močky a masa, ale v te velke radosti zapomněla tež dat i lyžku ku tymu a kajsi odešla. Jak přišla a viděla, že tého jaksí ta kmoťrička málo jedla, začala pobizat.

„Ale jiztě tež, jiztě!“

„Ó, dy jo jim.“

„A dy nimetě lyžky!“

„Ó, dy jo vím.“

Tuž ta lunym pro lyžku a tuž jedla, ež všecko zjedla, potym ju už nemušela pobizat.

Jaký panbuček, tako panyanka Marija.

Ve Frydku o puřach je tych kramaři se všeličim ež hruza. S pernikym, hračkami, obrozky, potěrkami, okurkami, precikami, je tého tam habaděj. Jedna roba z Morovky kupovala svatě obrázky a měla obrany obrázek Panbučka a obrazek panyanky Marie i pytala se kramařa: „po čim tež ty obrázky sú?“ A un pravil: „Jaký panbuček, tako panyanka Maria, oba po dva krejčary.“

Doporučujeme nákup školních potřeb

pro žáky a žákyně

v knihkupectví

A. Knyblové v Orlové (u měšť. školy).

M. WECHSNER,
továrna likérů a rumu, sklad piva
v Orlové.

Malý oznamovateľ.

Levné solidní domky s 1 jitre pole při Alpince má k zadání A. Věhonek, stavitel v Petřvaldě.

Tři sukně za Kč 48.—, 5 sukní za Kč 70.—, 8 sukní za Kč 112.—, 10 sukní za Kč 140.—. Při 10 sukních 1 sukní zdarma za Kč 20.—. Sukně jsou neušité, krásné černé druhy, zelené, modře vzorkované a trvanlivé na svátek, velikost na každou ženu a dívku. Též látky černé, pěkné a pevné na dámské šaty 1 m 10, 12, 14, 16 Kč. Sátky na hlavu 5, 6, 7, 8, 9 a 10 Kč. Ručníky 5, 6, 7, 8, 9 a 10 Kč. Košile pánské a dámské 14, 16, 18 a 20 Kč. Podvlčky 12, 14, 16, 18 a 20 Kč. Veškeré zboží zaručeně dobré, méně než 2 kusy nezasíláme. Zasilá tkalcovna a výrobní prádla Jan Pyšný, Jimramov č. 185, Morava. Dopište si ještě dnes a pište, že jste našli insert v „Obraně Slezska“ a obdržíte slevu.

Ludvík Černý,

obchod zbožím smíšeným a hrminým.

Orlová (ul. Sv. Čecha.)

Shladistiě na nádraží.

Telefon č. 109.

Elektrické instalace

provádí odborně firma elektrotechnický a mechanický závod

Jar. Petržilka, Orlová.

Telefon číslo 11.

Lustry a žárovky na skladě za levné ceny.

Elektromateriál.

Firma nachází se jen nad Dělnic. domem.

Pokud zásoba stačí!

11 zaručeně pravé 12 Kč.
malinové šťávy za

K dostání:

Adolf Herrmann,
ORLOVÁ, Kopaniny.

Matrace, otomany a koňské postroje

zhotoví Vám dobře a levně jen odborná firma

JOSEF BALOUN, ORLOVÁ,

Musova ul. sedlář a čalouník. Musova ul.

Opravy vyřizuje rychle a levně.

DÁMSKÁ KREJČOVÁ

B. MERTO VÁ,

ORLOVÁ,

v domě lékárny p. Eisenberga

Doporučujeme nákup všech školních a kancelářských potřeb u firmy

J. KRŮTOVÁ,

knihkupectví a papírniectví v KARVINNÉ
v občanské škole.

ZUBNÍ TECHNIK

Václav Štětka v Orlové
(dům spořitelny)

Provádí veškeré zubotechnické práce
jak ve zlatě tak v kaučuku.

Oznámení.

Obecně prospěšné stavební a bytové družstvo dělnických a rodinných domků pro Fryštát a okolí, zapsané společenstvo ručení omezeného se sídlem ve Fryštátě vstoupilo usnesením mimořádné valné hromady ze dne 4. října 1925 do likvidace.

Věřitelé družstva se vyzývají, aby podle § 40. zákona o společenstvech své pohledávky do 3 měsíců u podepsaných likvidátorů přihlásili.

Za Obecně prospěšné stavební a bytové družstvo dělnických a rodinných domků pro Fryštát a okolí, zapsané společenstvo ručení omezeného se sídlem ve Fryštátě v likvidaci:

JOSEF GLOS, KAMIL KRČMÁŘ, likvidátoři.

HOUSLE ve velkém **POUZDRA**

výběru levně koupíte u firmy

JOSEF KUNČ, ORLOVÁ

Vlastní výroba hudebních nástrojů.

Klavíry - pianina - harmonia.

STRUNY Veškeré opravy. **SMYČCE**

TEXTILNÍ DŮM

JINDŘICH POSKER

KARVINNÁ

nabízí

v cenách nejlevnějších
zboží:

Látky,
barchety,
flanely,
damašky,
v é b y,
pletené a
trikotové zboží.

Košile,
límce,
kravaty.

Kožešiny.

Kupujeme prázdné láhve likérové.

„ALIANC“

destilace jemných likérů v Karvinné (Sovinec).

Doporučujeme: 40 a 60% RUM,

též v lahvičkách a následující likérové speciality:

„POLOM“ (jen námi vyráběn)

„WODA WARSZAWSKA“ 60% (nejjemnější polská pálenka)

„CHARTREUSE“ (vyráběná dle francouzského vzoru)

„AMER DE ALIANC“ (jemná žaludeční hořká)

„LEDOVÁ KMÍNKÁ“, „KARVINSKÁ HOŘKÁ“ (nedosažitelné jakosti)

a různé druhy uznané jakosti za ceny velmi mírné.

**Naše výrobky lze obdržeti u hostinských, obchodníků neb přímo u nás
v KARVINNÉ na zástavce Sovinec.**

První parní pekárna
bílého a černého pečiva

Josef Feikis,

Karvinná - Hohenegger,

nabízí své

denně čerstvě pečivo.

Klobouky dámské a pánské
nejlépe koupíte přímo u výrobce!

Ant. Bajer, kloboučník,
Nový Bohumín, ulice 28. října.

P. T. dámám!

Firma **Jan Stach**, dámský krejčovský
závod v **Orlově**, naproti kloboučnické
firmě Moravec, uctivě sděluje, že provede

modní prohlídku

25. října 1925 v **Ellie kinu v Orlově.**

Předvede velký počet nejméně pěti a nejhezčích originál.
pařížských modelů. - Předvedené modely budou prodejně.

Dosud zde nebývalé! Velmi zajímavé!

K hojně účasti uctivě zve **JAN STACH.**

"Bata"

Orlová,

Masarykova tř.

Karvinná,

Zástavka Hohenegger.

V obchodě fy.

Robert Prosker,
Orlová - Kopaniny,

nakoupíte levně veškeré zboží denní potřeby.

Sběrna prádla k praní a žehlení.

Žádné starosti více!

Veškeré čišění a barvení

pánských a dámských obleků, pokrývek, záclon, kobereců, rukavic atd. atd.
provádí nejstarší odborná firma na Orlovsku

Antonín Šindelář, chem. barvírna **Orlová** (nad Děl. domem).
a čistírna, Telefon čís. 92.

Sběrna u pí. Hořinkové, modistky v Karvinné.

Šaty na smutek přebarvují se do 12 hodin.

Modes

Marie Sajová,

v domě drogerie Marek, I. poschodí,

Orlová.

Pozor!

Svůj k svému!

Svůj k svému!

Kdo

chce mít dobré snídaně, ať si objedná
pečivo od pekaře

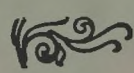
Jos. Foldyny v Doubravě.

PILA-STOLÁRNA

Výroba a prodej

veškerých druhů řeziva

jakož i stavebních

potřeb.

Telefon

39.

DŘEVOPRŮMYSL
M. Kabátek, Orlová-Kopaniny,
zednický a tesařský mistr.

Telefon 39.

Provádí:

veškeré pozemní stavby

solidně a levně. Plány,

rozpočty, odhady. Bohatý sklad

betonového zboží vlastní výroby.

Kůže **KOŽEŠINY** Kožichy
Pláště Kož. fimce

LEVNĚ A DOBŘE KOUPITE

KAREL MEZERA • ORLOVÁ •

Karbid v 50—100 kg bubnech,
benzin, benzol a strojní
oleje za tovární ceny
dodává

JOSEF MAREK,
centrál. drogerie, Orlová, Těšínsko.
Tabákový výtažek proti mšicím
a hmyzu jest již na skladě.

Pamatuj si! Zaručeně spolehlivé Pamatuj si!
Isou len pravé
PRIMEROS
gumové speciality
s touto ochrannou značkou
ZÁJEZTE VÝSOVNĚ

Určité k dostání a diskretně zasílá:
Drog. J. Marek, Orlová. Drog. F. Turka, Fryštát.
Drog. J. Padour, Karvinná. Ve velkém zasílá:
Stoek PRIMEROS Rubber, Praha I., Celná 40/1.

Přesídlení holičského závodu!
Dovoluji si oznámiti, že jsem přestěhoval svůj holič-
ský závod a kadeřnictví dam z Hlavní ulice (Masarykovy)
do nových místností v ulici Svat. Čecha (naproti Elektro-
fere). Místnost pro kadeřnictví dam je zvlášť oddělena.
Voňavky, toil. mýdla. Parní lázeň. Masáž obličejů.
Manikura. Pedikura. Ošetřování kuřích ok.
Ad. Brenner, Orlová.

Autodoprava osobní a nákladní.

Velkoobchod mlékem a mléčnými výrobky

B. Bohuš, Orlová.

Telefon 129. Telefon 129.

Nezapomeňte si objednat zimník neb oblek
v krejčovském závodě

Švajda & Lojda,
centrální závod v Orlově, u evanğ. kostela.

Přikrýl E. v Porubě,
stavitel.

Provádí veškeré stavby
solidně a levně. :-: Doporučujeme.

Látky na pláště

Povšimněte si níže uvedených cen,
jedná se převážně o zboží
prvotřídních jakostí!

	Cena za metr
Vaflový velour	Kč 85.—
Hladký velour všech barev	„ 55.—
Těžké otomany modních barev	„ 95.—
Zibellinové látky nejnovější na pláště	„ 115.—
Otoman-veloury	„ 105.—
Anglické látky	„ 45.—
Originální anglické látky	„ 75.—

Textilia
M. Ostrava - Č. Těšín - Bohumín

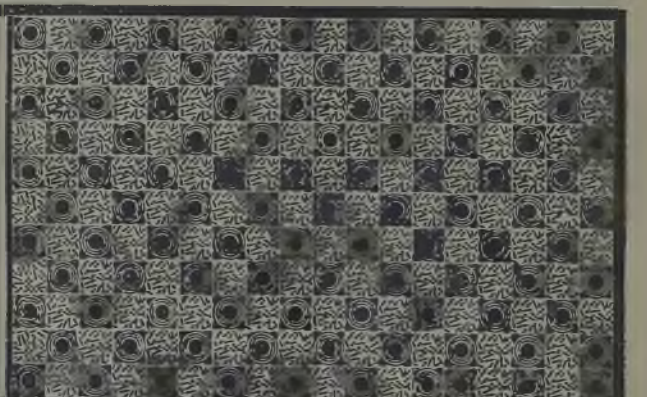
Čajové pečivo denně čersivé
Hojně zásobený obchod cukrovinkami
nejrůznějšího druhu

B. Sigmund v Orlově.

Doporučujeme
obchod smíšeným zbožím

R. ŽIŽKA, KARVINNÁ.
Filiálka: Solca.

Dámské látky na pláště,
flanely na prádlo a šaty.
Samety. - Plyše. - Hedvábí.
Výbavy pro nevěsty. Přípravy.

Braří Kačorové,
klempířský a instalatérský závod
v Orlově číslo 314,
dovoluje si P. T. obecnostvu oznámiti, že dostal
do domu telefonní stanici č. 143.

Ant. Sucharda, Orlová, vedle drog.
p. Marka

Kožešiny. - Klobouky.
Dámské i dětské pláště.
Vlněné svetry a vesty.
Koberce. Zálclony. Linoleum.

KAMNA
stáložárna, úsporná
Americká kamna
Sporáky železné, plechové a
sporokrbysamotované. Pětín-
ková kamna (vincky). Úsporná
kamínka „Kalor“ a „Miláček“
u fy.
Franč. Vaňatka
železář. obchod, Orlová.
Umělá hnojiva pro podzim.

Vychází každý
pátek odpoledne.

PŘEDPLATNÉ:
Celoročně . . . Kč 36—
Půlročně . . . Kč 18—
Čtvrtročně . . . Kč 9—
Jednotl. čísla po 70 hal.
Reklama se nevrací.
Rukopisy se nevracují.
Ne si ponechá 2 čísla,
ovává se odběratelům.

OBRANA SLEZSKA

Redakce a administr.
Orlová, Hopaniny
číslo 584.

Číslo telefonu: Orlová 34.

Inseráty se přijímají
za ceny mírné.

Insertné a předplatné za-
sláno buď pouze slož.
lístkem pošt. spořitelny
č. 17.029. Jinak učiněné
placení se neuzná.

Politicky neodvislý list hájící zájmy českého lidu na Těšínsku.

Číslo 50.

Orlová, 11. prosince 1925.

XIII. ročník.

FERD. TOMEČKA V DOLNÍ SUCHÉ,

zemědělský a tesařský mistr provádí plány, stavby
a znalecké odhady. Prodej stavební a dřeva.

Zemský rozpočet slezský.

Předseda zemské správní komise slezské Dr. Pek napsal do nedělního čísla „Mor.-slezského deníku“ (z 6. prosince) článek, kterým doprovází a vysvětluje rozpočet země na r. 1926. V článku tom autor praví:

Zemský rozpočet slezský na r. 1926 vykazuje řádnou potřebu obnosem 56.350.420 Kč, řádnou úhradu obnosem 41.288.155 Kč, a nekrytý schodek ve výši 14.722.265 Kč.

Proti r. 1925 jeví se zvýšení, jak v celkové sumě potřeb, tak i v úhrnu úhrady, přes to však je schodek větší o půl 2 mil. Kč.

Přihlížíme-li k jednotlivým kapitolám rozpočtu, shledáme zvýšení potřeby zejména v položce, týkající se úroků a úmoru zem. dluhů. Nynější potřeba v této položce činí Kč 10.588.273 proti Kč 7.608.185 z r. 1925, tedy skoro o 3 mil. Kč více.

Příčina tohoto značného zvýšení potřeby na této položce tkívá v tom, že země byla v posledním čase nucena uzavřít větší půjčky (v r. 1925 v celkové výši 17 mil. Kč) a to jednak za účelem převodu válečných půjček starým zem. výborem slez. uzavřených na IV. stát. půjčku čsl., jednak k cíli refundace oněch výdajů investičních, které v předešlých letech (1920—1922) byly zem. spr. komisí učiněny, a kryty tentokráte nikoliv z půjček, nýbrž z přebytků pokladnic.

Samo sebou se rozumí, že v hořejších cifrách není obsažen pouze úrok, nýbrž i úmor dluhů, a že zejména úmor způsobil značnější zvýšení, poněvadž na př. půjčku na konverzi vál. půjček a také starý lombardní dluh souvisící s vál. půjčkami dlužno umořovat ročně 10 proc. Pováží-li se, že země má válečných půjček za půl 9. mil. Kč, je zřejmo, jaké sumy si úrokování a umořování všech dluhů s těmito půjčkami souvisejících vyžaduje.

Byli jsme k uzavření nových půjček nuceni z těchto důvodů:

1. bylo povinností země převést válečné půjčky rak. na stát. půjčku čsl., jednak, aby předcházela obcím příkladem, jednak, aby se uvarovala těžké ztráty, již by nebylo lze zodpovědět;

2. bylo nutno refundovat zem. pokladně ony obnosy, jež dala v dřívějších letech (1920—1922) z řádných příjmů pro účely investiční, poněvadž odnětím všeob. přídelu státního v r. 1924 a 1925 ubylo zemí na řádných příjmech celkem 22 mil. Kč, a bylo nutno tuto mezeru vyplnit uvedeným způsobem. Bylo mým úmyslem zamezit co nejvíce dělení dluhů, a investice zemské zejména, pokud byly učiněny v době drahoty, krytí z řádných příjmů, jež v oné době také na to stačily, avšak tento úmysl byl bohužel zmařen odnětím všeob. přídelu státního a nutností dodatečně uzavřít zápůjčky ku krytí oněch starších investičních výdajů.

3. V r. 1925 s ohledem na obtíže, jež s opatřením půjček jsou nyní spojeny, s ohledem na tíživé podmínky jejich a s ohledem na to, že dluh zem. z důvodů shora uvedených povážlivě stoupl, byly zastaveny téměř všechny projektované investice a provedeny jen ty nejnnutnější, většinou již dříve rozdělané práce.

Celkový dluh zemský obnáší nyní okrouhle na 100 mil. Kč, v r. 1919, když převzali jsme správu země od starého zem. výboru obnášel 60 mil. Kč, takže vzrostl okrouhle o 40 mil. Kč. Nebýt kon-

verse válečných půjček a odnětí státního přídelu, mohl být menší nejméně o 25 mil. Kč!

Při tom zdůrazňuji, že dosud jsme nekontrahovali žádné půjčky, jež by sloužila ku krytí řádné potřeby tak, jak to bohužel skoro každoročně činil dřívější zem. výbor. Zem. spr. komise také odmítá myšlenku tak učiniti v budoucnu, a měla příležitost toto své stanovisko i vůči vládě zdůraznit! Možno tedy říci, že všechny dosavadní dluhy zem. spr. komisí kontrahované mají protihodnotu v aktivních položkách zem. majetku a ve zdokonalení obecně prospěšných zařízení (silnice, regulace řek a pod.).

Osobní potřeba je v rozpočtu ponechána celkem na téže výši (4.715.743 Kč), jako dosud, třeba provedeno je v zem. správě odbourání značnějšího počtu zem. zaměstnanců. Děje se tak proto, poněvadž lze čekat od 1. ledna 1926 úpravu platů stát. zaměstnanců, která se bude vztahovati i na zaměstnance zemské a která pravděpodobně pohltí úspory docílené odbouráním.

Kromě odbourání zem. zaměstnanců zrušila zem. spr. komise z důvodů úsporných zemský statistický úřad, a 4třídí vyšší zem. hosp. školu s německým vyučovacím jazykem v Hor. Heřmanicích. Mimo to v každém odvětví správy a zem. podnikání je jedním z hlavních principů úspornost a účelná hospodárnost. Jestliže vzdor tomu není potřeba menší nežli v roku předcházejícím, ba v některých položkách a v celku vyšší, je toho příčinou kromě uvedených důvodů, a zdražení některých předmětů denní potřeby rozmnožení úkolů země, jako v zemědělství, živnostech a potřebách sociálních.

V zemědělství je třeba zvýšiti pozornost a tím i náklad na soustavné provádění meliorací, abychom udrželi ve Slezsku stejný krok, jako v jiných zemích. Pokud se živností týče, dlužno s všeobecných hledisek národohospodářské politiky věnovati podporu všem snahám, jež směřují k posílení středních vrstev a zaujati kladné stanovisko ku starému přání slezského živnostnictva, aby totiž Ústav pro zvelebování živností byl pozemštěn. Nynější nezaměstnanost v uhelném revíru a z ní prýšící bída v širokých vrstvách lidových vyžaduje větších nákladů na nemocné, na sirotky, a vůbec na ta četná zařízení sociální péče.

Stagnace uhelného průmyslu má také za následek menší frekvenci na zem. slez. drahách, jejichž pasivita následkem toho, jakož i z důvodu nové dávky z jízdenek, kterou zem. dráhy musí odváděti státní pokladně a která činí ročně na 500.000 Kč, stále stoupá. Všechny dosavadní kroky země, aby stát upustil od této dávky, jež konec konců zatěžuje poplatnictvo, zůstaly marny.

V Čechách byly dráhy zemí garantované státem převzaty a tím zemí značně ulehčeno. Doufáme, že k tomu dojde i ve Slezsku.

NEJVHODNĚJŠÍ DÁREK

Košile

K VÁNOCŮM

a veškeré
pánské
modní zboží

Krátký
Límce
Ponožky šic

ZA REKLAMNÍ CENY!

KRULIŠ ORLOVÁ

Cihly, tašky, cement,

vápno, lepenka, veškeré stavebniny a technické
potřeby ve velkém i malém. — Vlastní sklad.

SLEZSKÁ OBCHODNÍ SPOLEČNOST
pro techn. potřeby a stavebniny s r. o.
v Orlové. — Telefon č. 59.

Investiční potřeba je rozpočtena na Kč 11.947.900 a skládá se dílem z prací již rozdělaných, dílem z investic, jež se nacházely již v dřívějších rozpočtech, avšak z důvodů úsporných byly odloženy. Dojde-li k jejich provádění v r. 1926, bude záviseti od všeobecné finanční situace země, a od toho, zdali se podaří uzavřít zem. zápůjčku za snesitelných podmínek.

Přirážky zemské ponechány v téže výši jako v r. 1925 (104 proc. k domov. daní činžovní, 205 proc. k pozemkové dani a 155 proc. k ostatním reálním a osobním daním, přirážkou povinným), počítá se však, že výnos jejich vzhledem ku odhadu finanční správy bude o 2 mil. Kč vyšší.

Celkový schodek obnáší Kč 14.722.265 proti Kč 13.090.611 v r. 1925 a je tedy větší o Kč 1.631.654.

Zemská správní komise požádala vládu, aby se postarala o krytí tohoto schodku, poněvadž jí nelze navrhnouti ani zvýšení zem. přirážek, ani uzavření půjčky na krytí schodku řádného hospodaření a jelikož jiných zdrojů příjmových po ruce nemá.

Poněvadž podobný stav dá se čekat i v Čechách a na Moravě, bude těžkým úkolem sanovati zem. finance, když na to ve státním rozpočtu není pamatováno. Vláda bude museti se vrátiti ku stát. přídelu, který v r. 1924 zemím odňala, anebo postarati se o jiný příjem, který by k uvedenému cíli stačil. Bude ostatně k tomu příležitost při projednávání daňové reformy, resp. s ní související úpravy hospodářství samosprávných svazků. Bylo by si jen přát, aby v této úpravě přihlíželo se více ku skutečným potřebám samosprávy, nežli ku jejímu spoutání a ku dalšímu zatěžování novými výdaji, jakými by na př. byla navrhovaná kontrola obecního hospodářství dohlédacími úřady (ve Slezsku země), neboť by tato kontrola si nutně vyžádala zvětšení a rozmnožení kontrolních orgánů a tím i zvýšení osobního nákladu!

POZOR

již jen Kč 24— stojí Vás nový

diapositiv

kolorovaný dle vlastního nákresu.

Objednejte ihned u „RAPID“, Orlová.

Z Polska.

Polskem prošel opět valutový a hospodářský otřes, který se rovnal smrtelné křeči. Nepomohou tu výmluvy na zahraniční spekulaci a nepřízeň, nemoc je uvnitř státu a tam také se musí léčiti. Nierazdem Polska stojí, říká se o Polsku před rozdělením, a chce-li se Polsko dnes udržeti, musí se vystříhati smutné slávy starého pořekadla. Proto „Kuryer Kr.“ napomíná: „Nynější vláda, vyzbrojená velkou důvěrou celého lidu, má netoliko právo, ale i povinnost energicky vyčistiti Augiašův chlév. Nechť tedy má odvalu, nechť dle svého parlamentního charakteru povolá k práci sanační a úsporné ty vynikající politiky a současně odborníky, kteří jsou ve sněmu. Ti ať zavedou úspory, nechť přemýšlí o nápravě státní správy. Situace je těžká, ale ne zoufalá. Nejbližší dny přinesou nám

Městská spořitelna v Orlové

přijímá vklady na spořitelni knížky a běžný účet v neobmezené výši a úrokuje je výhodně ode dne vložení do dne vybrání

Vyplácí i větší částky bez výpovědi. Neodvolatelná a neobmezená záruka města Orlové. O vkladech se zachovává nejprísnejší úř. tajemství.

Spořitelni knížky požívají sirotčí jistoty a přijímají se jako vadia a kauce. Poskytuje úvěry hypoteční, v běžném účtě a směnečně.

Účet pošt. úř. sek. 73.724. Úřední hodiny: Od 8—12½ hod., od 14½—16 hod., v sobotu od 8—12 hod. V neděli a svátek se neuraduje.

Číslo telefonu 56.

Vánoční výhodné dárky.
Novinky plesové
 nacházejí se již na skladě.
Vystaveny jsou ve výkl. skříních.
ALBIN CHAMRAD V ORLOVÉ
na náměstí.
 Snížené ceny. Rychlá obsluha.
 Prohlédněte si ceny ve výkladních skříních.

zahraniční půjčku, která dovolí nám předržeti kritické chvíle. Musíme však napnouti všechny síly, abychom ukázali cizině, že chceme se uzdraviti a brániti promarnění a rozhazování peněz, které přicházejí do státní pokladny. — Ovšem krize způsobuje již ohromné škody, američtí poskytovatelé půjčky dají si svou záchrannou práci od Polska pořádně zaplatiti. Také není možno zastaviti stoupající drahotu, o níž „Kuryer“ píše: „Na stoupnutí dolaru reagovalo naše obchodnictvo. Pod prvním dojmem ceny v obchodech byly zvýšeny o 20 až 30 %, pokud šlo o zboží zakoupené za dolary. Zahraniční zboží, na př. obuv, přirozeně stoupl více, až o 40 %. — Úřady hledí zabrániti zdražování; v Krakově vojevodstvo ihned za tím účelem svolalo zvláštní komisi. o níž píše „Kuryer“: „Zástupci úřadů potvrdili, že část obchodnictva provádí nepsvedomitou spekulaci, že zboží dává do skladů a ukrývá, a při tom je v městě široce založená spekulace valutová. Následkem toho bylo ustanoveno, prováďet přísnou revizi v obchodech i skladištích za účelem hledání zboží, zkoumati, zda kalkulace jsou vedeny v zlatové valútě a bezohledně potírati pokoutní obchod valutový. Černá bursa bude stíhána trestním soudem, vinníci půjdou do vězení, skonfiskovaná hotovost propadne.“ Také „Rzeczpospolita“ hrozí varšavským obchodníkům: „Pozor, páni obchodníci! Na čachrování s cukrem jsou tři měsíce vězení!“ Obchodníci totiž tvrdili buď, že cukru nemají, anebo žádali za něj přehnané ceny. Co však platny jsou tyto hrozby a mravoučná kázání, když „Kuryer“ z 30. listopadu uvádí „wiadomośc przykra zarówno dla nas, jak i dla czYTELNIKÓW“, že totiž zdražuje o 33 %. Vymlouvá se, že vagon papíru stál v červenci 3900 zlotých, dnes 6500 zlotých, zdražil tedy o 64 %.

„Všecko mstí se na světě“, stěžuje si „Rzeczpospolita“, pojednávajíc o zdatnosti polského úřednictva. „I tu třeba úplně jasně ustáliti faktum, že získání půjčky znesnadňuje Polsku jeho špatná pověst, pověst státu, jehož ministři a různí úředníci nemají v účtě právo. — Od začátku Polska netoliko pohazovány byly zákony, ale neváženo si právníků. Všechny moderní státy evropské i mimo-evropské stavěly právníky v čelo své administrativy v nejširším smyslu toho slova. Jenom v Polsku právníci byli odstavováni. Právník na místě ministra vnitra byl jedinečným případem. Vojevody a okresními hejtmany byli t. zv. „společníci“, z kterých většina byla nedoučenými samouky, část inženýry a jenom nepatrné procento právníky. Toto bojkotování právníků šlo tak dale-

Městská spořitelna
v Karvinné
 výhodné úroky vklady na vkladní knížky a běžné účty od 1 Kč ve výši neobmezené.
Vklady vyplácí bez výpovědi.
 Půjčuje na hypotéky, směnky a cenné papíry. Provádí veškeré bankovní obchody, obstarává nákup a prodej cizích valút, provádí poukazy do ciziny atd.
 Za vklady ručí veškerá aktiva spořitelny a obec karvinská celým svým jménem a poplatní silou.
 Telefon čis. 6.
 Úřední hodiny denně dopoledne i odpoledne, mimo neděle a svátky.

Jak volily jednotlivé obce na Těšínsku?

Podáváme podrobný přehled volebních výsledků do Národního shromáždění ze všech obcí politického okresu frýdeckého s magistrátním městem Frýdkem a slezskoostravského. První číslo znamená počet odevzdaných hlasů pro poslaneckou sněmovnu, druhé pod ní pro senát.

	1	5	6	8	9	10	11	12	13	17	20	21	22	23	26	27	28
	Občan. (part.) Prásek (sen.)	Čsl. soc. demokr.	Něm. nac.	čs. živn. obchodn.	Něm. soc. dem.	Poláci	Něm. kr. soc.	Str. práce	Komuni- stická	Něm. nár. soc.	Čsl. nár. demokr.	Čsl. so- cialistická	Republi- kánská	Bubník	Lidová	Něm. rol.	Židé
Soudní okres frýdecký s magistrátním městem Frýdkem.*)																	
Frýdek	14 6	836 723	671 577	227 217	38 46	33 30	367 350	72 72	869 698	251 231	257 238	196 184	148 121	13	1170 1074	11 23	141
Bartovice	37 2	222 180		42 36	1			12 11	390 301	1 2	27 27	48 27	106 89	2	123 109		2
Baška	1 1	61 50	4 6	27 23		2 2	2 4	5 4	259 208	2 2	2 2	91 69	40 33		179 168	2 1	
Bludovice Hor.	11 33	29 33		9 8		4 3			143 122		4 5	2 1	42 38		39 32		
Bludovice Prostř.	1 2	48 40		26 22		11 10		1 1	194 162			5 4	49 46	2	43 37		
Bruzovice	4 2	138 117		10 8				2 2	44 36		1 1	3 5	214 182		108 98	4	
Datyně Hor.	1 5	92 274		34 41				1 5	191 145		6 7	23 16	57 45	1	68 53		
Dobrá	2 5	274 232	2	41 30	2		1	12 7	188 130		8 4	86 63	178 151	4	250 231	1 2	1
Dvory Nové	1 36	42 36		1 1				1 2	32 31		4 2	1 37	43 37		15 12		
Hamry Staré	2 486	580 486	8 4	74 59		4 4		10 8	18 7	2	35 33	24 185	213 185	1	167 157	2	4
Janovice	3 4	305 245	3 2	28 24		1 1	1	5 4	179 138	2	10 5	10 12	168 145	2	199 188	3	1
Kaňovice		19 19							9 7		1		39 30		36 28		
Krásná	4 3	290 263		14 11		1 1		1 2	76 61		22 20	9 6	124 118	2	128 113	1	1
Kunčice n. Ostr.	12 2	300 253	8 5	65 60	4 3	5 6	3 3	20 28	206 162	7 5	26 23	250 192	128 120	2	108 97	2 1	9
Lískovec	5	55 49	30 24	17 16	1 1	5 5	1 1	13 10	369 269	2 5	8 8	60 46	57 40	1	226 196	2	1
Lhota Nižní		93 87		1 1		2 2		6 4	31 24		1 1	1 44	60 38		40 38		
Lhota Vyšní	2 1	180 155		25 20	1			3 2	61 44		4 2	13 13	78 71		219 188	2 1	1
Lubno	11	132 103		12 11				8 7	53 40		4 5	5 79	93 74		85 74		1
Malenovice	1	82 65		10 9				1 1	47 42		5 5	3 64	82 74	1	79 74	1	1
Město Staré		169 158	28 27	59 39	34 28	3 2	7 8	8 7	239 204	15 10	6 8	174 134	70 63		282 266	3 4	5
Morávka	7 6	780 647	3 5	89 78		2 2		6 6	120 78		9 10	7 8	251 225	2	485 434	6	4
Nošovice		109 97	1	10 13		1 1	1	4 6	51 35			11 9	75 52		123 108	1	1
Pazderna		48 35		1					14 11			2	67 55		28 24		
Pražma		45 36	1 1	23 19	1 1		1 2	1 3	4 3		1	4 53	66 82		95 82	2 2	1
Pržno	1 4	124 99		20 18				3 3	33 24		1	10 6	62 51	1	48 44		
Raškovice	16 3	245 200	15 16	78 60	4 4		4 1	5 10	69 51	1	6 6	23 116	120 116		126 113	4	1
Řepiště	7 3	137 112		5 4			2	6 11	100 79		1	76 55	117 99	4	130 125	3	1
Sedliště	1	93 78		7 7		2 2		5 4	142 115		3 2	8 5	195 161	3	112 99	1 2	
Skalice	5 1	192 159	11 9	26 18		2 2	1	2	108 82		1	4 3	108 95		162 143	3 5	
Šenov	52 7	403 336	3 3	98 80	1	19 20	1	16 15	614 456	3 2	82 57	24 13	100 88		268 231	1 3	6
Václavovice	9 5	91 123	1 4	26 13	1		1	4 3	289 41	1	19 4	2 5	44 91		121 52	1 2	
Ves Nová	7 1	142 66	4 1	12 7				3 3	49 37		4 4	6 1	107 33	1	60 40		2
Vojkovice	1	69 66		7 55	1 2	3 2		1 2	37 31		4 6	1 24	33 42		40 42		3
Vratimov	3 2	223 184	15 16	80 60			3 3	4 11	248 210	30 27	9 10	142 105	186 151	1	150 135	1 1	2
Žermanice		6 5		1					48 43				58 62		24 16		
Úhrnem	205 57	5818 4897	138 124	978 799	50 44	66 65	27 24	174 177	4655 3659	62 58	313 269	1128 854	3430 2940	30	4366 3915	21 50	48

*) V městě Frýdku odevzdáno 5314 platných hlasů do posl. sněmovny a 4590 do senátu. Tento počet hlasů není započítán v celk. počtu hlasů z okresu!

	1	5	6	8	9	10	11	12	15	17	20	21	22	23	26	27	28
	Občan. (nár.) Práček (sem.)	Čsl. soc. demokr.	Něm. nac.	Čs. živn. obchod.	Něm. soc. dem.	Poláci	Něm. kf. soc.	Str. práce	Komuni- stická	Něm. nár. soc.	Čsl. nár. demokr.	Čsl. so- cialistická	Republi- kánská	Bubník	Lidová	Něm. rol.	Židé
Soudní okres Slezská Ostrava.																	
Heřmanice	108 4	285 270	4 2	43 52	1 1	8 10		22 28	613 499	2 3	24 24	95 49	12 28	2	197 195	4 2	3
Hrušov	19 9	565 484	336 310	99 142	41 32	223 201	93 68	79 70	656 487	151 118	239 194	291 231	45 46	4	354 312	16 16	101
Kunčičky	83 3	612 496	9 9	76 77	1 1	6 12	7 7	47 64	424 331	4 5	139 126	361 253	26 29	9	318 286	1 3	10
Michálkovice	692 21	609 583	9 16	77 147	2 4	102 122	1 4	56 77	475 502	2 5	117 116	211 238	10 52	5	232 225	4 9	11
Muglinov	74 5	354 292	43 40	63 59	3 2	13 19	7 8	30 22	318 264	8 10	89 80	81 70	12 17	6	111 121	3 5	12
Ostrava Slezská	150 21	2207 1913	388 374	257 251	22 22	116 120	58 52	415 342	3832 3147	42 38	1248 1076	472 368	132 129	37	1119 1034	2 22	99
Radvanice	107 10	718 645	16 18	169 158	12 13	9 10	8 7	45 71	1292 1049	27 23	284 257	228 145	75 78	3	179 166		22
Úhrnem	1233 73	5350 4683	805 769	784 886	82 74	477 494	174 148	694 674	7610 6279	236 202	2140 1873	1739 1354	312 379	66	2510 2339	30 63	258

ko, že i na místo ministra spravedlnosti bráni byli „rejentů“ z bývalé Kongresovky, tedy lidí, kteří ve své praxi měli příležitost pracovat jen v jistých částech občanského práva. — Výsledky tohoto opomíjení právníků v Polsku obnoveném nedaly na sebe dlouho čekat. Byly to výsledky osudné. Znásilňování zákonů stalo se denním zjevem. Právníká nevědomost změnila se v pohrdání právem a i v nenávisť k právu. Co pan Władysław Grabski, jako ministerský předseda a ministr financí pomocí svého prezidiálního ředitele Kausyka dělal se zákony závaznými, zůstane jednou pro vždy hanbou v listech naší historie. Kapitál uniká ze země, ve které není právní jistoty. Pohrdání právníky a právem mstí se nyní na Polsku a jeho občanech.“

V Katovicích chystá se velká slavnost posvěcení prvního biskupa polského Slezska Hlonda, které zúčastní se i prezident Wojciechowski. Zatím u nás dosud ještě část Slezska patří pod pruského biskupa. Kdy tomu bude učiněn konec?

Jde-li v noci kolem Mińska Mazowieckého, ber revolver, radí „Rzeczpospolita“, ježto prý přepadnutí banditů mění tuto krajinu v mexické pohraničí. Advokát Ponikwicki líčí způsob, jakým jsou vlaky přepadávány, což opakuje se skoro každou noc.

„Kuryer“ přináší zprávu z Těšína, že pověsti o vstoupení poslance Dra Wolfa do některé opoziční strany nezakládají se na pravdě, že Wolf nevstoupí do žádné strany a v parlamentě našem zůstane „divokým“.

V sovětské Ukrajině pamatují na Ukrajince v polském státě a konají pro ně sbírky, aby netrčeli hladem. V Hospodářských sdruženích hlásán je bojkot polskému trhu a „Kuryer“ přiznává, že heslo „Nekupujeme v Polsku, leč v Československu“, stává se v Ukrajině populárním.

Čistění kožešin

zaručeně prvotřídně provádí první parní barvlárna a chemická čistárna

Antonín Šindelář,
ORLOVÁ,

Masarykova ul. Telefon 92.

Týdenní přehled.

Nová vláda byla konečně ustavena. Bylo mnoho kandidátů a proto nebylo možno všechny uspokojiti. Její listina zní:

Svehla, min. předseda — ze strany republ.,
Beněš, min. zahraničí — ze strany čsl. soc.,
Nosek, ministr vnitra — ze strany lidové,
Srdnko, min. školství — ze strany republ.,
Viškovský, ministr spravedlnosti — ze strany republ.,
Dvořáček, min. obchodu — ze strany nár. dem.,

Nejvhodnější dáčky k vánocům a novému roku

obdržíte jen u firmy

Jan Chamrad,

obchod hračkami,

Orlová-náměstí.

Bechyně, min. železni — ze strany soc. dem.,
Mlčoch, min. veř. prací — ze strany živnost.,
Hodža, min. zeměděl. — ze strany republ.,
Stříbrný, min. nár. obrany — ze strany čsl. soc.,
Winter, min. soc. péče — ze strany soc. dem.,
Tučný, min. zdravot. a těl. vých. — ze strany čsl. soc.,
Šrámek, min. pošt a telegr. — ze strany lidové,
Dolanský, min. zásobování — ze strany lidové.

Min. financí, o které žádná strana nestála, svěřeno Dr. K. Englišovi, jako úředníku, rovněž min. pro Slovensko Dr. J. Kállayovi. — Někteří členové vlády nejsou osoby zrovna nejpovolnější. Samo dlouhé vyjednávání se stranami svědčí o tom, že se jednalo nejvíce o uspokojení stranictví, kdežto zájem státu přicházel v úvahu až v druhé řadě. To není dobré znamení. Strany možná že porostou, ale stát na to doplatí. Blízká budoucnost to ukáže.

Na Slovensku bylo objeveno ve Zvoleňské župě u Harmance zlato.

Zase aféra. Rud. Novák, tajemník čsl. socialistů spáchal řadu podvodů v záložně „Kotva“ v Praze. Do aféry je nepřímo zapleteno i několik čelných politiků strany čsl. socialistů.

Proces s Mor.-slezskou bankou dosud trvá. Líčení není veřejnosti sledováno s velikým zájmem, ale je velice charakteristickým pro nynější poválečné poměry. Tak na př. všichni obžalovaní i sám vrch ředitel Kačírek, ačkoli bylo bance svěřeno několik set milionů cizích peněz, okázale prohlašuje, že je nevinen a že jemu vůbec nepatřila nějaká kontrola závodu, jehož byl ředitelem. Banka, ač její akciový kapitál již byl ztracen, vypsalá novou emisi akcií a přijímala vklady dále. Vrelní kontrolor „zapomněl“ hlásiti ztrátu přes 4 mil. Kč jenom proto, že se nemohl do kanceláře p. ředitele dostat, poněvadž tam byly návštěvy. Jsou to výmluvy přímo khrkovské a dokazují, jak povážlivě klesl smysl pro osobní zodpovědnost po válce. Banky hospodaří s národním majetkem, je tedy v zájmu veřejnosti, aby podobné zločiny byly exemplárně potrestány. Jinak by nastala otázka, zdali vůbec máme na taková vedoucí a zodpovědná místa dostátek vhodných osob.

„Prodaná nevěsta“ byla v Nár. divadle v Praze provozována tyto dny po devátistokrátě. Pěvec Adolf Krössing za svého působení zpíval roli Vaška 625krátě.

Nová vláda se nám dlouho rodí. Bylo přijato pravidlo, aby se strany v držení ministerstev střídaly, ale při tom některé strany žárlivě střeží nové obsazení bývalého „svého“ křesla. Tomu se ovšem prostí republikáni diví, protože to vypadá, jakoby se jednalo o rozdělení dědictví určitých politických stran, která nechce napsat závět.

Kašlete-li,

neváhejte ani okamžik a kupte od milionů lidí používané

**KAISROVY
3JEDLOVÉ
PRŠNÍ KARAMELY.**

Že jistě pomohou, dokazuje 7.500 not. ověř. vysvědčení. Sáček Kč 1.80 a Kč 3.—.

Pozor na ochrannou značku. K dostání:

Orlová: lék. Mg. Ph. R. Eisenberg,

Mg. Ph. St. Skorkovský, drog. J. Marek.

Fryštát: lék. Mg. Ph. A. Tichý, drog. K. Svoboda,

F. Turka.

Karvinná: lék. Mg. Ph. M. Donath, Josef Pačour.

Lazy: drog. G. Pěgrimek,

Dolní Suchá: drog. Mg. Ph. Emil Podhrazský.

Zemský rozpočet slezský na r. 1926. Rádná spotřeba 56,350.420 Kč, příjem 41,288.155 Kč; schodek Kč 14,722.265. Přírůžky ponechány v dosavadní výši: 104% k domov. dani činžovní, 205% k pozemkové, 155% k ostatním daním. Celkový zemský dluh činí okrouhle 100 mil. Kč, o 40 mil. více než r. 1919. Stát odíal r. 1924 přiděly zemím, ale nové příjmy nejsou. Zemská správní komise požádala vládu, aby se postarala o krytí schodku a umožňování dluhu.

Slavnosti sokolského sletu byly v neděli zahájeny koncertem ve Smetanově síni v Praze.

Vánoční strom byl letos postaven po příkladu Brna i v jiných městech republiky. Tak v Bratislavě, Plzni a j.

Ve Francii finanč. ministr Loucher chce novými zákony získati na daních zlepšení státních příjmů o 8 miliard.

Ve Spojených státech amerických se jedná o snížení daní o 325 mil. dolarů. Oba zákony, jak ve Francii i v Americe jsou důsledkem války.

V Itálii jsou silné mrazy. V Benátkách zamrzly laguny.

V Mnichově policie rozpustila krajskou konferenci komunistické mládeže a zatkla 33 osob, mezi nimi také děti školou povinné.

V Německu vláda Lutherova odstoupila. Říšský prezident vyjednává se stranami o účasti na nové vládě.

V Rusku konečně uznali bolševici, že nelze všecku práci stejně odměňovati. Stanovena nová platová stupnice, podle které se platí odborně školeným úředníkům hned po přijetí tolik, jako kvalifikovanému dělníku. Patrně ale této „kapitalistické“ vymoženosti budou účastni pouze rudoši. Hlavním městem Sibíře prohlášen Novo-Nikolajevsk a přejmenován na Novosibirsk.

Ve Varšavě zápasí polští technické marně se sbořením ruské katedrály. Ani použitím silných výbušných látek valně nepochodily až na to, že okolní budovy byly citelně poškozeny a téměř všechna okna otřesem vzduchu rozbita.

Ve Švýcarsku bylo provedeno všeobecné hlasování lidu, kterým se schvaluje zavedení sociálního pojištění.

V Sýrii dobývají Francouzové úspěchu. Druzové jsou na útěku.

V Maroku dle některých zpráv chystá se Abd el Krim ve španělském pásmu k obnově nepřátelství.

VI. St. Reymont, slavný polský spisovatel, který obdržel loni Nobelovu cenu, zemřel.

V Číně zuřil občanská válka dále. Generál Čansolin byl u Mukdenu poražen vojskem, které vede generál Gonsulin.

Rada Společnosti národů rozhodla spor řecko-bulharský tím způsobem, že konstatovala vinu na straně Řeka. Peněžitou náhradou však zástupci řečtí odmítají.

V Bavorsku vyšla zajímavá kniha, která obsahuje deník býv. krále Ludvíka II. Po celých 17 let vládl v Bavorsku, ač byl stížen nemocí podobné šílenství t. zv. paranoiou.

Ve Španělsku povolal diktátor Primo de Rivera do vlády, která dosud sestávala pouze z generálů a admirálů, několik civilních osob.

Irský parlament schválil dohodu s Angií. Tím bude aspoň na čas skončeno mnoho let se vlekloucí napětí mezi oběma kmeny.

Jediny český závod tohoto druhu na Těšinsku!

OBLEKY A RAGLÁNY

dle míry zhotovuje

G. ŠPAČEK, FRÝDEK,

Masarykovo náměstí.

Látky nejnovějších vzorů ve vešmém výběru stále na skladě.

Presvědčte se! Koupě nezávazná!

Drobné zprávy.

VÁNOČNÍ ČÍSLO vyjde ve středu dne 23. prosince t. r. V zábavné ilustrované příloze VÁNOČNÍ DĚTSKÝ KOUTEK. — NOVOROČNÍ ČÍSLO dostanou naši čtenáři 30. t. m. Příloha: Vlastivědní příloha. — Inzerce velmi výhodná! Pp. majitelé firm, nezapomeňte si objednat včas inseráty! Vá-

Elektr. svíčky na stromek,

kamna, žehličky,
lustry a radio pří-
stroje jsou nejvhod-
nější dárky k váno-
cům od

„Elektroferry“
spol. s r. o.,
ORLOVÁ,

(Júm lékárnka Ph. Ei-
senbergra).

noční nákup bude se řídit Vaší reklamou a hlavně
insercí v našem listě! Pro novoroční číslo přijímá-
me gratulace k Novému roku za levnou cenu.

Proč mnoho voličů o posledních volbách nevo-
lilo? Protože se nešli podívat do voličských se-
znamů, které musí být v každé obci vyloženy
dvakrát do roka. Stalo se v mnohých obcích, že
různí voliči zapsáni nebyli a teprve při volbách se
domáhali voličského práva. Ale to bylo již pozdě!
Tak jsme mnoho hlasů ztratili v těch obcích, kte-
ré jsou v rukou Poláků. Tam sestavovali voličské
seznamy Poláci. Jak je sestavili, o tom by mohli
mluviti naši lidé, zvláště v obcích okresu česko-
těšínského a jablunkovského. Proto je povinností
všech občanů, aby se v době, kdy jsou voličské se-
znamy vystaveny (je to vždy od 15.—22. prosince
a od 15.—22. června), přesvědčili, jsou-li oni a je-
jich známí v nich zapsáni a jsou-li tam zapsáni
správně. Nejsou-li, pak nutno podat vždy na
zvláštním listě sepsané námítky. Námítky se po-
dávají obecnímu úřadu. Kde jsou čeští voliči likna-
ví, nechť to za ně učiní politické organizace českých
stran. Kde jich není, ať to udělají odbory Slezské
Matice Osvěty Lidové! V příštích volbách ani je-
diný český hlas nesmí přijíti na zmar!

Vzor reklamace vepsání do voličských seznamů.
Od 15.—22. prosince t. r. budou vyloženy volič-
ské seznamy. Nahlédněte do nich a nejste-li v nich
zapsáni, nebo jste zapsáni chybně, podejte reklama-
ci dle tohoto vzoru:

Námítky proti stálým seznamům voličským (podle
§ 10. zákona ze dne 16. prosince 1919.)

Reklamační komisi

ve Fryštátě.

Podepsaný žádá, aby Antonín Kříž, horník, na-
rozený dne 24. dubna 1904, bydlící v Orlové, Ma-
sarykova tř. č. 124, zapsán byl do voličských se-
znamů, neboť je mu více než 21 let a bydlí déle
než 3 měsíce v místě. Na důkaz přikládám přihla-
šovací list, o jehož vrácení žádám.

V Orlové, dne 16. prosince 1925.

Antonín Kříž, horník,

Orlová, Masarykova tř. č. 124.

Tato reklamace podá se u obecního úřadu. Každý
volič musí být reklamován na zvláštním listu!

Žádá-li některý volič o vymazání někomu z vo-
ličského seznamu, pak napíše podobnou reklamaci,
s tím rozdílem, aby volič neprávem do voličských
seznamů zapsaný byl vymazán. Nutno ovšem v reklama-
ci udati, v kterém voleb. obvodu, pod kterým
řad. číslem je onen občan bez voličského prá-
va zapsán.

Ze župy divadelních ochotníků. V neděli dne 13. pro-
since 1925 o půl 2. hod. odpo. koná Župa divadelních
ochotníků svou řádnou valnou schůzi v Českém domě ve
Vítkovcích, na níž bude pojednáno mimo jiné o důležitých
oslavách Josefa Tajetána Tyla v r. 1926 a o jiných
otázkách ochotnického života. Zveme všechny ochot-
nické jednoty a příznivce k hojně účasti. Za výbor prof.
Vodíčka, předseda, Horák, jednatel.

Národní divadlo moravsko-slezské v Mor. Ostravě.
V pátek 11. „Poslední valčík“. V sobotu odpoledne

I. dámský kadeřnický salon na Fryštátsku
Marie Binarová, Fryštát,
naproti hotelu „Holländer“.

Provádí veškeré práce do oboru spadající, jako: mo-
derní účesy, mytí vlasů, pěstění krásy, barv. vlasů atd.

„Coppelia“ a „Maréja“, večer „Evangelista“. V neděli
odpoledne „Poslední valčík“, večer „Poslední valčík“.
V Lidovém domě „Dolfa“. V pondělí „Maréja“ a „Coppelia“.
V úterý „Hubička“. Ve středu „Můj zlatý brouček“.
Ve čtvrtek „Poslední valčík“.

Slezským akademikům! Tři stipendia po 1000 Kč zadá
na rok 1926 Národní jednota slezská v Praze poslucha-
cům některé z českých vysokých škol v Praze. Žadatelé
o toto stipendium musí prokázat: 1. že jsou rodilí Sle-
zané; 2. že jsou osvobozeni od celého koleijného; 3. že
jsou ochotni vypomáhati při spolkové činnosti Jednoty.
Žádosti budtež podány do 16. prosince 1925 Národní jed-
notě slezské v Praze K. Spálená ulice č. 28.

Vinárna
Lahůdky - Vina - Likéry
J. BRDIČKA - ORLOVÁ
Zboží koloniální
Ochutnavařna

Z kraje.

Z Orlové. Tělocv. jedn. „Sokol“ Orlová i.
pořádá v sobotu dne 12. prosince v 8 hod. večer v So-
kolovně koncert hudby br. Benoše ze Suché. Po kon-
certu volná zábava.

Přesvědčte se, že za opravdu levné peníze ob-
držíte vhodný dárek u fy. Josef Kruliš v Orlové.

Ve schůzi obec. zastupitelstva, konané 7.
prosince 1925, bylo usneseno zadati stavbu školy „na
Kopaninách“ p. stavitel M. Kabátkovi s podmínkou, aby
zaměstnal místní živnostníky a dělníky. — Dodávka ka-
belu s montovacím materiálem pro primární vedení „na
Kopaninách“ zadána firmě „Kablo“ za 37.000 Kč. — Obec
upsala 10 akcií Národní banky československé. — Nápo-
jová dávka byla na rok 1926 pronajata za 40.000 Kč. —
Hasičskému sboru zaručí obec půjčku 150.000 Kč na
stavbu zbrojírny.

Z Doubravy. Operetku „Filmový nápadník“
sehraje místní „Sokol“ v sobotu 19. prosince a v neděli
20. prosince vždy o půl 8. hod. večer v Nár. domě. U
našeho občanstva je ještě v dobré paměti před časem
provedená opereta „Děvče z předměstí“. Hra nyníjší
předčí svým veselým dějem v mnohém hru dřívější a je
oprávněná naděje, že se naši ochotníci pečlivě příprave-
ným provedením zase plně zavděčí. Hudbu řídí opět o-
svědčený br. K. Košťál. Předprodej vstupenek na oboje
představení v Nár. domě, záznamy t. r. br. Poloučka.

Obecní zastupitelstvo uložilo v poslední své
schůzi starostovi, aby podal v příští schůzi zprávu o
vyřešení luhové aféry. Nemůže se proto obecní zastupi-
telstvo sejíti?

Z Karvinné. Schůze městské rady (užší správní ko-
mise) dne 23. listopadu. Po přečtení zápisu minulá schů-
ze podává předseda A. Krůta zprávu o interwencích a
akcích obecních; doplatek za občanské školy bude mi-
nisterstvem poukázán, 10proc. příděl daně z obratu po-
volen, postátnění policie, které bylo ministerstvem již
dříve přislíbeno, bude se dít postupně. — Schváleno ně-
kolik stavebních účtů, vzata na vědomí zpráva Spořitel-
ny, na oslavu 28. října povolen obnos 3000 Kč. Usnese-
no, aby stavba chudobince v příštím roce byla prove-
dena uzavřením krátkodobé půjčky. Přednesena stíž-
nost, že obec zaplatila již mnoho tisíc na všeobecných
výlohách za polské příslušníky, na příspěvy o náhradu
polský konsulat zásadně neodpovídá. Z věci sekce o-
sobní zamítnuta žádost zřizenců o přídavek na neman-
želské děti, protože otcové dětí nejsou zapsáni jako ta-
koví v matrice; schváleno, aby zahájeno bylo řízení o
zveřejnění cesty při jámě Barbora; udělena definitivní
jednomu zřizenci, příznán přídavek starobní všem úřed-
níkům u příležitosti řešení jednoho konkrétního případu;
udělena řada domovských práv a přislíbení téhož a kon-
statováno při té příležitosti, že doposud uděleno bylo
od roku 1921 domovské právo asi 5000 polským přísluš-
níkům. — Z věcí zdravotních: schválena volba delegáta
do kuratoria zábrzežské nemocnice, ustanoven zástupce
zvěrolékaře, konstatován nedostatečný výkon zdravotní
služby v obci, vzato v té příčině na vědomí ustanovení
par. 8. a 26. zákona čís. 236-1922 a zákon neodpovídá-
jící znění instrukce služební pro lékaře obecní par. 1.
poslední věta, co se týče podřízenosti těchto lékařů, po-
kud jsou obcí placeni. — Stráž bezpečnosti příznána
50proc. premie, pokud si ušetří jednotlivé části stejno-
kroje nad stanovenou dobu. Neuznána potřeba české
tiskárny, poněvadž stávající vyhovuje, rovněž ne po-
třeba druhého tržiště.

V závodním hotelu v Karvinné bude od 12.
do 20. prosince t. r. uspořádána umělecká výsta-
va (umělecký vánoční trh), která se zahájí dne 12. pro-
since t. r. o půl 4. hod. odpo. ve výstavních místno-
stech. Vystavují čeští malíři: Černý, Klevár, Kubíček,
Parma, Procházka a j.; němečtí členové „Olsabundu“ z

Čes. Těšina: Drobek, Langer, Münzberg, Potiorek a Zdra-
sila z Opavy; polští: Firla, Konarzewski a Walach. Dále
se výstavy zúčastní čeští sochaři Fabiánek a Mádle, go-
belinová škola z Val. Mezříčí, svými výšivkami „Dě-
va“ z Bratislavy a p. Bobková z Mor. Ostravy. Mimo
uvedených vystavují ještě Slatner z Mor. Ostravy, Po-
láci z Chybi a j. Podle množství obeslaných předmětů
dá se souditi, že bude tato výstava velmi zajímavou, již
tím, že se jí zúčastní umělci všech tří národností, tento
kraj obývající, a jest též na obecenství, aby svoji
hojnou účastí tento podnik podporovalo.

Z Třince. Zprávy o stavu sněhu z hor, spe-
ciálně z Polomů, budou vyvěšovány ve výkladě firmy
Moravec, Třinec (tel. 18) a budou vedeny pravidelně,
takže možno je přijímati jako zaručené. Z několika chat
zajistil si majitel závodu pravidelné telefonní zprávy
(pokud bude telefon fungovati) i třikrát v týdnu. Ochot-
tu nadepsané firmy nutno přijímati s povděkem, jelikož
dosavadní zpravodajství z hor pro Třinec bylo nespo-
lehlivé a hlavně nepravidelné.

Z Horní Suché. Dramatický odbor Sl. Matice Osvěty
Lidové v Horní Suché sehraje na oslavu pětiletého trvá-
ní odboru v neděli 13. prosince v 7 hodin večer v Dělní-
ckém domě v Horní Suché divadelní představení „Go-
rali“ od Fr. Sokola-Třiny. Před divadlem přednáška. —
Doufáme, že v tento významný den nás podpoří i širší
okolí, o což prosí výbor.

Z Petřvaldu. Dozvuky tanečních hodin pořádá mládež
„Mladé generace“ v sobotu dne 12. prosince t. r. o 7. ho-
dině večer v sále p. J. Bernátka, k němuž své příznivce
z místa i okolí upřímně zve. Vstupné obvyklé. Salonní
franc. orchestr.

Místní odbor M. O. L. pořádá v neděli 20. pro-
since t. r. ve Smilovických nadšku dětí tamní české stát.
menšinové školy. Tentýž odbor sehraje za spolúčasti
čsl. strany soc. v dotyčné vesničce v hostinci p. Chlebka
divadelní kus „Batoch“ neb hru „Falešná kočička“. Před
divadlem proslov uč. J. Karkošky „O vývoji českého
divadla“.

KAREL LASSEK,

čalouník v Českém Těšíně, Štefanikova tř. 34a
a filiálka Třinec číslo 161

zhotovuje: matrace pérové a třídilné, otomany, po-
hovky a klubovní soustavy všeho druhů, takéž jich
opravy provádí přesně a levně.

Na korespondenční lístek dostavím se osobně.

Sokolská hlídka.

Schůze výboru ČOS. koná se tuto sobotu a neděli
v Praze v Tyršově domě. O rozsáhlém a důležitém po-
řádu nezapomene seznámiti naše čtenáře v příštím
čísle.

Náčelníci jednot a vedoucí dorostu župy Těšínské se-
jdou se v neděli 13. prosince ku kontrolnímu nácviku sle-
tových prostných v Bohumíně I. o 9. hod. na prostná
mužů, o půl 11. hod. na prostná dorostu. Za náčelnictvo
ČOS. přítomen bude br. Benda.

Čtíte

Amundsen, Létadlem k severní točně.

Krásně ilustrováno, sešit Kč 5.—.

Neliba Josef, Orlová,

Obecní dům.

Turistika a sport.

Lyžařství. Odbor KČST. Orlová pořádá o Vánocích
lyžařský kurs, kterého se mohou zúčastniti začátečníci
i dospělí. Ubytování účastníků bude ve spolkové útulně
na Štošku, jelikož dá se očekávat, že, budou-li sněhové
poměry jen poněkud příznivé, bude útulna na Polomu
stále plně obsazena. Příhlášky je nutno zavčas zaslati
na adresu p. inž. Jos. Nováka v Doubravě. Poněvadž
počet účastníků je vázán počtem lůžek, opožděným při-
hláškám nebude moci býti vyhověno. Doporučuje se,
aby kursu zúčastnili se zejména začátečníci, jelikož ve-
dení zkušeným učitelem, nabudou lehce různých znalos-
tí, kterých by jinak museli dlouhou praksí těžce na-
bývat.

Nedělní výsledky sportovní: Praha: S. K. Sla-
via — S. K. Viktoria Žižkov 2:2. Hrání v rámci ligového
mistrovství na zasněženém hřišti. Zápas byl 3 minuty
před koncem přerušen soudcem proto, že Viktorie prote-
stovala proti diktovanému 10 m kopu. Jak u Slavie, tak
u Viktorie byli nejlepšími muži brankaři. U Slavie byl
nejslabším mužem znovu zařazený Čapek, kterého však
ve špatné hře hleděl dostihnouti v Ostravě známý Pod-
razil. Návštěva přes 6000 diváků. A. C. Sparta — S. K.
Meteor VIII. 7:1 (4:0). I zde byl nejlepším mužem bran-
kař Hochman, který přímo exceloval. Avšak i ostatní
Spartané hráli velmi dobře a lehce zdolali silný Me-
teor, jenž měl své nejlepší ve forwardu. Scorovali za
Spartu Dvořáček a Poláček po 2, Horejs, Červený a
Hojer po 1. Střelcem Meteoru byl Mára. Union Žižkov —
Sparta Košice 3:2. A. F. K. Vršovice — S. K. Čechie VIII.
4:1. Ve Vídni bojoval minulou sobotu Slovan Vídeň o
druhé místo v rakouském mistrovství I. třídy, kteréhož
si dobyl, poraziv W. A. C. Vídeň 2:0. Kanadský hokey;

Stavba Praha — Union Žižkov 14:1 a Union Žižkov — Česká sportovní společnost 7:1.

A. C. Sparta Praha ve Španělsku. A. C. Sparta odjela v úterý do Španělska, kde se utká jako reprezentanční mužstvo Prahy v Barceloně proti vybranému mužstvu téhož města. Prahu reprezentují hráči Sparty, sesílení dvěma členy Viktorie Žižkov: Hochman, Hojer-Perner, Kolenatý-Káča-Červený, Horejs-Novák-Schafer-Dvořáček-Jelínek. Další zápasy hraje Sparta v Lisabonu a sice 19. a 20. prosince s mistrovským klubem Portugalska „Sporting Club“ Lisabon. Na vánoční svátky jsou Sparta hosty Athletic Clubu v Bilbao a počátkem ledna zase v Barceloně: kde hrají s F. C. Barcelonou 1. a 6. ledna. Na zpáteční cestě sehraje Sparta zápas v Paříži dne 10. ledna, načež dva zápasy v Curychu ve dnech 16. a 17. ledna budou koncem onoho turné. Zájezdu toho zúčastní se 17 hráčů: Hochman, Hojer, Steiner, Perner, Kolenatý, Káča, Červený, Carvan, Hojný, Horejs, Poláček, Novák, Schaffer, Dvořáček, Hrubý, Jelínek a Staněk.

S. K. Fryštát ve Fryštátě koná v neděli 13. prosince mimořádnou valnou hromadu u p. Barona. Začátek o 2. hod. odpo. Program: Čtení protokolu z poslední valné hromady. 2. Čtení schválených stanov. 3. Zprávy funkcionářů. 4. Volby nového výboru. 5. Volné návrhy. Nejde-li se v ustanovenou hodinu dostatečný počet členů, koná se valná hromada o hodinu později za každého počtu členstva. Veškerí příznivci sportu ve Fryštátě se tímto na valnou hromadu srdečně zvou.

MALÝM I VELKÝM DÁRKY

pro radost

obdržíte levně v knihkupectví

A. Knyblové v Orlové (u měšť. školy).

Nejlepší stravu, pobavení a občerstvení poskytuje Vám

Štěpán Kubásek, restauratér

Levné ceny. // V Karvinné. Vzorová obsluha.

Velký výběr látek pánských a dámských, zim. trikotového prádla, svetřů, rukaviček, kravat a límeců a veškerého textilního zboží, koupíte levně a nejlépe u firmy **Školníca a Hubík, obchod mod. a střížním zbožím, Masarykovo nám. 6.**

K Vánocům a Novému roku

nejlépe nakoupíte **dárky** u fy

Czaczinski, Friedl a spol.,

obchod železářský,

Český Těšín, Schillerova ulice.

Žlab František, cukrář, Český Těšín, Bezručova ulice 32, doporučuje se pp. restauratérům a kavárníkům k levnému nákupu cukrovinek.

Výroba cukrovinek

ve velkém i malém

Ladislav Bialek, Orlová,

číslo 476.

Denně čerstvé pečivo a dorty. Objednávky dle přání se rychle a levně vyřizují.

Haló!!

Nejlevnější nákup jen u fy.

Ant. Konečný vdova,

obchod sklem a porculánem v Č. Těšíně.

Vhodné vánoční dárky!!

Houšle, kytary, mandoliny a veškeré hudební nástroje vždy na skladě.

Klavíry - Pianina - Harmonia

koupíte nejlépe u odborné firmy

Josef KUNC, Orlová.

Velký výběr hudebních hraček!

Malý oznamovatel.

Levně solidní domky s 1 jítrem pole při Alpince má k zadání **A. Věhonek, stavitel v Peřvaldě.**

Přijmou se 2 zástupci pro sezonní novinku, možnost velkého výděleku. Přijďte osobně do kanceláře „Rapid“, Orlová 777.

Zboží gumové, hygienické, jakož i mýdla toaletní, krémy atd. nejlépe nakoupíte u fy. Adolf Smejkal, Mor. Ostrava, Nádražní tř. 53.

Domácí výdělek pro každého bez zvláštní znalosti po svém zaměstnání. Pište ještě dnes lístek. Brož, Kardáš. Řečice, Čechy.

Nabídnutí k sňatku! Úředník, obchodní akademik, 31letý nekuřák a abstinent, netančící, milovník přírody, skromný a řádný hledá vážnou známou slečnu brunetku. Musí býti střední postavy, upřímného srdce, veselá, ale bezvadně minulostí, třeba vesnicko vychovaná, spořivá, dobrá hospodynka, znalá šití a majetná. Případně přiznání se do dobře zavedeného obchodu, živnosti, rolnického statku nebo mlýna. Řádná mladá vdova se nevyklučuje. Diskretnost zaručena. Laskavé nabídky pod znač. „Zimní pohádka“ do adm. t. 1.

Erich Kolban,

stavební, umělecké a strojní zámečnictví, konstrukční dílna, autogenní sváření a řezačí zařízení.

Český Těšín.

Vánoční odprodej

hotové konfekce, různých pánských a dámských látek, hedvábí, koberců, linolea, záclon, prádla, šálů a šátků a jiného zboží textilního za velmi snížené ceny u fy.

RUDOLF ŽÁR, FRÝDEK,

Masarykovo nám. 9.

Dárky skleněné a porculánové,

skleněné vázy, vinné a pivní příbory, kávový soubor, jídelní servery a veškeré skleněné i porculánové zboží nakoupíte velmi levně u firmy

Václ. Machek v Orlové,

sklenář a odborný obchod porculánovým zbožím.

Karel Růžička, Místek,

obchod střížným, textilním a trikotovým zbožím

Sklad šátků všech druhů, žinilových, bavlněných i vlněných šálů, jakož i dámských látek ve velkém výběru. Taktéž i dámské a pánské prádlo, jakož i přípravy pro krejčí a švadleny. **Ceny bez konkurence.**

Zimní kabáty, obleky pánské, obleky chlap. a obleky dětské,

jakož i vlněné látky na kabáty a obleky, cajky, podšívky. Košile, límce a jiné prádlo obdržíte ve velkém výběru a levně u fy. **Vilém Sládeček, Místek-Podloubí č. 3. a 6.**

Oděvní dům

nejlepší pánské obleky, dámské pláště, chlapecké obleky, gumáky, kožichy, kožené kabáty (gunioky) za ceny nejnižší u firmy

Sam. Šcharf, Čes. Těšín, Saská kupa 13.

Mikulášské a vánoční dárky

koupíte nejlépe u obchodní domě

Karel Lischka ve Frýdku,

Hluboká ulice č. 24-26.

Polřebujete-li oblek aneb zimník,

obratte se s důvěrou na krejčí závod

FILIP ŠIMEK v MÍSTKU,

Wilsonova třída proti politické správě. Velký výběr modních látek na skladě.

Občanská záložna v Novém Bohumíně

přesídlila do nových místností

v budově okresní nemocenské pokladny

na náměstí, kde se úřaduje denně. Ředitelství.

Odborný obchod kávou, čajem a kakaem

ČERVENKA & SPOL.,

Čes. Těšín (proti nádraží)

rozšířil svoji detailní prodejnu a doporučuje se přízni p. t. obecně.

POZOR! VÁNOČNÍ DÁRKY!

Bratři Amsterdamové,

Český Těšín - Saská kupa 17.

Levný odprodej kožených ručních kabelek, kabelek na navštívenky a peníze. Různé kapesníky. Překvapující láce.

Nejlepší zboží.

Nábytek, šicí stroje, matrace, otomany nakoupíte nejlépe u firmy

HUGO ROTT, TŘINEC.

24 levných dnů
od 30. listopadu do 24. prosince 1925

Chtěje umožnit každému lacný nákup před sv. Mikulášem a vánočními svátky, rozhodl jsem se máje bohatě zásobené sklady ve 20 výkladních skříních snížit značně ceny.

10% slevy na veškerém zboží,
o čemž se může každý přesvědčit bez nucené koupě.
Žádná reklama!

Jen u firmy
Kde? viktor Liva,
obchodní dům ve Frýdku, Wilson. tř. 485.
Výhodná koupě pro spolky a školy na
vánoční nadílku chudým dětem.

Knižní trh.

J. Hruša: **Modré s nebe.** Právě vyšla tato kniha prós, v nichž autor, jeden z významných členů mladé literární generace, způsobem plným vřelé bolesti a jímavého soucitu nejen zpovídá se ze své lásky k člověku poníženému a trpícímu, ke kráse Života a Vesmíru, ale zároveň formou i srdcem sladkých primitivů kři život malého chlapce v rámci lesů, přírody a pod syrovým nebem Českomoravské vysočiny. Kniha moderního lyrismu a čisté básnické síly. Vyšla ve vkusné úpravě a s obálkou prof. Šillara v nakladatelství A. Krále v Praze-Smíchově, Jungmannova 14/1. Cena 10 Kč. U všech knihkupců. Vřele doporučujeme!

Knižku, kterou naleznete všude jen roztrhanou od samého čtení, vydalo po třinácté znova nakladatelství Topičovo. Tímto fenoménem naší literatury není žádná jiná, než Ignáta Herrmanna: „**Otec Kondelík a ženich Vejvara**“. Co ještě nutno o ní říci? Není arcibiskupa, ministra, poslance, literáta, ale ani pračleny, paní doktorové a vůbec nikoho, kdo by ji neznal, a mezi těmi málo, kdo jí dosud nečetli, není nikoho, kdo by ji čísti nechtěl a nestalo se dosud, že by u ní někdo usnul. A protože ve všech veřejných knihovnách vám řeknou, že na vás dojde řada teprve až za půl roku, neboť jde z ruky do ruky, věčně, dokud jsou čtyři listy pohromadě, vydává ji k Vánocům nakladatelství Topičovo v Praze I., Národní tř. 11 znova — již po 13. a můžete ji opět koupiti u všech knihkupců za 35 Kč, kterážto cena jí činí znovu dárkem pod stromeček.

Knihy v ceně 20.000 Kč úplně zdarma předplatitelům reprezentačního obrázkového týdeníku „**Ilustrátor světa**“ slovem i obrazem pro zábavu a poučení“. Zájem každého, kdo touží po míru a pořádku v našem státě, jest, aby vyžádal si první číslo této reprezentační revue, které vychází v těchto dnech a zasílá se vzhledem k cennému obsahu za režijní náhradu 2 Kč ve známkách. Adresujte: „**Ilustrátor světa**“ v Habrech, Čechy.

Elektrické instalace

provádí odborně firma elektrotechnický a mechanický závod **Jar. Petržilka, Orlová.**

Telefon číslo 11.

Lustry a žárovky na skladě za levné ceny. Elektromateriál. Firma nachází se jen nad Dělnic. domem.

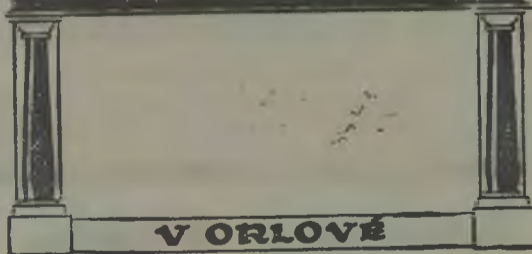

Kůže **KOŽEŠINY** Kozichy
Pláště Kož. límce

LEVNĚ A DOBRĚ KOUPITE

KARL MEZERA • ORLOVÁ •

**CENTRÁLNÍ DROGERIE
JOSEF MAREK**

V ORLOVĚ

doporučuje:
vhodné dárky vánoční.
kolečka cukrovinek na stromek již po Kč 6-50.

Matrace, otomany a keňské postroje
zhotoví Vám dobře a levně jen odborná firma
JOSEF BALOUN, ORLOVÁ,
Musova ul. sedlář a čalouník. Musova ul.
Opravy vyřizuje rychle a levně.

Pokud zásoba stačí!
11 zaručeně pravé **12 Kč.**
malinové šťávy za

K dostání:
Adolf Herrmann,
ORLOVÁ, Kopaniny.

ZUBNÍ TECHNIK
Václav Štětka v Orlové
(dům spořitelny)
Provádí veškeré zubotechnické práce
jak ve zlatě tak v kaučuku.

Nejlevnější nákup rakví jediné u fy.
Marie Janečková, Orlová,
obchod rakvemi,
veškerým smutečním zbožím a umělými květinami.
Rakve většího druhu dodám bezplatně až na místo.

DÁMSKÁ KREJČOVÁ
B. MERTO VÁ,
ORLOVÁ,
v domě lékárny p. Eisenberga

OZDOBNÉ KOŠE

jemné likéry, víno, cukrovinky, rum, čaj,
pražské šunky, uzeniny a různé lahůdky
nejlépe nakoupíte u firmy

GUSTAV GOLDMANN,
Orlová, náměstí.

Nejvhodnější dárky
k Vánocům a k Novému roku
obdržíte nejlevněji jediné u fy.
Josef Krejčířík, Mor. Ostrava,
Lidový dům.

Klobouky dámské a pánské
nejlépe koupíte přímo u výrobce!
Ant. Bajer, kloboučník,
Nový Bohumín, ulice 28. října.

Moderní kadeřnická síň
pro pány a dámy, barvení vlasů henou, masáže obličeje,
manicúra, pedicúra, parfumerie všeho druhu, moderní
hřebínky do krátkých účesů, specialista ve stříhání krátkých
účesů dle poslední mody.
Pro pány a dámy oddělené místnosti.
Ad. Brenner,
Orlová, Ulice Svat. Čecha.

**Nejlepší a nejmodernější
hračky**
všeho druhu obdržíte jen v obchodě hračkami
Hermíny Löhlové, Mor. Ostrava,
Třída 28. října čís. 16.

Pozor! Zájezdni hostinec „Harenda“
čepuje piva a vína všech druhů. Veškeré
likéry. Teplá kuchyně. Dobré posezení.
Uctivě žádá o hojnou přízeň
ALFRED PERL, hostinský, ORLOVÁ, náměstí.

**Nejlepší a nejjemnější
chléb**
obdržíte jenom u fy.
Josef Till, M. Ostrava-Přívoz.

Na skladě u firmy
Frant. Vaňatka, Orlová.
Telefon 64 a 141.

Látky na pláště

Povšimněte si níže uvedených cen,
jedná se převážně o zboží
prvotřídních jakostí!

	Cena za metr
Vaflový velour	Kč 85.—
Hladký velour všech barev	55.—
Těžké otomany modních barev	95.—
Zibelinové látky nejnovější na pláště	115.—
Otoman-veloury	105.—
Anglické látky	45.—
Originální anglické látky	75.—

Textilia

M. Ostrava - Č. Těšín - Bohumín

WLANCOC
TOW. LUDOWY
W CIECHANOWIE
1685

0302340

27. 11. 1925

114. 1111

Vlastivědná příloha „Obrany Slezska“⁶⁶

Věstník Slezské musejní společnosti v Orlové a Slezského národopisného sdružení pro Těšínsko „Sedlišťané“ ve Frýdku.

Ročník 1925.

V Orlové o Novém roce 1925.

Číslo 1.

Několik slov úvodem.

Tímto ročníkem počínáme budeme vydávati prozatím čtyřikrát do roka „Vlastivědnou přílohu“ s obrázky starých těšínských zvláštností. Chceme v ní otiskovati práce našich drobných venkovských sběratelů a milovníků starých slezských památek, jakož i uveřejňovati články a zprávy pracovníků, sdružených kolem Slezské musejní společnosti v Orlové a Národopisného sdružení „Sedlišťanů“ ve Frýdku. Zemské museum opavské neposkytuje téměř vůbec pohledu do minulosti Těšínska. Až na oddělení numismatické najdeme tu velmi málo z Těšínska, kterému více pozornosti věnovalo museum Scherschmi-

nutno zachytiti, dokud je ještě čas, dříve, než zmizí vše nadobro. Jsouce si vědomi, že by se úlohy, které se podjímáme my, měli chopiti odborníci kvalifikovaní, historikové, leč není jich, a jsou-li vyhýbají se této úloze. A nelze déle čekati. Takových Prasků, kteří s tak dojemnou láskou k slezské zemi s mravenčí pílí sbírali drobet za drobtom, se asi hned tak již brzy nedočkáme. A přijde-li někdy takový, bude nám jen vítán a tento diletantský pokus vyplní svůj úkol, když připraví cestu těm, kteří z nasbíraných drobtů, potřebné si již vyberou a použijí k sepsání většího, vědecky založeného tě-

kovo v Těšíně, dnes, bohužel, poském. K Ostravě rovněž není u nás dosud důvěry a nebylo by ani dobře hned zpočátku vše centralisovat v Ostravě, kde není dosud řádně probádáno samo okolí Ostravy a jeho památky Ostravska řádně sneseny a uloženy.

Opava má svůj „Věstník Matice Opavské“, který již má svou tradici a dobrou tradici. Leč i tomu je Těšínsko celkem neznámou pevninou. Časopis Zemského musea je psán v duchu německém, obsah jeho odpovídá uspořádání sbírek u Zemského musea opavského, jemuž Porýní, Vestfálsko, Hanoversko a jiné provincie Německa jsou daleko bližší než slovanské kraje Slezska, nanejmé Těšínska.

Na Těšínsku uchovávalo se dosud dosti památek, pamětníků, jež k poznání minulosti a kultury obyvatelstva

ššínského díla vlastivědného. Nelze čekati také z toho důvodu, ježto se blíží rok 1928, kdy se koná v Praze Národopisná výstava a tu by bylo hanbou, kdyby Těšínsko na ni zastoupeno nebylo, pomyslíme-li, že za okolností daleko nepříznivějších, t. j. v r. 1895 Těšínsko se na pražské výstavě důstojně reprezentovalo láskou chalupou i četnými cennými památkami.

Nečímme si tedy na počátku vydávání těchto vlastivědných příloh velkých nároků. Naše příloha bude jen skromným, nenáročným příspěvkem k budoucí těšínské vlastivědě, bude pílňě snášeti vlastivědné droby za účelem lepšího poznání naší malé a přece nám tak drahé země těšínské, chce odstranovati z dějin našeho kraje nános posledních desetiletí, jímž pravý obraz kultury země té a jejího lidu měl býti zastřen a zkraslen, mimo to

hodlá také poskytnouti našim školám potřebný materiál pro vyučování vlastivědy a domovědy a konečně dáti pobídku všem těm, kteří o této sběratelskou práci jeví zájem a kteří se také již studiem lidové kultury zabý-

vají, aby v další záslužné činnosti na tomto poli pokračovali. Proto těšíme se zvláště na spolupráci našeho učitelstva, s jehož pomocí doufáme, že se nám podaří pravý obraz našeho Těšínska zachytiti.

Redakce „Obrany Slezska“.

Těšínsko lénem koruny české.

Ve svých článcích a zprávách této přílohy budeme se často odvolávat na dějiny Těšínska, na jednotlivá knížata a tu pokládáme za důležité hned na počátku podat pro orientaci stručný přehled dějin Těšínska a připojit seznam knížat těšínských, jež rovněž níže otiskujeme. V každé příloze věnujeme na základě věrohodných historických pramenů, krátký článku, vztahující se k dějinám Těšínska od nejstarších dob. Dnes podáváme jen některá data, svědčící o našem dávnověkém právu na Těšínsko.

Původní Slezsko bylo země veliká, složená z 19 knížectví, z nichž nám nyní zbylo Opavsko (jež však bylo dříve částí Moravy), Krnovsko, část Nisska, nyní západní polovina Těšínska a Hlučínsko. Těšín založil královský rod Piastovců, který sice pocházel z Polska, ale brzo podlehl, nejprve kulturně a hospodářsky, později i politicky vlivu českému. Z toho se dá souditi, že Slezané cítili se vždy kulturně i hospodářsky spíše spoutáni se západem, t. j. s říší českou, než s východem, t. j. s Polskem. Původně vládli Piastovci nad Těšínskem neobmezeně. Již kníže Mečislav (Mešek 1290—1316) podporoval moc českých králů v Polsku, kam český král Václav II. byl volán šlechtou a měšťanstvem proti šířící se moci Vladislava Lokítka. Mešek r. 1291 zavázal se králi Václavovi II. pomáhati proti kterémukoliv knížeti, kdykoli a kolikráte bude o to požádán. Přátelství ke královskému rodu českému bylo ještě více posíleno sňatkem krásné dcery Meškovy Violy se synem a nástupcem Václava II., Václavem III. Po smrti Václava III. (1306) provdala se Viola za čes. pána Petra z Rožmberka.

Syn a nástupce Meška Kazimír I. (1316—1358) odevzdal se brzo po svém nástoupení v ochranu českého krále Jana Lucemburského a přijal Těšínsko od něho jako léno koruny české na věčné časy (1327). Král český za sebe i své nástupce slíbil opět vždy zemi chrániti a hájiti proti každému nepříteli. Od r. 1327 zůstalo tedy knížectví těšínské jako léno koruny české v rodě Piastovců a do smrti Alžběty Lukrecie (1653). Smrtí její utíchl rušný často život na zámku těšínském a Těšínsko dostalo se jako uprázdněné léno koruny české na Habsburky, kteří byli zároveň dědičnými králi českými a od té doby sdílí Těšínsko osud ostatních zemí rakouských.

Korunní léno těšínské bylo složeno z panství těšínského, skočovského, struměnského a vendryňského.

Je jistě významné, že uchvatitel Slezska, pruský král Bedřich II. uznal za nutné k právnímu postoupení Slezska, aby přivoliili čeští stavové a proto byl svolán obecný sněm království českého, který k odstoupení korunní země slezské přivoliil.

Členové koruny habsburské, resp. habsbursko-lotrinské drželi pak knížectví těšínské jako manové čeští. Naposled toto léno koruny české vydělal císař František Josef I. jako král český a vévoda slezský lénem listinou ze dne 10. července 1858 arcivévodu Albrechtovi, který prostřednictvím generálmajora Mořice Brázdy složil dne 7. ledna 1858 přísahu manskou. Z přísahy této vyjímáme: „Přisahám Pánu Bohu, Nejjasnějšímu knížeti a Pánu, panu . . . římskému atd. králi, Pánu mému milostivému, jako králi českému, jeho milosti dědicům a vši koruně České věrnost manskou se všemi dědinami a zbožím . . . a přířkám touž věrnost a poddanost manskou držeti a zachovati, jako dobrému a věrnému manu přísluší“ atd.

Jelikož základem ze dne 17. prosince 1862 č. 103. ř. z. ustanoveno, že veškerá léna v zemi mají býti zrušena, bylo také knížectví těšínské přeměněno na statek svěřenský (fideicommiss) a připadlo po smrti arcivévody Albrechta arciknížeti Bedřichovi dle odevzdací listiny nejvyššího dvorského úřadu maršálského ze dne 18. března 1896, č. 362. Název však korunní léno těšínské i v zemských deskách se potom zachoval.

Korunní léno knížectví Těšínské je zapsáno v zemských a krajských souborů v Těšíně ve vložce č. 233. Až do založení nových pozemkových knih byly knihy o lénu těšínském vedeny u lénních desk královských v Praze. Tam také čteme, že na základě nálezů c. k. zemské komise pro alodiasování lén ve Slezsku ze dne 23. března 1897, č. 508., byl vymazán poměr lénního svazku, aniž tím práva čekatelů fideikommissu byla dotčena.

Poslední akt, totiž zrušení léna a jeho přeměna ve fideikommiss, je násilný akt protiústavní vládnoucí dynastie habsburské a nemění ničeho na skutečnosti, že Těšínsko bylo po 600 let nerozlučnou částí koruny české, že knížata těšínská jen jako manové českého krále toto knížectví držela a i po r. 1895 následkem dědictví v nezměněném (dle universální successe nastalém) poměru dále ještě trvali.

Jóža V o c h a l a z:

Z národního probuzení českého Těšínska.

(První čeští buditelé, národovci a první české spolky na Těšínsku až do založení ústředí M. O. L.)

Kolébku národního probuzení českého Těšínska byl Frýdek, který také po delší dobu byl střediskem českého života celého kraje. Žilo zde ve Frýdku a v jeho okolí několik starých písmáků a horlivých čtenářů českých knih a časopisů, kteří se stali svým nadšením a horlivostí národními buditeli českého lidu na Těšínsku.

Jedním z nejznámějších takových buditelů českého Těšínska byl lékař a lidumil Dr. Augustin Peter, jehož stých narozenin v uplynulém roce český lid vzpomínal.

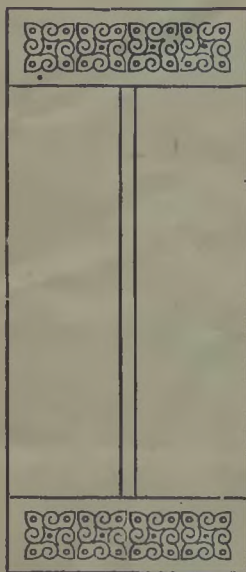
Narodil se 14. srpna 1824 ve Frýdku ze známé vlastenecké rodiny Petřů z Brusovic. Docházel do obecné školy u farního kostela, kde se ještě jedině jen česky vyučovalo. Potom studoval v Těšíně, filosofii a lékařství na universitě ve Vídni, kde se s českými studenty zúčastňoval českého politického života. V bouřlivém roce 1848 bojoval i na vídeňských barikádách. Z Vídně přinesl a potom posílal Peter do Frýdku české noviny, jako Havlíčkovy „Národní Noviny“, pak „Slovana“ a Klácelovy

„Moravské Noviny“ a sice horlivému čtenáři Viktorinu Vantuchovi na Brusovské ulici, u něhož se shromažďovali ostatní milovníci četby z Frýdku i venkova.

Z čtenářů pihou četbou vychováni byli uvědoměli „národovci“, jak si mezi sebou říkali a jejich schůzky, besedy zvané, zvláště když v roce 1854 Augustin Peter jako lékař ve Frýdku se usadil, staly se věhlasnými. V zimě „u peca“ v jizbě Vantuchova domku, v létě pod hrůškou na zahradě nebo na „Slovanském kopečku“ shromažďoval se opravdu četný zástup horlivých čtenářů a národovců z Brusovské ulice, která téměř celá byla „slovanskou“, ale přicházeli i uvědoměli měšťané frýdečtí, Novodvořané i venkované. Ze Sedlišť přicházeli často Ondra Pološek a František Škapa, první organizátoři českého venkova. O frýdečtích putích zastavil se na besedě u Vantucha i písmák Jan Volný z Lukavce na

nářský spolek“, jemuž stručně „Beseda“ říkali. Byl prvním českým spolkem na Těšínsku vůbec. Hleděl se uplatnit a vžítí hlavně zábavami, které často pořádal, a protože tu bývalo veselo, hostinec přezván „Na veselé“, kterýžto název až dodnes se uchoval. Dne 20. října 1863 pořádal tu „Na veselé“ „Český čtenářský spolek“ první zábavní besedu na počest říjnového diplomu.

Dlouhého trvání besedování „Na veselé“ však nemělo. Rakouským úřadům se nelíbil národní ruch český, jaký se ve Frýdku vyvíjel. Pro své německé plány nechtěly mít Těšínsko českým. Proto napomáhaly úřady pobourávací a germanisaci Těšínska. Kolem Těšína provádělo se šopolsťování polských dědin a na Frýdečku zahájena germanisace. V té době český Frýdek dostal první německé a židovské úřednické a obchodnické rodiny. Zámecká obec frýdečká, dosud samostatná, spo-

Biłovecku. Chodili si do Frýdku vypůjčovat, vyměňovat nebo kupovat české knihy a noviny, domluvit se a poradit, jak a čím šfítit „slovánštinu“. V tomto směru vykonáno na Brusovské ulici ve Frýdku velmi mnoho pro národní probuzení nejen města, ale i okolí. Sem přicházeli vlastenci si pro poučení a povzbuzení, byloť tu opravdové české středisko. Dojednány zde též různé společné podniky. Na besedách u Vantucha četly se i Francisciho „Pešt-Budinské Vědomosti“, z kterých se frýdečtí dozvěděli o slovenském národním shromáždění v Turčanském Svatém Martině, konaném 6. června 1861. Ve snaze poznati Slovensko vypravili se někteří frýdečtí s drem Peterem a Viktorinem Vantuchem až do Turč. Svatého Martina na první vlasteneckou cestu. Rok na to potom v létě uspořádány národní slavnosti na Radhošti, kam z Frýdečka přišli na několika povozech. S velikou radostí si vypravovali, jak vybírali na Černohorce a ošidili c. k. rakouského podkrajského (okresního hejtmana), který tu byl na stráž rakouských zájmů.

Po vzoru těchto slavností uspořádali frýdečtí ještě téhož roku i slavnost na Skalické Hůrce, které se zúčastnilo i pět okolních dědin a všichni frýdečtí národovci, jejich počet na tolik vzrostl, že nebylo v jizbě u Vantucha pro ně místa, což zejména pro blížící se zimu dělalo jim starost. Získali proto místnost v hospodě „U mýta“, kde, tuším o svátku sv. Hedviky 15. října 1863, založen byl drem Augustinem Petrem, Viktorinem Vantuchem a lékárnickým příručím Zrubkem „Český čte-

jena s městem Frýdkem, aby vily zámeckých německých úředníků vzrostl. Němci dosazováni byli do úřadů a průmyslových podniků, které se právě počaly v městě německým kapitálem zřizovati. Svou mocí dostali do svého vlivu i několik frýdečtích měšťanů. Dne 2. listopadu 1864 byl „Český čtenářský spolek“ „Na veselé“ úředně rozpuštěn „pro ruské tendence, jimiž se zabývá“. Za to Němci založili „Spolek ústavověrců“, žid Alfréd Kohm zakládá německý pěvecký spolek. Hlavně židé se hodně ve Frýdku usazovali. Do Frýdku, kde až dosud nebylo ani jednoho žida, přišlo jich během 10 let tolik, že se mu říkalo „židovské město“. Vytvořili si tu náboženskou obec, synagogu a školu, jež byla první německou školou ve Frýdku. Němci zase založili „Schulverein“ a německou mateřskou školku v Blatné ulici a chystali se na další výboj. Stavěna ostravsko-frýdlantská dráha a s ní přišlo do Frýdku mnoho nových německých rodin úředníků a zřizenců. Výhodné železniční spojení umožnilo zřízení řady továren ve Frýdku. Německví protěžováno c. k. úřady a podporováno velkokapitálem je tu na nezadržitelném postupu.

Ale frýdečtí národovci neměli, statečně několik desíteklet odraželi smělé útoky Němců. Po rozpuštění „Českého čtenářského spolku“ „Na veselé“ scházeli se opět na besedách u Vantucha v Brusovské ulici a sotva že přišla lepší doba, hned v lednu 1870 zakládá Dr. Peter a Viktorin Vantuch „Občanskou Besedu“ ve Frýdku. Protože frýdečtí fabrikanti lihotně ubíjejí domácí ře-

mesla, hlavně tkalcovství a ochuzený lid hnán je započítavati si peníze u židů na lichvářské úroky, zakládá Dr. Peter s frýdeckými vlastenci „Občanskou záložnu a půjčovnu“, první to český peněžní podnik na Těšínsku. Když se takto český lid připravil, pustil se do boje za udržení českého Frýdku. Skoro při všech obecních volbách každé tři roky dobývají „Slované“ ve Frýdku vítězství za vítězství, celé městské zastupitelstvo dostalo se do českých rukou a česká strana volí pak Valentina Žára, jako českého starostu města Frýdku.

Také na venkově v okolí Frýdku je rušno. Roku 1865 založili rolníci a chalupníci v Sedlišťích knihovnu, rok na to Frant. Škapa pokouší se o založení „Besedy“. Celé 4 roky však trvalo, nežli c. k. úřady stanovy „Občansko-rolnické Besedy“ v Sedlišťích povolily. Stalo se tak teprv r. 1870, kdy po žních konala se ustavující valná hromada sedlišťské „Besedy“. V té době také v Brusovicích zakládají knihovnu místní nadšenci v čele s písmákem Střížem, Onderkem a „Besedu“ s drem Janem Petrem.

Dne 19. března 1871 zakládají se v Pobezkydí „Sousedské Besedy raškovsko-janovsko-kráseňské“ s knihovnou, v níž se scházeli na besedy horalé celého Pobezkydí. Toho roku založen na Polské (nyní Slezské) Ostravě učitelem Karlem Bukovanským Čtenářský spolek „Sahar“, rok na to Berger v Řepišťích zakládá knihovnu. I v jiných obcích činí se pokusy o zřízení knihoven. V každé téměř obci působí nějaký vlastenec, vedoucí řadu uvědomělých národovců. — Ve Frýdku vedle lékaře Dra. Augustína Petra je to Viktorín Vantuch, Piščekové, tkadlec Němčík, obchodník Jakubický, stolaři Rumpal a Skulina, kordebaníci (koželuzi) Šostek a Rudel, řemenář Eincigel, masař Pavlický, perníkář Bezecný, švec Zajíc a j. Pozoruhodný byl Václav Gavcl, jemuž dosti brzy říkali „první socialista“ ve Frýdku a poštmistr Jan Farník, který se kdysi na Rakousko tak dopálil, že se vzdal titulu i úřadu „c. k. poštmistra“. Jen aby císaři nemusel sloužit.

V Sedlišťích k prvním národovcům náleželi Andrys Pološek, Frant. Němec, Kuhlouk, Frant. Škapa se svými bratry, rechtoři Burel a po něm i Chrostek, ač týž měl německé vychování, výměnkář Jan Štíhel, chalupník Stanislav Juřica a rolník Ondřej Stříž, Ondřej Rodek, Fr. Piščík, Jan Ručka, Valentin Rada, malorolník Jan Poláček, domkář Fajkoš a hostinský Jura Vašek.

V Brusovicích vynikli chalupník Jos. Stříž, Frant. a Ondřej Onderek, Petrové a j. Z Brusovic také pocházející místecký advokát Dr. Jan Peter a učitel Frant. Onderek, působící nejdříve v Sedlišťích, pak v Šenově a ke konci v Ratimově, co nadučitel, velmi se o probuzení českého lidu zasloužil.

A takřka ve většině obcí působil někdo z významnějších. Ve Vyšních Lhotách písmák Jos. Chovanec a rolník Pohludka, v Malenovicích pod Borovou Ignác Kozel, v Pražmě J. Šostý, v Mohelnici Ignác Muroň, v Řepišťích Berger, v Bukovicích pod Prašivou Stříž, v Krásné Kubala, v Ratimově Tomis, vulgo Národovec, ve Velkých Kunčicích Kožušník, v Heřmanicích Žebrák, v Ostravě Bukovanský, v Domaslovicích farář Ježíšek, v Šobíšovicích rodina Chadrabů, na Nových Dvorcích u Frýdku Kuliha, Pohludka, Pětroš, Štíhel, Kašper a Němec, v Dombrově Jan Polach, v Lazech Jan Křístek, v Orlové Polášek, v Pržně Tyleček, ve Václavovicích Stanislav Stach, v Dobré kupec Pánek a j.

Kolem Frýdku bývalo těchto národovců opravdu hodně. Ubývalo jich čím dále více od Frýdku, ale bylo jich na tehdejší dobu dosti i po ostatním Těšínsku roztroušeno.

V Těšíně působil v starší době Frýdečan Palášek, profesor Fišer a j., ač se tu mezi vzrůstajícími hnutími pol-

ským se svým českým životem dosti neuplatnil, větších úspěchů docílil alespoň na čas v Návsi u Jablunkova evangelický farář Winkler, rolník Adam Fryzek z Návsi a jednotliví evangeličtí písmáci, kteří dlouho houževnatě svou moravštinu hájili aspoň doma a u sousedů.

Těmito prvními národovci byl urdžován český život na Těšínsku, nežli vybudována síť prvních spolků. Ale i v těch byli pak duší i hlavou. Po zřízení prvních spolků a knihoven ve Frýdku, Sedlišťích, Brusovicích, Raškovicích, Slezské Ostravě a Řepišťích zřízen roku 1881 český čtenářský spolek v Dombrově, r. 1883 ustaven Literárně-zábavní klub „Snaha“, první to český spolek v Těšíně, 3. února 1886 založen spolek „Společenská knihovna“ ve Vyšních Lhotách, r. 1888 ustaven hospodářsko-vzdělávací spolek v Ratimově a český čtenářský spolek „Oráč“ v Heřmanicích. Taktéž čtenářský spolek v Záblatí na Bohumínsku a spolek českých učitelů na Těšínsku.

Roku 1889 ustaven český krejcarový spolek školský ve Václavovicích, roku 1891 na poradě v Rakovci dán základ k zřízení okresního hospodářského spolku pro Těšínsko, který rok na to ve Frýdku ustaven. Toho roku ustaven i sbor dobrovolných hasičů v Sedlišťích, jako první český hasičský sbor na Těšínsku vůbec, za ním pak hasičské sbory ve Slezské Ostravě, Dobré u Frýdku, v Lazích na Fryštátsku a v Záblatí na Bohumínsku. V Domaslovicích vznikl Slovanský pěvecký kroužek a v Lazích „Rolnicko-čtenářský spolek.“

Roku 1893 založen hospodářsko-čtenářský spolek „Svornost“ v Dětmarovicích, rolnicko-čtenářský spolek v Pržně, čtenářská Beseda v Hrušově, čtenářské spolky v Michálkovicích a Rychvaldě. Okresní hospodářský spolek pro Fryštátsko a Bohumínsko se sídlem ve Slezské Ostravě, hasičské sbory v Muglinově, Heřmanicích a Velkých Kunčicích, tkalcovský spolek ve Vyšních Lhotách a župní hasičská jednota pro české Těšínsko.

Roku 1894 vznikl Podbezkydský spolek (potom Podbezkydská jednota slezská) se sídlem na Morávce, český politický spolek na Slezské Ostravě a místní dělnické skupiny hornického spolku „Prokop“ na Slezské Ostravě, v Radvanicích, Michálkovicích, Polské a Německé Lutyni, Dombrově, Lazích, Šebišovicích a Dolních Bludovicích.

Roku 1895 založeny první dvě tělocvičné jednoty „Sokol“ ve Frýdku a v Orlové, Čtenářsko-rolnická besídka v Domaslovicích, čtenářské spolky ve Vrbici, Petřvaldě, Malých Kunčicích, hasičský sbor v Rychvaldě a haléřový spolek v Ratimově.

Roku 1896 vznikly čtenářské besedy na Hranečnicku ve Slezské Ostravě, Bohumíně, Velkých Kunčicích a Radvanicích, hasičský sbor v Dětmarovicích.

Roku 1897 založen český hasičský sbor v Brusovicích. Radvanicích, župní hasičská jednota pro Těšínsko rozdělena na župu frýdeckou a slezsko-ostrovskou. Taktéž připravovány další čtenářské a místní hospodářské spolky. Že však mnohé spolky byly ponechány samy sobě, zastavovaly činnost, rozpadávaly se, nebo odcižovaly. Tak hasičský sbor ve Frýdku, založený roku 1872 jako český spolek, brzy dal si německé velení a stal se spolkem německým. Taktéž české hasičské sbory v Záblatí na Bohumínsku a Dětmarovicích na Fryštátsku v roce 1898 se poněmčily. Ve Starém Městě u Frýdku založen r. 1893 německý sbor a v Leskovci zřizovali roku 1895 sice český sbor, ale při ustavující valné hromadě byl poněmčen. V Komorní Lhotce, Hrušově, Petřvaldě, Bohumíně, Orlové a j. byly sbory německé.

V roce 1896 povstaly v českých dědích také německé spolky vojenských vysloužilců (veteránů), o městech se ani nezmiňujeme, tam založena řada německých

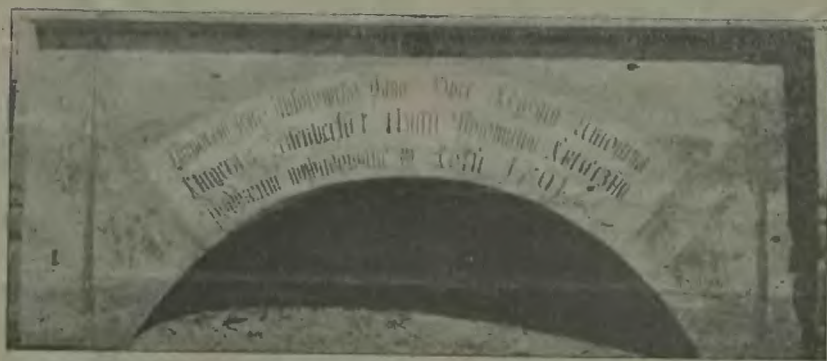
spolků nacionálních, školských, zábavních, turistických, sportovních, odborových atd. a jimi odcizovali nám lid. Také Poláci se tužili a vyvíjeli činnost, ovšem na pomězi česko-polském větší, nežli v krajích vnitřních.

Za takových okolností pocítovala se potřeba organizace národní práce pro celé Těšínsko. První větší organizací byl okresní hospodářský spolek pro Frýdecko a české obce na Těšínsku, jemuž v popředí stál vlastenecký farář Jan Ježíšek z Domaslovic v okrese těšínském a učitel Onderek. Pro hasičské sbory založena zas česká „Župní hasičská jednota pro východní Slezsko (pro politické okresy Těšín, Fryštát, Frýdek a Bílsko). Tyto jednoty však měly vymezenou činnost, bylo třeba i speciální organizace pro národně-obrannou práci — a tou byla Matice Osvěty Lidové roku 1898 v Těšíně založena.

Dne 28. srpna 1897 sešli se v Těšíně důvěrníci českého lidu za účelem porady o založení Matice Osvěty Lidové pro knížectví Těšínské. Na schůzi zvolen přípravný výbor z členů Bedřicha Šimečka, tehdy sekretáře krajského soudu v Těšíně, Dra J. Kordače, advokáta, prof. Ant. Landsfelda, J. Stibora, kaplana v Těšíně a Vojtěcha Musilky, kteří měli připravit stanovy a vyvolat v život podírný fond a ustavení M. O. L. Po celý rok konány pří-

pravy na poradách u Cymorků v Těšíně (nyní Polský Těšín), odkud na schůzi ve čtvrtek 5. května 1898 konečně schváleny a zemské vládě odeslány. Dne 24. července 1898 schváleny konečně stanovy M. O. L. a ustavující valná hromada, která původně stanovena na července, odložena na čtvrtek dne 8. září do Těšína, kam přišlo 38 přihlášených členů. Jménem přípravného výboru zahájil schůzi Dr. Kordač, načež hlavní tvůrce M. O. L. Bedřich Šimeček vyličil význam a poslání Matice pro Těšínsko. Předsedou Matice zvolen profesor kreslení na německé reálce těšínské Frant. Holeček, který již od r. 1873 na Těšínsku působil, místopředsedou Dr. J. Kordač, advokát těšínský, jednatelem Bedřich Šimeček, pokladníkem Richard Poruba, poštovní úředník. Ve výboru zasedali kaplan Ant. Fusek a Frant. Pospíšil ml., náhradníky lékařnický příručí Lambert Štěpka, Frant. Ondra, Václav Komárek, Frant. Sequens a Vojtěch Musil.

Národní práce od těch dob byla systematicky organizována. Tu a tam scházelo ještě ledačco, ale přece jen bylo již pevné organizační středisko, v němž se soustřeďovala veškerá národně-budítelská a obranná práce na Těšínsku. O této činnosti Matice Osvěty Lidové a obranné práci před polonizací pojednáme příště.

O kancionálu Václava Kleycha.

Kdo četl Jiráskovo „Temno“, připomene si snad, v jaké vážnosti chovali přívrženci víry Beránkovy špalíček Kleychův, t. j. tlustý podlouhlý zpěvníček, nesoucí název „Kancionál evangelický Václava Kleycha.“ Tato malá knížka, úzkostlivě skrývaná před slídivými zraky jezovitů, je v Čechách a na Moravě vzácností. Za to se však ještě vyskytuje v dosti značném počtu na Těšínsku, kam se uchýlili vyznavači učení Husova po bitvě bělohorské a kde za tolerantní vlády poslední kněžny z těšínské větve piastovské Alžběty Lukrecie (1625—1653) našli útluk a vřelého přijetí domácího lidu.

V museu orlovském je uloženo II. vydání tohoto kancionálu, vydaného v Žitavě r. 1722. V Žitavě za vlády kurfista saského Jana Jiřího, který výmohl Slezanům „akkordem drážďanským“ náboženskou svobodu a odpuštění za vytrvalý odpor slezských protestantů, tiskly se česky psané knihy náboženské, které odtud byly tajně donášeny do zemí českých, do Čech a na Moravu, kde však byly nelibostně pronásledovány, zatím co ve Slezsku, tudíž i na Těšínsku, téměř bez závady, alespoň do skončení války třicetileté byly rozšiřovány,

Kancionál Kleychův, vyznačující se charakteristickou známkou, probodnutým srdcem s písmenou W. K. po obou stranách, nás zajímá více než pro jeho náboženský obsah pro své předmluvy. Předmluva Daniele Krmanna (Prologum galeatum), Slova Božího služebníka církve myjavské a superintendenta evangelických církví v slavných stolicích království uherského v Prešpurské, Nitranské, Trenčínské, Liptovské a Oravské, obsahuje velmi zajímavý výpočet knih lnutí nábožensko-reformního, zmínjuje se o Bibli pražské (1488), kutnohorské (1489), benátské (1506), Pavla Severina a Kapihory (1529, 1537), norimberské (1540), o evangelickém kancionálu, který vyšel v Královci pod titulem: Naujos Giesmin Knigos, Prus Zemeje. M. Jana Rikowja Karalaucuje 1685, o kancionálu „Zpěvové evangeličtí“ od Samuele Martiniusa z Dražova, vyšlých r. 1630 pro Čechy, o kancionálech K. Tobiáše Závorky-Lipenského, děkana doubravického „Písň chval Božských“, jež vyšly u Jiřího Dačického v Praze r. 1602, kantora žitavské církve české Jana Müllera „Poklad zpěvů duchovních“, vydaných pro Moravany, o kancionálu Jiříka Trnovského „Cythara Sanctorum“ z r. 1635, jehož čtvrté vydání

r. 1684 rozšířil novými písněmi a modlitbami Daniel Sinapius, kazatel Levočský a „otcovského jazyka milovník znamenitý“, o „Písniční knížce“ Eliáše Mlynárových, napsaných pro Slováky a rozšířených hojně i mezi Slezany, jak čteme o tom doslovně v této předmluvě:

„A vši chvály v tom hodni jsou naši páni Slezáci, nebo ač právě jazyk jejich od našeho i Českého v něčem rozdílný jest, nicméně i na českých knihách i na kancionálu P. Třanovského přestávali a ještě přestávají, ano jej, i P. Sinapiusa (jeho vlastenecký zápal?), velice schvalují, jakž svědčí dvoj-

ctihodného pána Jana Muthmanna, chvalitobného kazatele Těšínského knížectví knížčka řečená: *Wiernośc Bogu i Cesarzowi, czasu powietrza morowego nalezanca.*“

Po předmluvě Krmannově následuje „Rytmovní přemýšlování“ od Kristiána Peška, umění filosofického mistra a při gymnasiu žitavském učitele, Jále „Rýmované věnování“ Adama Simonida z Uher. Písem svatých milovníka Václavu Kleychovi a na konec neobyčejně zajímavá předmluva samého Václava Kleycha, který podává v ní dějinný vývoj evangelické písně české od Mistra Jana Husa. Snad se naskytne příležitost, abychom o této předmluvě rozepsali se zevrubněji. Zk.

. Karkoška:

O historickém vývoji obce Petřvaldu.

K největším a nejprůmyslovějším obcím revíru ostravsko karvinského je počítána obec Petřvald, dříve úředně Pětvald či Pětfold zvaná. Pohlédneme do šeré dávnověkosti a ptejme se, jak vypadal dřívější její ráz, kdy se činí první zmínka o ní a který národ ji obýval. — To jsou zajisté otázky, k nimž nebude možno zcela bezpečně a správně odpovědětí vzhledem k chudíčkým a spíše dochovaným zprávám. O dřívějším rázu naší obce můžeme si pouze vytvořití mlhavé a nejasné představy a jest se nám tudíž na perutích bujně fantazie přenéstí v myslí do zašlých dob a vykreslití sobě v bohatosti své obrazotvornosti její nejstarší ráz i celkový vzhled.

Zdá se, jakoby čarovným proutkem zaplašená mizela před naší obrazotvorností dnešní její krajina, z jejíchž útrob nyní pilná ruka horníkova vynáší na povrch nejcennější drahokam československé republiky — černý dýmánek — a kterak v dřívějším hávu objevuje se před našimi zraky její silhoueta. Vidíme, kterak hluboké a černé lesy dívají se s kopečků a dolin na všecken život v ní. Kam zrak náš spočine, všude se jeví hojně rostlinstvo, keře, houštiny a lesy, které dnes bychom marně hledali v této krajině v tak bujném vzrůstu a početnosti. Oko naše spatřuje množství zpěvných i dravých opeřenců, divokých šelem a j., které po ušlapaných lesních pěšinkách občas se ubírají ke křišťálovému prameni bublajícího potůčku, oživeného množstvím ryb, raků a jiných vodních živočichů. Občas zabloudí sem statný lovec, by dobře mířenou ranou skolil některého opeřence neb dravou šelmu. Když pak večer závojem mlh zastře mračny i doliny, ztichne les a hrobové ticho zavládne krajinou, by nebyla vyrušována ze spánku klidně odpočívající zvěř. Jen tu a tam pod širokými listy bujné zeleně číhají pavouci na hmyz, který zalézá pod listy, hledaje místa k odpočinku . . .

S opravdovým zamyšlením bĕřeme dnes do ruky kousek kamenného uhlí, které v hojném množství ze tří šachet se u nás dobývá a je charakterisováno slovy slezského pěvce:

„Horníci pod zemí
zdvihají rámě,
kováři v červené železo buší . . .“

maně uvažujeme, co všecko by mohl vyprávětí tento mrtvý památník o rázu i životě naší obce v dřívějších časech. Kdo porozumí dnes jeho šeptnému rozhovoru, když plápol v krbu přijme ho ve své objetí k lepšímu životu do říše plynů? . . . Toť fantastický obrazdávné minulosti, z níž nezachovalo se nám písemných zpráv.

První bezpečná zmínka činí se o naší obci v listině pořízené na počátku 14. století, t. j. roku 1305, kdy na rozkaz tehdejšího vratislavského biskupa Jindřicha, řečeného z Vrbna, nařizeno sestavití podrobný a přehledný seznam veškerých obcí jeho diecése, jež jsou zároveň povinny odvádětí biskupské desátky. Vládcem těšínským byl tehdy kníže Mečislav (1290—1314). Desátkem jest v této době obyčejně rozumětí poskytování plodin, t. j. obilí ve snopích. (Způsob polský). Z povinnosti této možno se vyplatití i penězi. Z toho důvodu přísně nařízeno, by nikdo s pole obilí nesvázel do stodol a nemlátil, dokud desátník čili výběrčí příslušnou částku si nebyl vzal. Vykonáváním tohoto nařízení pověřen byl arcikněz těšínský, který následujícím zněním uvádí obcím jejich povinnost na paměť:

„Nížeapsané dědiny v zemi knížete těšínského platí podobněž (jako vesnice oko!o Žárův a Vladislavě) — jen po 4 škotech z jednoho lánů (polská hřivna ve Slezsku slula vratislavskou a měla 48 grošů. 1 hřivna vratislavská = 1 virdunk (ferto), 1 virdunk = 4 loty (lottones), 1 lot = 1½ škotu, 1 škot = 4 kvarty. Vratislavská hřivna = 197·3 gramů stříbra v té době): Sonow (dnešní Šenov), Bertoltowitz (Bartultovice — dnes zkráceně jen Bartovice), Radwanowitz (Radvanovice — nyní pouze Radvanice), Lazy villa Paczonio (Lazy osada Paškova), Carwina má 12 lánů, Cula, kdež jest 40 lánů, z nichž mniši v Orlové 17 lánů od starodávna drží, ostatní však lánů sluší k stolu biskupovu, Richinwalde (Rychvald) s 41 lánů, Petriswalde (rozuměj Petřvald!) a j.“ Všechny tyto výše uvedené osady a jiné v listině jmenované vznikly pravděpodobně v předcházející krátké době, neboť ještě v roce 1229 nebylo o nich slechu. Z čeho se tak domníváme? Je to zachovaný list biskupa Řehoře, datovaný dnem 26. května 1229, jimž se tento

vzdává příjmů (= desátků) ze 12 vesnic ve prospěch tyneckého kláštera u města Krakova. Kdo zároveň pozorně pročítá listinu arcikněze těšínského, tomu jistě neujde, že u mnoha vesnic, zejména poblíž dnešní Ostravy ležících, není udáno počet lánů podrobených vrchnostenskému desátku. A v čem jest hledati pravděpodobnou příčinu? V nehotovosti prováděné kolonisace, protože v čase sepisu oné listiny byla většina těchto osad teprve v počátcích svého vývinu a nemohla se tudíž výměra lánů náležitě udati. Teprve po jejím vydání zarojilo se dnešní široké údolí řeky Ostré (původní název

pohraniční Ostravice) a Lučiny četným obyvatelstvem. V hlubokých a temných lesích rozezvučely se mocné údery neúprosné ocele a země zasténala pádem podfatých obrů, jejichž větve vrývaly se v panenskou půdu. Jen řezavý sykot pil a odměřené rány širočin rozléhaly se v tichu našich pralesů, oživovaných hojnou zvěří a hejny různého ptactva. Jen tu a tam vykukovaly z bujné zeleně jednoduché dřevěné chatky a místy stoupaly k nebi sloupce bělavého dýmu ze zapálených ohnišť na mýtinách.

(Pokrač.)

Ze zajímavosti starého Těšínska.

Co vypravoval starý Adam Goryl od jablunkovských šanců. Adam Goryl je již stařeček, ale dosud čilý. Jeho přivětivá tvář má dosud růžový nádech, modré oči jsou ještě jasné jako ten nebeský blankyt, klenoucí se nad Bezkydlem. Bílé kučeravé kadeře, hezky dlouhé, zdobí výraznou, vyholenou tvář našeho goral, tvoříce jakoby gloriolu kol jeho hlavy. Adam Goryl narodil se r. 1851 v chataupce číslo 12, která patří k dědině Mostům. Ochotně vám o ní poví, že je „zbudováno“ r. 1823. Ještě do Joňska, t. j. do r. 1923 byl to „kurlok“, to znamená chalupu bez komínu, kde se vařilo na krhu a kouř odcházel skulinami ve střeše. O své chalupě řekne vám Goryl, že nikdy neshnije, protože dřevo je prosáklé dýmem. Je prý tak dobře impregnované, že ani „guzdka nělza do stam vbiť, tak je to tvrda.“ Nejstarší chalupy v Mostech byly vystavěny kol šanců. Do dneška čísla chalup od 2 do 30 jsou kolem šanců. 1. číslo je přeneseno později do dědiny ke kostelu. Starý Goryl chodil do dřevěné staré školy v Mostech. Učil je Jos. Kucharčík, který je pochován v Mostech a farář Jos. Hrubec, který pocházel z Moravy a je pochován v Jablunkově. Goryl má nerozlučnou družku-faječku. Dokud mu bude z ní „šmakovati“, bude zdrav a živ. „Pluce má chvala Panu Bogu zdravé“, jenom na jedné noze si před 20 léty „kolanc potřaskol“, když spadl s ovsa a od té doby „noga boli i boli“. Pan dochtur mu sice dobře radil, aby si dal z druhé nohy vyřezati „taki flajster skury a zalatať jim to kolano, ale jeho baiba (— žena) mu to vymovala a tak po dř go to kolano boli.“ Když se tážete Goryla, co ví o šancích, poví vám: „Ja, moji panově, jo už tego moc nevěm, ale můj tata, ten tego vědol věnce. Jo věm jen to, že, jak stary gojny Kovalovský vyklodal, byly šance vybudovane r. 1700. Na kaměnech bylo to pry vyrejsovane, on to videl. Ale kaměně obliňaly a numera se ztratily. Jo paměntom ještě na šancoch 8 kumimů, prachovníu s ošarpanym dachem. Dach gdoši podpořil, kuminy povololí a prachovně zasuly. Tež kaplica se zvonicom byla na šancoch. V te zvonici byl dzvonek, který byl v 9 koščolach pošvěnceny a krupy zagaňol. Zvonek přeleti a potem ještě 150 rokův byl na šancách. Gdyž zvonice převsrtili, dali dzvonek do koščola v dědině. Před šancami v tom měsicu, kaj teraz stojí křiž mēndzy dvěma lipami, byl gřbitov, prý z dob vojny s Košutem. Prve patřily šance paňstvu (= státu, olomouckému pevnostnímu velitelství), v letech 90. kupila šance dědina Mosty za 800 ryňskych. Trouu ze šanců zpředa- vol prv gojny, tery něchodil po chalupach, ale postavil se na šance a volol na chlupy do okola, aby se šli po trave. (Na př.: Ej, Kyčera, Kyčera, přijď! Ej, Gorylu, Gorylu, přijď! a pod.) Na šancach také kopali, ale našli jen nějaky přerstonek, košti a věncej nic. Z kameňa z

budov ze šanců postavili si chlopi svoje chalupy, postavili tež kaplice při šancach r. 1889.“ Stará cesta ze Slezska na Slovensko vedla přes šance, kde vojáci pěší chodce i firmany přehlíželi. Později byla tu postavena poštovní cesta, u které stál na hranicích slovenských hostinec, kde se musilo připřahati, ježto silnice příliš stoupala. Za to se platival poplatek v groších. Teprve v nové době, asi současně s mosteckým kostelem byla vystavěna nyníjší silnice (císařská) z Mostů přes Svrčinves do Čace. Děkujeme hovornému a čilému stařečkovi za pěkné přijetí, slibujeme, že v létě si ho přijdeme vyfotografovati a nabízíme cigaru, kterou si on ihned s chutí zapálí. Tiskneme mozelnatou, ztvrdlou pravici, která ještě podnes mezahálí a loučíme se po našem: „S Panyem Bogym!“ — „S Panyem Bogym, přidťe zas!“, zní nám z úst stařečka na pozdrav. Cestou pak na šance, valy se zachovalými ještě zdmi a do tvaru hvězdy, vzpomínáme na ty dávné doby, kdy na šancích panoval ještě tuch (o šancích napíšeme v našem listě více jdy) a silnice vedoucí tu na Slovensko byla živěji frekventována nežli dnes, kdy mezi Slovákky a nás postavilo Rakousko a Maďarsko umělou hráz předsudků a vzájemné nedůvěry. A bude k tomu třeba ještě drahného času, než tato hráz se opět prolomí a nastane zase živý kulturní styk mezi oběma větvemi národa našeho. Stařečkové na hranicích, jako Goryl, Kaňža a j. ještě se pamatují, jak ve škole i v kostele v Mostech mimo moravštiny zaslechl nejedno slovenské slovo a později pak v práci zazpívali si nejednu píseň slovenskou. Kž alespoň jejich vnuci a pravnucci stamou se opět nositeli starých těch tradic tohoto mostu česko-slovenského!

Slezský silný Ctibor. Svěho silného Ctibora mělo i Těšínsko. Nazýval se Matěj a v knihách ho páni psali Kurcis. Byl goralským sedlákem na čísle 13. v Jistebné na Jablunkovsku. Tehdy byly velmi špatné cesty v horách. Když jel těšínský kníže Bedřich Vilém povozen z Jablunkova přes Písek a Bukovou do Jistebné a zapadl s koňmi i povozen úplně do bláta. Naskytl se k tomu goral Matěj a rázem vytáhl vůz i s koňmi z bláta. Ale nejen to. Že si kůň jeden nohu zlámal, zapřáhl se Matěj sám na jeho místo a tahal knížepána ve voze po celém Jablunkovsku. Za tyto věrné služby svému knížeti obdařen byl jeho statek výsadou volenství a zba- ven robot, což se stalo roku 1623, jak svědčí darovací listina. Matěj od těch dob nemusel chodit na panské ani do lesa kmeny porážet. Měl prý takovou sílu, že porazil strojn, opřel-li se oň. Když se potom kněžna Alžběta Lukrecie v Těšíně provdala za knížete Lichnovského, přišlo do Těšína na zámek mnoho hostů. Pro kratochvíli přivezl si jeden z nich velmi silného hajduka, jemuž se silou nikdo nevyrovnal. Aby panstvo mělo zábavu, poslali si do Jistebné pro goralu Matěje, aby se šel s hajdukem potýkat. Hned při prvním utkání tak hajduka

stiskl, ze mu z úst i nosu krev vystříkla. Za svou sílu dostal od kněžny 1 korec vratislavské mýry hrachu a 2 půlky špeku. Vzal si to na ramena a pěšky z těšínského zámku až do hor si odnesl.

Slezský Kozina. Slezští horalé v Pobezkýdli měli velmi statečného obhájce salašnického práva v Janu Koloničném, pasekáři ze Skalky na Morávce. Jako Kozina svých chodských práv a Kubata z Blat, tak hájil Koloničným slezské hory proti Albrechtovi a Bedřichovi a jeho těšínské komoře. Jan Koloničným narodil se roku 1830 na památné pasekářské usedlosti čís. 219, kterou držela přední valašská rodina Rumanů. K pasekářské usedlosti od starodávna náležela stará salaš na Skalce, kde Koloničným pásával ovce. Až roku 1853 vyšel patent, jímž se upravují práva salašů a jiná užívací práva v horách. Zřízení byla zvláštní komise, která po vůli těšínské komory vyměňovala salaše za louky v nížinách. Za 100 jochů salaše dostávali horalé 10 až 20 jochů luk. S tím však naprosto nebyli spokojeni horalé, kteří ve svých rukou měli výsady a práva „na užívání salašů na věčné časy“ na pergamenech psané. V Bezkýdech rozpoutal se boj, jakého hory dosud neviděly. Děly se i násilnosti. Úřady a těšínská komora na základě zákonů a patentů, jež i poslanci a právníci nazvali příkrými a nespravedlivými, právním násilím zabrali salaše, pasekáři statečně se bránili. Největším obráncem práv horalů byl Jan Koloničným a jemu statečně pomáhal soused Kaňok a Petr Džvončor z Jablunkovska. Úřady si podmanily všechny goraly, držící salaše, jen Koloničným se svými druhy se držel. Skrýval pergameny, hájil se proti panství. Zajel si i do Vídně, ale že ho v Přívoze a ve Svinově na nádraží čekali vyslaní četníci, zašel až do Studénky. Také až do Vídně nedojel, vystoupil několik stanic před Vídní. Císař mu sice slíbil, že vše vyšetří a vše napraví, ale nic nevyšetřil a neopravil. Když podruhé do Vídně dojel, nebyl více k slyšení připuštěn. Doma pak byl chycen a v řetězech do Těšína odveden. Tu 9 měsíců nevinně seděl v žaláři v okovech jako největší zločinec a to jen proto, že nechtěl podepsat protokol, jímž se zřká svého salaše na Skalce. Nepovolil. Konečně mu rozebrali majetek, koně, dobytek, nářadí, úrodu i salaš vzali a pak teprv pustili. Však také až do své smrti pánům křivdy nezapoměl.

J. Vochala.

Zbožný Orlovan byl pan Jan Witfenz z Orlové, který vydal svým nákladem knížku švabachem tištěnou o 28 stranách, jež nese název: „Swatá křižowa cešta, Pána a Spasitele našeho Ježiše Krysta, na čternactero zastawenj rozdčlená.“ Byla vytištěna u Karla Prochásky (tak se tehdy psala tato firma) v „Těšyně“. Po litaních o umučení Páně a závěrečné modlitbě zakončil autor knížku slovy: „Ján Witfenz z Orlowe, fundator těch Stacych, prosy pro lásku Boží ty, který gch budou odbráwat, aby tež pamatowali na geho ubohou dusi.“ Tento orlovský rektor zanechal po sobě objemný kancionál, psaný vlastní rukou, jenž je majetkem orlovského musea a nese název: „Písně Bohu na Čest a na Chvále a Swatym na Wyslawení.“ Mimo mnohých písní obsahuje také píseň o P. Marii Orlovské a několik písní o sv. Janě Nepomuckém. Tento kancionál sloužil asi orlovským rektorům, kteří byli zároveň varhaníky kostela orlovského se zázračnou P. Marií, k níž putovali dříve o mariánských svátých poutnicích z celého okolí. „Odpusty“ v Orlově bývaly dříve velmi hlučné. Na konci knížky jsou četné záznamy tužkou. Psal je r. 1876 Josef Gwuzdy.

Různosti.

Slezské národopisné sdružení pro Těšínsko „Sedlišťané“ se svými místními krojovými skupinami a pracovními

Odpověd. redaktor a vydavatel František Fajmon.

odhory působí na zachování nejen slezského svérázu vůbec, ale především vyzvedává české prvky v lidové kultuře slezské. Podobné organizace vytvořily se i v jiných krajích. Na moravském Slovensku působí Sružení přátel pro zachování svérázu moravského Slovenska a slovenského lidového umění. Podobně poslání ar nás plní Slezské národopisné sdružení pro Těšínsko, známé pod jménem Sedlišťané, dle obce svého vzniku. Svou činností doplňuje orlovskou Slezskou musejní společnost. Těšíme se z této společné práce.

Výstavu originálů akad. malíře Jindř. Prochásky uspořádala Slezská musejní společnost v Orlové od 19. prosince 1924 do 4. ledna 1925. Mezi 55 obrazy bylo 11 z Horní Lomné na Jablunkovsku. Zvláštní pozornosti se těšil obraz V. Polom, s kopce Opalného, pohled na Kozubovou, Salajku, do údolí Přelače a j. Pro orlovské museum byl zakoupen akvarel „Starý kroj z H. Lomné“ a typ horala z H. Lomné. Výstava se těšila velkému zájmu obecnosti. Mnoho obrazů bylo prodáno.

Literární zprávy.

Z historických objevů o Ondráši a Juráši. O Ondráši a Juráši vypravují pověsti hodně událostí, za to však historické prameny o těchto zbojnických těšínských Pobezkýdli jsou skrovnější. Proto je tím zajímavější, že redaktor „Vlastivědy Těšínska“ J. Vochalovi v Sedlišťích podařilo se získati staré soudní výpisy a protokoly o Ondrovi Šehestovi, Jurovi Fucimanovi a jejich 30členné zbojnické bandě, ve které byli chlupci z těchto obcí: z Raškovic 4, z Malenovic 3, ze Starého Města u Frýdku 2 a po jednom z Janovic, Skalice, Morávky, Nové Vsi, Gruně, Sedlišť, od Těšína, z Jablunkovska, z Turzovky, z Rožnovska a ze Staré Vsi u Příbora. Všichni zbojníci jsou pojmenováni a popřáni jejich hříchy. Redaktor Vochala chystá větší dílo, v němž budou osoby a doba Ondřeje Juráše vylíčena dle historických pramenů i dle lidových pověstí, které sbírá po celém kraji. Podařilo se mu zachytiti i lidové písně o Ondrášovi a dokonce i jeho tance s popěvkou.

Vývoj národnosti a jazykové otázky na Těšínsku. Z dějin popolštování a poněmčování Těšínska. S přílohou: Výsledky sčítání lidu dle národnosti na Těšínsku r. 1880, 1890, 1900, 1910 a 1921. Napsal Józsa Vochala. Nákladem Vydavatelstva „Vlastivědy Těšínska“ ve Frýdku. Cena 7 Kč. — Pro rychlou orientaci v národnostním a jazykovém chaosu na Těšínsku podává nám uvedená publikace aspoň stručný přehled. Práce vznikla pro náhlou potřebu a bude ve druhém vydání propracována a doplněna na základě pečlivého studia. Až dosud neměli jsme knižky, která by podávala vývoj národnostní otázky na Těšínsku. Ježto tato publikace je jedinou toho druhu, doporučujeme ji všem pracovníkům na Těšínsku jako vhodnou příručku.

K našim vyobrazením. První obrázek představuje nám Karvinou z r. 1841. V popředí je okolí mynějšího horního ředitelství dolů Dr. Larische-Mönnicha (starý zánek) se dvorem. Je to obrázek vesnické idylly: Pásák pase tu stádo ovcí, krav, koní. Topoly vroubená cesta vede ke dvorci zv. Jindřichov. V pozadí pne se kopce Dombrovec a za analým návrším krčís se dva male komíny starých uhelných mašin, zárodků to budoucích šachet „Karef“ a „Jan“. Kresba pochází od markšajdra Sabelly. — Druhý obrázek představuje starý, dosud zachovalý špýchar v Bystřici u Jablunkova a třetí český nápis na tomto špýcharu.

Tiskem knihtiskárny „Slezská Grafia“ v Opavě.

Vlastivědná příloha „Obrany Slezska“

Věstník Slezské musejní společnosti v Orlové a Slezského národopisného sdružení pro Těšínsko „Sedlišfané“ ve Frýdku.

Ročník 1925.

V Orlové dne 10. dubna 1925.

Číslo 2.

Jar. Zahradník:

Staré listiny archivu města Fryštátu.

Po Těšíně nejstarobyljším městem na Těšínsku je Fryštát. Dnes poměrně malé venkovské město, zastíněné velikostí rychle vzrostlých hornických obcí, Karvinnou, Orlovou, Petřvaldem aj., nemá daleko toho významu, jaký mělo v dávných dobách, zvláště v té době, kdy starý, vší nádherou a leskem oplývající dřevěný zámek, po němž není dnes ani památky, byl hrdým sídlem těšínských knížat z rodu Piastů.

Dnes již málo se ví o tom, že ve Fryštátě sídlil kníže Boleslav II., který se svými bratry Václavem, Vladislavem a Přemyslem společně vládli Těšínsku. I ovdovělá

choť jeho, kněžna Anna, sídlila tu až do r. 1490 a její syn těšínský kníže Kazimír sem často dojížděl a psával se z Fryštátu. Když Těšín lehl z větší části popelem, odstěhoval se opět na fryštátský zámek kníže Václav. Když r. 1563 stal se Fryštát majetkem knížete Bedřicha Kazimíra, zavládl tu život přímo královský. Přivedl si sem kníže urozenou choť Kateřinu, kněžnu Lehnickou, která měla na tehdejší dobu výbavu přímo královskou a k ní deset tisíc zlatých věna. Skvělémur sňatku v Lehnicích byl přítomen sám císař Maxmilián II. Hody ve Fryštátě, k nimž sjížděvalo se panstvo ze všech knížectví

Orlová před 70 lety.

slezských, nebraly pak konce a není tudíž také divu, že po smrti rozmařilého knížete byl Fryštát i Ráj prodán, aby bylo lze zaplatiti dluhy věřitelům, Václavu Cigánovi ze Slupska, který byl tehdy hejtmánem země těšínské. R. 1573 bylo panství fryštátské navždy odděleno od knížecích statků těšínských a tím i zeizeno korunním statkům českým. Přejíždělo pak na různé rody, až r. 1792 prodal je tehdejší držitel Rudolf Taafe hraběti Janu Laryšovi, jehož předek Fridrich Laryš byl r. 1654 s přívlastkem „na Líhotce a Karvině“ povýšen českým králem Ferdinandem III. do panského stavu českého.

Z těch slavných dob zachovala se Fryštátu celá řada vzácných listin, jež byly vždy pečlivě opatrovány a uchovávány v purkmistrovském úřadě. Dnes jsou uloženy v neméně vzácné starobylé truhlici, která je chována na městském úřadě. Má dva staré zámky a na vnitřní straně víka mimo pěkné kování je vymalován erb města Fryštátu v barevném ornamentu. Pozoruhodný je zvláště český nápis:

Letha Pane 1660. Tato Pokladnicza Sprawena gest za Urzadu Burgmistrowskeho Pana Kaspera Bonczka a

Radnych Panuw Pana Martina Philidoninsa a Petra Jarzabka a Pana Andrysa Hofmistra.

Byla to tedy pokladnice městská. Dnes v ní jsou uschovány listiny, jejíž soupis níže podáváme. Již tento soupis svědčí o tom, že čeština byla od nejstarších dob úřední řečí, jak v úřadě knížecím, tak i v úřadě purkmistrovském města Fryštátu. Také četné, v archivu zachované dosud četné listiny z doby novější, svědčí o tom, že úřední styk zemských i říšských úřadů s městskou obcí fryštátskou děl se téměř výhradně v jazyku českem. Všelijaké círknláře, ponaučení, generální pardony a j. o tom svědčí.

Je opravdu s podivem, s jakou úzkostlivostí byly tyto dokumenty české minulosti Fryštátu, zvláště před zraky české veřejnosti uschovávány, jen aby se nedozvěděla pravdy o minulosti tohoto města a něčeho se nevědělo o německých a přece tak výmluvných svědcích české slávy na Těšínsku.

S posvátnou úctou otvíráme ty staré pergameny, opášené vzácnými pečetěmi pánů těšínské země a se zatajeným dechem pročítáme řádky libozvučné řeči naší,

jež tu byla odedávna domovem a odkud měla být bezohledně navždy vytlačena. Dějiny jsou však spravedlivé. A tak po dlouhých letech opět přichází spravedlivá Nemesis a vrací vládu krajů našich těm, kteří tu od nepaměti seděli a sobě vládli . . .

Na konec podáváme soupis nejpamátnejších listin fryštátských a měli bychom přání, aby byly svěřeny rukám, kde budou v patřičné úctě chovány a kde veřejně vyloženy budou mluviti srozumitelnou řečí k těm, kteří se od svých předků odvrátili, svou lepší minulost zapřeli a i k těm, kteří čtením jich budou se těšiti, že po všechny, i strastiplné časy, zůstali věrni starým tradicím těšínské země, jejímu lidu a tím i národu českému.

- R. 1377. Latinská listina Jakuba Augustína o nadaci oltáře.
- R. 1414. Latinská listina biskupa Václava o nadaci oltáře.
- R. 1447. Německá listina městských výsad knížete Bolka II.

- R. 1473. Latinská listina krále Ladislava o povolení 2 výročních trhů.
- R. 1483. Německá listina knížat Anny a Kazimíra o prodeji části pozemku („eine Hoff-Stadt“) k výstavbě lázeňské světnice (Badestube).
- R. 1483. Latinská listina vratislavského biskupa Jana o nadaci oltáře.
- R. 1485. Latinská listina Anny o zahradě.
- R. 1496. Latinská listina knížete Kazimíra, týkající se poplatků Starého Města.
- R. 1496. Latinská listina vratislavského biskupa Jana.
- R. 1498. Česká listina knížete Kazimíra o darování pozemku ve prospěch chudých nemocnic fryštátské.
- R. 1504. Česká listina knížete Kazimíra o prodeji domu na radnici.
- R. 1515. Česká listina kníž. Kazimíra o úlevách po požárním neštěstí.
- R. 1513. Česká listina krále Ladislava, jíž se fryšt. občanům povoluje vybírání mýtného v branách města.

Vnitřní strana víka dřevěné truhly (býv. pokladnice) města Fryštátu z r. 1660. (Znak města Fryštátu a nápis: Letha Pane 1660. Pokladnicze Sprawena gest za Aurzadu Burgmistrowskeho Pana Kaspera Bonczka a Radnych Panuw Pana Martina Philidoniusa a Petra Jarzabka a Pana Andrysa Hofmistra.)

- R. 1515. Opis německé listiny vratisl. biskupa Jana.
- R. 1520. Česká listina kníž. Kazimíra.
- R. 1529. Česká listina Jana z Pernštýna a na Helštýně, hejtmána markrabství moravského a správce knížectví těšínského o pozemcích na Písku při řece Olze na zahrady fryšt. měšťanům.
- R. 1529. Česká listina Anny, kněžny těšínské a markraběnky Braniborské.
- R. 1540. Česká listina Jana z Pernštýna, týkající se dotací na měst. nemocnici.
- R. 1541. Česká listina knížete Václava — dar Volfu Třítěskému.
- R. 1549. Česká listina knížete Václava o rozhodnutí sporu o hranice mezi městem a urozeným panem Jiřikem Pílařem.
- R. 1554. Česká listina kníž. Václava o prodeji roční renty ze Starého Města s podmínkou, aby tato renta (12 fl.) byla určena pro chudé fryštátské nemocnic.
- R. 1560. Česká listina císaře Ferdinanda III., kterou jako král český a nejvyšší vévoda slezský na žádost knížete Václava povoluje měšťanům 2 osmidenní výroční trhy.
- R. 1560. Česky psaná městská privilegia, vydaná knížetem Václavem.
- R. 1561. Česká listina knížete Václava, jíž se dává výlučné právo kramářům knížectví těšínského na týdenních trzích s výjimkou svobodných ročních trhů všecko prodávati.
- R. 1564. Česky psaná listina kníž. Václava, jíž prodává se na přimluvu Václavova syna Bedřicha Kazimíra Jiříku Rosnerovi za 600 fl. vinný výčep (šenk), dosud knížeti vyhrazený a nacházející se vedle výčepu městského. Tento vinný výčep prodal Rosner i s domem na náměstí se svou zahradou Janu Kapplovi z Labach a od tohoto koupilo jej r. 1588 město za 1500 fl.

- R. 1565. Česká listina Bedřicha Kazimíra, kterou se potvrzuje kup t. zv. solcovské zahrady, jednoho rybníku a polí, které město koupil získalo od vdovy Volfa Tříšťského a jejich synů za 475 fl.
- R. 1566. Česká listina kníž. Bedřicha Kazimíra, kterou dává svému služebníku Lorenci Kaplovi v uznání jeho věrných služeb, stavební místo na nižní bráně v pravo, když se jede z města, aby si mohl vystavěti dům. Toho měl volně užívatí, pouze na den sv. Michala musil 6 grošů dobré měny odváděti městu.
- R. 1568. Česká listina kníž. Václava.
- R. 1569. Česká listina knížete Bedřicha Kazimíra, již se potvrzují všechna práva a svobody předchůdců, zvláště právo obcím Fryštátu patřícím, dodávati pivo a dobývati vápenec a bez cla jej dopravovati k užítku města. Svědci: Mikoláš Karvinský z Karvinné a z Velkých Kmčic, maršálek vév. těšínského, Hendrych Byssowsheym z Eisenbergu, knížecí úředník ve Fryštátě, Matyáš Pilha z Otrupkova a Kašpar Kapl, který tuto listinu psal.
- R. 1569. Česká listina císaře Maxmiliána II., již se na žádost knížat Václava a Bedřicha Kazimíra potvrzují městu Fryštátu propůjčené výsady z r. 1560 a 1569.
- R. 1588. Česká listina Mikoláše Cigána ze Slupka a z Fryštátu, již se slíbují, že měšťany ponechá při jejich pravé křesťanské víře a že potvrdí jim faráře, kterého si sami volí (týká se vyznavačů augsburg. vyznání).
- R. 1590. Německá listina Jana Cigána ze Slupka a z Fryštátu o vinném výčepu (šenku).
- R. 1611. Český psaný potvrzení výsad císaře Matyáše. Císař Matyáš potvrzuje propůjčená privilegia zvláště krále Ladislava r. 1513, císaře Maxmiliána z r. 1569 a Václava Cigána ze Slupka z r. 1875.
- R. 1638. Český psaný potvrzení výsad městských Karla Zdenka Žampacha a jeho manželky Johanny Eusebie Žampachové, roz. Haugvicové z Biskupic, pána statků na Fryštátě, Rychvaldu a Neuhublu. Svědci: Sobek z Kornice, z Korské a Ropice, Jan starší Šebišovský ze Šenovice a ze Svobodných Dvorů u města Fryštátu, komisař vrchního úřadu, Sigismund Václav Vanecký z Lomnice a z Poruby, Oldřich Barský z Barště a Marklovic, Stanislav Stěnský ze Stěn.
- R. 1639. Jindřich Václav, vévoda z Münsterbergu potvrzuje listinu Karla Zdenka ze Žampachu (z r. 1638). (Psáno německy.)
- R. 1652. Císař Ferdinand III. potvrzuje jako král český a slezský všechna privilegia a svobody, které Fryštát od vévodů a císařů dostal.
- R. 1669. Německy psaná listina purkmistra fryštátského.
- R. 1670. Kniha privilegií města Fryštátu s potvrzením císaře Leopolda. 36. listin je zde citováno.
- R. 1747. Kniha městských privilegií s potvrzením císařovny Marie Terezie „jedoch salvo iure Regio et cuiuscunque tertii und insoweit ermelte Stadt Freystadt in derenselben usu et possessione ist, auch, solche der ictzig — und künftigen Landes — Verfassung nicht entgegen stehen.“
- R. 1750. Císařovna Marie Terezie povoluje prosbě Mikoláše hraběte z Taafů, majiteli města Fryštátu, mimo dosavadních čtyř výročních trhů ještě dva trhy pro obchod vlnou.
- R. 1782. Císař Josef II. potvrzuje městská privilegia, vepsaná v objemnou pergamenovou knihu.
- R. 1792. Císař František potvrzuje všechna privilegia města s tom výhradou, že výroční trh (jarmark) nesmí připadnouti na neděli nebo pátek, nýbrž na následující všední den.
- R. 1804. Císař František II. povoluje městu zvláštní listinou pátý výroční trh proto, že město Fryštát pro blízkost hor a pro nedostatek spojení od možnosti výdělků odříznuť jest.

Prof. Neklan P a r m a :

Ondráš a Juráš v líčení příborských kronikářů.

Kronikáři tito nezabývají se postavami obou národních loupežníků — v dobrém slova smyslu — zvláště aneb úmyslně, nýbrž při líčení dějin města Příboře přičítajíce k roku 1708 a následujícím letům, zmiňují se o vpádech Kuruců (1708 Kuruci přepadli Vsetín) a Valachů do severovýchodní Moravy. Protože těmito vpády bylo postíženo i území příborské, věnuje se jim pozornost a v souvislosti s těmito událostmi, zmiňují se i o Ondráši a Juráši.

Kronika bývalé piaristické koleje v Příboře se sice přímo ani o Ondráši ani o Juráši nezmiňuje, ale mluví o popravě čtyř členů valašské tlupy, která se r. 1710 v červenci pokusila o přepadení Příboře. Protože k těmto tlupám patřili i Ondráš i Juráš a poněvadž se o přípravách k potlačení těchto tlup brozících tehdejšími zákonům a zřízením zmiňuje i příborský kronikář Kämmerling, buďž zde stručně česky přeloženo, co mních-kronikář poznamenal:*)

Pátého července, totiž roku 1720, zavítali do piaristického kláštera v Příboře vznešení hosté, vojenští hodnostáři, vysocí důstojníci kníže Schamburg, pak hrabě z Krumbachu a hrabě Křižan a jiní důstojníci, kteří se ocitli v Příboře, aby soudili Valachy pro vykonané zločiny.

*) Historia donus Freybergensis ab initio foundationis usque ad annum 1715 incl., str. 122.

Oni také odsoudili k smrti 5 Valachů, chycených při zmíněném přepadu, ale jednomu byla vyprošena milost jedním piaristou a místním děkanem jakožto méně vinnému. Zbylí čtyři byli 7. července za místeckou branou u cesty vedoucí na Hukvaldy pověšeni na dubech a ponecháni tam, až je psi sežrali, jak doslova kronikář vypravuje.

Poslyšme, co o nich vypravuje Josef Kämmerling, profesor bývalého piaristického gymnasia v Příboře, jenž napsal do gymnasiálního programu r. 1880 dějiny města Příboře, kteréžto pojednání, vyšlé jako zvláštní otisk a samostatná brožura s titulem „Die Geschichte der Stadt Freiberg“, existuje dnes snad už jen v několika exemplářích!

Podávám překlad toho, co na str. 24. a násl. píše:

Na začátku 18. století zakusil Příbor i okolí mnoho od lupičských tlup, které ohrožovaly bezpečnost východní Moravy a Těšínska.

Po mnoha stížnostech, které z těchto krajů docházely k císaři Leopoldu I., rozhodl se on rychle tomu odpomoci. Na jeho rozkaz byli vysláni zemští husaři a císařské vojsko, kteří měli s pomocí hajných lesy a hory propátrat a lupiče učinit neškodnými. Té výpravě byl přidán právník z Hradiště, aby dal chycené lupiče, jimž se účast na loupení dokáže, pověsiti dle náhlého práva na nejbližším stromě. Současně byly vypsány odměny

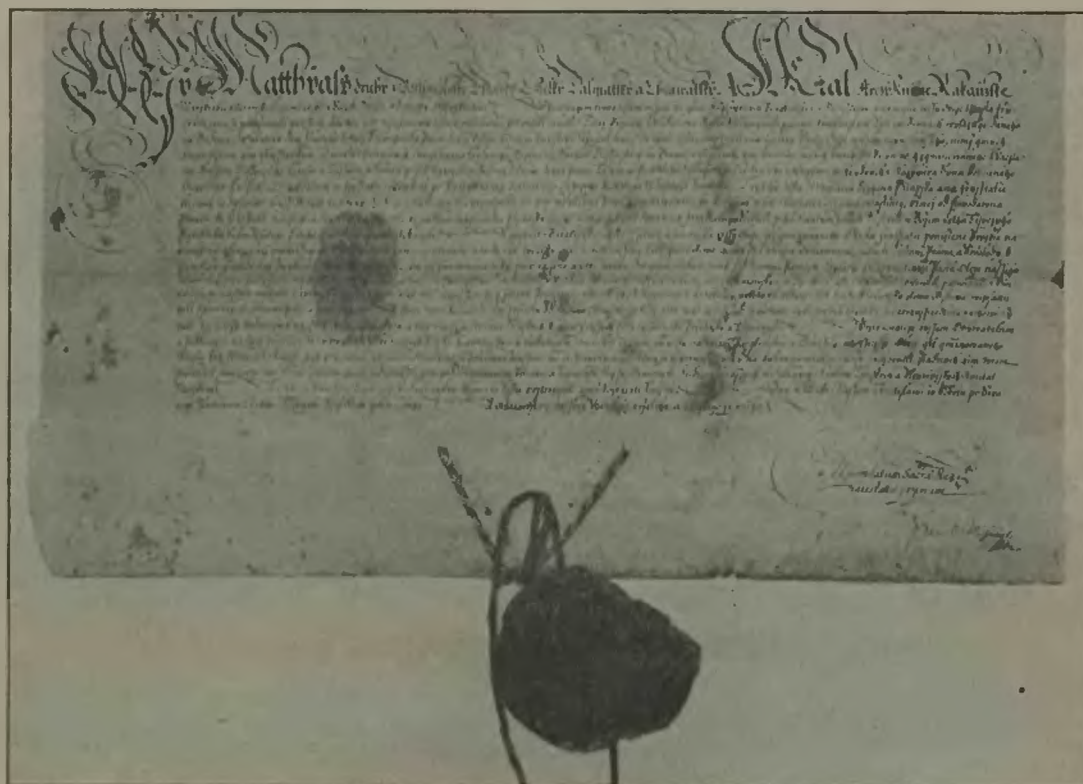
na vydání lupičů. Třetího července 1710*) se pokusily tyto tlupy o přepadení Příbora, byly však odraženy a 4***) z nich chyceni, kteří pak 7. července dle náhlého soudu byli popraveni.

V r. 1711 vpadl nemalý počet loupežníků z Uher do Těšínska (Niederschlesien), kteří loupice a pleníce chodili po kraji a dopouštěli se mnohých ukrutností. K nim se připojilo záhy i mnoho vrahů (Mordgesellen), kteří již před tím v těchto krajích bydleli; mezi nimi zasluhuje zvlášť povšimnutí pověstný Ondra Šebesta, který se brzy vyšvihl na jejich vůdce.

Týž se narodil 13. listopadu 1800 jako nejstarší syn bohatého dědičného rychtáře Ondřeje Šebesty v Janovicích. Jeho otec, nechtějící míti syna sedlákem, dal ho na gymnasium do Příbora. Zde studoval zpočátku s vel-

kou pílí a vyznamenával se svým způsobným chováním. Než to netrvalo dlouho, stal se nedbalým, dopouštěl se leccjakých přestupků a byl konečně z gymnasia vyloučen, protože se ukázalo, že je nepolepšitelný. Nyní se vrátil do otcovského domu, zůstával zde, až uprchl z Janovic pro nějakou rvačku, v níž zabil dragouna, a připojil se k loupežníkům, kteří z Uher vnikli do Slezska, a stal se brzy jejich náčelníkem.

Jako útulek sloužil mu vrch Ondřejník u vsi Tiché, vzdálený hodinu od Příbora. Nato řádl ve Slezsku i na Moravě, celé osady byly jím přepadávány a při nejmenším odporu zapalovány. Dosáhl brzy smutné proslulosti a u lidu se poznenáhlu zakořeňovala víra, že jest neporanitelný sečnou nebo bodnou zbraní a že může být zabit jen vlastním obuškem. Když se šířila víra v

Česká listina cis. Matyáše z r. 1611, kterou se potvrzují různé výsady města Fryštátu.

ieho nezranitelnost, rostl i strach před jeho osobností a tak se mu podařilo čtyři plná léta řádit a všem nástrahám vždy uniknouti.

Konečně obdržel dragounský pluk Althanův, ležící v Opolí a Ratiboři, rozkaz snažit se jej zatknouti. Byla vypsána odměna 100 zlatých tomu, kdo vydá Ondráše a bude-li to nějaký člen tlupy, jenž ho vydá úřadům živého nebo mrtvého, tomu byla zaručena úplná beztrestnost.

To pohnulo Ondrova kamaráda, stejně pověstného Juráše, aby se stal zrádcem svého přítele a konečně byl Ondráš 1. dubna 1715 při taneční zábavě v hostinci Antonína Horáka ve Sviadnově u Frýdku vlastním obuškem

*) O tom se piaristická kronika na uv. místě nezmiňuje.

**) Na uvedeném místě mluví, jak jsem právě řekl, piaristická kronika o 5 odsouzenících, z nichž jednomu dána milost.

od Juráše zabit, jeho tělo bylo dopraveno do Frýdku a čtvrcen. Juráš obdržel sice slíbenou odměnu a odpuštění, ale když mu bylo dokázáno, že přece ještě zůstal ve spojení s lupiči, byl zatčen a v Těšíně vpleten do kola. Též mnozí lupiči byli konečně opatrným postupem úřadů dopadeni a svému osudu přenechání a brzy zase se obyvatelstvo těšilo z úplné bezpečnosti.

Poslyšme dále! Ve sborníku „Moravské Kravaňsko“, vydaném r. 1898 českým učitelstvem školního okresu novojického, píše kronikář města Příbora dle F. P. (Ferdinanda Pokorného) na str. 313. toto:

Blížkost hranic uherských a nepřístupnost lesnatých hor byly toho příčinou, že loupežná čeládka potulovala se v kraji tou měrou, že dne 3. července roku 1710 se pokusila Příbor přepadnouti. Ostražitosti sousedů bylo však děkovati, že útok byl odražen; 4 z loupežníků byli polapeni a 7. téhož měsíce pověšeni (kronika kolleje piaristické). Loupežná rota plenila pak v širém kraji a čmíla nájezdy až do sousedního Slezska, vydrancovala neb za-

pálila celé obce. Cháska tato pocházela většinou z Uher a jako vůdce její proslavil se u lidu chudého oblíbený rodák Janovický Ondřej Šebesta, syn zámožného fojta a bývalý student gymnasia příborského. Tím, že chudině neubližoval a jen u zámožných loupil, získal si důvěru lidu, u něhož v horách, zvláště na Ondřejníku, našel bezpečného útluku.

Konečně však, když byla cena 100 zl. na hlavu jeho vysazena, tu byl vlastním svým soudruhům Jurášem zabit dne 1. dubna 1715.

Vlastní kronikář Příboru, pan Ferdinand Pokorný, napsal ve svých dějinách příborských ve „Vlastivědě moravské“ (jičímský kraj, příborský okres), na str. 88. o Ondrášovi a Jurášovi toto:

Roku 1714 vypravily se četné bandy loupežnické z Uher do přerovského kraje. Vůdcem jejich byl pověstný Ondráš s druhem Jurášem, kteří svůj hlavní úkryt měli na Ondřejníku u Kozlovic. Ondřej Šebesta, zvaný Ondráš, syn fojtův z Janovic u Frýdku, byl kdysi na studiích v Příboře. Byl odvážný a chytrý v té míře, že výpravám na jeho polapení nezdařilo se jej chytiti. Napomáhala mu obliba lidu obecného, který jej ukrýval, jelikož Ondráš olupoval jen pány a bohatce a chudším přál. Tím pověst jeho mezi lidem chudým došla velké obliby a nebylo možno ho lapiti, jelikož lid byl přesvědčen, že pomocí čarů Ondráš dovede se udělati neviditelným a nezranitelným, leč svým vlastním obuškem může býti skolen. Hrabě Pražma z Frýdku, obdržev rozkaz od nejvyššího hejtmana slezského Ondráše lapiti, rozkázal, aby ve všech obcích, kde se Ondráš objeví, bylo dáno znamení zvony, aby vojsko bylo upozorněno. Avšak i toto opatření selhalo. Roku 1715 byla pak vypsána cena 100 zlatých na hlavu Ondrášovu a vojsko z Opolska u Ratiborska vypraveno do Frýdecka. Odměnou 100 zlatých a slíbenou volností zlákan, zradil Juráš svého kamaráda Ondráše, k jehožto skrýši přivedl vojsko.

V poznámce pak na téže stránce dočteme se následujícího: Dle lidové pověsti a dle Kaufmannových dějin Těšínska zabil Juráš Ondráše jeho vlastním obuškem (d'Elvert XV., 76.).

Tedy k tomu stručně několik slov. I německý i český kronikář, neboť dějepisná stať o Příboře ve sborníku „Moravské Kravařsko“ pochází vlastně též z pera Ferdinanda Pokorného, nedbají lidové tradice, která viděla v Ondráši a Juráši mstitele lidu, odplatitele všech křivd, které páni na poddaném lidu páchali a proti nimž se nemohl bránit. Nepřihlížejí k motivům jednání Ondrášova a vidí v něm vlastně obyčejného lupiče. Přiznávají ovšem, že oba byli u lidu oblíbeni, protože škodili jen bohatým a mocným, ale z tvrzení, že lid je chránil a poskytoval jim úkryt, nevycítili a nevypozorovali, že lid v nich viděl své dobrodince, vykonavatele své pomsty. V tom ohledu bychom byli od českého kronikáře čekali větší porozumění pro lidový odboj, který se v té době po tolika nešťastných rebéliích nemohl prováděti jinak, než jako guerilla pod firmou zbojníka.

Německý kronikář zvláště zveličuje Ondrášovo lupičství: prý celé osady přepadával a při nejmenším odporu zažíval. To je jistě taková Kämmerlingova nesprávnost, jako jeho nesprávné umístění Ondřejníka, jenž dle něho je u Tiché asi hodinu od Příbora vzdálen. Chtěl bych vidět toho, kdo by z Příbora zašel za hodinu pod Ondřejník přes Tichou. Možná, že myslel Kämmerling tichavskou Hůrku, mluvil-li o hodinové vzdálenosti.

Že tradice o Ondrášovi byla v příborském kraji velmi živá, svědčí též obraz, který visíval dlouhou dobu na radnici a jenž nyní je umístěn v příborském museu. Nutno se o něm zmínit k vůli kroji obou odbojníků.

Obraz má rozměry asi 80×60 a je to olejomalba. V pozadí i po stranách je znázorněna romantická krajina, hory, skály, mohutné stromy. V předu leží Ondráš, hlavu pod skálou v levo a nohy nataženy v pravo. Z čela se mu řine krev a zdá se už v bezvědomí. Má na sobě rozhalenou bílou košili s širokými rukávy na konci se rozvírajícími a obroubenými vyšíváním. Košile zasahuje do červených přiléhavých spodků a nohy vězí v černých nízkých botech. Za ním stojí Juráš, oděný v stejné kalhoty a v stejnou košili, jenže má kolem boků zladený široký pás a za ním bambitky; v zadu mu visí dolman, jehož šňůry křížem přepásávají hrud. Zpoza něho vyčnívá kolba pušky. V ruce drží obušek, jímž patrně zasadil Ondrášovi smrtelnou ránu. Ale nejzajímavější je Jurášův klobouk, vysoký, vrstvený s dvěma rohy na bocích a střížkou v předu. Lidový malíř, který tento obraz namaloval, připsal dole: Ondrass Hlavný Loupežnik, Starý

Farář Onderek,
tvurce památného kancionálu.

34 let od Wlasního Kamaráda zabitý Roku 1716. (Viz obrázek na str. 6.)

O tomto kroji se domnívá Kämmerling na uvedeném místě, že je to národní kroj maďarský. To je naprosto chybný názor. I kdyby se Ondráš a Juráš byli krojově přizpůsobili soudruhům svým příšlým z bývalých Uher, pak by to byl jistě nějaký nějaký kroj slovenský. Jiné je mínění, že to je snad úbor bývalých valašských portášů. Ale nejspíšeji asi bude se domnívati, že zde lidový malíř povolil své fantazii a vymaloval oba zbojníky v nějakém nehistorickém a neskutečném šatě.

Konečně ještě poznámku, jež se týká líčení Ondrášovy smrti. Kämmerling mluví o zabiti v Horákově hospodě v Sviadnově, Pokorný o tom, že Juráš přivedl vojsko k Ondrášově skrýši. Příborský obraz pak ukazuje ještě k třetí tradici, že Juráš zabil Ondráše venku v horách. Bude vlastně ještě úkolem historika říci o tom konečné slovo, ačli se ta věc vůbec dá bezpečně zjistiti a dokázati.

J. Karkoška:

O historickém vývoji obce Petřvaldu.

(Pokračování.)

Ptáme se: Kdo byli prvními obyvateli těchto krajů? Otázka velmi nesnadno k uhodnutí, poněvadž kraje naše byly průchodní zemí, odkudž všemi směry a různými obyvateli děla se kolonizace. Po všelikých těchto národech nezůstalo dnes kromě několika názvů takřka ani památky; počátkem 15. století přešel náš kraj již úplně do moravských rukou. Dle ústního podání osídlili v prvotních dobách zdejší lesy poustevníci a klášterní mniši, kteří pralesy vymýtili, hospodářsky osadili, upravili a zároveň kulturu rozšířili. Pro cestující stavěli jednoduché dřevěné chýše, pro povozy dřevěné boudy a stále co noclehárny, by po dlouhé cestě měli kde odpočívati. V které době započalo se s kolonizací naší vesničky a na kterém zboží?

Ačkoli se Petřvaldu v listinách vzpomíná mnohem později než okolních osad Ostravy a Orlové, možná dosti, že Petřvald není osadou mladší než tyto. Ale jisto jest, že v novotě vznikla na zboží knížecím, ať již za knížete Vladislava Opolského, který panoval od roku 1247—1281, neb prvního knížete těšínského Měška, který od roku 1290—1314 byl pánem na Těšínsku a Osvětimsku. Jsou ovšem některé velice závažné okolnosti, jež nám dávají tušiti, že Petřvald založen byl snad teprve za knížete Měška, poněvadž jest věcí takofka přirozenou, že synové knížete Vladislava (Měšek, Kazimír, Boleslav a Přemyslav) až po rozdělení otcovského zboží každý na své čtvrtině pilněji se započal starati o blahobyt a zvelebení svého údělu.

Když tedy Měšek dostal Těšínsko a Osvětimsko, začal pečovati o své knížetství, začal se starati způsobem tehda obvyklým, totiž zakládáním nových osad, aby krajiny málo zalidněné dostalo obyvatelstvo, a tím aby důchody knížecí se rozhojnily. A že Měšek, nejslavnější ze všech knížat těšínských, byl zakladatelem nových osad, to dnes je nezvratně zjištěno. Aby osadníkům získal, připustil lid z krajín západních a někdy i národnosti německé, které usazoval na právu t. zv. německém. Odtud vysvětlitelno, proč Petřvald má německé jméno. (Osady jména německého vznikly již za značného vlivu německého a mohli bychom je považovati za osady nejnovější: Petirswalde, Richinwalde a j. V. Prasek, str. 103.)

Založení a osazení vsi svěřeno bývalo jistému člověku, který musil mlíti peníze, neboť aby dostal k sobě lidi, kteří by mu pomáhali káceti les, domy stavěti a pole na nivu obdělávati, bylo mu třeba je živiti. Kníže daroval tomuto zakladateli kus země, ze které nic neplatil, dovolil založiti krčmu, dovolil

mu držeti sobě kováře, pekaře, masaře a též ševce, aby novým osadníkům poskytovali nevyhnutelnou stravu a nezbytné potřeby. Mimo to udělal tohoto zakladatele soudcem čili fojtem nad jeho osadníky. A kdybychom se ptali, kterak se jmenoval zakladatel Petřvaldu, mohli bychom hádati jen dle jména osady. A že Petřvald nemá jména po pěti lesích (Pětvald), nýbrž po osobě, možno směle tvrditi. Domníváme se, že zakladatelem naší vsky byl Petr, známý zakladatel Petrovic a mnoha jiných vícek na Těšínsku. Byl tedy Petřvald s počátku — jako mnohé jiné okolní osady — majetkem knížete těšínského. (P. okrač.)

Ondraš Slavný Loupežník Starý, vzlet od Masného Kamarada
zabitý Morku 1. 15.

Obraz, jenž dlouhou dobu visíval v příborské radnici a nyní je umístěn v museu v Příboře. (K článku N. Parmy „Ondraš a Juráš v ličení příborských kronikářů“.)

Příspěvek k dějinám Orlově.

Od roku 1526 stal se představeným opatem orlovského kláštera Vincenc Baranovský, jenž až do roku 1542 v tomto úřadě setrval. Rok před svým odchodem vydal list, který se týká několika dědin, příslušných ke klášteru a jenž zní:

„Ja Wyncentius Baranowsky z Baranowa opat Orloowsky znamo czinim tymto listem vssem v obecz a kazdemu zwlasstie genz tento list czisty, nebo cztuze slyssetj bude, ze hledite (hledice?) na chudobu kost — klasstera Orloowského chcieze aby budto prystawenj pry-

kupowanj i potrebami kostelnjmi tym liepe a hogniegi (?) na budouce czasy ten kostel opatzen byti mohli: za przedesslan radu dal gsem a przypojił, a mocy lidu tohoto dawam y przypogugi diedieznie y wiecznie, ktoruz kostelu klastera swelro Orlovského rybnik, genz slowe staro mlynskj Orlovský, který lezy mezi rybnikem krezmarze Orlovského z yedne a rybnikem mlynskim z strany druhé, tak aby kostelni tohoz kostela z radu diedin ktemu kostelu przislussegieczych ten rybnik mohli nasazowatj, lowitj geho ku ko kostelnemu dobrymu uzywatj na wieczne czasy a z kazdeho spustenj y z nasad roczitie obcy Orlovskie u ginym didinam, ktoru kostelu zalezyczym z uzytku toho rybniku poczet slussny aby czinili a przy kazdym lowenj ryb foyt Porubsky, foyt Lazsky, a kostelni aby po kazde bywali a toho czo se lowy y prodawa a nacz se obratj, aby dohledl, ze by kostelu niez ucusslo, a tiemi peniezmi wytrzenemi. Z tego rybnika staromlynskeho, magi a po-

winni budou, kostel Orlovski, przikryvatj, opatrowatj, budowatj, stawitj a potreby kostelne jednatj, kdyby koli potreba toho ukazala a wsse zwuli starssych ze wssiech diedin ktere k Orlovskemu kostelu przynalezgi, a ten rybnik y uzytku geho y potomkowe mogj budouczy opatowe Orlovskj pani drzytele panstwy toho Orlovského nemam a nemagi gim w tom zadneho wpadu aniktere przekaskj czinitj ninie i w budouce czasy. Tomu na swedomi pieczet swau vlastní k tomuto listu gsem zawiesytj dal. Genz dan a psan na Orlowe w strzedu w welike noczy od narozeni syna Bozyho tysieczelo pietisteho sstyreyczateho prwniho poczitagieczym."

List ten jest v mnohem zajímavý, zejména v tom, jak je psán. Znovu podává důkaz, že opatové benediktinského opatství, ač byli Poláci, přece vydávali listy psané jazykem českým.

B. T.

Těšínská knížata.

Piastovci:

Mečislav (Mešek) I.	1163—1211
Kazimír	1211—1230
Vjola	1230—1238
Mečislav II.	1238—1246
Vladislav	1247—1281
Mečislav III. a Přemyslav	1282—1290
Mečislav III. (Mešek)	1290—1314
Kazimír I.	1316—1358
Přemysl I. (Přemek)	1358—1407
Boleslav I. (Bolek)	1407—1431
Václav I.	1431—1474
Přemysl II. a Boleslav	1452—1477
Boleslav II.	1431—1452
Přemysl II.	1452—1477
Kazimír II.	1477—1528
Porněnická vláda Jana z Pernštejna a na Helfenšteině a matky Václavovy Anny Braniborské	1529—1545
Václav II.	1545—1579
Adam Václav	1579—1611
Kateřina Sedena	1611—1617

Bedřich Vilém	1617—1625
Alžběta Lukrecia	1625—1653

Habsburkové:

Ferdinand IV.	1653—1654
Ferdinand III.	1654—1657
Leopold I.	1657—1705
Josef I.	1705—1711
Karel VI.	1711—1722

Lotrinskové:

Leopold II.	1722—1731
František	1731—1765
Josef II.	1765—1766

Rodsaský:

Marie Kristina	1766—1798
Albert Saský	1798—1822

Rod lotrinský:

Karel	1822—1847
Albrecht	1847—1896
Bedřich	1896—1918

Ze zajímavosti starého Těšínska.

„Sklorky“, toť název tratí v Raškovicích, patříci k usedlosti č. 62, majetku pana Fraut. Kubaly. Podivný tento název má svůj původ v kočnejším řemesle českých sklářů. Jest dokladem k dějinám lidového průmyslu a lidových řemesel na Těšínsku, z nichž po mnohých již ani pamětníka není, leda tu a tam nějaký název, který málokdo dovede si správně vyložit. Starší občané raškovští (Doležalka, Klimánek) pamatují ještě, jak na těch místech jako děti z hlíny vyhrabávali skleněné kulíčky a různé perly a skleněné předměty a ještě nedávno tam byly nalezeny různé skleněné věci. V těch místech jest vykopána delší roklna, nyní tam stojí cihelna. Podle všeho — jak nás dějiny sklářského řemesla učí — usadila se kdysi dávno v našem kraji rodina sklářů, neboť zde bylo bojně lesů a tím i s dostatek dřeva pro získání dřevěného popela, který obsahoval draslo, potřebné k výrobě skla. Ale i křemen zde byl. A tak na čas byly zde vhodné podmínky pro tento lidový průmysl či řemeslo. Časem dřevo i křemen se vypotřeboval, kočující sklářů táhli dále a po nich zůstal jen název tratí, kde své řemeslo provádějí. Možná, že i toho řemesla za-

nechali, neboť v některých sousedních obcích jsou rodná jména „Sklář“, což zajisté je ve spojitosti s tímto, u nás již vyhynulým řemeslem. J. L. Mikoláš.

„Trojačka“ jest zase název hraničního kamene, který dělí obce Raškovice, Skalici a Janovice. Kámen jest trojhranný a nad zemí vyčnívá ve výši asi jednoho metru. Má jakýsi tajuplný vzhled a po bližším ohledání zdá se, jakoby v dřívějších dobách míval i jakýsi nápis, jenž dnes jest nečitelný. Ze starých občanů žádný nepamatuje, kdy ten kámen tam byl zasazen a blízcí osadníci o něm nic nevědí. Jen tolik uslyšeti lze, že tam straší i za bílého dne. V noci málokdo odváží se samotěn jíti kolem trojačky. Nevím, co na tom pravdy, ale neznámý ucítí tu jakýsi trpký pocit samoty. O trojačce nelze se nic bližšího dopátrat. V blízkém pohorí nazývá se též jeden vrch „trojačka“ a tam dle pověstí měly čarodějnice své sídlo. Je podivno, jak ten kámen v takové velikosti se zde vzal, když zde kamenné půdy vůbec není. Ten kámen má vzhled svědka dávno zašlých dob pohanských našich předků. J. L. Mikoláš.

Zajímavá církevní slavnost ve Frýdku. Dne 20. ledna, v den mučedníků sv. Fabiána a Šebestiána, patronů od moru a nemoci, ubírá se každoročně procesí věřících

z farního chrámu sv. Jana Křitele do kostelíčka sv. Jošta na bývalém hřbitově. Málokdo zná vznik a původ této církevní slavnosti, ojedinelé na Těšínsku. Tato církevní obřadnost má velice zajímavý původ. Když roku 1645 řádila strašná morová rána na Těšínsku i v sousední severovýchodní Moravě, tudíž v okolí Frýdku, kdy mnoho lidí na tuto ránu pomřelo, takže u cest mrtví leželi, dostala se tato morová rána i do Frýdku. V malé chaloupce v pivovaru na ní všichni onemocněli. Tu sdělili se Frýdečané tohoto nevídaného, zlého hosta a činili, co mohli, aby nemoc se nerozšířila. Nejdříve obrátili, jako bezradní, své zraky k Bohu Všemohoucímu, aby tuto krutou metlu od nich odvrátili ráčil. Konány veřejně modlitby a frýdecký farář i rodák Germanides (= Němčák), horlivě kázal o zbožnosti a zkažených mravech, prosil Boha za smířování a odvrácení zlého hosta od příbytků Frýdečanů. I vyšla prosebná procesí z farního chrámu do kostelíčka sv. Jošta za zpěvu pobožných písní proti moru, válce a hladu. V kostelíčku sv. Jošta konány opětně církevní obřadnosti a modlitby. Po těch vyzval farář své věřící, aby Bohu slíbili, že každoročně tuto místní pouť vykonají, aby jen od příbytků jejích a celého města morová nákaza byla odvrácena. A hle! Mor zastavil se u této jediné malé chaloupky a město zůstalo jako zázrakem od další nákazy ušetřeno. Od tohoto času dostávají Frýdečané a věřící danému slovu a každoročně tuto místní pouť konají, jako dík za uchránění města od moru, jednak i proto, aby pro příště od všech podobných trampot uchráněno bylo. Letos je tomu právě 280 let. Před 30 lety v 250. výročí bylo konáno velice slavné procesí, jehož se zúčastnil celý Frýdek i s bližším okolím. Neseny byly korouhle, kněží šli s monstancí a za zpěvu a hláholu zvonů ubírali se z jednoho chrámu do druhého.

J. L. Mikoláš.

Pevinností petřvaldské vrchnosti. Za časů robotních do r. 1848, kdy často kolik dní v týdnu pracovatí bylo na panském poli, veselým zpěvem slavivala se po skončených žních dožatá neb „žnivka“. Slavnostním průvodem, zpívající zvláštní písně obžinkové, ubíraly se zástupy poddaných k domu vrchnostenského pána, kde po obvyklých obřadnostech každý obdržel pak po jednom ačtí piva. V termíně sv. Barbory odváděla petřvaldská vrchnost šenovskému faráři každoročně 1 zl. 30 kr. Zdejšímu mlynáři poskytovala vrchnost každoročně ze svého lesa jeden buk na zhotovování potřebného náčiní, který si však byl povinen sám skáceti a vlastním povozem i potahem odvéztí. Pouze mlýnské kameny dovážely se dotyčnému z panské roboty na vzdálenost 4 mil. Jiřímu Vicherkovi a jeho právoplatným nástupcům ponechávala vrchnost veškeré soboty v roce volny od panské roboty. Podobně dispensovala z milosti v termíně sv. Michala až Řehoře všechny soboty Janu Skýbovi.

J. Karkoška.

Ondráš v Petřvaldě. Na dnešním pop. čís. 31 naší obce, patřícím obě. Ludvíku Novákovi, horníku jámy Hedvíky, žil na počátku 18. stol. daleký předek nynějšího rolníka Františka Vicherka, zvaného všeobecně z „Gilo-vice“, jenž byl také fojtem v naší obci a nezacházal s občanstvem tak, jak by se slušelo v této jinak trudné době na rozumného a uznalého představeného-spoluobčana. Vykládá se, že o jeho počínání dověděl se osvoboditel těšínského lidu z poroby — Ondráš, který nikoho nezabíjel, staraje se pouze, by spravedlností a poctivostí vsude byl zjednan průchod. Na svých toulkách zastavil se prý také v naší obci, navštívil milého fojta, vyčetl mu všechny hříchy, kterých se dopustil vůči ndřenému lidu, sebral všechny peníze, jež si byl nastřádal a tyto pak prý zakopal v blízkém olšovém háji, kdež i několik mohutných věkovitých dubů stálo. Připomíná se, že v době

pašijového týdne je možno v tomto háji pozorovati jasný ohněček, jímž dotyčné peníze se sušívají. K tomu dovozuje nynější majitel, že jako chlapec zarážel se svým otcem piloty na svalh olšiny a během práce přišli na místo, kde nebylo možno pilot hlouběji zarazití a dunění, řinčení a chřestot peněz se ozýval. Nevsazený piot vřezalí a od zjištění pravé příčiny, příp. hledání pokladu upustili, byvše znavení celodenní těžkou prací. Otec na to se rozstolal, v brzku i zemřel, a on — byv chlapčkem — nezapamatoval si onoho místa, by později v příhodné době se mohl přesvědčiti o pravé příčině tehdejšího mánení. Tvrdívá se, že v této olšině bývali pochováváni i vojáci, kteří padli ve válkách, jichž svědkem a dějištěm byla naše obec.

J. Karkoška.

Orlovská „slunýčka“. V Orlové a jejím okolí dolovali ve 13. století orlovští benediktiní na sůl. Vykládá se, že na myšlenku dolování v těchto místech byl přivedení množstvím studánek s obsahem slané vody. Při dolování přišli nejdříve na slané jíly, z nichž vyluhováním získali soli, pak i na solná ložiska (Solca v Karvinné). Jelikož se dolování nevyplácelo, zaniklo ve 14. století. Mimo benediktinů byli to: kníže Václav, který později chtěl v těchto místech soli dobývatí, a císař Leopold. Tento ještě r. 1678 dal zde kopatí na sůl. Pro malý úspěch zanikly naše lomy docela. Také kníže Lehnický zabýval se dobýváním soli u nás a ztratil v tomto podniku mnoho peněz. O orlovské „slunýčce“ vykládala mně 93letá stařena občanka Magdalena Rondíková (nar. 1. března 1831 v Petřvaldě) toto: Dobře si ještě pamatuji na studni při orlovské staré faře, kde za mých časů vyvěrala slaná voda, které se všeobecně v celém revíru „slunýčka“ říkávalo. Z daleka přicházeli lidé s baňkami, konvemi, „dřevečky“ na lehkých vozíčkách nebo s povozy, majíce tyto naloženy množstvím sudů, které plnivali „slunýčkou“. Byla dosti slaná. Při vaření polévky musela se tato míchatí z polovice čistou vodou, by mohly býti požitelnými. Mnohdy — a to velmi často při větších návalech — strhla se i bitka u této vyhledávané studánky. Kdo chtěl brzy domů se dostatí, musil si přivstátí nebo ve 3 hod. ráno stály již řady povozů a vůzků, očekávající se netrpělivostí, až na ně dojde řada. Studně tato byla dřevěná a když obsah její šel příliš na odbyt, muselo se do ní po dřevěných schodcích sestupovatí. Nejen k vaření pokrmů, ale i pro účely hospodářské se jí velmi často užívalo. Kolem studně rozkládalo se hotové jezero, které v době stavění nynější železnice počali zavázeti. Dostí slaná pramen vyvěrá dosud na jámě „Žofince“ a odtéká nevyužití přímo do strouhy.

J. Karkoška.

Různosti.

Příspěvky pro „Vlastivědnou přílohu“ zasílejte přímo na adresu Jar. Zahradník, učitel, Orlová, Těš. Slezsko.

Opravy. Do 1. čísla naší „Vlastivědné přílohy“ vloudily se některé tiskové chyby. Prosíme, aby si alespoň ty větší čtenáři laskavě opravili. Tak v úvodním článku má věta v druhém sloupci nahoře správně znít: „Jsme si vědomi, že by se úlohy, které my se podjímáme, měli chopiti v prvé řadě kvalifikovaní odborníci, historikové, leč není jich a jsou-li, vyhýbají se této úloze.“ — Nedopatřením nedostal se do 1. čísla seznam těšínských knížat dle posloupnosti, ač se tak tvrdí v článku „Těšínsko lénem koruny české“. Otiskujeme jej tedy v tomto čísle. — V článku „O kancionálu Václava Kleycha“ má znít v 15. a 16. řádku druhého sloupce 5. strany správně: Naujos Giesiniu Knigos Prus Zemeje. — Ostatní menší chyby si laskavý čtenář již jistě sám opravil.

Vlastivědná příloha „Obrany Slezska“

Věstník „Slezské musejní společnosti v Orlové“.

Ročník 1925.

V Orlové dne 23. října 1925.

Číslo 3.

Ph. St. Miroslav Dhalý:

O nejstarší gruntovní knize města Jablunkova.

Gruntovní knihy mají svůj vznik okolo 13. stol., kdy šíří se pomalu znalost písma, a vyrostly z právní potřeby obyvatelstva. Z počátku nebyla jim všude věnována valná pozornost a tak ve 14. stol. objevují se ještě dosti řídké. Tam, kde zavedeny byly, požívaly veliké důvěry obyvatelstva, neboť co v nich bylo zapsáno, nemohlo být nikým porušeno, leč že by někdo nařkl písaře z falše. Jest přirozeno, že důvěra ta získala jim co nejrychl. rozšíření, takového, jakého skutečně zasluhovaly. Knihy ty byly veřejné a každý mohl do nich nahlédnouti. Se stanoviska právního měly veliký význam a my činíme je dnes tím, že jsou zpravidla jediným nejstarším dokladem minulosti písma a řeči, povahy obyvatelstva, jednotlivých rodů a jich zámožnosti, charakteristikou platebních jednotek a pod. Byla do nich zapisována každá koupě i prodej, at selských gruntů, či polí a luk.

Kdy byly u nás na Těšínsku gruntovní knihy zavedeny, je dosti těžko říci. Neustanovovalo je žádné nařízení a postup šíření šel pravděpodobně z Čech přes Moravu k nám. Nejstarší zachovanou knihou města Jablunkova jest gruntovní kniha z r. 1592, stáří dosti značného. Psána je s počátku knězem Blažejem Philidonem, farářem jablunkovským, a jak sám v úvodním listě praví, pořizena je z návodu města ze starších městských knih „pro lepší ordnunk, správu a spořádání kupu a prodeje“. Nejstarší záznam v této gruntovní knize by byla nadace jedné role farské žáku jablunkovskému Pavlovi, datovaná z r. 1576, kterou kněz Stanislav, farář jablunkovský, založil pro něj i žáky budoucí, dáváje jim v užívání na věčné časy pole, zvané Zamokřiadly. Můžeme tedy říci, že gruntovní kniha je vedena od r. 1576, stáří to jistě vzácné, uvážíme-li k tomu, že knihy zemské neb zámecké zachovány jsou v Těšíně teprve od r. 1623. (Nejstarší 1549—1603 a 1603—1623 byly taktéž, ale ztratily se.*) Mezi r. 1576—82 následuje jakási mezera**) a lze se domnívati, že záznamy ty byly asi ztraceny, jelikož s počátku byly kupy a prodeje psány ne do knih, ale jednotlivě, anebo, že pro svou menší důležitost co starší letopočet (v r. 1592) nebrány písařem v úvažu, jednak, že by nová gruntovní kniha byla vyplněna většinou staršími záznamy. Od kdy byly v Jablunkově záznamy vůbec vedeny? Pro rok 1576 máme zde doklady, jak shora uvedeno. Písař praví také na jiném místě této gruntovní knihy, že byla 1592 obnovena, zkorigována a z jiných starších knih pořizena pro lepší pořádek. Původní záznamy zde nejsou, zůstaly jen opisy a lze tudíž na naši otázku odpověděti, že začalo se psáti okolo r. 1576 snad i něco dříve.

Po stránce jazykové nutno připomenouti, že celá kniha je psána česky švabachem. Pro zajímavost uvá-

*) Kapras: „Z dějin českého Slezska“, str. 105.

**) Ponecháno jest několik listů čistých, písař snad chtěl později dopsati.

dím přesný opis první strany (i gramaticky správný), kde písař toto uvádí*):

Létha Panie — 1592 — v Pondělí Den Svate Margethy Gimak — 13 dne Miesyce Cziervence.

Za aurziadu oppatrných Vitka Pycha, ty cziasy, fojta jablunkovskeho, Rziehorzie bišie purgbmistra a staršých, Klimunta Bryzly, Girzika Mayera, Adama Valacha, Adama Dlabacze, Maczka Soly a Jana Gizlara, pro lepší ordnunk a správu a sporziadani kupu a prodaži domovych y ginych, tyto nove knihy aneb registra miesteczka založieny, obnoveny, z korigovany a z ginych starych kněh městeczkeych przepisany gsou skrze kněze Blaziege Philidona ty cziasy fararze jablunkovskeho, v kterychžto knihach cztenarzi nayprve registrzik naydeš podle ktereho bys kup a proday, v kterem listu takovy stogí, zvědieti a nagiti mohl, Tobie to tenž nasledujícízy reysterzik porziadnie a yaderně oznami. V zadu pak viedieti take budeš, zie se do tiech miesteczkeych kněh porziadna poruczenství a kšafty od obyvateluo [v] a susedu dotczeneho miesteczka Jablunkova czyněna zapisovati budau, aby se v cziasyach budcznych erbove pozustali vědieli podle czeho yap rziditi a spravovati a nacz natahovati.

*

Jakým způsobem prováděl se tehdy kup a prodej, dobře osvětluje následující opis, pojednávající o vdově Dorothe Milochově, paní dosti zámožného rodu. Statek svůj obdržel Ondřej Miloch a knížete co nadací. Léna taková udělovala knížata i menším pánům buď na odmrť, což znamenalo až do vymření mužských potomků, nebo jen na určitý počet let. (Zda stalo se tak ještě za knížete Václava III. (1528—1579) nebo za jeho syna Frydrycha Viléma († 1625), posledního Piastovce na Těšínsku, nelze ani ze zámeckých knih zjistiti, jelikož jsou ztraceny.) Po smrti Ondřeje Milochy kupuje kněžna těšínská majetek ten zpět, ale hned roku následujícího prodává jej symu Ondřeji Milochy, Eliášovi. (Folio 54. Gruntovní kniha.) Rod Milochů byl v Jablunkově dosti rozvětven a držel několik usedlostí i domů.

Kupoval-li pán, býval takovému kupu přítomen i knížecí soudi nebo dokonce kníže sám. U kupů menšího rázu byli toliko úředníci obce.

In nomine Domini amen.

Létha Panie 1592. Ve cztvrtek po sv. Matiegi stal se kup czely a dokonaly v niczem neporušeny, mezy urozenými panem Hanušem Goczialkovskym z Goczialkovicz na Dušovy a Diehylově hejtmanem G. k. m. a sudim knížetstvy Tiešynskeho, Kašparem Borkem z Rostropicz a na Vendryni, Janem Lhotskym ze Lhoty a na Hornim Zukově aurzedlnikem na Těšyně z gedny

*) Upravena jsou toliko velká písmena, která v originále libovolně jsou psána, jak písaře napadlo. Nad y jsou vynechány tečky pro nesnadnost tisku. Místo ss psáno š, podobně i jednoduché v.

a Dorotheou pozustalou vdovu po nebožtiku Andriusu Milochu v Jablunkově a dítkami gegi, zegmiena Thomannem, Eliašem, Annu, Katerzinu, Reginau a Dorotheu strany druhej a to takovy, zie sau nadepsana Dorothea Milochova y z dítkami svymi nadepsanymi od sebe y od erbuov a potomkuov svych věczně a diediczně odprodali a moczzy tohoto listu odprodavagi, totiž duom aneb placz v Jablunkově mezy Adamem Placzkem z gedney a Adamem Dlabaczem z druhe strany. Przi tom folvark przi rzece Lomney v těch mezecch a hraniczech a všym toho przisluštenstvím tak yak su toho podle nadani Gého kn. m. měli drželi a uzyvali, nicz tu sobie ani erbuom a potomkom svym nevynimagicz ani pozustavagicz. Osvíczeney a vysocze urozene kněžně a Pani, Pani Sedeně Katerzyně kněžně Saskey, Engerske a Vestfalske v Slezi kněžně Těšynske a Velkeho Hlohova, tez hrabcze na Trenczyně a Gich milostem kniaziatom mladym pannom našym milostivym, erbuom a potomkuom Gegi kn. m. a to sumu peněz štyry sta zlateych po 36 g

a groš po 6 penězch bilych poczytagicz. Kterauzto summu peněz gsem yhned pohotově przigali a mezy sebe rozdělili, v kterymzto statku nahorze psanym Gegi milost kněžna z dítkami svymi kniaziaty mladyni raczi mocz gmiti, uczyniti y nechati yako z svym vlastnim diedicztvim. K tomu se przidava polovicze oseti na zymu: 4 husy a slepicz 4.

Pro lepšy toho gistotu a vedomost lidskou tento kup do miesteczkeych kněh jablunkovkeych zapsan gest.

Stalo se dne y letha nahorze psaneho.

Ku konci nutno se zmíniti, že celá kniha sahá až do r. 1688. Písaři rovněž se střídali a zdá se, že i za života Philidonova menší splátky zapisoval někdo jiný, rukou dosti neumělou oproti prvotnímu písaři. Po stránce jazykové jest jednota písma a řeči zachována až do r. 1688, kde kniha končí. Je pro nás cenným dokladem a jest si jen přát, bychom takových knih starých měli více.

Dr. Josef Novotný.

Počátky českého školství v Novém Bohumíně.

Školní děti ze Šunychlu, Kopytova, Pudlova, Vrbice a Bohumína nádraží docházely od nepaměti až do roku 1860 do školy v městě Bohumíně. Škola tato byla jednou z nejstarších ve východním Slezsku, neboť existovala snad již od založení městského farního kostela řádem benediktinů z Týnce u Krakova (r. 1264). Listinných dokladů však o tom není, neboť první dokument, v němž se děje zmínka o škole v Bohumíně městě, je až z roku 1612.

Stará škola v Bohumíně městě byla r. 1842 tak sešlá, že musela býti uzavřena a vyučovalo se v soukromých místnostech. Stavba nové školní budovy byla nedostatkem peněz a různými pohromami stále oddalována a teprve r. 1872 provedena.

Zatím vystavěly si však okolní obce Šunychl, Pudlov, Vrbice a také Bohumín—nádraží školy samostatné. Školních dětí na nádraží stále přibývalo, cesta do města byla poměrně daleká a zvláště v zimě obtížná, takže již r. 1858 projevuje se snaha po založení školy vedle nádraží. Zemská vláda nařídila tudíž 30. března 1858 okresnímu úřadu v Bohumíně, aby komisionelně zjistil, je-li třeba založiti školu v Bohumíně nádraží. Dne 4. července 1858 konala se tudíž na nádraží komise, která konstatovala nutnost zřízení této

školy, poněvadž v „nádraží“ a nejbližším okolí bylo přes 50 školou povinných dětí. Okresní úřad v Bohumíně zahájil tedy vyjednávání o zřízení školy s ředitelstvem Severní dráhy Ferdinandovy. Vyjednávání to skončilo v létě r. 1859 úspěšně a ihned započato se stavbou školy na pozemku vedle nádraží. Jest to později přestavěný dřevěný domek na místě dnešní české čítárny a obecní knihovny, jejíž obrázek dnes přinášíme.

V dřevěné budově školní byla jedna velká učebna postačující nejméně pro 64 žáků a obydlí učitelovo, skládající se z 1 pokoje, kuchyně, komory, sklepa a půdy. Plocha učebny byla 33 $\frac{1}{4}$ čtver. sáhů (= 121 $\frac{1}{4}$ m²). Vedle školy byla volná parcela Severní dráhy, která měla býti proměněna ve školní zahradu.

Dne 25. srpna 1860 konala se komise zájemců, při níž prohlédnuta nová školní budova a uznána za vhodnou a vyhovující svému účelu. Větší starosti však působilo vydržování nové školy. Po zevrubné poradě rozhodla komise, že škola bude se hraditi ze školního platu, rozlišeného na dva stupně; bohatší platili 1 zlatý a ostatní 24 krejcarů měsíčně za každé dítě. Školní plat vybíral v prvních letech školní dozorce a sekční inženýr Gustav Kutlík, přednost stanice Severní dráhy. Škola určena byla v prvé řadě pro děti z nádraží, ale mohly při dostatku volného místa býti přijaty též děti ze Šunychlu, Pudlova a Lesního dvora.

Vyučování v nové škole mělo býti zahájeno 1. října 1860, ale otevření školy skutečně bylo asi až 1. listopadu 1860, neboť v záznamech o mravech a pílí žáků ve škol. roce 1860/61 jest vstup do školy skoro u všech dětí označen dnem 1. list. 1860. Školních dětí bylo v prvním roce 60 a v následujících letech jich stále rychle přibývalo. Prvním učitelem na této „provisorní obecné škole“ stal se Čech Josef Chochol, který zde působil až do konce škol. roku 1867. Týž byl i členem smyčcového kvarteta v Bohumíně městě. V Bohumíně setrval 7 let, ale když hmotné poměry jeho i školy nebyly stále upravovány, odešel v srpnu 1867 do Frenštátu pod Radhoštěm. Jeho nástupcem stal se Frant. Dostal, Němec, dosavadní školní pomocník v Bohumíně městě; byl jmenován ještě generálním vikariátem v Těšíně, neboť školství bylo až do r. 1869 pod církevním dozorem. Učitel Dostal setrval na škole v Bohumíně nádraží až do r. 1872, kdy stal se řídicím učitelem nově vystavěné školy v Bohumíně městě. Za jeho doby byla nádražní škola stále více poněmčována, též vlivem přednosta stanice inženýra Husníka.

Původní dřevěná školní budova stala se brzy nedostatečnou, neboť r. 1869 bylo v ní již 91 a r. 1870 do-

Bývalá českoněmecká škola v Novém Bohumíně.
(Nyní česká obecní knihovna a čítárna.)

konce 119 žáků. Proto dne 13. prosince 1869 sešla se opět komise, která uznala nutnost zřízení druhé třídy a poněvadž ve staré škole nebylo místa pro druhou učebnu, usnesla se na stavbě nové, větší a zděné školy. Získání úhrady na stavbu této školy působilo však veliké potíže a teprve po mnohých průtazích a vyjednáváních donuceny byly ke stavbě správy drah, Severní dráhy a Košicko-bohumínské dráhy. Obyvatelé okolních usedlostí zavázali se jen k dobrovolným příspěvkům. Na jaře r. 1871 byla stavba zahájena, ale v zimě 1871/72 byla pro nedostatek peněz přerušena a teprve na podzim r. 1872 dokončena. Dne 11. list. 1872 byla odevzdána svému účelu; jest to nyní dům potravního skladiště v Bohumínské ulici, č. p. 115.

V nové školní budově byly dvě učebny a škola měla býti od počátku dvojtřídní, ale v roce 1872/73 zůstala ještě jednotřídní. Ze dvou nově ustanovených sil nastoupil totiž jenom řídící učitel Adam Olschowy. Kdežto druhý zatímní učitel, resignoval na toto místo. Teprve v srpnu 1873 ustanoven nový zatímní učitel Adolf Jež a škola stala se od počátku škol. r. 1873/74 dvojtřídní. Třetí třída otevřena byla 1. pros. 1879 po nastoupení říd. učitele Pavla Koždoně. Právo veřejnosti bylo škole propůjčeno 27. října 1878, ale škola zůstala nadále ještě soukromou a její budoucnost měla býti zajištěna „Základními ustanoveními“ obou železničních ředitelství z dubna 1879. Ustanovení ta byla však nedostatečná a poměry na škole neutěšené, takže ani rodiče dětí ani učitelé nebyli spokojeni. Náprava nastala až r. 1883, když byla škola prohlášena za veřejnou. Zároveň však stala se školou čistě německou.

Vyučovací jazyk byl při založení školy moravský a německý a učilo se ve dvou odděleních, německém a českém. Škola byla dle tehdejších zákonů utrakvistická, neboť lid na Bohumínsku mluvil původně moravsky. Moravsky se učivalo ve školách, modlilo a zpívalo v kostele až do poloviny XIX. století. Od té doby nastalo poněmčování vlivem Severní dráhy Ferdinandovy a státních úřadů, později též vlivem továrních podniků. Město Bohumín i nádraží bohumínské stávaly se tak rychle německými, kdežto venkov se popolšoval, hlavně vlivem polských farářů. — Dle opisu protokolu z 25. srpna 1860 mely býti obě vyučovací řeči rovnoprávné, avšak již o 9 let později čteme v protokole ze 13. pros. 1869, že vyučovací řeč je sice česká a německá, ale ve vyšší třídě má býti němčina přednější*). Čeština zůstala pak druhou vyučovací řečí na bohumínské nádražní škole ještě asi 12 let.

Dne 29. srpna 1882 podal však správce školy Koždovi školnímu komitě zprávu, v níž žádal aby místo dosavadní češtiny zavedena byla polština jakožto druhý zemský jazyk. Odůvodňoval tento návrh tím, že počet polských dětí je prý mnohem větší než dětí českých, že obcovací řeči slovanských mluvících dětí je prý zpravidla řeč polská, že bohoslužby v kostele v Bohumíně konají se polsky a že slovanské (rozuměj moravské) obyvatelstvo užívá polských modlitebních knih**). Také sousední školy, dokonce i škola ve zdejší obci Šunychlu (ve vsi), užívají prý polské řeči

vyučovací a lze prý tudíž v polštině očekávat lepší výsledky vyučovací než v češtině. — Školní komitě vyhovělo tomuto návrhu ve schůzi dne 21. září 1882 a nařídilo okamžitě zavedení polštiny jako druhé řeči vyučovací. Od té doby byla polština místo češtiny druhým vyučovacím jazykem, ale ne na dlouho, neboť již od 1. října 1883 prohlášena byla dosavadní soukromá nádražní škola za veřejnou trojtřídní školu s německou řečí vyučovací. Tím stala se němčina výlučným a jediným vyučovacím jazykem a polština poklesla na pouhý učební předmět.

Čeština zmizela po r. 1883 úplně z učebné osnovy bohumínské nádražní školy a v nové červené obecní školní budově na náměstí, vystavěné v l. 1893—94, učilo se již jenom německy. Teprve 15. září 1907 nastala v tom ohledu změna, neboť bylo povoleno vedle polštiny také opět vyučování češtině jakožto předmětu nepovinnému. Za světové války bylo vyučování oběma slovanským jazykům na veřejné bohumínské škole vůbec zastaveno a teprve v r. 1919 zavedena čeština i polština na německé veřejné škole znova.

Mezitím naléhali však již od r. 1900 mnozí rodičové na zřízení české matiční školy v Bohumíně nádraží. Úsilím místního odboru Matice Osvěty Lidové otevřena byla r. 1909 na nádraží česká školka a následujícího roku 1910 otevřena bylo již matiční česká obecná škola, po níž počal odbor M. O. L. 10. srpna 1910 stavět novou školní budovu. Význam a důležitost této školy ukázala nejlépe doba po převratu. — To však jest již kapitola pro sebe.

Budova bývalé školy v Novém Bohumíně.
(Nyní železniční potravní skladiště.)

J. Karkoška:

O historickém vývoji obce Peřvaldu.

(Dokončení.)

Po smrti Měškově nastoupil na stolec knížecí Kazimír, který vládl v letech 1316—1358. Za jeho panování udála se známá věc, že Kazimír I. roku 1327 se všemi hrady, městy a osadami vzdal se českému králi Janu Lucemburskému. Od té doby celé Těšínsko

*) Die Unterrichtssprache ist deutsch und böhmisch, jedoch muß in der oberen Klasse die deutsche Sprache besonders berücksichtigt werden.

***) Polské kancionály Januszův (vydaný r. 1857) a Zmijkův (vydaný r. 1861) zavedeny byly teprve farářem Pelikánem; před tím užívalo se českých.

ske i Osvětimsko příslušelo ke koruně české. Mimo to se vzpomíná, že roku 1335 villa Petri (osada Petrova—Peřvald) platí 4 škoty a 1 kvartu svatopetřil čili svatopetrského halfře papeži do Říma, který Češi a Němci nechtěli poskytnout. Pouze Poláci a Maďaři poslušně jej odváděli. V letech 1358—1407 vládl Přemek a po něm Boleslav I (Bolko) od roku 1408—1431. Za něho stihly Těšínsko válečné nepokoje a Peřvald přešel z rukou knížecích na pana Ondřeje z Tvorkova, držitele bohumínské panství, člena Těšínského práva panského, jemuž v roce 1413

František Polášek,
zasloužilý národní pracovník a spisovatel.
(* 1848, † 1915.)

předsedal zemský soud Mikuláš z Mezíříče a přisedali Jan z Kozolup, Mníšek z Vučic (Kunčic?) a Pěntlat Kornic. Stalo se tak 24. dubna roku 1409. Dokud Petřvald náležel knížeti platil: „castralia“ čili gradské, „araralia“ čili poradlné a v masopust „vepřové“. Kdyby knížecí vesnice se vzpírali odvádění, přijde je upomínat knížecí soudní „služební“ . . . Tak praví latinská listina. Držitel Petřvaldu — Ondřej z Tvorkova — pocházející z Ratibořska, kupuje dne 26. srpna 1411 obec Bartovice s veškerým knížecím právem od Bolka Těšínského, který 21. srpna 1428 byl nucen vytáhnouti s ostatními knížaty slezskými proti husitům.

Dne 13. května roku 1400 se vzpomíná, že král Václav IV., listem daným v Praze kněžně Hedvice, potvrdil věno (500 hřiven grošův Pražských) na měste Zátově, hradě Volku a všech Spitkovicích, Přetišově a Převoze (dle Grünhagen & Markgraf, Lehensurkunden II. 578) a sice na tvrzi Volku, na městech Newenstat, Frawenstat, na městečku „Trzewogecz“ zvaném, na všech Spitkovicích, Bratmansdorffě, Keymandorffě, Geralsdorffě, Peterswalde, Flassnici, Hartmansdorffě, Podolczie, Zakřově a Zořově. Poručníkem toho věna učiněn Přemek Těšínský. (Lehensurkunden II. 579-80).

K. J. Bukovanský píše, že Petřvald přešel s ostatními osadami polskoostravského panství dle staré listiny ze dne 12. září 1440, na pana Václava Hřivnáče z Heraltic, který byl spřízněn s pány Tvorkov-

skými, za 1400 uherských zlatých. K polskoostravskému panství náležely tehdy tyto osady: Slezská Ostrava, Radvanice, Malé Kunčice, Hrušov, Michálkovice, Muglinov a Petřvald. Týž přikoupil po 42 letech i Velké Kunčice a Žermanice ke svému panství. Toto zboží držela rodina Hřivnáčů celkem 68 roků, t. j. od roku 1440—1508, kdy dne 12. prosince roku 1508 koupil držitel Ratimova a mnohých statků na Moravě — pan Jan Sedlnický z Choltic — celé polskoostravské panství za úhrnný obnos 5300 uherských zlatých. Ve svém držení měl: Polskou Ostravu, Petřvald, Radvanice, Bartovice, Kunčice, Michálkovice, Hrušov, Muglinov a dřívější své panství ratimovské. Rod tento přináležel od dávných dob panskému stavu a vystupuje po prvé ve Slezsku Jiřím Václavem. Jan Sedlnický, pán z Choltic a na Vratimově, byl zemským hejtmanem knížectví Těšínského a pocházel ze slavného staročeského rodu, který z Čech přišel k nám do Slezska. Jako držitel ostravského panství byl povinen na svůj náklad k ochraně těšínské země sloužiti 4 koňmi a 1 kopínkem. Tentýž držitel rozdělil své panství mezi syny. Tak stal se pánem Ratimova a Velkých Kunčic Albrecht Sedlnický, Hrušova Bernard a Jiřík obdržel po jeho smrti (roku 1551) zbývající osady ostravského panství. Jiřík Sedlnický (1551—1568), maršál knížectví Těšínského, žil v době náboženských převratů. Roku 1560 byli vypuzeni orlovští mniši ze svého kláštera, sídlo jejich zrušeno a osady slezsko-ostravského zboží odloučily se většinou od duchovní správy orlovské, kam až do této doby byly přifařeny. Po Jiříkově smrti převzal panství jeho syn Bedřich (1568—1591), jež je roku 1590 počítán do panského stavu našeho knížectví.

Vévoda Adam Václav (1595—1617) potvrzuje Václavu Slaviboru Skrbenskému od strýce Jaroslava zděděné vesnice Ratimov, Rakovec a Petřvald. Tak čteme v „Geschichte des Herzogthums Teschen“ od G. Biermanna. (Str. 129).

Dne 23. června roku 1738 prodal Petřvald Karel František Skrbenský, svob. pán z Hříště, panu Mikuláši hraběti z Taaffů, dědičnému pánu Německé Lutyně a plukovníku, za úhrnný obnos 30.000 zlatých. Dotyčná kupní smlouva uzavřena byla na zámku v Německé Lutyni a podepsána mimo podavatele a kupujícího ještě šesti svědky z panského stavu. Rod Taaffů je irského původu a usídlil se Mikulášem Taaffem, který roku 1749 koupil i panství fryštátské, trvale v rakouském státě. (Schlesischer Adel, Seite 93). Obě panství (Německá Lutyně a Fryštát) i s menšími statky (Petřvald) přešla roku 1792 na rod Larischů. Jan hrabě z Laryšů oženil se s adoptovanou dcerou bohatého Jana Václava z Mönnichů, který před rokem 1749 koupil panství rychvaldské a měl znamenité statky na Opavsku. Když svobodný pán Mönnich roku 1787 zemřel, dědila po něm jeho dcera Anna Tekla, kteráž r. 1792 se provdala za zmíněného Jana hraběte Laryše, svobodného pána ze Lhoty a na Karvinné. A poněvadž majetek dvou rodin sloučil se v jeden, začala se hrabata Laryšové (kteří se psávali po česku „Laryss“) psáti Laryš-Moennichové. Anna Tekla zemřela r. 1828. Po paní Anně násle-

doval syn Jindřich, kterýž zemřel 21. dubna 1859. Ze synů Jindřichových dostal Jan svěřenské zboží Karvinnou a Fryštát, Lev Životice u Opavy a Evžen panství Záblatí, Polskou Lutyni a Rychvald, k němuž přišlušel i Petřvald.

Nynější zbytek dřívějšího panství náleží dnes na základě odstupní listiny ze dne 10. září 1886, č. 5866,

př. Gabriele Thun-Hohensteinové, rozené Larisch-Moenichové, hraběnce v republice polské se sídlem ve Velkých Kunčicích u Těšína, kdež se v těžkých dobách plebiscitních sjížděla k hostinám a poradám „Mezinárodní komise karvinská“ se vši polskou honorací a „Radou narodowou“.

Jar. Zahradník:

Z Třanovského předmluvy ke „Konfessim augšpurským“.

R. 1620 byla vytištěna v Olomouci u Kristofa Kutče úhledná knížečka o 238 stranách, již napsal téhož roku ve farním domě města Meziríče nad Bečvou kněz Jiřík Třanovský, rodák těšínský a svým nákladem ji vydal.

Knížečka, jež je chována v museu orlovském, pochází z Vendryně. Je vkusně vázána v kůži a ozdobena pěknými vlisy. Na přední desce je obrázek prvních rodičů a Hospodina v ráji pod stromem poznání. Pod obrázkem je latinský nápis: Dixit Dominus Ecce Adam Quasi Unus Ex Nos. Na zadní desce je obrázek poslední večeře Krista s apoštolů a německý nápis: Einer wird mich verat. Dvěma mosaznými sponami lze knížku do desek pevně sepnouti.

Nás zajímá hlavně Třanovského předmluva a to zase nejvíce ty části, kdy promlouvá autor k čtenáři jako věrný syn své vlasti, k svým krajanům v Těšíně, k jichž počtu knížku připisuje a chválí jejich věrnost k víře protestantské. Rodák těšínský je přesvědčen, že svým krajanům se nejlépe zavděčí českým překladem konfesí. A to zvláště činí nám tu malou knížku tak drahou a milou.

Na konci knížky (na str. 237.) čteme opravy „omylení škodnějších, jež by si dobrotivý čtenář, aby ničím zaměstnán nebyl, sobě opravil“. A po té dodává Třanovský: „Jest-li že by co více, buď v literách neb v accentích přehlédnuto bylo, jakož pak v nepřítomnosti mé a v nedostatku Korrektora, to snadné státi se mohlo, rozumný členář, zvláště pak o těžkosti práce impressovské vědomosti mající, laskavě vše vážiti a sobě napraviti, bude moci“.

Pro zajímavost poměrně vzácného tisku českého z Těšínska podáváme tuto některé výňatky z Třanovského předmluvy: Předmluva začíná věnováním tohoto znění:

Slovutně moudrým a opatrným pánům, panu primátovi, purgmistru a radě města Těšína, věrným a stálým Krista Ježíše Pána našeho, tolikéž evangelium jeho svatého milovníkům, i všem, kteříž jste (v Těšíně) milým Božím povoláním svatým, milost a pokoj vám, od Boha Otce našeho a Pána Ježíše Krista (Rom. I. v. 7.) Amen.

Všichni čistého a na věky zůstávajícího slova Páně milovníci, slovutně moudří a opatrní páni, páni ochráncové a správcové vlasti mé milé, města Těšína, velmi draze sobě všelikého času augšpurské konfesí jakožto drahého klenotu vážili, na ni se proti svým hancům a protivníkům odvolávali a Bohu za ten poklad sobě v těchto posledních časech svěřený srdečně děkovali, majíce tu v bedlivém ošetřování, že v ní, ač krátce, však patrně vážně a důvodně položený grunt apoštolského učení se nachází. A jistě, žeť nám ji šetrně sluší, poněvadž milosrdný Pán Bůh, při skonání tohoto světa divněji ji nám dáti, divně i zachovati až posavad ráčil, abychom našich milých předků, kteří pro ni i sebe i všelikého jmění svého vynaložiti se neostýchali, ano samé pravdy, jenž Kristus jest, věrní následovníci byli. Nějaký Mikuláš Cusan před drahně lety, prve než obnovení církve z milosti Boží nastalo, napomínal, aby na rok MDXXX. (1530) pozor dán byl, pro rockým duchem předpovídaje, že tehdyž S. Jan s svým evangelium povstane. Tomu, kterak by rozuměti se mělo skutek sám potomně ukázal, když vyznání toto křesťanské s evangelium S. Jana i vším písmem svatým se srovnávající v dotčený čas na jevo vyšlo a od pobožných lidí se všech stran jednomyslně schvalováno a přiznáno bylo. —

Na to čteme na str. 6.—44. náboženské rozjímání a obhajobu církevních pravd obsažených v konfesích, jež císaři Karlu V. podala knížata a města říšská v Augšpurku. V pokračování této předmluvy čteme na str. 44:

Poněvadž jsem tedy od dávné chvíle exemplářů tohoto vyznání evangelického nedostatek spatřoval, ježto písmo tomu chce, abychom vždy měli jistý příklad zdravých řečí. (Tim. I., v. 13.) A na konfesí tu všeliká privilegia císařská okolních království, knížetství a zemí se vztahují, za věc hodnou a užitečnou býti jsem soudil, aby nově vydána a žádost mnohých pobožných lidí naplněna byla. Zdalíž rozsvícena bývá svíce, aby postavena byla pod nádobu nebo pod postel, však aby na svícen postavena byla, dí Pán (Marc. 4., v. 21). Při takovém úmyslu a předsevzetí nejprve toho jsem všelijak šetřil, aby tu konfesí

Kuchyně v Jablunkovských horách.

Staré domy na předměstí „Bělá“ v Jablunkově.

podle pravého originálu v knize Concordiae aneb Svornosti evangelické obsaženého do češtiny přeložena jemu v pravém smyslu rovná a bez všeliké újmy vydána byla. Podle toho postupoval jsem věrně po staročeské verzi před lety 44 vydané, což se ex stylo, aneb vlastnosti řeči, poznati může. Nad to že jsem některými slovy jestliže nepřilíš podstatnými, však také nesčetnými z některých šlépěji téhož výkladu vykročil, stalo se to a pošto odtud, že jsem i konfesi německé (mihi Tom. Jenem germ. 6 pag 362) šetřil, na kterouž mi jakožto scriptum authenticum také zření míti slušelo. A protože ubíraje se prostředkem latinské i německé konfesi, co mne k pravého smyslu ukázání aneb k vysvětlení užitečného potkalo, to jsem vzal a doložil. Jakož pak někdy celý paragraphus, někdy celé svědectví, někdy věc aneb i slovo památky hodné najíti se dalo. Vyznávám pak i to, že jsem šlépějí starého výkladu kráčet, aby protivník můj neřekl, že mlče o tom, cizí práci sobě přivlastňují . . . atd. Str. 52: Oznamil jsem veřejně co mne k vydání konfesi této přivedlo, totiž důstojnost její a potřeba církve, nyní již dotknu, jaké příčiny mne k tomu, abych jí Opatrnostem V. připsal, pohnuly.

První jest náležitá k vlasti šetrnost. Plato, mudřec, moudře a slušně pověděl: Non nobis solum nati sumus, sed ortūs nostrī partem Patria, partem amici, partem parentes, sibi vendicant.

Což i já v rozjímání svém snaze uznal jsem se dlužníkem býti vlasti své milé, města Těšína, kteréž vydáním konfesi této posloužití dávno jsem mnil, slíbil i usiloval. Z některých příčin lze nebylo, avšak touž náklonností prvotiny tyto v dar Nového léta za svůj dluh odvozují. Druhá jest města Těšína, vlasti své, při augspurské konfesi zkušena stálost. Kdybych

rozličná pokušení, nátlaky a nebezpečnosti za několik let pořád pro evangelium snášína, vypravovati chtěl, ne předmluvou, ale traktát obzvláštní psáti bych musil. Krátce o tom mluvě, ta pověš jistě po okolních zemích neku roznesla, ale sama pronikavě a mocně rozešla se jest; když naposledy k tomu přišlo, že všichni obyvatelé, aneb antikristu nohy líbatí, aneb vyprodati se, aneb jestližebý nemohli (což je i potkalo), ode všeho tak jíti měli, kterak jedni sic prozpěvující, druzí ducha zkormoucenějšího plačící, avšak vždy všichni více Krista Pána nežli dům neb statek milující (podle řeči Paně, Matth. 19., v. 29.) strojili se a stěhovali, takže nemělo-li město zůstatí pusté, ihned to zastaveno býti muselo. Tu se očitě spatřiti mohla řeč onoho žal. 126., v. 6. Euntes ibant et flebant, mittentes, femina sua: Venientes autem venient erma exultatione, portantes manipulos suos. Odkudž na zemi skalnatou vzatým, jichžto konec je zahynutí, jejichžto Bůh bricho jest a sláva jejich v mrzkostech jejich (Fil. 3., v. 19), slušně by do Těšína jako do nějaké školy trpělivosti ukázáno a řečeno býti mohlo: Jdi tam a uč se, co je to, kdo setrvá až do konce, ten spasen bude.

Nemluvím o vlasti své z pochlebenství nic, nepravého nic, nebo zdalíž o městu v Americe mluvím, zdalíž dvacet let minulo tomu, zdalíž toho několik set živých svědků nepozůstává: vidělť to i sami nepřátelé, viděli a toho se v tom koutku nenadáli! Dejž nám toho Ducha všemohoucí Bůh vždycky, abyste v poznalé pravdě a při tom též v dobrých skutečích prospívali. A tak potomně zproštěni jsouce již jha Faraonova v opravdovém Těšíně potěšitelně bydleli, těšíce se při tom evangelickém pokladu naději života věčného.

Třetí a poslední příčina jest vlasti mé, ke všem upřímným upřímnost, o čemž také v pravdě jiným ku příkladu nemálo pověděti se mohlo. Avšak „Ubi rerum testimonia ad sunt, non opus est verbis.“

Podle té staré dobromyslnosti ku práci mou ne tak pro mne jako pro to obecné svaté vyznání naše, kteréž mu i já upřímně se hlásím, přiznávám a touto předmluvou před očima všech lidí otevřeně podpisuji, aby S. O. V. vděčně přijali prosíbitně žádám. Bůh můj naplní všelikou potřebu vaši podle bohatství svého slavně v Kristu Ježíši. Bohu a pak Otcí našemu sláva na věky věkův Amen (Fil. 4., v. 19).

Psáno v domě farním města Meziríče nad Bečvou prvního dne Jannarij (ledna), léta MDCXX. (1620) po narození Pána Ježíše Krista Emanuele našeho, kterýž tento v nově nastalý rok i všechn soumrak večerní, aneb tu chvílku, kteráž ještě ke dni soudnému pozůstává spravovati a nás chráti rač, Amen. Abychom ujiti mohli všech zlych věcí, kteréž přijíti mají a postaviti se před Synem člověka, Amen. Přijď Pane Ježíši! Apocal 22., v. 20 Amen.

S. O. vaším podle povolání věrný a volný

K. Jiřík Třanovský.

Ze zajímavostí starého Těšínska.

Český dlužní úpis z obce Javořinky: Leta Panie 1796 dne 25ho měsíce apríla u přítomnosti fojta a celého ouřadu v dědině Javořince na dědinském právě půjčil Tomáš Vavřač od Bartoloměje Jakusa šedesát florenov říšských za kterých 60 Fl. ten Tomáš Vavřač tomu Bartolomějovi Jakusovi do vyplacení těch peněz fantuje lúky třetí díl tak nazvané Rovinky (?), která lúku bude ten Bartoloměj Jakus každoročně užívat za interes dokud jemu ten Tomáš Vavřač těch 60 Fl. nevrátí. Jenž se stalo na Jovřince dne a léta Páně na koře psaného. Georg Byrtus, fojt, Paul Škavran, Johan Michalek, Adam Zogata, přísauři. Obec Javořinka je nyní v Polsku.

Pisemná upomínka na otevření české školy v Karvině dne 30. listopadu 1850. Místo staré nevyhovující škol-

ni budovy dala obec karvinská za štědrého přispění tehdejšího hraběte Jindřicha Larische postaviti novou „municipancu“ (zděnou) školu, na níž v průčelí zasazena deska s napsím: „Čest a vděk pamu hraběti Henrykovi Larischovi zdárné a cnotlivé děti.“ Tato nová škola byla vysvěcena dne 30. listopadu 1850 tehdejším farářem Ondřejem Halešem, který tehdy k té příležitosti napsal a u Karla Procházky v Těšíně tiskem vydal „Píseň a modlitby k nejsvětějšímu Spasiteli pro žáky a rodiče“ jako „Pamětní dárek při posvěcení nového školního domu v Karvině dne 30. listopadu 1850.“ Sešitek, obsahující 16 stránek malého osmerkového formátu, je tištěn švabachem. Knížku tuto „obětoval“ pan farář Haleš „Na důkaz své vážnosti vysoce urozenému pánu Martinovi Staniek, školnímu dozorcí“. Podepsán jako

autor: Ondřej Halesch, farář karvinský. První píseň „Píseň před posvěcením“ zní:

Sděltež, sděltež, Karviňané,
radost dítek srdečnou,
rodičové i občané
účastnosti společnou:
cutlých dítek uvedení
do té školní světnice
i církevní posvěcení
naší nové štěpnice.

Ať však tu novou štěpnici
hmyz škodlivý nesžírá,
Matka církev v té vinici
trpké hrozna neschírá,
jestli mimo pohodlného
pilného zalévání
zapotřebí přehojného
Božího požehnání.

Školdezorce předústojný
on teď mívá prositi
k posvěcení již přistojný,
když se bude modlití:
Reemež i my s ním přítomní
vroucným srdcem pospolu,
občani, páni, duchovní,
želmej, Bože, tu školu:

Píseň „Po vyučování“ zní:
Vítej, vítej, školo milá,
slavně teď posvěcená,
kdyžby slova z úst všech zníla
v srdcích nerozdvojená.
Velký Bože, díky vroucné
Tobě všickni vzdáváme,
od školníkův též budoucně
ať se stanou, žádáme.

Panu Hraběti Henriku
za školy vystavení,
jeho radě tajemníku
z jeho vynasazení,
též ctným jeho oúředníkům
z hojného přičinění,
farníkům i všem dělníkům
chválá díky činění.

Nejmilejší pak díky vzdání
Bohu, pánu hraběti,
beze všeho vymlouvání,
by jsme měli v paměti,
nápís školní nám přimlúvá
zdárné cnotlivé býti!
To jest žáků slavná smlúva
s Bohem to vyplniti.

V prvé písni je poznámka dole pod čarou k slovům: „Ať však tu novou štěpnici hmyz škodlivý nesžírá.“ Autor vysvětluje, že tím hmyzem je nevěra, zpúra, pýcha atd. Také v druhé písni k slovům „Panu hraběti Henrikovi — a jeho radě tajemníku“ podává pod písni výklad, že první je „veleslavný pán hrabě Henrik Larisch“ a druhý „mnohovážený pán Martin Staněk, generální sekretář.“ Po těchto dvou písniích následují dvě, proseu psané modlitby a to „Modlitba žáků“ a „Modlitba rodičů“, v nichž se stanoviska náboženského promlouvá k žákům a rodičům a vysvětluje povinnosti jejich k nově zbudované škole. Pro nás je tato knížička cenným dokumentem, poněvadž potvrzuje, že Karvinná před 75

Pastor Winkler z Návsi u Jablunkova,
poslední český evangelický pastor na Těšinsku.

lety byla českou, či jak se tehdy říkalo, moravskou a že v ní byla otvírána jediná škola pro celou obec a v ní se vyučovalo česky, zrovna tak, jako se tehdy v kostele kázalo a modlilo — totiž jazykem českým. Je také příznačno pro hraběcí tehdy rod Larischův, že jeho reprezentantu tenkrát nepřekázela nijak čeština ve škole, již dal zbudovati a bylo by si jen přátí, aby i jeho nástupce se řídil příkladem svého otce a odčinil křivdu, jež se tu stala českému národu a české řeči.

J. Zahradník.

Česky psaná kvitance z Bukovce u Jablunkova: *Quittung* na dvacet florenův, které jest Ondřej (v orig. psáno „Andrzig“) Vavřáč, zaplatil (v originálu psáno „zaplacžil“) po nebohém (= nebožtíku) Martinu (psáno Marcžimu) Palicu (Paliczu) pozůstalý dluh Janovi Skuřokovi (Skuřakowi) listovně a pohotově zaplatil, načež Jan Skuřok *quittiruje*, že on jistotně těch 20 Fl. k svým rukám přijal. Sigl. V Bukovcu d. 20ho aprila 1802. † Jan Skuřok.

Doba neúrody a hladu. Zle bylo u nás na Těšinsku v r. 1810, 1831 a v letech 1845—1848, kdy v naší zemi zuřil hlad se svými věrnými spoludruhý tyfem, morem a červenkou. Deště a chladna zničily úrodu, takže nebylo obilnín a brambor. Brambory, jež poprvé u nás započal pěstovati purkrabí těšinský Kaiser v roce 1735 ve vévodské zahradě, v roce 1845 vyhnily v celé zemi a započala se šířiti jakási kobzoloová nákaza. Obyvatelé byli nuceni pojídati v tomto roce z nedostatku jiných

plodin i trávu, jak „Květy“ z r. 1845 vzpomínají. Tot počátek bída a nemoci, jež pak po plná 3 léta — do bouřlivého roku 1848 — v našich krajích zuřily. O ostatní příroda byla nevládnou a nemilosrdnou. Po dvě léta (1846—1847) od jara do podzimu lilo jako z konve, řeky zaplavily krajinu a přišera moru a hladu se svými následky se valila jako nezadržitelná lavina do všech slezských chatek. Trpělivý lid slezský volal po zjednáni nápravy a poskytnutí okamžité pomoci se strany vlády. Bohužel, že jeho srdcervoucí výkřiky zůstávaly nepovšimnuty. Zlomyslně bylo rozhlášováno, že pranic neškodí, když ta nepotřebná slezská pakáž docela odumře. Toť úsudek vlády v této trudné chvíli! Lid snažil se pomoci si sám. Sbíral kořinky, polní byliny, kůru mladých stromů a vše sušil a třel, by pak tuto směs rozdělal v těsto a pekl chléb, kterým utiňoval hlad. Jest pravdou, že kupci jezdívali do dalekých krajín — pryč až do Ruska a Uher — pro obilí, kukuřici a j. plodiny, ale než se po několika měsících navrátili, našli své drahé z větší části mrtvy v rozkladu, aniž se kdo o jejich pohřbení staral. Nejen v chalupách, ale i podél cest, chodníků, na polích a v lesích bylo možno spatřovati mrtvoly vysylených ubožáků. Udává se, že v některé vesnici zemřelo denně více lidí než dříve za celý rok a kdo měl z dřívějších úrodných let něco zásob, že mohl za sud kyselého zelí obdržeti celou rolnickou usedlost (Petřvald, obč. Karkoška). J. Karkoška.

Rybníkářství. Zvláštní zálibou těšínského knížete Kazimíra, který se neproslavil válkami, ani službou na mocných dvorech, bylo hojně zakládání rybníků. Kdo chtěl založiti v místech bažinatých a neúrodných rybníky, mohl býti jist jeho podporou. Jeho přízně využítkovaly nejvíce vrchnosti. V obci Petřvaldu nacházely se rybníky většinou v rukou vrchnosti, jež zužitkovala ráda prohlubně zemské dobře honorujícím se rybářstvím. Výdaje založení a další udržování byly zcela nepatrné, ježto poddaní musili za časů roboty hráze bezplatně vybudovati, udržovati a stromy osazovati. K osázení užíváno nejraději věkovitých dubů. Z těchto dříve hojných rybníků, kromě názvu „stávky“ nedochovalo se nám nic jiného. Do dnes všeobecně se říká: Číž, Pavelek, Káňa, Franček, Pěčonka ze stávku. Rybníkářství se vyplácelo a bylo méně škodám i úrazům vystaveno. S přílivem obyvatelstva mizely i naše rybníčky. Jejich plochy používáno bylo k přeměně v úrodná pole. V roce 1723 byli držiteli petřvaldských rybníků tito rolníci: 1. Jan Ševčík (1 rybník). 2. Jan Karkoška starší (2 rybníky). 3. Jan Karkoška mladší (1 rybník). 4. Jiří Pěgřím (1 rybník). 5. Jan Konečný (1 rybník). 6. Jiří Pohajdík (1 rybník). 7. Jiří Ševčík (1 rybník). 8. Jan Rusek (1 rybník). 9. Jiří Knybel (2 rybníky). 10. Pavel Rusek (1 rybník). Celkem tedy — mimo vrchnostenské — bylo u nás 12 rybníků, jejich roční výnos odhadnut v r. 1723 na 25 slezských tolarů. J. Karkoška.

Plavení ovcí. Mnozí petřvaldští občané byli povinni své vrchnosti nejen robotou na poli, ale i mytím, čištěním a stříháním ovec, kterážto činnost se po našich poddaných každoročně dosti často vyžadovala. Bývalo u naší vrchnosti chováno mnoho ovcí druhu „Merinos“, které ve Slezsku s velikou oblibou zaváděli Larischové. Uvádí se, že z 48.939 kusů ovcí, které na Těšínsku se chovaly, bylo přes 5000 kusů nejkrásnějších výborně chováno na statcích Larischových. Výše označenou povinností byli v naší obci v roce 1848 pověřeni občané Josef a Ondřej Novákové z č. p. 24 a 27, jinž k ruce byli dáni někteří domkáři. Čištění dělo se v pěkně vybedněných hlinících, kterými protékala čistá voda. Jeden ta-

kovýto hliník bylo ještě do nedávna možno spatřiti v údolí pod Pavlem Lasotou, hajným z č. p. 160. Josefu Novákovu z č. p. 24 byla robota takto stanovena: 1. Gruntový plat ročně 1 zl. 10^{02/100} kr. 2. 12 žníových dní. 3. 2 dni na vjose a 2 dni na jeseň. 4. Celý rok ovce myt a stříhat. 5. 2 dni ryby lovit. 6. 3 gonné dni. 7. 8 posylek. 8. 1 štuke přondla odvést. Podobnou povinností byli zavázáni: Ondřej Novák, kovář č. p. 27 (pod dnešním obecním chudobincem bydlící), Josef Moravec, domkář č. p. 1, Jan Římanek, domkář č. p. 19, Volný č. p. 21, Václav Grobek č. p. 22, František Knybel č. p. 20, Josef Dluhý, domkář a kovář č. p. 24, Jan Ševčík č. p. 27, Jan Grobek, panský dráb z č. p. 28, Ondřej Šlachta č. p. 29, Jan Vicherek č. p. 30, Václav Gill č. p. 31, Jan Káňa č. p. 32, Malchar Gill č. p. 33, Jan Volný č. p. 34, Kuba Bernatík č. p. 35, Václav Římanek č. p. 36, Ondřej Rusek č. p. 37, Josef Vaclavčík č. p. 41, František Strachota č. p. 42, Václav Křístek č. p. 43, Jakub Koniečný od Kempky č. p. 44, Jan Ščirba č. p. 45, Jan Otipka č. p. 46, Václav Otipka č. p. 54, Martin Kloss č. p. 71, Jiří Palla č. p. 72, Macek Pěgřím č. p. 74 a Václav Koniečný č. p. 75. (Die urbáre hr. Rud. Taaffeho z r. 1738.) Příznání vrchností z r. 1701 uvádí na petřvaldském panství 300 kusů ovec, které dávají 144 slezských tolarů ročního užítku. J. Karkoška.

Různosti.

Dotazníky „Slezské musejní společnosti“ budou co nejdříve rozeslány do všech obcí na Těšínsku. Jimi chce si Společnost opatřiti soupis všech památností na Těšínsku, soupis, který je pro další zdárnou činnost sběratelskou nevyhnutelně potřebný. Je ho také třeba vzhledem k blížící se výstavě v Orlové, kde má býti také podán obraz minulosti Těšínska. Kuratorium „Slezské musejní společnosti“ prosí tedy, aby zaslaným dotazníkům byla věnována náležitá pozornost.

Průmyslové, kulturní a hospodářské výstavy v Orlové v r. 1926 zúčastní se také „Slezská musejní společnost“. Uspořádá v budově měšťanské školy výstavu starožitností ze Slezska.

Sběrací listiny příspěvků pro „Sl. mus. společnost“ nebyly ještě od mnohých sběratelů vráceny. Učíte tak v době co nejkratší!

Museum v Jablunkově, zřízené péčí „Slezské mus. společnosti“ bylo zřízeno v budově okresního soudu. Správou sbírek byla pověřena sl. M. Rutková, odbor. učitelka v Jablunkově.

Obrazy starého větrného mlýnu a staré slezské chlapce z Pol. Lutyně daroval muzeu v Orlové p. uč. Klepl. Paní Adamcová, vdova po říd. učitelu z Pol. Lutyně darovala témuž muzeu staré nástěnné hodiny. Pan J. Procházka, akad. malíř, daroval muzeu olejový obrázek dřevěné nynější české školy v H. Lomné. Kuratorium „Sl. mus. společnosti“ dárcům vřele děkuje.

Do musejních sbírek v Orlové byly zakoupeny obrazy akad. malíře J. Procházky: Typ horala z H. Lomné a Horalský mužský kroj z H. Lomné.

Na výstavě akad. malíře J. Procházky, kterou o posledních vánocích uspořádala v Orlové „Slezská musejní společnost“, bylo prodáno 21 jeho originálů.

Úmrtí. „Slezská musejní společnost“ ztratila v paní Adéle Kaniové, roz. Treutlerové, která nedávno zemřela, svou dobrou pracovníci. Zesnulá byla členkou kuratoria a pamatovala ve svém odkaze 500 Kč na museum v Orlové. Čest budiž její památce!

ksiaznica@kc-cieszyn.pl